

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

34'üncü Toplantı
11 Temmuz 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifi (2/2019)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

34'üncü Toplantı

11 Temmuz 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.11'de açılarak üç oturum yaptı.

Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2019) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 00.22'de toplantıya son verildi.

11 Temmuz 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.11

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, 34’üncü Birleşimi açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2019)

BAŞKAN – Gündemimizde (2/2019) esas numaralı Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile 75 Milletvekilinin Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu çerçevede 8, 9, 10, 11, 12 ve 13’üncü maddeler, bu 6 madde sosyal güvenlik sistemiyle alakalı ve birbirini tamamlayan maddeler. Dolayısıyla uygun görmeniz hâlinde hepsini okuyup –birlikte iç içe olan maddeler- birlikte değerlendirmeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’den 13’e kadar olan maddeleri okutuyorum:

MADDE 8- 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilenler ile yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra ölenlerin Türk vatandaşı olan hak sahipleri Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri uygulanmak suretiyle kendilerine veya hak sahiplerine kısmi aylık bağlanmış olanların borçlanma işlemleri Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılır.”

MADDE 9- 3201 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%32’sidir.” ibaresi “%45’idir.” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın üçüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- 3201 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığı “Süre tespiti, sigortalılığın başlangıcı ve sürelerin değerlendirilmesi” şeklinde, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yurt dışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir.”

“Türkiye’deki sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde bu süreler 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde yer alan hükümler esas alınarak Türkiye’deki sigortalılık başlangıç tarihinden, Türkiye’de sigortalılık yok ise borçlanma tutarının tamamen ödendiği tarihten geriye götürülen sürelerle ait ilgili aylara mal edilir.”

MADDE 11- 3201 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına “ay başından itibaren” ibaresinden sonra gelmek üzere “kısmi aylığın başlangıç tarihi esas alınarak mülga 2829 sayılı Kanun ya da 5510 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi uyarınca tespit edilecek statüye göre ilgili sosyal güvenlik kuruluşunca” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 3201 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- Kısmi aylık bağlanmış olanlar dahil olmak üzere bu maddenin yürürlük tarihinden önce yurt dışında geçen sürelerini borçlanma talebinde bulunanlardan tahakkuk ettirilen borçlarını yasal süresi içinde ödeyenlerin, sigortalılık sürelerinin hangi statüde değerlendirileceğinin ve tahakkuk ettirilecek borç tutarının tespitinde önceki hükümler esas alınır.”

BAŞKAN – Önce teklif sahiplerinden Sayın Savaş’ın görüşlerini alacağız, bu konuda bilgi alacağız ve daha sonra da SGK Başkanımızdan da bilgi alacağız.

Buyurun Sayın Savaş.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın yurt dışındaki sosyal güvenlik imkânlarını kullanarak emeklilik hakkı kazanmasına ilişkin düzenlemeyi içeriyor. Bugüne kadar geçmişteki düzenlemelerden kaç kişi faydalandı, normalde ayda kaç kişi faydalaniyor, ekonomik anlamda bundan sonra bütçeye olumlu olarak ne kadar etki edecek; bunları bürokrat arkadaşlarımız izah edecekler.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın milletvekilleri, efendim, malumunuz olduğu üzere 1978’de çıkarılan bir kanun var, 2147 sayılı Kanun. Bu kanunla, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup yurt dışına çıkan vatandaşlarımızın yurt dışında çalıştıkları süreleri borçlanabilmeleri imkânları getirilmiş. 1978’de getirildiğinde önce tavan kazanç üzerinden, sonra 1985’te günlük 1 dolar, 1997’de 2,5 dolar, 1998’de 2 dolar, 2005’te 5 dolar, 2008’de 3,5 dolara indirilmiş; sonra, 2008’de yapılan düzenlemeyle asgari ücretin yüzde 32’si oranında borçlanılabiliyor.

Şimdi, sistemimiz şu şekilde: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yurt dışına gitti; bunların zaten yüzde 90’ı sosyal güvenlik anlaşması olan ülkelerde ikamet ediyorlar, onların yurt dışındaki çalışmaları sosyal güvenlik anlaşmalarımıza göre zaten hizmetten sayılıyor; bunun yanı sıra bunlara ikinci bir emeklilik hakkı tanınıyor, Türkiye’ye geldiklerinde borçlanıp tekrar bir emekli olabilme imkânı sağlanıyordu.

Düzenlemenin getiriliş amacı: 1978’de Türkiye’nin o dönemde cari açığını finanse etmek için işçi dövizleri ciddi bir kalem oluşturuyor. Zaten dönemin ekonomisine göre de 100 milyon dolar, 50 milyon dolarla cari açık üzerindeki baskı ciddi anlamda hafifletiliyor. Ama 80’den sonra özellikle ekonominin gelişmesine bağlı olarak ve yurt dışına giden vatandaş sayısındaki artış, yurt dışındaki faiz oranlarının düşük olması, bizdeki sistemin daha rantabl olması nedeniyle geline nokta 672 bin kişi yurt dışı borçlanma yapmış durumda. Bu, yurt dışı borçlanma yapan vatandaşlarımızın geri ödeme yani kendini amorti etme süresi dört buçuk yıl. Yurt dışından herhangi bir bankadan borçlanıp...

BAŞKAN – Yani şunu mu söylüyorsunuz: Geliyor Türkiye’ye, bir gün bile olsa çalıştığını SGK’de, Sosyal Güvenlik Kurumunda gösteriyor, parayı yatırıyor, yatırdığı parayı dört buçuk yılda geri alıyor; onu mu ifade ediyorsunuz?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Aynen öyle efendim. Yurt dışındaki herhangi bir bankadan borçlanıp gelip bize ödeme yaptığında biz onu emekli ediyoruz ve dört buçuk yılda bu bize ödediğini amorti ediyor, geri kalanı artık sistem üzerinden kendisine ödeme yapıyoruz. 2018 yılında bizim 12,4 milyar TL bu yurt dışı borçlanmadan dolayı ödememiz vardı yani bizim emeklilik harcamalarının yüzde 10’u yurt dışı borçlanmadan kaynaklanan ödemeler. Dedğim gibi, bir zamanlar cari açığı finanse etmek için getirilen ve ciddi bir ekonomik enstrüman olan bu düzenleme zamanla, tersinden, aslında bizim anlaşılmamız olan ülkelerin sosyal güvenlik kurumlarını finanse etmemize sebebiyet verdi. Sebebi de şu: Bizim yurt dışındaki vatandaşımıza Türkiye’de borçlanma yaptığında biz ona ek emeklilik imkânı sağladığımızda veri paylaşımı yoluyla biz bunu ilgili devletle paylaşıyoruz; Fransa’daysa Fransa’yla, Almanya’daysa Almanya’yla. Tabii, otomatikman onların gelir matrahına ekleniyor, vergilendirmeye gidiyor, sosyal yardım alıyorsa sosyal yardımları kesiliyor. Yani yıllık 12,7 milyar TL sermaye transferinin yanı sıra -yurt dışı anlamında, cari işlem açığı anlamında- bir de yurt dışındaki sosyal güvenlik kurumunun Sosyal Güvenlik Kurumu üzerinden finanse edilmesi gibi bir durumla karşı karşıya kaldık.

Tabii, yıllar itibarıyla eğilimin artması... Yani bugün itibarıyla yapacağımız düzenlemenin belki bugünden yarına çok ciddi bir etkisi olmayabilir. Bizim etki analizine baktığımızda, yıllık 36 bin kişi müracaat ediyor, 40 bin kişi müracaat ederse, bizim bu düzenleme tarafınızdan tasvip edilirse 1,2 milyar TL bir tasarruf öngörüyoruz fakat eğilim bu şekilde devam etmezse bile bu düzenlemeyle bundan sonraki sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengeleri üzerindeki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1,2 milyar tasarruf yani başvurunun azalacağı beklentisiyle mi?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Yok, şu an bu trendle devam ederse yani primi 32’den 45’e çıkardığımızda 1,2 milyar bir tasarruf ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başvuru azalacak.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Bu şartlarla başvuru azaldığında, yarı yarıya düşse bile 600 milyonluk bir tasarruf ama en önemlisi, uzun vadede efendim...

BAŞKAN – Hayır, başvuru azalmasını kastetmiyor, “Daha çok para alacağız.” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama yani aynı sürede başvuru yapacağı varsayımıyla...

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Vekilim, burada önemli olan, uzun vadede bu dengeyi kaldırmak. Bir de burada çok önemli bir husus daha var, norm ve standart birliği yani -sosyal güvenlik reformu, en önemli amacı olan- içeridekiler ve dışardakiler arasında norm ve standart birliğini sağlamak. Şimdi, Türkiye’deki ev kadınları borç alma hakkına sahip değil ama yurt dışına gitmişse, hiçbir çalışması yoksa -yurt dışında da yoksa, Türkiye’de de yoksa- bunlar otomatikman borçlanma hakkına sahip. Türkiye’deki vatandaş işsiz kaldığı zaman borçlanma hakkına sahip değil ama yurt dışındaki sahip. Hem norm ve standart birliğini sağlamak yani Türkiye’de ikamet edenlerin aleyhine olan durumu düzenlemek; kısa vadede değil, uzun vadede. Yani bugünden yarına hemen tasarruf belki sağlanmayabilir ama Sosyal Güvenliğin üzerindeki bu baskıyı hafifletmek için düzenleme öngörüldü. 32’den 45’e çıkarılma nedeni bu düzenlemeyle geri ödeme on-on bir yıla kadar çıkıyor ki dünyadaki hiçbir sosyal güvenlik sisteminin geri ödemesi on yıl falan değildir. Ama şu anda dört buçuk olan geri

ödeme süresini on-on bir yıla çıkarmayı planlıyoruz bu düzenlemeyle. Müktesep haklar korunuyor, bugüne kadar yapılmış olan müracaatlar değerlendiriliyor. Bundan sonraki müracaatlar için bu sistem öngörüldü.

Prim oranının artışının gerekçesi şu: Sistemde biraz daha kalabilsinler ki, bizim, normalde vatandaşlarımızdan aldığımız prim üzerindeki baskıyı hafifletsin. Normal, bizim sistemde, Türkiye'ye geldikleri zaman bir gün bile SSK'leri varsa... Yani 4/A dediğimiz, SSK'li olarak kendilerini beyan edip SSK'li olarak emekli oluyorlardı -SSK'li olarak emekli olunca 4/A dediğimiz, tabii, BAĞ-KUR'dan daha farklı bir emekli aylık bağlama oranı var- otomatikman emeklilik maaşları yüksek oluyordu; şimdi, hayır, biz bunları 4/B'li yani BAĞ-KUR'lu olarak kabul edeceğiz. Madem borçlanma yapıyorsunuz, normal, Türkiye Cumhuriyeti'nde ikamet edenlerin tabi olduğu şartlara siz de tabi olun diyoruz.

11'inci maddede getirdiğimiz bir diğer düzenleme: Eskiden istedikleri zamandan başlatabiliyorlardı. Yani 1982'de yurt dışına gittim, 2019'da geldim; borçlanma yapıyorsa "83'ten başlat." diyordu. "83'te başlat." deme nedeni, üstat, malum, 99 öncesi dönem aylık bağlama oranları yüksek olduğu için ne kadar çok süre 99 öncesine giderse o kadar emekli maaşları, emekli aylıkları yüksek oluyor. Onun için süre takdir yetkisini elinden alıyoruz. Bugün itibarıyla borçlandıysan, bugünden geriye dönük olarak kaç gün borçlanacaksan ona sayalım; 99 öncesinde giderse 99 öncesini... Çünkü biz emekli aylığını hesaplarken sistemde kaldığı süreleri dikkate alıyoruz, ne kadar 99 öncesinde kalmış, ne kadar 99 sonrasında kalmış; ona göre hesapladığımız için 99 öncesine kayma yönündeki eğilimi de kaldırıyoruz. Bugün borçlandıysan, üç bin altı yüz gün veya yedi bin iki yüz gün, dokuz bin gün, ne istiyorsanız ona göre geriye dönük yürütürüz diyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Geçerli tarih 99 mu?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Hayır, bizim, emeklilikte şöyle bir sistem var: 99'da bir reform yapıldı, Anayasa Mahkemesi, malumunuz, iptal etti, 2001'de tekrar yapıldı. 99 öncesinin parametreleri çok farklı. Biz, ona kendi aramızda teknik olarak "bonkör dönem" diyoruz yani sizin hizmetinizin ne kadarı 99 öncesindeyse emekli aylığınız o kadar yüksek olur. Muhasebeciler, bu işin sigorta danışmanları bunu iyi biliyorlar, hizmetin önemli bir kısmını 99 öncesine kaydırıyorlardı. 99 öncesi olunca aylık bağlama oranları yüksek olup... Türkiye'de emekli olduğunda normalde 1.500 lira alması gerekirken bu şekilde emekli olduğunda belki 2.500, belki 3 bin lira emekli aylığına kadar çıkıyordu.

BAŞKAN – Bir sorum olacak: Yurt dışında yaşayan bu vatandaşlarımıza emekli aylığı bağlandı, geri döndü, o ülkede yaşıyor veyahut belli sürelerle gidip geliyor. Acaba o yaşadığı ülkedeki hükümet, kendisine emekli maaşı ayrıca bağlıyor mu veyahut herhangi bir destek alıyorsa o destek ile bu ilişkilendiriliyor mu? Nedir bu konudaki düşünce?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Başkanım, asıl yani tersinden... Biz, sözleşmemiz olan ülkedeki sosyal güvenlik kurumunu finanse ediyor derken onu... Mesela, Almanya'da belli bir geçim standardı var, bu geçim standardının içinde gelirler toplanıyor. Şimdi, biz veri paylaştığımızda, Türkiye'de aldığı maaşı otomatikman gelirine ekliyorlar, "Siz, artık, bizden sosyal yardım alamazsınız çünkü bu kadar geliriniz var." diyorlar. Yoksa oradaki müktesep emeklilik hakkına dokunulmuyor. Artı, Türkiye'de, zaten biz onun Almanya'daki, Fransa'daki, Belçika'daki, sosyal güvenlik anlaşmamız olan ülkelerdeki hizmetini zaten Türkiye'den sayıyoruz; bu, ikinci bir emeklilik hakkı yani ikinci basamak gibi. Dediğim gibi, ağırlıklı olarak işçi dövizlerini Türkiye'ye çekme amacıyla getirilmiş bir düzenleme ama sayının artmasıyla birlikte tersinden bir döviz transferine sebebiyet veriyor şimdilik.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, bu düzenleme 2008’de getirilirken “Türkiye’ye çok döviz kazandıracağız.” diye propaganda yapılmıştı. “Çok fazla döviz gelecek, işte dolayısıyla...”

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – 2008 mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2008...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 78’de değil mi?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, 2008 ya...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2008’de değişti.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 2008’de yürürlüğe girdi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yanlış bir aktüeryal hesap yapıldı o tarihte ve tabii, ekonomideki gelişmeler de olumsuz oldu, bu hâle geldi. Şu anda, günde aşağı yukarı 27 olan primi 45 liraya çıkarıyorlar, teklifleri öyle. Ayrıca, daha önce kurum seçme hakkı vardı yani SSK, Emekli Sandığı, BAĞ-KUR gibi kurumları seçme hakkı vardı, şimdi doğrudan eğer Türkiye’de çalışması yoksa BAĞ-KUR’lu oluyor yani en düşük aylığı veren kurumun maaşını bağlıyorlar. Bunun olması lazım yani bu, aktüeryal hesaplara göre, mevcut duruma göre bir yanlışlıktır, yapılmaması lazım, düzeltilmesi lazım. Fakat burada, bu işten sonra da tümüyle bu kapının kapanması, vatandaşın da mağdur olması söz konusu olabilir mi acaba diye çekiniyorum.

Sayın Başkanım, ne kadarlık bir tasarruf söz konusu olacak, onu tam anlamadım. Tasarruf ne kadar olacak? Ne kadar başvuru var yıllara göre? Bundan sonrasıyla ilgili ne bekliyoruz? O rakamları makro olarak verebilirseniz memnun olurum.

Bir de bir şey söyleyeyim bu fırsattan istifade: SGK’nin rakamlarına erişmek mümkün değil son zamanlarda, bir. İkincisi, eriştiğimiz rakamlar... Bakın, geçen sefer burada bir kanun geçirdik; biliyorsunuz, bir sene önce, emekli maaşlarını bin liraya tamamladık. Burada sorduk, dediler ki SGK yetkilileri: “102 bin kişinin maaşı bin liranın altındadır –çok iyi hatırlıyorum, 102 bin- bu da dört sene içerisinde tasfiye edilecek.” 1 milyon 200 bin çıktı daha sonra, biliyor musunuz? Sayın Başkanım, olmaz böyle bir şey, suçtur aslında. Burada bu rakam veriliyor, 10 katı çıkıyor, dalga geçer gibi.

BAŞKAN – Selim Bey, lütfen bunu notlara alın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üzülüyorum yani... SGK’de bu Başkanın da değil ama sorumluluğunda olan bir konu. SGK’de bu konuların çok iyi düzenlenmesi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu Başkan sorumlu ya, niye kurtarıyorsun?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – SGK, biraz önceki örneğimizde olduğu gibi, aktüeryal hesapları çok iyi yapmak zorunda, istatistikleri çok düzenli olmak zorunda, çok düzenli yayınlamak zorunda. 82 milyonla ilgili bir konu, çok önemli bir konu.

Ben makro rakamları alabilirsem memnun olurum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi mi verelim, yoksa konuşmanın sonunda mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben de ona göre sorabilirim, evet.

BAŞKAN – O zaman sadece buna has rakamları alalım hemen, hazır elinizde varsa ama soruları daha sonra alacağız arkadaşlar. Soruları alıp toplu cevaplayacak.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Şu anda 672 bin yurt dışı borçlanmamız var. 2018 ödememiz 12 milyar 418 milyon, 2019 aylık ödememiz 1 milyar 242 milyon; yıllık ortalama müracaat 30 bin, yıllık 30 bin kişi yurt dışı borçlanmaya müracaat ediyor. Bu eğilim üzerinden hesapladığımızda, 30 bin kişi müracaat ettiğinde prim 32’den 45’e çıkıyor ve sistemde BAĞ-KUR’a dönüldüğünde yıllık tasarruf 1,2 milyar. Fakat bu eğilim, şartlar biraz daha zorlaştırıldığı için düşeceğinden bu sayı belki yarıya kadar düşecektir, o zaman bir 500-600 milyonluk bir tasarruf olacak ama uzun vadede, dediğim gibi, şu anda emeklilik harcamalarının yüzde 5’i yurt dışı borçlanmaya gidiyor efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben söz hakkı önceliği tanıdığınız için teşekkür ederim

Şimdi, Sayın Başkan, ben önce şöyle söyleyeyim: Salı günü Sayın Fuat Oktay kalkınma planını sunarken iyi yönetişimden bahsetti. Biz de hatta Sayın Durmuş Yılmaz Bey’le biraz konuştuk ve kamuda iyi yönetişimin ne olduğu hususunda bilgilendik.

Yıl başından bu tarafa istatistikleriniz yok yani yönetim yok ki iyisi nereden? Yıl 2019... Devletin en önemli kurumu... 150 milyar lira bütçe yükünüz var ve devamlı var ve bu bilgilerden toplum, akademik dünya, siyaset dünyası habersiz. Hiçbir şey ama hiçbir şey bunun gerekçesi olamaz. Yani bir şey söyleyip başka bir şey yapma konusunda cidden maharet sahibi olduk. Hiç yakışmıyor Türkiye’ye ya, bunu hepimiz için söylüyorum, hiç yakışmıyor ya. Bunun hiçbir teknik bir nedeni olamaz. Onun için bunu üniversitedeki arkadaşlar, bu konuyu çalışanlar özellikle de çok vurgulamamızı istediler.

Şimdi, bu, doğru, 1978’de çıkan bir hak, başlayan bir hak ama biz 2006 yılında ciddi bir reform yaptık ve 1 Ekim 2008’den itibaren yürürlüğe girecek 5510 sayılı Kanun çerçevesinde bir reform yaptık. Şimdi, bundan önce, hatta bu kanunla, 1 dolar üzerinden gerçekleşiyormuş bu borçlanmalar, sonra bunu Türkiye’deki bütün Türk vatandaşlarına eşitlemek için yüzde 32’ye çıkarmışız yani yüzde 12’si sağlık primi, yüzde 20’si de ölüm, malullük ve benzeri prim. Şimdi, bir kere, burada yüzde 45’e çıkarıyoruz. Bu 13’ün karşılığı yok yani sigortada bir şeyin karşılığı olmalı. Bu 13 ne primi? “Dengeleme primi” diye bir prim olamaz yani ben teknik olarak yerine oturtalım diye söylüyorum. “Bunu neden alıyorsunuz benden?” “E, dengeleyelim.” Yarın 55 alırsınız, 65... Bakın, tekrar ediyorum, bütün bunlar... Mesela siz şimdi diyorsunuz ya işte cari açığı, falanı feşmekandı, bu dediğiniz rakamların Türkiye bütçesinde bir hükmü yok etkisine göre yani bunları toptan toptan 2030’daki etkisi 500 milyon dolar etmiyor. Bugün bizim sadece Suriye için ödediğimiz para 37 milyar dolar. Almanya’yı kaldırırsanız Türk Millî Futbol Takımı’nı kuramıyoruz yani bir de buradaki vatandaşların pozitif etkilerini düşünelim. Şimdi biz bunlara diyeceğiz ki... Yapmayalım demiyorum ama bunlara birden, bütün hatlarıyla ikinci sınıf olduklarını hissettirmek çok doğru değil. Vardır maliyeti. Keşke bunu biz 5510 sayılı Kanun’u 2006’da görüşürken o çerçevede düşünseydik, çok daha iyi olurdu.

Şimdi önümüzde bir kanun var, torba kanun. Ne bu torba kanunun sebebi? Bu torba kanunda Hükümet diyor ki: “Ciddi bir hazine nakit açığı var, dengesi bozuk. Bunun için, millî gelirin 1,8’i kadar bir tasarruf edilmesi lazım.” Bu da yetmeyecek çünkü açık yüzde 4’e doğru yürüyor. Onun için bu torba kanunun temel ruhu hazine açığını giderecek politikalar üretmek, eylemlerde bulunmak. Bu da bunlardan bir tanesi. Bunu yapalım, evet, birtakım haklar verilmiş...

Şimdi, mesela burada bu niçin bir yara hâline geldi? Türk lirasının zayıflaması nedeniyle. Önceden 70 bin euro ödeyip bu hakkı alıyordu, şimdi 20-25 bin euro ödüyor. Ucuzlattık yani ekonomideki gelişmeler, dövizdeki gelişmeler ucuzlattı. 70 bin euro olsaydı Almanya'daki vatandaşlardan 500 bin kişi başvururdu, şimdi 1 milyon kişi başvurur; misal olarak söylüyorum. Yani biz esasında bunu kendi içerisinde tartışırken görmeli, bu öngörülerde bulunmalıydık ama bulunmadık. Bugün başka bir problem varsa öncelikle bunu, bu yüzde 45'i lütfen kaldıralım, bu farkı kaldıralım. Ha, şuna taraftarım, 9 bin güne çıksın yani bunu hakikaten çok kolay olmaktan biraz uzaklaştıralım. Evet, hepsi SGK olmasın, BAĞ-KUR olsun ve benzeri olsun, 9 bin güne çıksın yani buradaki kullanım hakkının ekonomik nedenlerle çok da aşırı kullanılarak bir zafiyete uğratılmasını engelleyelim ama bunu farklı yöntemlerle yapalım. Mesela, tekrar ediyorum, 9 bin güne kademeli olarak çıkarılmasını sağlayalım, buna tamam ama dersek biz arkadaş... Bu ikinci emeklilik de olsa biz bunu 2006'da bunlara söz vermişiz 2008'de, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak söz vermişiz. Siz Türkiye'deki vatandaşlar gibi yüzde 32 prim ödeyeceksiniz demişiz. Şimdi diyoruz ki: Yok, yüzde 45 ödeyeceksin. Neden? Çünkü Almanya'dasın. Doğru değil ve Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle davranmamalı, vatandaşlarına bu hissi vermemeli.

Ayrıca, bir de 2012'de mesela büyük bir çalıştay yapmış Sosyal Güvenlik Kurumu. Akademik dünya da dâhil bunları söylemişler: "Arkadaşlar, bakın, böyle tehlikeli bir durum var. Bu, Sosyal Güvenlik Kurumunu..." Ankara'da yapmışsınız bunu, öneriler getirilmiş "Bununla ilgili tedbirler alın." denilmiş. Kendi içinde bunu yapmamışsınız. Şimdi, bizim Anadolu tabiriyle yumurta gelmiş ve folluk arıyoruz biz. Ha, bunu yaparken de düzgün bir folluğa gidelim ki 5 yumurtadan 2'sini, 3'ünü kırmayalım, kaş yapalım derken göz çıkarmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Herkese günaydın diyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, 2'nci gün bugün, torba yasayı görüşüyoruz. Sayın teklif sahibine de söylüyorum, Sayın Başkanımıza da söylüyorum, hâlâ bir etki analizi raporu önümüzde yok torbayla ilgili. Sayın Başkan, sizinle yaptığımız görüşmede görüşmelere başlarken bunun olacağını söylemişsiniz. Dün Sayın Savaş'ın "İlerleyen saatlerde olacak." diye bir beyanı olmuştu sanıyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Maddeler ilerlerken...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "Maddeler ilerlerken" diyorsunuz ama herhâlde 32'nci maddede gelecek Sayın Başkan etki analizi.

BAŞKAN – Rakamları söyledi Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, Sayın Başkan, rapor gelecek diye söyledi ilerleyen maddelerde. Etki analizi...

BAŞKAN – Ne dedik?

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, Sayın Paylan; aynı şeyi söylüyorsunuz da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, aynı şeyi tabii ki söyleyeceğim.

BAŞKAN – ...burada Meclis Başkanlığının, sizin partiniz de dâhil, grup başkanlarının, grup başkan vekillerinin bir araya gelip İç Tüzük'le ilgili bir çalışma yapması lazım. Sizin, kendi grubunuza da bunu söylemeniz lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, İç Tüzük'le ne alakası var etki analizinin?

BAŞKAN – Elbette var. Kanun teklifini konuşuyoruz, tasarısı değil şu anda.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, kendimizi kandırmayalım, adı teklif ama özü itibarıyla tasarısı bu aslında, teklif değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yapmayın, bunun ne alakası var?

BAŞKAN – Bu kanun teklifiyle ilgili düzenlemeyi Türkiye Büyük Millet Meclisi yapmak zorunda, Hükûmet yapamaz bunu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bürokrattan talep edilir.

BAŞKAN – Ha, şunu söylerseniz yani bu maddenin ne kadarlık bir yük getireceği... O doğru, onda haklısınız ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, geçici olarak söylüyorum. Mustafa Bey bürokratları arar yani 7 tane konumuz var, değil mi? SGK var, Merkez Bankası var, İstanbul Yaklaşımı var. Bürokratları arasaydınız sizlere bir rakam verirdi, bunları bize...

BAŞKAN – Ama bu konuda yetkili olan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru yanlış, biz tetkik ederdik, sizin sorumluluğunuzda olmazdı yani “Bize bürokrasiden gelen rakamlar budur.” derdiniz yani. Ben onun doğruluğunu Mustafa Bey’den sormayacağım “Bürokrasiden gelen rakamlar budur.” derlerdi yani önceden elimizde olurdu Sayın Başkan, bunu söylüyorum. Yoksa tabii ki Mustafa Bey’in sorumluluğunda... Tabii ki imzacı o, biraz sorumluluğunda ama tamamen sorumluluğu ona yüklemiyoruz zaten.

Değerli arkadaşlar, bakın, dün de konuştuk, gelir vergisiyle ilgili bir adım atılmaya çalışıldı. Bütün sistemi, gelir ve kurumlar vergisini hasılat esasına çevirebilecek bir madde vardı, daraltıldı ama bir kapı açıldı. Gelir vergisi, kurumlar vergisi reformu derken böyle bir yola girildi. Diğer bir yerden, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili bir reform talepleri var, konuşuluyor. Ama bu reforma baktığımızda, bir kâr-zarar endeksi olarak bakılıyor her şeye. “İşte, şu kadar kâr elde edilecek, 600 milyon gelecek, 800 milyon gidecek.” diye bakılıyor ama toplumsal fayda açısından bakılmıyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti demokratik, sosyal bir hukuk devletidir, sosyal bir devlettir. Sosyal politikalarda elbette ki rakamlara bakılır amakâr odaklı bakılmaz. Sosyal politikalara sosyal bir devlet mantığıyla bakılır. Maalesef, burada bu bakışı görmedik. Rakamlar üzerinden konuşuyoruz, 600 milyon kâr edeceğiz, 500 milyon zarar edeceğiz... Ya, milyonlarca vatandaşımız gurbete gitmiş, gitmişler, zorlanmışlar; burada ekmeğini bulamamış gurbete gitmiş, büyük zorluklar çekmiş. İşte “kara tren” diye bahsedilir. Yıllarca gitmiş gurbete, çalışmış. Şimdi gelmiş, burada bir şekilde borçlanmış, borcunu ödemiş, emekli olmak istiyor aynı şartlarda, yüzde 32-yüzde 32. Türkiye’deki vatandaşlar da yüzde 32’yle borçlanıyor, onlar da yüzde 32’yle. Şimdi diyoruz ki: Arkadaş, sen yüzde 32’yle değil, yüzde 45’le borçlanacaksın. Ya, bu, bir sefer, kabul edilemez. 2008’de bu hakkı veren AK PARTİ Hükûmeti. Tekrar, sonuç olarak, aynı Başbakan Cumhurbaşkanı olmuş, aynı Hükûmet bu tasarısı getiriyor ve bu hakkı geri alıyor, bu da kabul edilemez.

Diğer bir konu: İsmail Tatlıoğlu da söyledi, 70 bin euro veriyordu efendim, bundan dört yıl önce, 2 liraydı o zaman euro ama o zaman da emekli maaşı olarak 600 euro alıyordu, 700 euro alıyordu, öyle değil mi? Şimdi, evet, belki 30 bin euro verecek ama şimdi de 250 euro, bilemedin, 300 euro maaş alabiliyor. Daha fazla bir maaş yok zaten arkadaşlar, maaşlar da euro bazında yarı yarıya eksildi, bu anlamda bir kıyas kabul etmez. Bu anlamda -kazanılmış bu hakkı- özellikle gurbette olan vatandaşlarımızı böyle dezavantajlı bir noktaya sokarak geri adım atmamamız gerekir. Yapmamız gereken, tercihlerimizi değiştirmek. Evet, bakın, bütün dünyada SGK açıkları büyüyor, Türkiye’de de büyüyor ve büyüyecek. Çünkü ortalama yaş artıyor, sağlık harcamaları yükseliyor, emeklilik yaşlarıyla

ilgili sorunlar var ve ortalama yaş hep yükseliyor ve yükselecek ve bu anlamda, bu açıklar artacak, orta vadeli olarak da artacak. Ama bu artıyor diye de bu anlamda gurbetçimizin sırtına daha fazla yük yüklemeyi biz doğru bulmuyoruz. Arkadaşlar, bu anlamda, ben eski düzenlemenin şimdilik devam etmesini, eğer yapacaksak genel bir sosyal güvenlik reformu adı altında bunu da değerlendirmemizi öneriyorum. Çünkü bakın, toplumda talepler var, bir kazanılmış hak daha var biliyorsunuz “emeklilikte yaşa takılanlar” diye bir sorununuz var. Milyonlarca vatandaşımız emeklilikte yaşa takılanlar grubunda ve her gün eylemler yapıyor, her gün Meclise taleplerde bulunuyorlar, eminim ki size de seçim bölgelerinizden talepler geliyordur. Çünkü ciddi bir işsizlik sorununuz var arkadaşlar, 8 milyon işsizimiz var ve bu 8 milyon işsiz tabii ciddi bölümü genç ama bir de genç dediklerimize ilaveten 35 ile 50 yaş arası ciddi bir işsizlik var yani bu işsizler de iş bulamıyorlar. 40-55 yaş arasında olan, işten çıkarılmış ve yeniden iş bulma olasılığı olmayan ciddi sayıda vatandaşımız var. Çünkü insanlar genci almayı tercih ediyorlar, biliyorsunuz, özellikle iş piyasası kötüyken 40 yaş sonrası iş bulma olasılığı son derece düşer ve bu vatandaşlarımız ciddi anlamda zor durumdalar. Yapmamız gereken, bunları da değerlendiren bir sosyal güvenlik reformuna imza atmak. E, diyeceksiniz ki “Kaynak yok.” Çünkü biliyoruz, Hazine ve Maliye Bakanımız öyle söyleyecek “Arkadaş, kaynak yok.” diyecek, Tayyip Bey diyecek ki “Ne erken emekliliği arkadaş, çift dikiş mi maaş alacaksınız? Kaynak yok.” diyecek. Oysa kaynak var, mesele tercihlerimizde yani tercihlerimizi nasıl kullandığımızda. Bütçe kalemlerine baktığımızda tercihlerimizi görüyoruz. Yani eğer inanı, şatafattan ve israftan vazgeçersek sırf bu kaynakla emeklilikte yaşa takılanların bütün sorunlarını çözebiliriz, gurbetteki bu vatandaşlarımızın sırtına daha fazla yük yüklemeyiz. Veya güvenlik politikalara hapsolmuş bakımımızdan eğer ki vazgeçebilirsek, hem içeride hem bölgemizde barışçı politikalar uygulayabilirsek ne F35’e ihtiyacımız kalır ne S400’e ihtiyacımız kalır ne tanka, topa, tüfeğe ihtiyacımız kalır. Bu edeceğimiz tasarruflarla bütün sosyal güvenlik sorunlarını çözebiliriz, emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözebiliriz, meseleye bu boyutta bakmamız gerekir.

Değerli arkadaşlar, çok uzatmadan bir iki sorumu da ekleyeyim. Diğer arkadaşlarım gibi benim de notlarım da var, Sayın Başkanım, ben sizin sitenize çok sık bakan bir kişiyim, gerçekten öyle. Çünkü hep işsizlik sorunlarına bakıyoruz, SGK rakamlarına bakıyoruz, aktif-pasif rakamlarına bakıyoruz. Ya, Allah’ınızı severseniz, biz analiz yapacağız burada değil mi; işte, SGK’nin durumu şudur, açığı şöyle büyüyecek, aktif rakam bu kadar, pasif rakam bu kadar diye, bakıyoruz, 2019 yılının yedinci ayındayız Sayın Başkanım, bakın, yedi ay... Hani, bir ay olabilir, gecikebilir veri, iki ay gecikmeli olabilir; dünyadaki hangi sosyal güvenlik kurumu yedi ay veri vermez? 2019 yılına dair tek bir veriniz yok sitenizde. Bilmiyorum, yanıyorsam lütfen düzeltin. Tekrar kontrol ettim, tek bir veri yok. Nasıl olabiliyor böyle bir şey? Hesap soruyorum sizden, bir Türkiye milletvekili olarak sizden hesap soruyorum. Neden yok? Sizi engelleyen şey ne? Sizden kaynaklanmıyorsa neyden kaynaklanıyor? Neden açıklamıyorsunuz? Nedir sizi engelleyen? Gizlememiz gereken bir rakam mı var? Çok mu kötü işsizlik, bu anlamda, aktif-pasif oranları da açıklanmıyor? Nedir gerekçeniz? Lütfen, bunu bir açıklarsanız belki öyle devam edebiliriz.

BAŞKAN – Üç arkadaşımız da aynı soruyu sordu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım, çok önemli değil mi? Nasıl analiz yapacağız? Neye göre yorum yapacağız? Eminim, siz de katılıyorsunuzdur.

BAŞKAN – Evet, cevabını istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer mesele: Vergide tahsilat oranları son derece düşük, yüzde 50’ye kadar düştü. Öyle değil mi Mustafa Savaş Bey? Yani tahakkuk tahsilat oranı yüzde 50’de şu anda. SGK’de bu oran nedir? Bakın, biz dört yılda 6 vergi affı getirdik...

BAŞKAN – Yıllık bakarsanız 80’in üzerinde ama kümülatif bakarsanız belki daha düşük...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçen yıl 81’di, bu sene düştü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 50’ye kadar düştü Başkanım çünkü herkes vergi affı bekliyor, açıkça söyleyeyim. Çünkü nasıl olsa bu Hükümet alıştırdı bizi, altı ayda bir vergi affı getiriyor. En ucuz finansman aracı nedir Türkiye’de? Arkadaşlar, en ucuz finansman aracı nedir? Vergi ödememektir. Açıkça söyleyeyim, yüzde 30 bankada kredi var, vergiyi ödeme, altı ayda bir, sekiz ayda bir vergi affı var, onu da yapılandır, en ucuz finansman aracı. Vatandaş maalesef buna alıştırdınız, işletmecileri buna alıştırdınız. SGK de buna alıştırdı ama onların günahı yok, kanunu biz çıkarıyoruz. Bu anlamda, tahakkuk tahsilat oranınız nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yapılan düzenlemeyle ilgili öncelikle şu tespitte bulunmak istiyorum: Verilmiş bir hakkın alınması söz konusu değil yani borçlanma hakkı alınmıyor. Türkiye’deki vatandaşa verilmeyen bir hak aslında, yurt dışında çalışan vatandaşlarımıza verilen bir hak. Borçlanma şartları değiştiriliyor. Mevcutta prim oranı yüzde 32 iken yüzde 45’e çıkarılıyor, borçlanılan süre BAĞ-KUR kapsamında sigortalılık sayılıyor ve borçlanma süresiyle ilgili düzenleme yer alıyor. Yani başvurduğu tarihten geriye götürerek borçlanabilme imkânı getiriyor.

Tabii, “Vatandaşlarımızı ikinci sınıf yapıyoruz.” demek gerçekten talihsiz bir açıklama. Ben o zaman şunu sorarım: Aylık bağladığımız 672 bin insanımız var. Biraz önce değerli başkanımız, geçmiş yıllarda yapılan değişiklikleri de söyledi, 1 dolara kadar indi bu borçlanma hakkı. Yani 672 bin kişi içinde 1 dolar üzerinden borçlanıp aylık bağlanan da var, her değişiklikte farklı şartlara tabi olarak emekli olanlar da var. Yani bunlara bir vatandaşlık sıralaması yapacağız o zaman, birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf diye? Bu asla kabul edilemez.

Neticede, prim yükseklği... Hani, “13 puan nereden gelecek? Niye yüzde 45’e çıkarılıyor?” gibi sorular da var. Yani bir aktüerya dengesi, nimet/külfet dengesi sağlanmaya çalışılıyor. İlk defa da yapılmıyor bu; bu uygulamayla ilgili geçmişte birçok düzenleme yapıldı, dönemin şartlarına göre çok düşük fiyatla borçlanma imkânı da verildi, daha sonra bu ağırlaştırıldı, en son 2008 sosyal güvenlik reformunda yurt içiyle aynı duruma getirildi, yüzde 32’ye. Ama yurt içindeki borçlanma ile yurt dışında çalışılan süreleri borçlanma arasında farklılıklar var. Şimdi görüldü ki bu, aktüeryal dengeyi bozuyor, ödenen paranın dört buçuk yılda amortisi söz konusu ve ölünceye kadar aylık bağlama söz konusu. Bu anlamda, buna bir denge getirilmeye çalışılıyor. “İkinci sınıf” tabiri beni çok rahatsız ettiği için söz aldım, öyle bir şey söz konusu değil, bütün vatandaşlarımız birinci sınıf vatandaş.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de herkese hayırlı sabahlar diliyorum.

Sayın Başkanım, tabii, burada 1978 yılında çıkarılmış, daha sonra revize edilmiş bir kanun var ve ülkemizdeki vatandaşlar tarafından da eleştirilen bir kanun. “Niye?” diyeceksiniz, Türkiye’de yaşayan vatandaşlarımıza verilmeyen haklar, o dönemde, döviz girsin diye, yurt dışında olan vatandaşlarımıza

verilmiş ve burada ben şunu sormak istiyorum: Bunların prim ödeme gün sayısı minimum kaç gün? Minimum ödediği zaman ne kadardan emekli oluyorlar? Siz de burada ifade ettiniz ve dört buçuk yılda bunları amorti ediyor, tabii ki bütçenin bunu kaldırması da ileride oldukça zor görünüyor ve diğer taraftan bu ev hanımlarına da veriliyor. Yani yurt dışında hiç çalışmamış sadece orada yaşamış ev hanımları bu hakkı elde ettiği hâlde, Türkiye’de hiç çalışmamış ve Türkiye’de yaşayan ve sadece Türkiye’de yaşadıkları için bu hakkı elde edemeyen bu Türk kadınlarının hakkını ne yapacağız? Yani ya bu kadınlarımıza da bu hakkı vermemiz lazım veya bütçemiz eğer bunu kaldıramayacaksa da bunu iptal etmemiz lazım. Bu, sürdürülebilir bir politika gibi görünmüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin iktidarınız vardı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 1978’de çıkmış kanun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kanun 1985’te çıktı ama 2008’de bu hâle getirildi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 1978’de. Yani o zamandan beri var olan bir hak bu. Ve dolayısıyla da tabii buradaki yeniden aynı şartlarda diyelim ki Türkiye’de prim ödeyen kişi ödediğini ne kadar sürede amorti ediyor, bunları tabii ki biz bilmek istiyoruz.

Burada, diğer taraftan şu var: Yani Türkiye’de yaşayan kişiler aynı parayı ödüyor fakat BAĞ-KUR’lu oldukları için daha düşük maaş alıyorlar, diğer vatandaşlar Avrupa’da yaşadığı için aynı parayı ödüyor fakat SGK’li olarak emekli oldukları için daha şey. Normalde buradaki ekonomik açıdan... Ben ekonomiden anlamam ama ne kadar para ödüyorsanız herkes aynı karşılığı alması lazım, burada bir eşitsizlik olduğunu görüyorum.

Diğer taraftan da, tabii, Paylan şöyle diyor: “Siz silaha para yatırmasanız aslında ekonomi iyi gidecek.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru. Sosyal hakları geri almazsanız da.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani oysa biz şunu düşünüyoruz. Tabii, “S400 almasanız ekonomi daha iyi gidecek.” diyor. Ama Paylan hep bunu dile getiriyor, hep dile getiriyor da hiçbir zaman Paylan’ın şunu dile getirdiğini ben görmedim: “Niye bugün Kuzey Suriye’ye veya Kuzey Irak’a Amerika bu kadar silahı götürüyor?”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, niye götürüyor? Soruyorum hadi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Niye İsrail’in bu kadar silahlanmaya para ayırdığını, neden bu kadar silahlandığını, onları hiç eleştirdiğini hiç görmedik biz. Yani burada şu var: Sizin etrafınızdaki tüm ülkeler silahlanırken yani sizin silahlanmamanız veya silah sanayisine diyelim ki bütçe ayırmamanız yani geleceğiniz açısından tehlike arz etmiyor mu sizin için?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Güllerle karşılayacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Barışçıl politikalarla azaltabiliriz.” diyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Güllerle karşılayacağız, güllerle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Barışçıl politikalarla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Barışçıl politikalarla azaltabiliriz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Peki, o zaman diyelim ki PKK bize saldırırken diyelim ki onları neyle karşılayacağız? Güllerle mi karşılayacağız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Barışçıl politikalarla her şeyi çözebiliriz.

BAŞKAN – Lütfen, arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şunu şey etmek lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama şahsıma yönelik 5 defa “Paylan” dedi Sayın Başkan.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani burada eleştiri yaparken eğer samimiyseniz hem bunu bize yapın hem de diğerlerine de yapın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sataşmadan söz verecek misiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani ikircikli politika izlemeyin diyoruz.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, sataşmadan söz vermediniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; bu paket, defalarca da söylendi, Hükümetin ekonomiyi iyi yönetemeyişinden, yanlış yönetmesinden, yanlış kararlar almasından ve sonunda ekonominin krize girmesinden kaynaklanan sonuçları telafi etmeye yönelik olarak önümüze getirilmiştir. Yani bir kriz var, bu kriz bir taraftan kamu dengelerini bozmuştur, bir taraftan da devletin gelir-gider dengelerinde bozulma ortaya çıkmıştır. Nitekim yıllardır bütçe açıkları fazla konuşulmaz iken 2019 yılı itibarıyla bütçe açıklarında korkunç artışlar ortaya çıkmıştır. Bozulan bu kamu dengelerini düzeltmek amacıyla palyatif tedbirler niteliğinde rastgele, nereden neye takıldysak onlar toplanmış ve önümüze getirilmiştir.

Diğer taraftan, piyasada bozulan dengeler var, batan iş adamları var, değişik sektörlerde sıkıntılar var. Yine aynı şekilde, piyasadaki sıkıntılarla da ilgili olarak bu paket rastgele maddelerden oluşmaktadır. Ne piyasayı düzenleyecek sistematik bir arayış vardır, buna yönelik bir çabanın ürünü olarak detaylı üzerinde düşünülmüş, tartışılmış ve krizden çıkışı ifade edebilecek bir paket niteliği vardır ne de kamu dengelerini kurmaya yönelik, kalıcı olarak yerleştirmeye yönelik bir arayış vardır. Aslında, Türkiye’nin sorunu da budur. Yani piyasayla, devletle, kamu dengeleriyle ilgili birtakım düzenlemeler yaparsanız bunun detaylı olarak çalışılması lazım. Bürokrasiyle birlikte uzmanlarla birlikte hatta piyasayla birlikte, Mecliste, Parlamentodaki birtakım heyetlerle partiler arası görüşmelerle bunun olgunlaştırılması ve eksiksiz getirilmesi lazım.

Şimdi, bakıyorum, bu paketin içerisinde gerek kamu dengelerini kurmak gerekse piyasadaki bazı bozulmaları düzeltmek için akla ne geldiyse konulmuş. Vergi teşvikleri var, kara paraya varlık barışı var, Merkez Bankasının yedek akçelerine el koyma var, gümrüklerde kalan veya ülkeye kaçak yollarla giren taşıtları yasallaştırma var, enerji sektörüne destekler var, sorunlu kredilerin yeniden yapılandırılması var, kamu-özel iş birliği modeliyle ilgili düzenlemeler var. Ama krizden en fazla etkilenen kesimlerden biri tarımdır. Yani ben Konya’da nereye gittiysem tarım kesiminin büyük feryat ettiğini duymuşumdur. Aynı şekilde -bu paketin sahibi Aydın Milletvekili olması hasebiyle- Aydın çiftçisinin de sorunları vardır, krizden en fazla etkilenen kesimlerden biridir. Ama şu ana kadar tarım kesiminin bu kriz karşısında nasıl kendisini koruyacağı, geliştireceğiyle ilgili herhangi bir maddeye burada rastlamadım. Sadece bu pakette değil, daha önceki gelen yasalarda da böyle bir şey yok. Esnafla ilgili ciddi bir şey yok, bilmem, dar gelirlielerin, sabit gelirlielerin sorunlarıyla ilgili herhangi bir şey yok. Ama hemen iş adamlarıyla ilgili, sorunlu kredilerle ilgili, bilmem, benzer konularda birtakım düzenlemeler var. Ama bütçe dengelerini sağlamak için bula bula işte yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın Türkiye’de emekli olmak istedikleri zaman bunların primleri ve yükümlülükleri, kazançları veya emeklilik hakları ne olacak, bu bulunmuş. Bu, çok kısır bir yaklaşım tarzı değerli arkadaşlar. Bütçe dengelerini kurmak için yani bula bula sadece...

Tabii, Merkez Bankasının yedek akçelerine el atmak ayrı bir şey, o da ekonomiyi tamamen darboğaza sokacak bir hadisedir, geçici, palyatif bir tedbirdir o, 2000 öncesi maliye politikalarına dönmek anlamına gelir. Ama sadece yurt dışındaki vatandaşlarımızın emekliliğiyle ilgili bu düzenleme krizle ilgili, kamunun dengeleriyle ilgili hiçbir derde deva olmaz.

Yani sürekli olarak -bir yıldır Komisyondayım- Garo Bey söylüyor, diyor ki: “Etki analiz raporu nerede?” Her metin geldiğinde, her paket geldiğinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dört yıldır, dört yıl...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Benden önce de üç yılı varmış. Sürekli “Etki analiz raporu nerede?” diyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – On iki yıldır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) -Ben hâlâ bu Komisyona düzgün bir etki analiz raporu getirildiğini görmedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben hiç görmedim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 1990’lı yıllarda, 2000’li yıllarda Meclisteydim, emeklilikle ilgili, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili düzenlemelerde “aktüeryal dengeler” kavramı devamlı kullanılırdı ve buna göre perspektif geliştirildiği ifade edilirdi. Ama gelen rakamlarda da bir gariplik var. Aktüeryal dengeleri kuruyoruz, bilmem, sosyal güvenlik açıklarını ortadan kaldırıyoruz. Sizinle de beraber çok çalıştık bunu yani.

BAŞKAN – Çalıştık, evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sürekli bu iddialarla birtakım düzenlemeler yapıldı ama aktüeryal dengeler düzelmedi. Çünkü biz kavramları kullanıyoruz, kullandığımız kavramların gereklerini yerine getirmiyoruz. Bu pakette de net bir şekilde yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye’deki emeklilik talepleri karşısında ödeyecekleri primleri ciddi miktarda artırıyoruz.

İkincisi, prim ödeme süresini uzatıyoruz.

Üçüncüsü, hepsini BAĞ-KUR’lu statüsüne koyduğumuz için alacakları emekli aylığını da azaltıyoruz. Bu çok kabaca, işte sosyal güvenlik açıklarına katkı sağlayacak bir şey olarak görülmüş ama hesabının ciddi bir şekilde yapıldığını da zannetmiyorum daha önceki çalışmalarda olduğu gibi ama bizim çalışma yöntemimiz öteden beri böyle galiba. Bir Osmanlı paşası, bir İngiliz sefirini yemeğe davet etmiş. Sefirin hoşuna gitmiş yemekler “Ya, bu yemekler nasıl yapıldı acaba? Şu aşçıbaşını çağır da bir tarifini yapsın.” demiş. Aşçıbaşı gelmiş, yemeği nasıl yaptığını anlatıyor: “Et koyacaksınız.” diyor. İngiliz sefiri diyor ki: “Ne kadar?” Aşçıbaşı diyor ki: “Kararınca. Tuz atacaksın.” Sefir hemen soruyor: “Ne kadar?” Bizim aşçıbaşı diyor ki: “Kararınca. Patlıcan koyacaksınız.” “Ne kadar?” “Kararınca.” Bizim her işimiz kararınca oluyor. Şimdi, her iş kararınca olduğu zaman da sonunda geliyor, tıkanıyor. Aslına bakarsanız bu konuların kriz ortamında da değil, kriz girmeden konuşulması lazım, sakın kafayla konuşulması lazım, düzgün bir şekilde, zamana sıkıştırmadan aktüeryal dengelerin veya etki analizlerinin tahlil edilerek ülkenin geleceğiyle ilgili bir perspektif koyup ona göre bir düzenleme yapmak lazım. Bu pakette bu yok. Onun için, bazen “Torba paket, torba paket...” İktidardaki arkadaşlar kızıyorlar: “Her seferinde ‘torba paket’ diyorsunuz.” Ya, “torba” demek, sadece o kelimeyi kullanmayla ilgili bir şey değil, hesap kitap yapılmadan geliyor. Hesap kitap yapılmadan gelen bütün maddeler, bir bakıyorum, bir ay sonra Komisyona bir şey geliyor, aynı konuda. Aynı konuda derli toplu çalışılır, bir arada bir metin getirilir. Böyle rastgele torba geldiği zaman demek ki üzerinde çalışılmamıştır, palyatiftir, memlekete faydası olmaz, ülkeyi dağıtır, perişan eder demektir. Bütçe açıklarını kapatmak

için bula bula, sosyal güvenlik dengesini, aktüeryal dengeleri kurmak için yani miktarının da fazla olmadığını zannetmediğim-verilen rakamlardan da o anlaşılıyor zaten- bu konu bulunmuş. Yani sosyal güvenlikle ilgili sorun sadece bu mu? Hayır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, dünden beri bu yeni yasa teklifini görüşüyoruz. Dün 7 maddeyi görüştük, kabul ettik. Fevkalade güzel müzakereler oldu, diğer gruplardaki arkadaşlar tecrübeleriyle güzel katkılar yaptılar. Bugün 8’inci maddeden başladık, toplamda 15 farklı kanunda ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıyoruz.

Tabii “torba kanun” denmesine benim de ilk zamanlarda canım sıkılıyordu çünkü “torba” ve “torbacı” ifadesi bizim argoda, sokakta hoş şeyler değil ama ben de iki dönemdir, yaklaşık dört yıldır, işte 1 Kasımdan beri Plan ve Bütçe Komisyonundayım, aramızda çok tecrübeli arkadaşlarımız da var. Sanıyorum, geçen dönemde yine bu tartışmalar sırasında Bülent Bey mi demişti, bu “torba” ifadesinin Roma hukukundan beri kullanılan bir ifade olduğunu söylemişti.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Romalılar 2 maddelik bir kanun yapıyorlar, torba kanunu yasaklıyorlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle mi? Ama ifade o zamandan beri geliyormuş.

Çok sayıda kanunun görüşüldüğü bir teklifi ifade etmek için henüz yerine bir kavram geliştiremedik, arayışa devam edelim, yeni bir kavram bulalım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Geliştirmemize gerek yok, kaldıralım, o kadar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Geçen dönemde beraber çalıştığımız Antalya Milletvekili Mehmet Günal Bey bunun kitabını yazmış “Torbadaki Hukuk” diye. Her ne olursa olsun, tabii, malumunuz “İhtiyaçlar sonsuz, kaynaklar kıt.” ifadesi kapitalizmin bir ifadesi de olsa hayat dinamik, yeni gelişmeler karşısında yeni yasalar gerekiyor. Hükümetlerin de bu yasaları, çözümleri bulması lazım.

Önümüze 32 maddelik yürürlük ve yürütme maddesiyle bir teklif geldi. Tabii, bu teklifte çok sayıda aspirin tedbirler yok ama sosyal güvenlikle ilgili bugün görüşmeye başladığımız 8’inci ve 13’üncü maddeleri kapsayan maddeler arasında da önemli değişiklikler var. Elbette, bu, inşallah, sadra şifa olur, çözüm üretir ama ne son olacak ne de ilk. Ta, 1978’den beri bu konuda değişiklikler yapılmış. Kanun teklifinin gerekçesinde de ifade edildiği gibi bu konuyla ilgili... Ne diyor? 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunda ne yapıyoruz? Borçlanma tutarının hesaplanmasına esas olan prim oranını yüzde 32’den yüzde 45’e çıkarıyoruz. Borçlanılan sürelerin 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık olarak kabul edilmesi. Türkiye’de sigortalılık başlangıç tarihinden önceki sürelerini borçlananların bu sürelerinin Türkiye’deki sigortalılık başlangıç tarihinden geriye götürülen süreler, Türkiye’de sigortalılıkları olmayanların ise borçlarını tamamen ödedikleri tarihten geriye götürülen süreler mal edilmesi amacıyla değişikliğe gidiliyor.

Değerli arkadaşlar, tabii, zorunlu ihtiyaçlardan sonra hemen güvenlik ihtiyacı gelir. Güvenlik ihtiyacı, fiziki güvenliğin yanında, sosyal güvenliktir aynı zamanda. Türkiye Cumhuriyeti de sosyal bir hukuk devletidir diyoruz. Ama burada adaletin de tesisi gerekir. Yani yurt dışında çalışan emekçi kardeşlerimizin kendi ülkelerinde prim ödeyerek ikinci bir emeklilik almaları... Devletimiz bu hakkı

tanımış, geçmişten beri devam ediyor ama geline nokta belli ki bir adaletsizlik söz konusu. Yani Türkiye’de ikamet eden emekli vatandaşlarımız ile yurt dışından gelip de emeklilik hakkı kazanan vatandaşlarımız arasında da bir eşitsizlik olmuş. Bu kanun teklifinde bir kere, verilmiş bir hakkın geriye alınması söz konusu değil. Gördüğümüz o. Sadece borçlanma şartları değişiyor. Ama şu güne kadar ki... Demin ne denildi? Aylık bağladığımız 672 bin vatandaşımız var ki bunların haklarında bir geriye gitme zaten söz konusu değil, kanunlar geriye yürümüyor, biliyorsunuz. O bakımdan, uygulamada birlikteliğin sağlanması için böyle bir teklif önümüze geldi.

Elbette, bu son olmayacak, değişen şartlara göre farklı kanunlarda da farklı hususlarda da mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisi kanunlar yapacak. Hani deniliyor ki: “Keşke, daha önce düzgün, sağlam bir şey olsaydı da bu noktalara gelinmeseydi.” O zaman Meclise ve Komisyona pek iş düşmezdi, biz işsiz kalırdık. Her zaman söylediğimiz gibi hayat dinamik, şartlara göre, yeni durumlara göre mutlaka yasal değişiklikler de yapmamız gerekiyor.

Bu bakımdan, bu teklifin 8’inci ve 13’üncü maddesi arasında Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili yapılan değişikliklerde bir geriye gidiş yok, uygulamada birlik sağlanma amacıyla geldiğini düşünüyoruz. Bu bakımdan, teklifi, kanun maddelerini desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız ve bürokrat arkadaşlarımız...

Burada öncelikle Sayın Genel Başkan borçlanmayla ilgili başlangıç tarihinden bahsetmişti. Bundan önceki dönemde sigortalılık süresi olanların borçlanmasının geriye çekilmesiyle ilgili bir durumdan bahsedildi ve bunun önü kesilmekte bu süreçte. Tabii, burada öncelikle Sosyal Güvenlik Kurumu... Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız yönünden de gerek yurt dışındaki sigortalılık süresi gerekse Türkiye’deki sigortalılık kapsamından yararlanma anlamında çokça kullanılan bir yöntem ve bu da geçtiğimiz dönemlerde teşvik edildi ve böylelikle de yurt dışından ülkemize döviz gelmesine de katkı sağlanacağı ifade edildi. Ancak geline süreçte, tabii, artık kurumun da bütçesi bir anlamda ve özellikle de ülkemizin içinde bulunduğu şartlardan yola çıkarak böyle bir değişiklik yapılma ihtiyacı çıktığı ifade edildi, ben de aynı görüşe katılıyorum. Yani bugün bu maddeler dâhil torba yasa içinde bugünkü görülecek olan konuların hemen hemen hepsi ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik şartlarla ilgili bir düzenleme teklifi. Yani burada ekonomiyle ilgili eğer ciddi kaygılar olmasaydı bunlara da ihtiyaç kalmayacaktı diye düşünüyorum. Ancak, şimdi, yurt dışında yaşayan insanların burada yatırmış olduğu primler var ve bu primlerden sonra, özellikle borçlanma noktasında rakamların bir anlamda yüzde 45’ler seviyesine yükseltilmesi takdir edersiniz ki eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır ve geçmiş dönemde belli bir güvenlik kurumuna tabi olmuş kişilerin sadece BAĞ-KUR çatısı altında mecbur bırakılması da yine burada haksızlığa yol açacaktır diye düşünüyorum. Bizim şu an ülke içerisinde sigortalı olanların son yedi yıl içerisinde en son üç buçuk yıl süreyle hangi kurumda faaliyette bulunmuşsa oradan emekli olabilme imkânı var.

BAŞKAN – Sayın Arı, arkadaşlar; şöyle bir açıklama yapayım, belki maddede var: Diyelim ki yedi yıl Türkiye’de çalıştı, yurt dışına gitti, orada çalışmaya devam etti ve daha sonra geldi, Türkiye’den emekli oldu. Son yedi yılda en çok hangi kurumda çalışmışsa, daha çok SSK’li olarak çalışmışsa SSK kapsamında emekli oluyor, daha çok BAĞ-KUR’lu olarak çalışmışsa BAĞ-KUR kapsamında emekli oluyor aynen Türkiye’deki gibi. Ancak Türkiye’de bir gün dahi çalışmamışsa buraya gelip bir günlük

SSK'li olarak çalıştığını gösterip SSK'den emekli olanlar için bu geçerli. Yani eğer yedi yıl çalışmışsa o zaman SSK'li olarak emekli olabiliyorlar yani hangisini daha fazla yapmışsa o çerçevede emekli olabiliyorlar. Yani bu maddeyi belki SGK Başkanı açıklamadı, ben açıklık getirmek açısından söyledim.

Buyurun efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, anladım.

Kısacası, tabii, süreç içerisinde şunu ifade etmek lazımsa, yurt dışında bugüne kadar bulunmuş vatandaşlarımızın kazanılmış bir hakkının her ne olursa olsun geriye doğru götürülmüş olmasının doğru bir yöntem olmadığını düşünmekteyiz. Dolayısıyla burada BAĞ-KUR koşullarına dâhil etmek gerçekten bir anlamda koşulların çok ciddi zorlaştırılması anlamına gelecek bir taraftan, bir taraftan da gelir seviyesinde yani daha doğrusu aldığı maaşta ciddi bir azalmaya yol açacaktır. Bu anlamda, biz bu şekliyle bir eşitsizlik olduğunu ve bu anlamda da Anayasa'ya aykırılık olduğunu ifade etmek istiyoruz.

Bunun ötesinde de, sadece kurum başkanına şunu sormak istiyorum: Özellikle 2017 yılında yapılan referandum süreci öncesinde kurum olarak reklam verdik mi, reklam kullandık mı ve bu reklamlar için de özel bir para harcandı mı? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Değerli Komisyon üyeleri; şimdi, yurt dışı borçlanması, mevcut durumda yurt dışı borçlanması tutarı asgari ücret brüt tutarının yüzde 32'siydi, günlük en az 27 lira 29 kuruş gibi, en fazla bu tutarın 7,5 katı olan 204,67 lira kuruş oluyordu. Yurt dışı borçlanması Türkiye'de en son hangi statüde çalışma varsa -SSK mi, BAĞ-KUR mu, Emekli Sandığı mı- o statüden oluyordu. Yine, SGK'ye tabi hiçbir statüde çalışma yoksa BAĞ-KUR'lu 4/B sayılıyordu, bu söylediklerim mevcut durumda yanılmıyorsa, herhâlde böyle Sayın Başkan.

20 ülke ile uluslararası sosyal güvenlik anlaşmamız var bildiğim kadarıyla, sayı doğruysa ve bu ülkelerde çalışma varsa ya da kadınların çalışması olmasa dahi çocuk dünyaya getirmişlerse bu süreler Türkiye'den ilk SGK başlangıcı sayılıyordu. Yanlışım varsa herhâlde Sayın Başkan düzeltir, mevcut hâli böyleydi diye biliyorum, değil mi? Yani tekrar o cümleyi söyleyeyim, siz duyamadınız sanırım: 20 ülke ile uluslararası sosyal güvenlik anlaşmamız var, bu ülkelerde çalışma varsa veya kadınların çalışması olmasa dahi çocuk dünyaya getirmişlerse bu süreler Türkiye'de ilk SGK başlangıcı olarak sayılıyordu.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, 30 ülke ile sosyal güvenlik anlaşmamız var, 20 ülkede başlangıç sayılıyor.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamam, peki. Yani böyle bir uygulama vardı mevcutta.

Şimdi, torba yasayla yapılmak istenenlere baktığımızda da günlük tutar en az 27,29 liradan 45 liraya çıkartılacak. Yani yüzde 40 gibi bir zam var, yüzde 40'ın üstünde bir zam var. 2019 yılı ikinci döneminde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı yüzde 8,84 zaten var, tespit edilmişti. Buna rağmen yüzde 40'lık artış çok büyük bir zam yapılmış olacak diye düşünüyorum. Yani yeniden değerlendirme katsayısı var, bir de zam var.

SGK'de, son statüde, yurt dışı borçlanması BAĞ-KUR, Emekli Sandığı hangisiyse borçlanmalar o statüde sayılırken şimdi sadece 4/B'li sayılacak. Hani, bunun çok önemsiz olduğunu düşünmeyelim; bu, üç açıdan bir hak kaybı gibi geliyor. Şimdi, BAĞ-KUR'dan emekli olmak için vatandaşlar

sadece yüzde 40 zamlı prim ödemeyecekler, BAĞ-KUR'dan emekli olmak için daha fazla prim günü gerektiğinden de aynı zamanda daha fazla prim ödemek zorunda kalacaklar. Şimdi, mesela, mevcut yasal düzenlemeye göre, yurt dışı borçlanması yaparak 3.600 prim günüyle 4/A statüsünden emekli olunabiliyordu, şimdi 5.400 prim günüyle 4/B statüsünden emekli olmak zorunda kalıyor. Yurt dışı borçlanması için anlaşmalı olduğumuz ülkelerde yaşayan vatandaşlarımız yurt dışında ilk işe başlama tarihlerini Türkiye'den işe başlama tarihi olarak saydırıp daha kolay emekli olabiliyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Biraz süre rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şimdi, yurt dışı borçlanma primini ödediği tarihten geriye doğru ödediği prim gün sayısı kadar SGK'ye başlamasını geriye çekecek, bu durumda hem yüzde 40 daha fazla zamlı prim ödeyecek hem daha fazla prim gün sayısı olacak hem de daha geç yaşta emekli olacak anlamına geliyor.

Şimdi, bildiğim kadarıyla, uluslararası anlaşmalar bizim kanunlarımızın üzerinde. Bu durumda -bu aynı zamanda bir sorum size- SGK'ye idari davalar açılıp vatandaş ve idari mahkemeler devreye girecek mi? Yani uluslararası sözleşme gereği vatandaş davaları kazanır bu durumda diye düşünüyorum. Bunu da bir soru olarak yönelttiğimi varsayalım.

Ayrıca, SGK'yi, mahkeme ve avukatlık masraflarıyla falan da karşı karşıya bırakabilir bu durum da diye düşünüyorum.

Şimdi, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının Türkiye'den emekli olması için son geline nokta, getirdiğiniz yeni düzenlemeyle, daha yüksek maliyetler sebebiyle emeklilik zorlaşacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Önemli bir konu, süre verebilerseniz memnun olurum.

BAŞKAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şunu aslında düşünüyorum musunuz, bunu hem size sormak istiyorum hem de bütün Hükûmete de sormak istiyorum: Bulgaristan'da yurt dışı borçlanma hakkı verilmeyi bekleyen yani Bulgaristan'dan gelen vatandaşlarımız içinde borçlanma kanunu bekleyen kişiler var. Bunlar için gelecekte bir düşünceniz var mı? Bir, bunu sormak istiyorum.

Bir de, tüm Hükûmete sormak istiyorum: Arkadaşlar, Ahıska Türkleri hem vatandaşlık alamıyor, aynı zamanda da yurt dışı borçlanmasından da yararlanamıyorlar. Bir de, hani, böyle de bir konumuz var diye de hatırlatmak isterim.

Son cümlem şu: Şimdi, 1 Ekim 2008 öncesi yurt dışı borçlanması döviz bazlı yapılıyordu yani günlük 3,5 doları doğru biliyorsam. Günlük 27,29 lira tutarındaki yurt dışı borçlanmasına yüzde 40 zam yapmak yerine, eskiden olduğu gibi döviz bazlı borçlanma sorunu giderebilir miydi? Sadece sesli düşündüğüm için size soru olarak sormak istiyorum, yanıtlarsınız belki.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu SGK konusunu sadece bu maddelerle sınırlı olarak aldık ama biraz sonra “İstanbul yaklaşımı” diye Türkiye’deki en önemli konulardan birini görüşeceğiz, büyük bir sıkıntı. SGK ondan çok daha büyük bir sıkıntı aslında şu anda. Yani Türkiye’de en fazla başarısız olduğumuz konu SGK konusudur, sosyal güvenlik konusudur. Bu sene 400 kaç milyar bütçemiz Sayın Başkanım?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – 450 milyar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 450 milyar bütçesi var. Devletin bütçesi 960 milyar, SGK’nin tek başına bütçesi 450 milyar; bunun 185 milyarını Hazine’den alıyor, 185 milyarını ki daha da fazla olacak bu sene, daha fazla alması gerekecek. SGK açıkları, gerçek anlamda bu 185 milyar, 200 milyar hallolduğunda Türkiye’nin bütçesiyle ilgili açıklar halloluyor önemli ölçüde. Bu çok önemli konu. Türkiye’de hiç bilmeyen bakanlar, maalesef, geliyor, ne olduğunu bile anlamadan gelip geçiyor, sorunu bile anlayamıyorlar. En önemli konudur bu. Böyle devam ederse biz yarın maaş ödeyemeyecek duruma geleceğiz. Bu konunun yerine SGK’nin bir an önce reforma tabi tutulması lazım. Gerçekten, şu “İstanbul yaklaşımı” dediğimiz konudan çok daha acil ve önemlidir. Hafife alınacak bir konu değil. Çok büyük sıkıntılar var; prim tahsil edemiyor, kadrolarıyla ilgili sıkıntılar var, çökmüş vaziyette. Ya, bir kurum 200 milyar lira alır, istatistiklerini yayınlamazsa ne hâle gelmiş demektir? Çökmüş, bitmiş demektir; bu vaziyette. Yani kimseyi suçlamıyorum. Bununla ilgili bir an önce reforma girişi lazım Türkiye’nin, en önemli konusudur. Vatandaş için de en önemli konudur. Bitmiş bir vaziyette, kimsenin konuştuğu, söylediği, gündeme getirdiği yok. En önemli konudur bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yalnızca bir bilgilendirme yapacağım Sayın Başkanın verdiği bilgiye göre. “12 milyar 418 milyon TL ödedik.” dediniz bu yurt dışından gelip emekli olanlara. 672 bin emeklimiz var, öyle değil mi?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu böldüğümüzde ortalama 1.529 lira maaş alıyor emekliler; arkadaşlar, 1.529 lira. Zaten Türkiye ortalaması da sanıyorum o rakamlarda yanılıyorsam.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha mı düşük?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – SGK’dan alınan maaşlar üzerinden söylüyorum. Bu da 229 euro yapıyor arkadaşlar. Şimdi, Almanya’da ortalama emekli maaşı -bildiğim kadarıyla- 1.400 euro yanılıyorsam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne kadar prim ödüyorlarmış?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizim aşağı yukarı 6 katımız emekli maaşı veren Almanya’da çalışan vatandaşlarımız buraya gelecekler, prim ödeyecekler, borçlanacaklar, emekli olacaklar, onun altıda 1’i kadar maaş alacaklar, biz de hâlâ onu fazla göreceğiz bu vatandaşlarımıza veya “Daha fazla borçlan.” diyeceğiz.

Bakın, yurt dışında olmak dezavantajlıdır arkadaşlar, gurbette olmayı bilenler vardır içimizden, yurt dışından gelen arkadaşlarımız da var, çalışıp gelenler var. Yurt dışında olmak, gurbete gitmek zorunda kalmak... Bakın, kimse keyfinden gitmiyor; ekmek bulamadığı için gitmiştir, başka sebeplerle

gitmiştir, siyasi sebeplerle gitmiştir. Yurt dışında olmak dezavantajlı bir durumdur. Dezavantajlı bir duruma pozitif ayrımcılık yapmak gerekir. Yani “Ne var arkadaş, buradaki öyle olmuyor, o niye böyle oluyor?” diyemeyiz, demememiz lazım sosyal bir devlet olarak. Dezavantajlı durumda olan vatandaşlarımıza bir pozitif ayrımcılık yapıyormuş olarak saymamız gerekiyor Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak. Yani bu çerçeveden bakalım derim, bu anlamda da bu maddeye hep beraber “hayır” diyelim derim arkadaşlar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bazı sorular oldu, o soruların cevaplandırılması için SGK Başkanına söz vermek istiyorum.

Buyurun lütfen.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle “Bir yargı meselesi karşımıza çıkar mı?”yla ilgili bir sorusu oldu sayın vekilimizin. Şimdi, burada bir kazanılmış hak mı var, bir sosyal hak mı tanınmış, bir imkân mı tanınmış? Burada verilmiş bir sosyal hakkın gasbedilmesi veya geri alınması diye bir durum yok çünkü şu ana kadar işlemleri yapılanların işlemleri aynen devam edecek. “Bundan sonraki düzenleme bu şekil üzere olacak.” dediğimizde bir müktesep hakka dokunulmuyor. Kaldı ki yurt dışı borçlanma zaten bir sosyal güvenlik hakkı değildi, devletin bir iktisat politikası enstrümanı olarak 78’de tasarladığı bir uygulama.

“Referandum sürecinde reklam verdiniz mi?” Sosyal Güvenlik Kurumu olarak o dönemde prim yapılandırmamız vardı, sadece onunla ilgili bir reklam harcamamız oldu. Takdir ederseniz, bunu yazılı olarak sorarsanız hangi firmaya ne kadar ödeme yaptığımızı, hangi usul ve esaslara göre ödeme yaptığımızı belirtiriz.

Ahıska ve Bulgaristan Türkleri... Tabii, yurt dışı borçlanma yapabilmek için evveliyatla Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması gerekiyor. Yani çünkü bizim sosyal güvenlik sistemi vatandaşlık üzerine oturmuş bir sistem.

SSK’li olanların SSK’leri gasbedilecek değil. Eğer bin iki yüz altmış gün SSK’si varsa zaten SSK’li olma hakkı elinden alınmıyor.

Şimdi, prim oranları 32-45. Sayın vekilimiz sordu: “Burada genel sağlık sigortası ödemedikleri hâlde niye 45 yaptınız?” Efendim, şu anda üç bin altı yüz gün üzerinden borçlanan biri bize 98 bin lira ödüyor, aylık 2.350 lira emekli maaşı bağlanıyor ve kırk iki ayda kendini amorti ediyor. Prim oranını 45 yaparsak bize ödeyeceği 138 bin lira, geri ödeme elli dokuz aya çıkıyor. Yani bu 45 tamamen aktif pasif dengelerine göre, aktüeryal dengeye, nimet külfet dengesine göre hesaplanmış çünkü burada sosyal güvenlik hakkından daha ziyade bir imkân tanınmışsa bunun aktüeryal dengelerini sağlamak için bu 45 oranı oluşturuldu. Fakat...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ortalamanız 1.500 lira, nasıl oluyor?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, onu açıklayacağız. O, bizim dosya sayısı ile kişi sayısı farklılığından kaynaklanıyor.

Sanki Sosyal Güvenlik Kurumunun ciddi bir açığı varmış, bu düzenlemeyle bunu finanse etmeye çalışıyoruz... Bunu belirttim. Birincisi: Bizim norm standart birliği sağlamamız lazım. Yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Türkiye’de yerleşikken bu hakların hiçbirine sahip değil. Yani bizim ev kadınlarının borçlanma imkânı yok ama yurt dışına gidenlerin var veya Türkiye’deki BAĞ-KUR borçlanması yapamıyor. Burada onların yurt dışında emeklilik haklarına asla dokunulmuyor. Zaten yurt dışındaki hizmetleri Türkiye’de sayıldığı için bu ikinci bir emeklilik imkânıydı, bu ikinci emeklilik imkânıyla ilgili düzenleme yapılıyor.

Başta da dediğim gibi, bugünden yarına Sosyal Güvenlik Kurumuna hemen bir finansman olacak, bununla açığı kapatacağız; böyle bir durum yok. Uzun vadede aktüeryal denge üzerinde bu bir risk oluşturuyor. Yeni mi oluştu? Sayın Başkanım da biliyor, bu, Sosyal Güvenlik Kurumu Stratejik Planı'nda var, yurt dışı borçlanmanın gözden geçirilmesi; Kalkınma Planı'nda var, bir önceki Hükümet Programı'nda var, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Eylem Planı'nda var. Yani bunu defalarca, sürekli... Zaten “sosyal güvenlikte reform” denildiğinde ilk bakılan “Ya, bu sosyal güvenlikte yurt dışı borçlanmayı bir elden, gözden geçirin.” deniliyor. Onun bunu bu aşamada getirdik yoksa...

BAŞKAN – Sayın Bağlı, veriyle ilgili bir soru vardı.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Ha, veriyle, istatistiklerle ilgili. Efendim, istatistiklerle ilgili sanki bizde çok veriler varmış ve bunları saklıyormuşuz... Şimdi, istihdam verilerini zaten TÜİK açıklıyor. Bizim veriler 4/A, 4/B'nin kayıtlı verileri ile aktüeryal denge verileri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aktif pasif dengeleri...

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Geçen yıl veri ambarıyla ilgili ciddi bir alım yaptık. Bizim veriler Eurostat formatına uygun değildi. Bizim araştırmacılar girdiğinde verinin arka planındaki metaveriye ulaşamıyordu. Onun için ciddi bir istatistik çalışması yaptık, bilişim altyapıyı reorganize ettik, “web” sitesini güncelledik ve en geç bir iki hafta içerisinde artık normal standart veriye değil, canlı veriye ulaşılabilecek şekilde veri istatistik bültenine koyacağız. Bunun dışında herhangi bir vekilimizin ya da üniversitedeki bir araştırmacı...

BAŞKAN – Yani bu bilerek yaptığınız bir şey değil, öyle mi?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Tabii, tabii. Kesinlikle biz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu veriyi siz yazılı açıklamayla da açıklayabilirsiniz.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Veri desenini tamamen değiştirdik, formatını tamamen değiştirdik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayda bir niye açıklamıyorsunuz? Ayda bir açıklama yapın, yazılı açıklama yapın.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Zaten bizim kendi çıkardığımız bültenimizi herhangi bir vekilimiz ya da üniversitedeki araştırmacı geldiğinde veriyoruz zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yapmayın, sizin açıklamanız lazım, sitenizde görmemiz lazım.

BAŞKAN – Evet, bir iki hafta içerisinde tamamlayın ve...

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Kesinlikle, efendim, bitti zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, ayda bir açıklama yapınlar, ne var!

BAŞKAN – Yapabilirler.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Orada mali bünyeye değil, canlı bütün verilere girilebilecek şekilde reorganize ettik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bilgilendirme yapmanız lazım, ayda bir açıklama yapmanız lazım.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, sordunuz mu? Hangi vekilimiz bizden veri istedi? Biz dosya hâlinde de veriyoruz.

BAŞKAN – Yok, yok, elektronik ortamda...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sadece biz değil, 82 milyon vatandaşı bunlara ulaşsın, araştırmacılar ulaşsın, vekiller ulaşsın. Olacak şey değil yani.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şu söylediklerinizin hepsini senenin başında “web” sitesine koysaydınız, şu şu şu nedenlerden de şöyle şöyle şöyle çalışmalardan dolayı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayda bir de yazılı açıklama yaparsınız, ocak ayı istihdam verileri...

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir sorum daha vardı, tahsilat...

BAŞKAN – Ha, tahsilat...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de bir şey daha söyleyeceğim onun dışında. Başkanım, size de bir şey soracağım.

Şimdi, gurbetçilerin pek çok derneği var, biliyoruz. Yani Almanya’da yaşayanlar, Bulgaristan Türkleri, akraba topluluk dernekleri; benim bildiğim yüzlerce var, değil mi arkadaşlar? Yani bu anlamda yüzlerce dernek var. Bunlardan herhangi birini çağırdınız mı buraya? Bunların bazılarının konfederasyonu da var. Çağırdınız mı bunları?

BAŞKAN – Bildiğim kadarıyla, hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden çağırmadınız Başkanım? Bunlar sonuç olarak sosyal taraftır yani onların da görüşlerini burada alsak. Bu maddeyi erteleyelim diye öneriyorum. Siz telefonla bile çağırırsanız Ankara’da bunların temsilcileri var, bir gelsinler, anlatsınlar, onların da görüşlerini alalım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben bunu detaylı olarak burada tartıştığımızı düşünüyorum, her şeyi en ince detayına kadar tartıştığımızı düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Başkanım, ama taraftır onlar yani onların haklarını etkileyecek bir düzenleme yapıyoruz.

BAŞKAN – Onların hangi hakkını etkileyecek?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yurt dışı gurbetçiler...

BAŞKAN – Buraya yerleşmiş olanların dernekleri var, elbette var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Başkanım, onların yurt dışı ayakları da var. O derneklerin Almanya’da, Bulgaristan’da ayakları var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani çağırmamanız bir eksiklik, öyle görüyorum.

BAŞKAN – Olabilir.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, ben şunu öğrenmek istiyorum: Burada üç bin altı yüz gün prim ödediği zaman emekli olabiliyor bunlar, değil mi?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Yani statüsüne göre değişiyor, seçtiği güne göre. Türkiye’de SSK’si var mı? Değişiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela, ev hanımları, diyelim ki... Burada yaş sınırı var mı maaş ödemeniz için?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Hepsi Türkiye’deki yaş sınırına tabi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yaş sınırına tabi... Peki, Türkiye’deki bir vatandaşın emekli olabilmesi için en az kaç gün prim ödemesi lazım?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Tabii, yirmi beş yıl ödemesi gerekiyor. 99 öncesi girişi varsa biraz daha az olur, 99 sonrası...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tahakkuk, tahsilata cevap vermediniz?

BAŞKAN – Tahakkuk, tahsilata...

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Başkanım, geçen yıl yüzde 81’le kapattık.

BAŞKAN – Bu yıl?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – 79-80 arası çünkü aylık değişiyor onlar ama ciddi bir değişiklik yok tahakkukta bizim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, 8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi 14’üncü ve 21’inci maddeler birbirleriyle ilintili olan maddeler. Müsaade ederseniz, eğer uygun görürseniz onu da oylarınıza sunmak istiyorum.

Birlikte okunup oylanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü ve 21’inci maddeleri okutuyorum:

MADDE 14- 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun 235 inci maddesi uyarınca mevcut bir soruşturma kapsamında bulunan veya el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilen kara ulaşım araçları ile ilgili olarak 31/12/2019 tarihine kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenmesi gereken özel tüketim vergisinin %25’ine tekabül eden tutarın, başvuru sahibine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgili tahsil dairesine ödenmesi halinde, araç hakkında el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmez, mevcut kararlar kaldırılır ve el konulan araç sahibine iade edilir. İadesi talep edilen ulaşım araçlarının muhafazasına ilişkin masraflar araç sahibince ödenir.

Bu karar gümrük idaresi tarafından ilgili başsavcılığa/mahkemeye bildirilir. Tasfiyesi tamamlanmış ulaşım araçları için bu fıkra kapsamında başvurular kabul edilmez.

Birinci fıkrada belirtilen oran bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak ilk iktisabı gerçekleşmiş kara ulaşım araçları ile ilgili olarak, bu Kanunun 235 inci maddesi kapsamında el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi gereken fiilin gümrük idaresince tespit edilmesinden önce ve birinci fıkrada belirtilen süre içinde kendiliğinden bildirilmesi durumunda %15 olarak uygulanır.

Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan başvuru süresini altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – 21’inci maddeyi de okuyalım.

MADDE 21- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE II- (1) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gümrük vergilerinin kısmen eksik ödenmesi nedeniyle başlatılan bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında bulunan ve müsadere kararı verilmemiş kara taşıtları ile ilgili olarak;

a)Taşıtın tasfiyesinin tamamlanmamış olması,

b)31/12/2019 tarihine kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenmesi gereken özel tüketim vergisinin %25’ine tekabül eden tutarın, başvuru sahibine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgili tahsil dairesine ödenmesi, şartlarının birlikte gerçekleşmesi halinde, araç hakkında el koyma ve müsadere kararı verilmez, mevcut el koyma kararı kaldırılır ve el konulan aracın sahibine iade edilmesine karar verilir. İadesi talep edilen ulaşım araçlarının muhafazasına ilişkin masraflar araç sahibince ödenir. Cumhurbaşkanı bu fıkrada yer alan başvuru süresini altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.

(2) 4458 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi kapsamında iade edilen araçlar hakkında el koyma veya müsadere kararı verilmez.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen durumlarda, eşyanın müsadere yerine eşyanın gümrüklenmiş değerinin ödenmesine karar verilir.

(4) Birinci fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Adalet Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.”

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi,buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, önce bir bilgi almak istiyorum Sayın Başkan. 14’üncü maddenin bir benzeri daha önceki yasalarda da düzenlenmişti. 14’üncü maddede yer alan, 4458 sayılı Gümrük Kanunu’na eklenmesi öngörülen geçici madde Gümrük Kanunu’nun 235’inci maddesine atf yapıyor. 235’inci madde, bu tip durumlarda olan eşya için 4 kata kadar cezadan söz eder. Burada özel tüketim vergisinin yüzde 25’inin alınması öngörülüyor. O 4 kata kadar ceza ayrıca alınacak mı, onlar siliniyor mu yoksa? Onu merak ettim. O konuda bilgi rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın Paylan, söz talebiniz mi var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce bilgi alalım.

BAŞKAN - Önce bilgi mi alalım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Lütfen... Alalım, sonra ben...

BAŞKAN – Siz sorularınızı da verseniz, hep beraber mi alsak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce bilgi alsak daha iyi olur.

CAVİT ARI (Antalya) – 235’inci maddedeki ceza.

BAŞKAN – Peki.

Bakanlığı temsilen... Kendinizi tanıtır mısınız...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Gümrük mevzuatına aykırı olarak yurt içine sokulmuş araçların el konulması sonucu bir mağduriyet var veya üçüncü şahısların bu araçları satın almasından dolayı bir mağduriyet var. Gümrük mevzuatına aykırı olarak yurt içine sokulmuş araçlardan dolayı el konulan bu araçların ilk iktisabından ÖTV vergisinin ödenmesi koşuluyla -yüzde 25- o verginin ödenmesi koşuluyla sahiplerine verilmesi, o mağduriyetin giderilmesi, bu araçlara konu edilen davalardan vazgeçilmesiyle ilgili bir düzenleme.

Daha önce de böyle bir düzenleme yapılmıştı. O düzenlemeyle ilgili tahsil edilen tutarlar var; toplam kaç tane araçla ilgili, bundan sonra da ne kadar araca ilişkin...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Onları alabilir miyiz?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Tabii, tabii, söyleyeceğiz. Arkadaşlarda var, elimizde veriler var. Şu anda bu kapsama giren kaç tane araç var, bunu arkadaşlarımız söyleyecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 4 kata kadar ceza ayrıca alınıyor mu?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Detaylı söyleyecek.

BAŞKAN – Kendinizi tanıtır mısınız...

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Teşekkür ederim.

Efendim, 14’üncü maddeyle yapılan düzenlemeyle ithalatçıları tarafından yurt dışından sıfır araç gibi ithal edilen, ancak daha sonra yurt dışında daha önce tescil görmüş olduğu dolayısıyla eski araç olduğu anlaşılan, bu nedenle de Gümrük Kanunu uyarınca el konulan araçların sahipleri tarafından özel tüketim vergisi tutarının yüzde 25’i için 31/12/2019 tarihine kadar başvuru yapılmasını ve ÖTV tutarının yüzde 25’inin ödenmesi suretiyle sahiplerine iadesini dolayısıyla da aracın bu durumunu bilmeden ithalatçılarından satın almış olan ve belki de müteaddit defalar el değiştirmiş olan, el değiştirmesi suretiyle nihai alıcılarının mağduriyetinin giderilmesi hedefleniyor.

235’inci maddemizdeki 4 kat cezaya gelirse de ithalatçıları nezdindeki inceleme ve soruşturmalar devam ediyor yani maddeyle düzenlenen husus sadece bu durumunu bilmeden satın alan araç sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilmesine yönelik. Bu da 31/12/2019 tarihine kadar başvuru yapılmasına ve aracın ilk iktisabında ödenmesi gereken özel tüketim vergisi tutarının yüzde 25’inin tahsil edilmesi koşuluna bağlı bulunmakta. Daha önce de benzer düzenleme yapılmış idi. 18/1/2017 tarihli ve 6770 sayılı Kanun ile 4458 sayılı Kanun’a geçici 9’uncu madde eklenmek suretiyle bir düzenleme yapılmıştı. Bu kapsamda da 31 Temmuz 2017 tarihine kadar başvurular alınmış ve mevzuata uygun bir şekilde

başvuruları alınan ve değerlendirilen araçlar sahiplerine iade edilmişti. Uygun görürseniz, bu kapsamda işlem yapılan araç sayısını söyleyeyim: Daha önce yapılmış olan, 2017 yılında yapılmış olan düzenleme kapsamında...

(Bu bölümde teknik arıza nedeniyle kayıt alınamamıştır)

BAŞKAN – Teknik arıza nedeniyle birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.40

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 12.54****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)****(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 34’üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Kanun teklifi görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi bu konuyla ilgili teknik bilgileri vermesi için Bakanlık temsilcimize söz veriyorum.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2017 yılında yapılmış olan düzenlemeden bahsediyordum. 27 Ocak 2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 6770 sayılı Kanun’la benzer bir düzenleme yapılmıştı ve 31 Temmuz 2017 tarihine kadar yapılan başvurular kabul edilmişti. Bu kapsamda başvurusu uygun görülenlerin araçları sahiplerine iade edilmişti. Bu kapsamdaki rakamları vermemiz gerekirse 4458 sayılı Kanun kapsamında sahiplerine iadesi gerçekleşen araç sayısı 1.260 adet ve tahsil edilen özel tüketim vergisi tutarı 33 milyon 899 bin 548 TL.

21’inci madde kapsamında olan, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamına ilişkin düzenlemeye istinaden sahiplerine iadesi gerçekleşen araç sayısı ise 2.654 ve toplamda tahsil edilen özel tüketim vergisi tutarı da 58 milyon 351 bin 140 TL’dir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İlk verdiğiniz rakam neydi, 1.260 adet ve 33 milyon 899 bin 548 TL?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Bu, 4458 sayılı Kanun kapsamındaki 235’inci maddeye ilişkin yapılmış olan düzenlemeler çerçevesinde sahiplerine iadesi gerçekleştirilen araç sayısı Sayın Vekilim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam. İkinci verdiğiniz?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – İkinci verdiğimiz de 21’inci maddeyle düzenlenmiş olan, 5607 sayılı Kanun kapsamındaki araçlara ilişkin düzenleme. Bu kapsamda da 2.654 araç, toplamda 3.914 araç ve her iki kanuna ilişkin düzenlemelerle tahsil edilen toplam özel tüketim vergisi tutarı da 92 milyon 250 bin 688 TL’dir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi şöyle bir şey ihtiyacımız var, konuyu daha iyi değerlendirebilmek amacıyla şöyle bir soru sormuştum: 4458 sayılı Kanun’un 235’inci maddesine göre aracın gümrüklenmiş değerinin 4 katı tutarında bir ceza alınıyor. Bu ceza bu araç sahiplerinden ayrıca alındı mı, alınacak mı? Bu bir.

İki: Bu araçlarla ilgili daha önce bir ÖTV ödemesi yapıldı mı? Sistemi biraz daha teferruatlı anlatmakta yarar var. Yani bu açıklamalardan sanki bu yolla getirilen araç sahibi, herkesin ödediği ÖTV yerine sadece yüzde 25’ini ödüyor, kurtuluyor gibi anlaşıyor. Öyle olmadığını biliyorum, onu biraz daha açmakta yarar var. Bakın, herkes öyle anlıyor, bunu bir açalım.

Bir de bu neden böyle oluyor yani 2017’de bir düzenleme yapıldı, tekrar bir daha bir düzenlemeye ihtiyaç duyuyoruz. Belli ki bir sorun var burada. Bu sorun neden kaynaklanıyor?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Şöyle arz edeyim müsaadenizle: İthalatçıları 4458 sayılı Kanun’un 235’inci maddesine temas eden... 235’inci maddenin 1’inci fıkrasının (c) bendine temas ediyor, orada gümrüklenmiş değer 2 katı bir ceza öngörülüyor. İthalatçılar nezdinde bu ceza takip ve tahsil olunmaya devam ediyor aslında. Özel tüketim vergisi tahsil edilmemiş değil, aslında ithalatçılardan ithalat aşamasında yani aracın ilk iktisabında özel tüketim vergisi ödenmiş durumda, tam olarak ödenmiş durumda. Buradaki tek sorun, aslında bu aracın daha önceden yurt dışında tescil olması ve gümrük mevzuatı açısından da yurt dışında bir kez dahi tescil edilmiş olsa, kilometre yapmamış dahi olsa bunun bizim mevzuatımız gereği eski araç olarak değerlendirilmesi ve bizim Kanun’umuzun 235’inci maddesinin 1’inci fıkrasının (c) bendine göre de ithalinin izne tabi olması fakat bu yükümlülükler yerine getirilmediği daha sonrasında ortaya çıkması nedeniyle araç sahiplerinin ellerinden araçları alınıyor ve bu, araç sahipleri nezdinde bir mağduriyete neden oluyor. Biz, tabii “iyi niyetli üçüncü kişiler” diye adlandırıyoruz araç sahiplerini çünkü bu durumu bilmeden araçlarını satın almışlar. Dolayısıyla, daha önce özel tüketim vergisi tutarı tam olarak tahsil edilmekle birlikte, araç sahiplerine bu tutarın yüzde 25’i kadar bir ilave ücret daha ödeyerek araçlarını tekrar teslim alma imkânı getirmiş oluyoruz mağduriyeti ortadan kaldırmak için.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

İlave kısa bir açıklama yapayım, aynı zamanda da bir talebim olacak.

Burada, sanıyorum, araçların Türkiye’deki distribütörleri ile diğer yollardan araçları ithal eden kişiler arasındaki rekabetten kaynaklanan bir durum var. Araç yurt dışında tescil edildiği için... Aslında araç hiç kullanılmış değil fakat ikinci el araç olarak Türkiye’ye ithal etmek amacıyla yurt dışında usulen bir tescil görüyor ve buradan kaynaklanan bir sorun yaşıyoruz. Aracı iktisap edenler elbette ki iyi niyetli kişiler, onların iyi niyetini korumak lazım; hukuk, iyi niyetli iktisabı daima korumuştur. Belki konuyla ilgili başka sivil toplum örgütü varsa ondan bir görüş alalım mı Sayın Başkan? Daha ayrıntılı bilgi alabiliriz.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Alalım tabii ki. Çok sayıda talep var, belki oradan da sorular gelebilecektir, onları da dinleyelim, hep birlikte alalım.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

14’üncü ve 21’inci maddeleri birlikte görüşüyoruz. 14’üncü maddede Gümrük Kanunu kapsamında el konulan taşıtların, 21’inci maddede ise Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’na göre ülkeye sokulmuş ve müsadere kararı verilmiş taşıtların sahiplerine iadesiyle ilgili bir düzenleme var yani bir nevi affa benzer bir düzenleme. Ama daha önce de buna benzer düzenlemeler zaman zaman Türkiye Büyük Millet Meclisine geldi. Yani bizim hukuk düzenimizde benim en fazla dikkatimi çeken konu, vatandaşların kanunlara uymalarını sağlayamıyoruz. Ya bizim kanun yapma tecrüğümüzde bir yanlışlık var veya vatandaşın davranışında bir yanlışlık var. Yani bunun ikisini bir araya getirmek lazım. Genellikle de hukuk düzenimiz Batı’dan adapte edilerek aktarıldığı için ve tartışmalar sırasında da hep örnekleri Batı’dan verdiğimden, şu ülkede bu var, bu ülkede bu var diye, oradaki insanların davranış alışkanlıkları ile buradaki yaşayan insanların davranış alışkanlıkları farklı olduğu için biz sürekli uygulanmayacak yasalar ortaya çıkarıyoruz. Yani bir devlet açısından en tehlikeli şey uygulanmayacak kurallar, uygulanmayacak yasalar koymaktır. Herkesin delegeğini bildiğimiz hâlde bile bu Meclisten uygulanmayacak kurallar geçiyor. Bu son derece de yanlış, devleti aşındıran bir şey. Hiç unutmuyorum,

Siyasal Bilgiler Fakültesinde öğrenciliğimiz sırasında idare hukuk hocamız bir cümle söylemişti “Yarın mülki amir vesaire olursunuz, uygulanmayacak talimatları sakın vermeyin. Uygulanmayacak emri verenin kendisi yıpranır. Emir verdiğiniz zaman uygulanması lazımdır.” demişti. Kanun da öyle, kanunun uygulanabilir olması lazım, vatandaşın uyması lazım. Hatta, Türk siyasi hayatında darbimesel oldu biliyorsunuz “Sayın Cumhurbaşkanı Anayasa’ya sığmıyor, Anayasa’yı ihlal ediyor; o hâlde, Anayasa’yı değiştirelim, yetkilerini artıralım.” denildi, Anayasa’ya değişikliği yapıldı. Sayın Cumhurbaşkanı bırakın yasayı, Anayasa’yı bile aşıyorsa, taşıyorsa ve bunda da bir mahzur yoksa, vatandaş yasaları aştığı zaman, taşıdığı zaman bunda niye mahzur oluyor? Çünkü siyaset bir toplumsal kültür oluşturuyor, konuştukça, davranışlarıyla bir kültür oluşturuyor, bu kültür toplumun en ücra köşelerine kadar gidiyor. Ben kurlsız, yasaksız, engelsiz bir hukuk düzenimiz olsun demek istemiyorum ama çıkardığımız kanunlar sürekli o kadar çok bozuluyor ki kanunlara uyanlar zararlı çıkıyor, kanunları ihlal edenler her zaman kârlı çıkıyorlar. Buna bir çözüm bulmak lazım. Türkiye’de yasaların nasıl yapılacağı, vatandaş davranışlarını nasıl düzene sokacağı veya vatandaş davranışları ile yasalar arasındaki uyumun nasıl sağlanacağıyla ilgili Parlamentonun önce çok detaylı -yani bu Komisyonun görevi olmaktan da öte, daha geniş bir şeydir- çalışma yapması gerekir diye düşünüyorum.

Gümrükte takılan araçlarla ilgili, zaman zaman siyasi hayatım boyunca da kırk çeşit hikâye dinlemişimdir ve vatandaşın mağdur olduğuyla ilgili de hikâyeler dinlemişimdir, yaşadıklarım da var. Dolayısıyla, şimdi çıkarıyoruz, bir sene veya birkaç sene sonra yine aynı konunun buraya gelmeyeceğinden emin değilim. Bu sürekli tekrar edilecek, gidecektir. Parlamentonun yasa yapma ile vatandaşın alışkanlıklarıyla veya yasalarla vatandaşın düzene girmesiyle ilgili detaylı sosyolojik, psikolojik ve hukuki araştırmalar yapması ve bazı prensipler belirlemesi gerektiği kanaatindeyim. Ama belki de bunu en fazla cesaretlendiren şey şu: Biz kendi elimizle yasaları deliyoruz. Yani şu Mecliste son on senedir, hatta yirmi senedir çıkarılan af yasalarının haddi hesabı yoktur. Her gelen paketin bir yerinde bir af var. Niye? İşlememiş o kanun maddesi, af çıkıyor. Af çıkınca, bu sefer, vatandaşlar işlerine gelmeyen yasa maddelerini uygulamaktan imtina ediyorlar, kaçınıyorlar ve sürekli ihlal ediyorlar. Bu, birbirini de besleyen bir hadise yani aflar vatandaşın davranış alışkanlıklarını da besliyor diğer taraftan. Belki ana kurallar belirleyip yasalasmayla ilgili Anayasa’ya bir madde koymak lazım yasa düzenlemelerini sınırlayıcı diye düşünüyorum ve teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şener.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, teşekkür ediyorum.

Dün bu konuyla ilgili olarak Motorlu Araç Satıcıları Federasyonundan bir arkadaşımız ve şu anda Aydın Bey de burada, salonda, konuyla ilgili isteklerini, taleplerini ulaştırdılar. Benim buradan anladığım şu: Türkiye’de bir ithal otomobil piyasası var, bu piyasanın paylaşılmasıyla ilgili de bir sıkıntı ve bir kavga var. Distribütör olanlar, yurt dışındaki üreticilerin temsilcisi olan şirketler istiyorlar ki ithalatı yalnız onlar yapabilsinler ve piyasaya da onlar mal satabilsinler. Ama Türkiye’deki ithalat mevzuatı vatandaşların da ithalat yapabilmelerine izin veriyor. Eğer Türkiye’de bireylerin, vatandaşların ithalatına izin verilmesindeki kasıt, distribütörlerin de ithalat yapmasına izin verilmesi nedeniyle rekabeti sağlamak ve dolayısıyla iç piyasada fiyatları biraz daha makul hâle getirmek ise o zaman, vatandaşların ithal ettiği otomobiller üzerinden ortaya çıkan sorunun gerekçesi nedir? Burada bir kavga var, bu kavganın sonucu da adliye yansıyor, mahkemelerin iş yükü acayip şekilde artmış, arkadaşlarımızın söylediği bu. Dolayısıyla, gerçekten eğer biz bireylerin de ithalat yapmasına izin veriyorsak o zaman bu davalar niye açılıyor? Gümrük mevzuatında bunun bu şekilde düzenlenmesi lazım. Yok, eğer burada bir şüphe var, devletin bir kaybı varsa o zaman, bireylerin ithalat yapmasına

niye izin veriyoruz? O zaman, vatandaş şu anda anlaşıldığı kadarıyla bir hileişierye yoluna gidiyor, yurt dışında satıcısına diyor ki “Sen bunun burada tescilini yaptır, ikinci el muamelesi görsün.” Sıfır, kullanılmamış arabayı Türkiye’ye getiriyor ve ondan sonra da bir sürü sorun çıkıyor. Bu arkadaşların yani Motorlu Araç Satıcıları Federasyonunda görevli iş adamlarının istekleri şu, diyorlar ki: “Bu araçların her türlü cezası parasal olarak ödeniyor ama mahkemelerdeki cezai davalar devam ediyor, şu anda binlerce dava var.” O nedenle, elimizdeki taslağın geçici 11’inci maddesinin (2)’nci fıkrasına şöyle bir cümle istiyorlar ilave olarak: “4458 sayılı Kanun’un geçici 10’uncu maddesi kapsamında iade edilen araçlar -devamen, istedikleri bu- ile aynı maddenin (3)’üncü fıkrası uyarınca kendiliğinden başvuru yaparak özel tüketim vergisinin yüzde 15’ine tekabül eden miktarı yatırılan araçlar hakkında el koyma veya müsadere kararı verilmez.” Araya bu hükmün konulmasını istiyorlar. Diğer bir istekleri de şu: Mevcut 4’üncü maddenin yerine 3’üncü maddeden sonra gelmek üzere “Bu kanunun 3’üncü maddesinin (2)’nci fıkrası uyarınca açılan kamu davalarında dava konusu araçlarla ilgili olarak mevzuat uyarınca araç ithalinde yatırılması gereken vergi tutarı ile yatırılan vergi tutarı arasındaki farkın iki katının mahkemece verilen süre içerisinde yatırılması hâlinde kamu davasının düşmesine karar verilir.” gibi bir talepleri var. Ben bunun doğru veya yanlış olduğunu bilmiyorum dolayısıyla ilgili otoritenin, Gümrük Bakanlığının yetkilisinin bu düzenleme doğru mudur, değil midir, mahkemelerin yükünü azaltır mı ve daha düzgün işleyen bir araba piyasası, otomobil piyasası sağlar mı sağlamaz mı bilmiyorum, böyle bir talepleri var.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Onu biraz sonra, Sayın Savaş, notlarınızı alırsanız, size şey yapacağım.

Sayın Bekaroğlu, buyurun, lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu 2 maddede, biri Gümrük Kanunu nedeniyle diğeri de Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu nedeniyle sorunlu yurt dışından gelen arabalar var, bu sorunlar giderilmeye matuf maddeler düşünülmüş. Çok ciddi problemler var. Bir defa, ne kadar araç yani bu konuda ne kadar araç bu kanun çıkarsa, bu maddeler yasalaşırsa trafiğe girecek, bu konuyla ilgili bir çalışma mevcut mu? Bundan sonra devam edeceğim cevap verebilirse bu soruya. Bir cevap var mı, kaç araç?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Bu kapsamda 62 bin civarında araç olduğunu biliyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederiz.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR -Bu potansiyeli yansıtıyor ama 62 binin tamamının düşük kıymetle ya da yurt dışında daha önce tescil görerek geldiğine dair bir bilgi yok, bunlar soruşturma, araştırma neticesinde ortaya çıkacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de bir problem var. “31/12/2019 tarihine kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenmesi gereken...” 31/12/2019 tarihine kadar ilgili gümrük idaresine başvurulacak. Peki, hangi araçlar? Mesela bu kanun bugün çıktı, işte Cumhurbaşkanı da imzaladı, işte bir hafta sonra yürürlüğe girdi. Ne zamana kadar sorunlu hâle gelen araçlar 31/12’ye kadar başvurabilecek. Mesela gelecek ay böyle bir duruma düşen araç da başvurabilecek mi? Ya da soru şu: Bu kanunu çıkardıktan sonra önümüzdeki ay işte 30 bin araç daha,

50 bin araç daha özellikle getirilir, bu duruma düşerse bununla ilgili -ben göremedim yani belki de vardır- bir tedbir düşünülmüş mü? Mevcut sorunlu araçların girmesiyle ilgili mi yoksa 31/12'ye kadar biz dışarıdan gelen araçlara böyle bir kapı mı açıyoruz?

Değerli arkadaşlarım, otomotiv sektöründeki problemleri biliyorsunuz. Yani son beş, altı ayda satışlarda yüzde 50'nin üzerinde bir düşme var yani çok ciddi bir krizin bulunduğu... Her alanda kriz var elbette, inşaatta, her yerde kriz mevcut ama otomotiv sektöründe de çok ciddi bir kriz var. Böyle bir ortamda bu şey gündeme geliyor.

Bir de bu söz konusu madde 18/1/2017 tarih ve 6770 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle Gümrük Kanunu'na eklenen geçici 9'uncu maddenin aynısı gibi, yanılıyor muyum? Bu değişiklikte yeni bir süre uzatılması mıdır yoksa yeni bir düzenleme mi yapılıyor? Yani nedir bunun nedeni? Bu eski geçici 9'uncu maddenin uygulama sonuçları ne oldu? Nedir, işlemiyor mu, süresi mi bitti, ne oldu onunla ilgili? Daha sonra cevap verebilirsiniz. Bu düzenlemeler tekrarlanan geçici maddelerle sistemde kalıcı hâle mi getirilmek isteniyor? Bunlarla ilgili çok ciddi sıkıntılar var.

Başka teknik bir problem var, dikkatinizi çekti mi bilmiyorum, 21'inci maddede bu geçici 10'uncu maddeye atıfla bir düzenleme yapılıyor. Geçici 10'uncu madde daha kanunlaşmadı ki değerli arkadaşlar. Yani niye birleştirerek yapılmadı? Yani bu 2 madde birlikte niye yapılmıyor? Teknik olarak bir problem var. Daha kanunlaşmayan geçici 10'uncu madde diye bir madde yok şu anda. Ama biz 21'inci maddeyi görmüşmeye başladığımız zaman geçici 10'uncu madde sanki kanunmuş gibi o kanunda değişiklik yapacağız. Daha kanunlaşmadı, belki de kanunlaşmayacak, belki Komisyon reddedecek, belki de aşağıda reddedilecek, böyle bir teknik problem var, bu probleme de dikkat çekmek istiyorum. Bilmiyorum yani sizin de dikkatinizi çekti mi? Bu sorulara cevap verilirse tekrar söz alabilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bunları not alın, hepsini toptan şey yapalım.

Tabii, bu arada sektör temsilcisini ben öne davet edeyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu sorulara verilecek cevaplara göre bir şeyler söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, haklısınız ama çok sayıda konuşmacı bekliyor. Şimdi, ben herkesi soru-cevap, soru-cevap gidersem o zaman da şey olacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama gitmezse de işimizi yapamamış oluruz yani.

BAŞKAN – Süreyi rahat kullanırız, sorun yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anlaşılacak ki, ne yapıyorlar, bunu anlamamız gerekiyor ki bu konuda buna göre düşüncemizi açıklayalım.

BAŞKAN – Tamam.

Şimdi, zaten sektör temsilcisinden -Sayın Arı'nın, Sayın Emecan'ın, Sayın Hamzaçebi'nin talepleri var- bu konuda bilgi alacağız. Sonra tekrar döneriz.

Buyurun.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, kıymetli Hükümetimizin yetkilileri; hepinizi selamlıyorum.

Türkiye genelinde 70 bine yakın motorlu araç alım satımı yapan-kamyon, traktör, otobüs, kamyonet gibi- meslektaşlarımızın yetkili federasyon başkanımıyım.

Öncelikle size bir şey arz etmek istiyorum: Bu araçların hiçbirisi kaçak değildir, bu araçların ÖTV'leri ödenmiştir, KDV'leri ödenmiştir. Bir tek, Sayın Başkanım da biraz evvel izah ettiği gibi, Türkiye'de maalesef bir pasta var. Bu pasta paylaşılmadığı için suçlamalar var, suç unsurları daha ortaya çıkmamıştır.

Müsaade ederseniz, bir otomobil yurt dışından nasıl getirilir, onu size bir izah edeyim, sonra zaten vekillerimizin kafasındaki her şey çözülecek. Efendim, yurt dışından sıfır bir otomobil Türkiye'ye gelmeden önceproforma faturası gelir, ithalatını yapacak şahıs bu proforma faturayı alır eski ismiyle Sanayi Bakanlığı, yeni ismiyle Bilim, Teknoloji Bakanlığına götürür, buradan bu aracın yurt dışından getirebilir miyim, getiremez miyim diye onayını alır. İki gün sonra bu aracı ya getirebilirsiniz ya da getiremezsiniz diye onay verilir. Daha sonra TSE'ye gönderilir, bu aracın Türkiye'ye gelmesi uygun mudur, değil midir, uygunluk belgesi alınır. Bunlardan da uygunluk belgesi alındıktan sonra aracın proforma fatura değeri neyse o para yurt dışına akreditif olarak gönderilir. Yurt dışında aracın gümrüklenmesi yapılır. Avrupa Ticaret Odası tarafından onaylanması yapılır. Bütün evrakları, beyannameleriyle beraber araç tira yüklenir, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Gebze ya da Yeşilköy'deki gümrüğüne gelir, teslim olur. Gümrüğün muayene memuru, gümrüğün müdürü, makine mühendisleri odası rakip olduğu hâlde distribütörlerin hem aracın kıymeti üzerinden hem de bu araç sıfır mıdır değil midir onay alınır. Bunların hepsi bittikten sonra derler ki: "Git, aracın KDV'sini yatır, gümrükten çek." Aracın KDV'si yatar, gümrükten çekilir. Çekildikten sonra Ahmet'e, Mehmet'e satılır, satıldıktan sonra bu arabanın ÖTV'si ödenir. İçişleri Bakanlığı tescil yapar, bir ay sonra ÖTV'nin de KDV'sini alır Maliye Bakanlığı. Araç tescil olmuştur ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin malı olmuştur.

Dün Sayın Durmuş Yılmaz'ın bir sözü vardı, "Türkiye'ye giren paralarla, aklamalarla ak olduysa o Türkiye'nin malıdır." diye. Bu araçlar Türkiye'nin malı olmuştur ve yıllarca bu araçlara motorlu taşıtlar vergisinin haricinde muayenesiyle sigortasıyla vergiler alınmıştır. En az iki veya üç kişi el değiştirmiştir. Her birinizin başına gelebilir, eşinizden dostunuzdan muhakkak ki birilerinin başına gelmiştir. Yıllar geçiyor, bir gümrük müfettişine yazdırılan raporla arabalar kaçakçılığa sokuluyor. Ben şunu söylemek istiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kim yapıyor bunu? Bu nasıl bir şey, anlamadık bunu.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Bir gümrük müfettişinin yazdığı şu anda da bu raporu yazan gümrük müfettişi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kim yazdırıyor, düşmanı mı yazdırıyor?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Ama "yazdırılan" demek yani biraz suçlama oldu. "Yazdırılan" ne demek? Biraz daha...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kimi suçluyorsunuz? Ne demek yani böyle bir şey olabilir mi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Çok ağır bir itham bu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyin.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Sayın vekilim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl müdahale etmeyelim, ne demek yani?

BAŞKAN – Size demedim Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır yani kim yazdırıyor?

BAŞKAN - Sayın Başkan, buradaki konuşmalar çerçevesinde ve kanun teklifi çerçevesinde konuşmanızı devam ettirin.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Pardon, özür dilerim.

Tabii, burada biz çok yaralıyız, çok sıkıntılıyız. Yıllardan beri bunun problemini yaşıyoruz, on binlerce dosya... Yirmi sene, otuz sene ticaretle uğraşmış tüccar arkadaşlarımız en ağır cezayla yargılanıyor, kaçakçılıkla yargılanıyor. Geceleyin saat 04.00’te, 03.00’te evinden alınıyor, bunlar bizi üzüyor.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Bir tek raporla mı?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, sadece bir katkı olması için...

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ - Efendim, gümrük müfettişlerinden bir müfettişimiz rapor yazıyor, “Bu arabalar yurt dışında tescil görmüştür, bu arabalar düşük kıymetle gelmiştir.” diye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye yazıyor bu raporu, niye yazıyor? Rüşvet mi alıyor, ne yapıyor?

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sadece bir raporla mı?

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Evet, efendim, bir tek raporla ve bu raporu yazan kişinin eşi de kendisi kanun hükmünde kararnameyle görevden alınmıştır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – FETÖ’cüdür muhtemelen.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Bir şey demiyoruz artık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Böyle bir şey olur mu? Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Ben şunu arz etmek istiyorum: Devletin 4 bakanlığı artı...

BAŞKAN – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz...

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Buyurun.

BAŞKAN – Bu kanun teklifiyle ilgili görüşünüzü istiyoruz, bunun detayını bırakın. Siz bu kanun teklifiyle ilgili ne düşünüyorsunuz? Hemen bu görüşünüzü alalım.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Sayın Başkanım, sizlere çok teşekkür ediyorum.

Bizler şunu istiyoruz burada: Bu araçlardan...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, anlatsın, biz süreci öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen biraz sessiz...

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Sayın vekilimiz biraz evvel dedi ki: “Bazıları on beş, bazıları yirmi beş...” Daha önce bununla ilgili bir yasa çıktı. Yurt dışından Türkiye gelmiş, haklarında soruşturma olan, soruşturması devam eden araçlara o günkü girdiği ÖTV’nin yüzde yirmi beşini yatırmak üzere müsaade edildi. Diğer bir maddede, hiç

üzerinde tedbir olmayan araçlara da yüzde 15’ini almak şartıyla vatandaş gitti, müracaat etti “Yarın benim başım da belaya girmesin.” diye yüzde 15’ini yatırdı, bundan faydalandı fakat altı aylık gibi bir zaman konuldu. Altı ayın beş ayı Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı arasında yazışmayla, bürokrasiyle geçti. Sayın yetkilinin söylediği gibi bir ayın içinde de 3.900 araç müracaat edebildi, 80 küsur milyona yakın da devletin kasasına para girdi.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi yine altı aylık süre var, beş aylık süre var, yine yatmayacak.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Biz bu altı aylığı kabul etmiyoruz, bu zaten yetmez. Şu anda 50 bine yakın araçtan bahsediyoruz. Bu insanlarla yazışmaların yapılması, evine gönderilmesi...

İkinci bir talebimiz de ricamız da: İthalatçının ve adliyedeki dosyaların da bitmesini istiyoruz. Ben, Bakırköy ağır ceza reisiyle bilfiil görüştüm, fikrini alabilirsiniz “Artık bıktık bu dosyalardan, yüz binlerce dosya var.” diyorlar. 3 kişi el değiştirdiyse üçüncü şahsı da mahkemeye çağırıyorlar, bir araba için 3 kişiyi çağırıyorlar. Bunların da bu torba yasayla –ricamız- geçmesini istiyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, dünya kadar sorun var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Başkanım...

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, süreci anlattı. Peki, nerede kopuyor süreç, orayı tam anlayamadım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye yurt dışında tescili yapılmıyor bu arabaların.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim kanun teklifiyle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

Uğur Bey, bir saniye...

Şimdi gerekirse ben size tekrar söz vereceğim, soruların hepsini cevaplayamadınız.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ –Cevaplarınız efendim.

BAŞKAN – Ben size kanun teklifine bakışınızı sordum ama siz farklı şeyleri anlattınız.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bir de kanun teklifinin dışına çıktı.

CAVİT ARI (Antalya) – Süreci anladık da film nerede kopuyor, onu anlayamıyoruz.

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir dakika... Toparlayalım.

Gerekirse tekrar size söz veririm.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Yılmaz, siz söz istiyorsunuz, vereceğim ama söz bekleyen arkadaşlarımız var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İstirham ediyorum.

BAŞKAN - Ama tekrar tekrar size söz veririm onları bekletmiş olurum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Beyefendinin söyledikleriyle ilgili...

BAŞKAN – Size söz vereceğim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Konunun zamanı tam bu zaman, eğer verirsiniz memnun olurum.

BAŞKAN – Ama bütün arkadaşlar için geçerli bu.

Sayın Bekaroğlu, söz sizdeydi, bitti mi sözünüz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benim sözüm bitmedi. Sorularıma cevap gelmedi ki.

BAŞKAN – Bitmedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mesela, başka soru soracağım: Niye bu araçların ilk tescili yurt dışında yapılıyor? Nedir bu? Yani dünya kadar soru var. Bu sorulara bir cevap gelecek ki ben iki maddeyle ilgili fikrimi söyleyebileyim.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ –Sayın Başkanım, buna cevap vereyim müsaade ederseniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sorularımıza bütünüyle cevap gelirse teklif sahibi tarafından ve sayın bürokratlar tarafından.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – İthalatçı firmanın o aracı yurt dışından getirebilmesi için Alman mevzuatına göre tescil edilmek zorunda ama tescil edilince de araba hiç yürümese bile sıfır otomobil bile olsa Türkiye getirildiğinde ikinci el olarak mevzuatta geçiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani şu mu: Firma ile distribütör anlaşmasından dolayı böyle oluyor herhâlde.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Uygulama bu şekilde.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Pazar payı kavgası mı bunu yapıyor?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yani Avrupa müktesebatınagöre de tescil edilmiş araç ikinci el araç olarak kabul ediliyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, bu araçların birinci eli var mı Türkiye’de?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Distribütörlerde var tabii, oradan aldığı zaman onlarda var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Distribütörlerde var yani onlarla rekabette olan...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Mesela, marka vermeyeyim, o arabaları buradan aldığı zaman orada belli.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olalım.

Sayın Bekaroğlu, tamamladınız mı siz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, efendim. Ben sorular sordum, o sorulara cevap bekliyorum, cevap gelince fikrimi söyleyeceğim.

BAŞKAN – Tamam.

Arkadaşlar, herkes konuşmasını yapsın, sorularınızı sorun, daha sonra soruları cevaplandıralım, tatmin olmazsanız yine ben size söz vereyim. Oldu mu efendim?

Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, burada, teklif sahibi Sayın Savaş’ın teklifi ile distribütör firmalar ile ithalatçı firmaları temsil eden arkadaşımızın anlattığı şeyler, anladığım kadarıyla tam örtüşmedi yani “Teklifin dışına çıktı.” dediniz siz. Getirilen teklif o zaman başka bir amaçla getirildi, arkadaşımız başka bir şey anlattı burada. Bunun ayrımını ya da aradaki farkı anlamamız gerekiyor, birincisi.

İkincisi, bu uygulama daha önce de yapılmış ve bazı rakamlar verildi. Yani 50-60 binlik bir araçtan bahsediliyor. 2017 yılında toplamda 4 bine yakın bir araç bundan yararlanmış görünüyor. 50-60 bin araç varsa kısa sürede bu 50-60 bin aracın yararlanması mı öngörülüyor bu uygulamadan? Beklenti bu mudur?

Bir de biz, tamam, kabul ettik, Komisyondan geçti bu teklif diyelim, sonrası ne olacak? Yani bir altı ay sonra tekrar mı biz bir af yapacağız bu konuyla ilgili? Nereye gidecek? Yani bu işin çok sonu yok. Torba yasalarla sürekli af getirir hâle gelindi. Onun altını da çizmek istiyorum.

Bir sorum da bu: Belirlenen yüzde 25 ÖTV oranı, neye göre yüzde 25 belirleniyor? Yani bu araçlarla ilgili daha önce bir ÖTV ödendiği için mi, onun için mi?

Bir de Sayın Hamzaçebi'nin sormuş olduğu sorunun cevabını tam alamadık, biz de merak ediyoruz. Daha önce kanunda belirlenmiş olan 2 kata, 4 kata kadar olan cezalar alınacak mı yine yoksa iptal mi oluyor? Yani ÖTV yüzde 25'i ya da o belirlenen yüzde 15'i ödedikten sonra bu iş bitecek mi?

Başkanım, şimdilik bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, var mı söz talebiniz?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Var.

BAŞKAN – İkinci söz talebiniz. Müsaade ederseniz, önce söz almayanlara söz vereyim. Daha önce almadınız söz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aldım. Yalnız, beyefendinin söylediğini tamamlamak istiyorum. Yani tartışmanın bundan sonra daha sağlıklı olması için bir iki dakika...

BAŞKAN – Peki, o zaman çok kısa açıklama yapın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bizim şu anda rakamlar üzerinden, oranlar vesaire üzerinden tartışmamız sonucu mesele dönüp dolaşıp şuraya geliyor: İsim vereceğim, marka vereceğim. Almanya'da Mercedes var, BMW var, Fransa'da diğer markalar var, onların Türkiye'de distribütörleri var. Onlar, Türkiye'deki distribütörleri yeknesak olarak kontrol etmek istiyorlar ama Türkiye'deki ithalat mevzuatı da vatandaşa ithalat yapma izni veriyor. Almanya'da da bu otomobilleri üreten firma, örneğin Mercedes, ben gitsem bana araba satmıyor, ben de gidiyorum ikincil piyasadan sıfır kilometre alıyorum. Bunu da alabilmem için orada tescil edilmesi lazım. Tescil edildiğinde ikinci ele giriyor, sorun buradan çıkıyor. Eğer Türkiye'deki bireyler, bu sizin derneğinizin üyeleri gidip Mercedes'ten veyahut da diğer herhangi bir markadan otomobil ithal edebiliyorsa problem yok ama size satmıyorlar, siz de ikincil piyasadan alıyorsunuz. Biz ya bu ikincil piyasayı yasaklayacağız "Getirmeyin." diyeceğiz ya da siz bu işi yapmayacaksınız. Yani bu işin çözümü bu. Yoksa bu işin içinden çıkılması mümkün değil. Bu iş bu kadar basit.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben esasında soru olarak sormak istiyorum.

Sayın Bekaroğlu da altını çizmişti. Otomotiv piyasası özellikle bu yıl çok ciddi bir kriz koşulları altında. Burada 60 bin civarında bir otomobilden söz ediyoruz, bunların piyasaya girmesinden söz ediyoruz. Mesela, Otomobil Distribütörleri Derneğinden (ODD) görüş alındı mı? Bu, anladığımı kadarıyla piyasaya çıktığı zaman distribütörler daha da zor durumda kalacaklar diye düşünüyorum. Dolayısıyla da nasıl bir ilişki var, onu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, sektör temsilcisinin izahı vardı ve tam sorunun nerede başlayacağına dair hususları anlatacakken orada kaldı. Dolayısıyla bu yaşanan sorunların nereden kaynaklandığını tam anlamalıyız, birincisi o. Bu konuda açıklayıcı bir bilgi verirse memnun oluruz.

Şimdi, burada, bir -usulsüz diyelim bu aşamada- usulsüz araç Türkiye'ye getirilmiş ve burada soruşturma açılmışsa veya el konulmuşsa ödemesi gereken ÖTV'nin yüzde 25'i, herhangi bir işlem yapılmamışsa da o aşamada yüzde 15'i ödeyerek araçların yaşadığı sorunların çözümü amaçlanmakta. Ben şunu da önereyim: Eğer burada daha önceki getirilen düzenlemede altı aylık süre yetmediyse burada da yine beş buçuk aylık bir süre var, bu süre de yetmeyecek demektir. Eğer gerçekten bu düzenleme ihtiyaçsa, gerçekten de ciddi bir sorunun çözümüne katkı olacaksa bu süreyi gözden geçirmemiz lazım diye düşünebiliriz.

Onun ötesinde de, Sayın Hamzaçebi'nin sorduğu soruların cevabı verilmedi hâlâ. Çünkü 235'inci maddenin (a) bendinde 4 katı, (c) bendinde de 2 katına kadar idari para cezasından bahsedilmekte. Bu hususların (c) bendine girdiği ifade edildiğine göre, 2 katı uygulaması bugüne kadar uygulandı mı, uygulanmadı mı veya bu düzenlemede uygulanacak mı? O hususlara da bir açıklama getirilirse biz de daha sonra açıklamaları dinledikten sonra tekrar soru sormak veya açıklama yapma ihtiyacı olursa konuşmama devam edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Memnuniyetle, eğer daha sonra bir konu olursa, tekrar sizlere söz vereceğim.

CAVİT ARI (Antalya) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi sözü Sayın Savaş'a veriyorum, buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, bizim bu düzenlememiz iyi niyetli üçüncü şahıslar için yani ithalatçı firmalar için bir düzenleme yok. Sektör temsilcisi arkadaş daha çok ithalatçı firmalarla ilgili bir düzenleme talebini dile getirdi.

Sizin sorduğunuz bu 2 kat cezayla ilgili olarak husus da, o bütün araçlarla, yurt dışından bu şekilde getirilmiş araçlarla ilgili olarak da 2 kat ceza, gümrük vergisi, artı, aracın bedeli üzerinden 2 kat ceza, idari para cezası tahakkuk ettirilmiş. Orada bir problem yok.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Burak Bey.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Sayın Başkanım, öncelikle, kısa bir hususa değinmek isterim müsaadenizle. Sektör temsilcimiz idareimizi töhmet altında bırakıcı birtakım iddialarda ve ifadelerde bulundu. Öncelikle, şunu belirtmek isterim ki: Ticaret Bakanlığımız görevlerini Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kendisine

verilen yetki ve görevler çerçevesinde yürütmektedir ve tabii ki ilgili kanunlar çerçevesinde işlemler yapılmaktadır. Dolayısıyla Bakanlığımızın kanun dışı birtakım uygulamalar yapması gibi bir şeyi kabul etmemiz söz konusu değildir.

Bu 14'üncü ve 21'inci maddelere konu olan bu düzenlemeler de -sayın vekilimizin bahsettiği gibi- ithalatçıların yaptıkları işlemlerle alakalı değil, tamamen bu işlemler sonucunda doğmuş olan mağduriyetlerin, araç sahipleri nezdinde doğmuş olan mağduriyetlerin giderilmesine yöneliktir. Dolayısıyla bu ayrımı iyi yapmak gerektiğini düşünüyorum. Bu her iki düzenleme, 14'üncü ve 21'inci maddedeki düzenlemeler ithalatçıları açısından bir hukuki sonuç doğurmamaktadır. Onlar hakkında gerek 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (c) bendi ve (4)'üncü fıkrası gerekse de 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu uyarınca başlatılmış olan inceleme, araştırma, soruşturma, kovuşturmalar devam etmektedir, onlara bir hukuki tesiri bulunmamaktadır. Burada yapılmak istenen düzenleme sadece mevcutta bu araçların bu durumunu yani düşük kıymetli ithal edildiği ya da yurt dışında tescil edildiği için eski araç konumuna düştüğünü bilmeden satın alan iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarının, menfaatlerinin korunmasına yöneliktir, mağduriyetlerinin giderilmesine yöneliktir.

Bir diğer soru, daha önce, 2017 yılında yapılmış olan düzenlemenin devamı niteliğinde olup olmadığına dairdi. 6770 sayılı Kanun'la yapılan düzenlenmede biraz önce sayılarını verdiğim adetteki araçlar sahiplerine teslim edilmişti, yaklaşık 4 bin araç, 3.900 küsür araç teslim edilmişti. O düzenlemenin geçerlilik süresinin altı ayla kısıtlı olması nedeniyle ayrıca o düzenlemenin, 2017 yılında yapılmış olan düzenlemenin hâlihazırda sürmekte olan soruşturmalar kapsamındaki araçları kapsamaması nedeniyle mağduriyetlerin devam ettiği yönünde Bakanlığımıza intikal eden talepler oldu, müracaatlar oldu muhtelif sayıda. Hem düzenlemenin kısa sürmesinden kaynaklı 2017 yılında hem de soruşturma aşamasındaki araçların kapsama dâhil edilmemesi nedeniyle mağduriyetler yaşandığından hareketle de 14'üncü ve 21'inci maddelerde bu şekilde düzenleme yapma ihtiyacı hasıl olundu. Altı aylık sürenin yeterli olup olmayacağı konusunda da her 2 madde de Cumhurbaşkanımızın bu süreleri altı aya kadar uzatma yetkisi olduğunu görüyoruz maddelerde.

Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz vereceğim arkadaşlar, söz vereceğim.

Şimdi, bir ilave yapacağım ben bu uzatmayla alakalı. Şimdi, tabii, geçmişte altı aylık bir süre verilmiş ancak bunun yönetmeliğinin çıkması üç ay gibi bir süre almış. Üç aydan sonra çok kısa bir süre kalması nedeniyle bu maalesef yeterince uygulanamamış veya başvurular zamanında bunu tamamlayamamışlar, belki o yönetmeliğin geç çıkmasından da dolayı kaynaklanan bir problem. Dolayısıyla şimdi ellerinde yönetmelikleri de var, altı aylık süre muhtemelen yeterli olacak diye düşünüyorum açıkçası.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Toplamda da bir yıl olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Toplamda da bir yıl.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Bir ilave açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Durun, bir bilgi versin, sonra size söz vereyim.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Şimdi notlarımdan gördüm, cevaplamadığım bir soruyu cevaplamak istiyorum.

Şimdi, 62 bin araç rakamını telaffuz ettik ama burada bir yanlış anlaşılma olmasın diye düzeltmek isterim. Bu 62 bin araç 2010 ile 2018 yılları arasında ülkemize ithal edilmiş olan araçların toplam sayısı ve bu 62 bin aracın hangisinin 4458 sayılı Kanun, hangisinin 5607 sayılı Kanun’u ihlal ettiği ancak inceleme, araştırma, soruşturma sonucunda tespit olunuyor. Daha önceki, 2017 yılındaki altı aylık düzenleme kapsamında 4 bin aracın sahibine iade edildiğini düşünürsek burada da yine altı ay ya da bir senelik süre içerisinde azami 8-10 binlik bir başvuru olup araç sahiplerine iadesi gerçekleştirilebilir diye bir projeksiyonumuz var.

Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, siz söz vereceğim ancak sizden önce Sayın Erim’in bir söz talebi var, ona söz vereyim, ondan sonra size söz vereceğim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Şimdi, benim anlayamadığım, tahmin ediyorum ki bazı arkadaşlarımda da hep soru işareti kaldı, sektör temsilcisini ithalat sürecini tane tane anlattı ve böyle her şey tozpembe, hiçbir sıkıntı yok anladığım kadarıyla ama serbestse niye dava açılıyor? Yani bu şahıslar veya firmalar ithal etmiş, ÖTV’sini, KDV’sini ödemiş, TSE’sine gitmiş, Bakanlığa gitmiş, iznini almış. Peki, niye dava açılıyor? Burada yanlış giden bir şey mi var? Yanlış giden bir şey varsa bunu çözmek lazım yani. Bu iş sonra, altı ay sonra, bir sene sonra, iki sene sonra yine bizim önümüze gelecek.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, şimdi, geçen gün de Mustafa Bey geldiğinde, Genel Müdür, bu daha önce, 2017’de çıkan düzenlemeyle ilgili olarak “Geciktik ortak yönetmelik yapmakta, o nedenle tekrar bir kanuna ihtiyaç duyduk.” denildi. Orada müracaatlar alınıp daha sonra işlemler tamamlanamaz mıydı? İşlemler sonra ikmal edilirdi, müracaatlar alınırdı. Niye böyle oldu yani?

BAŞKAN – Evet, onu soralım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yapılamayacak bir şey değil ki yani bu kanun bir daha bir daha niye gelsin. Olabilirdi yani, böyle çözülebilirdi.

BAŞKAN – Tamam efendim, soracağız.

Sayın Bekaroğlu, sizin sorunuzu alalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, bir de...

BAŞKAN – Pardon, bir saniye Sayın Bekaroğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de, 3.914 araç için o kadar işlem yapılmış, 60 bin, 62 bin araç için henüz işlem yapılmamış, bir anormallik yok mu burada? Yani müracaatta ya da mevzuatta mı bir sorun var? Bir gariplik var rakamlarda.

BAŞKAN – Tamam, bu iki soruyu aldınız, cevaplayacaksınız; üçüncü soru oldu.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlarımız ve teklif sahibi arkadaşımız da aynı şeyi söylüyor “Biz üçüncü şahısların yani arabayı satın alanların sorunlarını çözmek için böyle bir düzenleme yapıyoruz.” diyorsunuz. Ee, güzel de Gümrük Kanunu ve Kaçakçılık Kanunu’na muhalefet etti diye soruşturmaya tabi tutulan, aracı bağlanan, işte dava açılan insanlar yine olmaya devam edecek çünkü ithalatçı var -sorunlarını anlattı- işlemleri yapmaya devam ediyorlar.

Niye geliyor bilmiyorum, daha ucuza geliyor araç, gelmeye devam edecek ve bu sorunlar sürekli olarak devam edecek ve sürekli olarak biz burada üçüncü şahısların problemleri çıktı... Her üçüncü şahsın problemi de anında Türkiye Büyük Millet Meclisinde çözülüyor yani, biraz böyle birisine dokununca filan çözülüyor, sesi daha yüksek çıkan birine denk geldiğimiz zaman o zaman çözülüyor. Bu sorun çözülüyor ki yani biz bir şey yapmıyoruz burada. Önemli bir şey yapmıyoruz yani bu işi temelden niye çözümüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitmedi efendim, izin verirsiniz.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu işi gerçekten temelden çözecek düzenlemeler yapmamız lazım.

Şimdi arkadaşımız tamam, yapılan düzenlemeyle ilgili konuşmadı, kendi sıkıntılarını anlattı filan ama bu konuyla bağlantılı ciddi sıkıntılar var, ithamlar var. Ya, bir problem varsa, burada bir suç işlenmişse suçu işleyenlerin üzerine niye gitmiyor bu devlet? Yani burada bir suç işlenmişse, işte bu raporu tutan müfettiş kimse, işte, daha evvel kim yanlış işlem yaptıysa onlara gitsin ve bu işi bütünüyle yasaklasın ya da başka bir çare bulsun yoksa bu yaptıklarımızla hiçbir şey çözülmez.

Bir daha tekrar ediyorum: Bir teknik problem yaratıyoruz; bu 22’nci fıkra bahsedilen 4550 sayılı Kanun’un geçici 10’uncu maddesi diye bir madde mevzuatta henüz yok. Burada yazımla ilgili teknik bir yanlışlık yapılıyor Sayın Başkanım. Eğer bu maddeler çıkacaksa bu düzeltilsin ki daha geçici 10’uncu madde yürürlüğe girmiş değil.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu’nun dile getirdiği hususla ilgili de cevap istiyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok özür dilerim bir görüşmem vardı, eğer tekrara düşersem özür diliyorum burada bulunan herkesten.

Şimdi, benim de bu otomotiv işinde olan, ticaretini yapan eden pek çok arkadaşım var ve geçtiğimiz yıllarda şöyle şeyler duyuyorduk: Mesela bir BMW arabadan bahsedersen işte, Borusan’da 50 bin euroydu ama diyorlardı ki: “Efendim, şurada 45 bin euro.” Böyle şeylerle karşılaşuyorduk ve tabii ki 45 bin euroyu duyan Borusan’dan değil de oradan alıyordu. Çok güvenmeyen de gidip Borusan’dan alıyordu ve bu, hepimizin şahitliğinde yapıldı yıllarca. Yani interneti açsanız X şirkette 50 bin euro, orada 43 bin euro, orada 46 bin euro. Böyle bir kâr yok ki otomotiv piyasasında. Yani satan da bin euro kazanıyor veya 1.500 euro, 500 euro kazanıyor. 5 bin euro fark var. Bunu hepimizin şahitliğinde yaptılar. Buna hiçbir devlet kurumu müdahale etmedi yıllarca arkadaşlar. Hiçbir devlet kurumu müdahale etmedi ve burada ciddi organizasyonlar kuruldu, hepimizin şahitliğinde yapıldı ve bu organizasyonlar yıllarca faaliyetlerine devam etti.

Şimdi, burada da açıkça söyleyeyim, gerçekten hani 45 bin euroya alan da iki yıl sonra tekrar gene 45 bin euroya, 43 bin euroya sattı arabasını ve üçüncü şahıslar da var burada mağdur veya değil. Ama arkadaşlar, bakın, şimdi biz diyoruz ki bütün bunları yüzde 25’le kapatacağız. Yani iktisap tarihindeki ÖTV’nin yüzde 25’ine kapatacağız. 62 bin kişinin -tahmininizi soruyorum- kaç gerçekten iyi niyetli mağdur, kaç da bu şebekenin bir parçası?

Bakın, açıkça söyleyeyim, bu üçüncü şahıs olarak söylüyorum... Yani bilerek alanlar da var bu işi, bilerek. Bu işi biliyor ki buradan aldı 45 euro, şurada 43 bin euroya aldı ve aradaki farkı bilerek yapan ve bilerek üçüncü şahsa geçiren de var, bu aftan yararlanacağını bilerek çünkü bu torbanın buraya geleceğini bilerek yapanlar da var. Hatta şu anda da bakın, size söylüyorum, daha yasa buradan geçmedi, daha buradan yasa geçmedi ve Cumhurbaşkanı imzalayınca kadar üçüncü şahsa geçen bütün firmalar “Efendim, ben bilmeden yaptım.” diye bundan faydalanabilecek. Yani iyi niyetliler için yüzde 25 çok fazla, yani gerçekten dolandırılan için yüzde 25 çok fazla ama kötü niyetliler için de yüzde 25 çok az Sayın Başkan. Biz hepsine diyoruz ki yüzde 25 vereceksin. Gerçekten mağdur olanlar var. Bilmeden yapanlar var ki bunlar çoğunluğu oluşturabilir. Bilmiyorum rakamları, söylerseniz; tahmininizi soruyorum tabii ki. Onlar için yüzde 25 çok fazla ama kötü niyetliler için de yüzde 25 çok az Sayın Başkanım.

Bu anlamda bazı dosyaların hepsini birden affetmemiz, bu çerçevede affetmemiz doğru gelmiyor bana yani hepsini birden bu şekilde. Gerçek alanlar; davaya dönüşmüş, ceza almış organizasyonlar var. Var yani değil mi? Benim bildiğim kadarıyla var; öyle değil mi? Var. Şimdi bunları da affediyoruz. Bu işten ciddi büyük paralar vurmuş organizasyonlar da var ama efendim, iyi niyetle, burada ne diyoruz “bilmeden yapanlar da” söz konusu. Bunların hepsini aynı şekilde affetmemiz bana kamu vicdanı adına doğru gelmiyor. Bir de ilk iktisap tarihindeki ÖTV’nin yüzde 25’i diyorsunuz; bu, bugüne yürümeyecek mi? Yani düşünün ki 2007 model bir araba, o tarihteki ÖTV’nin yüzde 25’i diyoruz. Doğru anlıyorum, değil mi?

BAŞKAN – Daha önceki yasada yüzde 25 yer aldığı için bir değişiklik yapılmaması anladığım kadarıyla öngörüldü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) -Yo, yo ama o tarihteki ÖTV’nin yüzde 25’i.

BAŞKAN – O tarihteki evet, o da öyleydi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, şunu diyor: “İlk iktisap tarihindeki ÖTV’nin yüzde 25’i.” Bu, TL bazındadır benim bildiğim kadarıyla ve diyelim ki o tarihte çok düşük bir TL’ye tekabül edebilir; o ÖTV’nin de yüzde 25’i diyor ki bu da kamu vicdanı adına sıkıntı yaratabilir. Yani bugünü emsallemiyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Araba eskidi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) -Araba eskidi tabii ki katılıyorum ona ama çoğu da ithal araba bunların ve euro bazında değer gidiyor. Euro, o zaman diyelim 2007’de 1,5 liraydı, şimdi 7 lira. Yani buna göre de bir kamu vicdanı anlamında bir orantılama ihtiyacı var.

BAŞKAN – Bu araçlar kullanılmıyor değil mi, şu anda bağlı bu araçlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kullanılıyor.

BAŞKAN – Kullanılıyor mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Büyük çoğunluğu kullanılıyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yakalananlarda var, bağlı olanlar da var. Yakalananın bağlıyor.

BAŞKAN – Bağlı olanlar da var, kullanılanlar da var; ha, anladım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çoğunluğu kullanılıyor.

BAŞKAN – Onu da alalım, o bilgiyi de alalım.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Evet, Genel Müdür Yardımcımıza söz veriyorum.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Teşekkür ederim.

Öncelikle şunu tekrar hatırlatarak başlamak isterim: Mevcut düzenleme ithalatçılar ile bu araçların çeşitli vesilelerle el değiştirmiş olsa dahi nihai sahiplerini keskin bir şekilde ayırıyor. Yani ithalatçılar nezdinde yürütülmekte olan ek tahakkuk, idari para cezası, adli para cezası, bunlara ilişkin tüm süreçler aynı şekilde devam ediyor. Dolayısıyla ithalatçılarla alakalı ve ithalatçılarla beraber hareket edenlerle alakalı adli süreçlerin ortadan kaldırılmasını hedeflemiyor bu düzenlemeler.

Evet, eksik ÖTV ödeyerek ya da yurt dışında tescil olmuş eski bir aracı ithal etmek suretiyle Gümrük Kanunu'na aykırı hareket ederek ithal işlemlerini gerçekleştirenlerle alakalı idari ve adli süreçler aynı şekilde devam ediyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl ithal ediliyor Gümrük Kanunu'na aykırı olarak? Niye o izni gümrükte siz veriyorsunuz? O zaman sizinle ilgili bir işlem yapılması gerek; yapılıyor mu yani? Sizinle, gümrükle ilgili de bu işlemler yapılıyor mu?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Yanlış ifade etmiş olabilirim Sayın Vekilim, yani şöyle: Şimdi gümrük idaresi gerek otomobil ithalatında gerekse tüm eşyanın ithalatında geriye dönük olarak yurt dışı araştırması ve yurt dışından kıymet araştırması yapmak suretiyle ilave bilgi temini yoluna gidebiliyor ve yurt dışı araştırması sonucunda da bu araçların daha önce yurt dışında tescil edildiği bilgisi alındığında veya distribütörler nezdinde araştırılması neticesinde düşük kıymetle ithal edildiği nezdinde bilgiler alınması neticesinde zaten bu durumlar ve bu mağduriyetler ortaya çıkmış durumda. Bunlara gerçekleştirilen ithalatçılar nezdindeki idari ve adli süreçler devam edecek ancak...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İthalatçılar ve gümrükte çalışanlar nezdinde birlikte yapılan bir şey var. “Suç işliyor” diyorsunuz ama suç işleyenler var orada yani. Anlamadım yani şimdi.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Bu şöyle; örneğin, kullanılmış makine ithalatı da izne...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Karşı tarafı suç işlemekle suçladınız, iyi ithalatçıyı. Nasıl işledi orada yani?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Şöyle bir izahta bulunabilirim belki. Kullanılmış makine ithalatı da, örneğin bir sanayicinizin kullanılmış makine ithalatı da aslında izne bağlı. Bu makinenin kullanılmış olup olmadığına dair ekspertiz raporuyla durum ortaya çıkarılabiliyor fakat biraz önce arz ettiğimiz gibi, bu araçlar sadece yurt dışında trafik siciline kaydedilmiş ve ondan sonra yürüyerek de değil, deniz yoluyla veya bir kamyonu yüklenerek Türkiye'ye getirilmiş. Baktığımızda, aslında sıfır araç yani hepimizin galeriden bunu sıfır araç gibi satın alma ihtimali olabilecek durumdalar. Gümrükte de benzer şekilde sıfır araçmış gibi ithal edilmekle birlikte, geriye dönük yapılan incelemede yurt dışında bunun daha önce tescil edildiği ortaya çıkan durumları aslında kapsıyoruz.

62 bin araçla alakalı açıklamayı tekrar etmek isterim: 2010 ile 2018 yılları arasındaki araç sayımız aslında 62 bin araç. Bunların biraz önce bahsettiğim gibi, yurt dışı araştırması sonucunda ortaya çıkıyor peyderpey yani yurt dışında daha önce tescil olup olmadığı ya da düşük kıymetli ithal görüp görmediği. Dolayısıyla 62 bin aracın tamamının bu kapsamda olduğunu söylemek de doğru değil. Biraz önce arz ettiğim gibi, daha önce, 2017 yılında yapılan düzenlemede, altı aylık süreçte 4 bin aracın iadesi gerçekleşmişti yaklaşık. Burada da bir yıllık, altı ay artı altı ay, bir yıllık bir süre düşündüğümüzde azami 8-10 binlik bir başvuru olabileceğini tahmin ediyoruz.

Yüzde 25 ÖTV'nin duruma göre az, duruma göre çok olabileceği hususuyla alakalı olarak ise şu: Bu araçlar, ÖTV'si ödenerek ithalatı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, bilme ve bilmeme durumuna göre yani iyi niyetli ya da kötü niyetli olup olmaması...

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – Yani evet, bu araçların ÖTV'si ödenerek ithali gerçekleşmiş yani ilk iktisabında ÖTV'si ödendi. Kanun düzenlemeleri, maddeyle yapılan düzenleme ise ilaveten yüzde 25 ödenerek...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düşük ödenmiş.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Düşük kıymete ilişkin ek tahakkukumuz zaten devam ediyor yani devletin, kamunun ÖTV, özel tüketim vergisi bakımından ithalatçı ve nezdindeki takibatı devam ediyor aslında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir ek tahakkuk burada alacak mıyız?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Ek tahakkuka ilişkin süreçler devam ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ek tahakkuk alacak mıyız?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Ek tahakkuk alınıyor; o ayrıca...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir af getiriyoruz.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Yo, şöyle: Bunların özel tüketim vergileri zaten ödenmiş, ilaveten yüzde 25 ödenmesinden bahsediyoruz aslında yani bu haktan yararlanmak için aslında bir koşul, eksik ödenen ÖTV'nin ikmalî şeklinde değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu, bunu kapatıyor mu, geriye dönük o günkü değer hesabını yaptığınızda eksik ödeneni kapatır mı?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Eksik ödeneni zaten tahsil ediyoruz yani eksik ödenenin takibat süreci zaten devam ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu afa öyle bir şart getirmiyoruz ama.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Hayır, hayır, Gümrük Kanunu hükümleri çerçevesinde ve 6183 çerçevesinde zaten takip ve tahsil edilecek eksik alınan ÖTV. Burada yaptığımız ise araç sahibine bir kriter esas almak zorundayız. ÖTV'yi esas alarak bunun yüzde 25'ini ilaveten ödeyerek aracına tekrar sahip olma yani tekrar kullanabilme hakkını getiriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunun tahsilat şartını getiriyor muyuz?

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR - Zaten tahsilat şartını burada düzenlememize gerek yok çünkü Gümrük Kanunu uyarınca eksik alındığı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O, şarta bağlanabilir.

TİCARET BAKANLIĞI GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURAK SERKAN YAŞAR – O, zaten Gümrük Kanunu uyarınca takip ve tahsil ediliyor, 6183 uyarınca da takibati yapıldığı için bu kapsamda yer almıyor, zaten diğer ilgili hükümler çerçevesinde...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bulut, bir söz talebiniz var.

Buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, burada sorun yaşayan ithalatçı yetkilisi var ve bu işleri çözümleyen ya da bu işlerden sorumlu da ilgili kurum yetkilileri, bürokratlarımız var. Bizlere de bir görev verildi. O görev de ne? Yeni sistemde şöyle bir şey söyleniyor, deniliyor ki: “Yürütme daha güçlü olacak–evet, yürütme daha güçlü, yargıyı konunun dışında tutayım- yasamayı da daha kaliteli yapalım.” Yani “kaliteli” dediği ne? Bir sorun varsa bu sorun her sene Meclis gündemine gelmesin, değil mi? Kaliteden anlaşılan şey odur, sorunun kendisini çözmektir.

Burada görünen şey, işte bir sıkıntı var, bir usulsüzlük var. İthalatçı diyor ki: “Eğer böyle bir usulsüzlük varsa vermeseydiniz kardeşim bana onay.” Yani “Ben size getirdim evraklarımı verdim, bu evraklarla sayın bürokratlarımız da onay verdi ve ben bunu sizin getirdiğiniz mevzuat gereği de sattım.” Yani ondan sonra da şimdi biz diyoruz ya, üçüncü kişiler, masum arkadaşlar: Eğer orada bir suç var ise o suç bir kere tek taraflı değil, değil mi? O zaman o bürokratlar da Sayın Bekaroğlu’nun söylediği gibi... “Ya, meseleyi bir anlayalım.” dediğimiz nokta da o. O zaman, bürokrat da var işin içerisinde. O zaman, biz niye şimdi kaliteli yasama değil de yine bir açık bırakıp o açıktan birileri nasipleniyor, sonra da buradan bir mağdur oluyor, sonra yine geçici bir şey yapıyoruz? Yani seneye yine önümüze gelecek bir maddeyle şu anda iç içeyiz. O vesileyle, bence, meseleyi biraz daha geriye çevirip eğer ithalatla bir sıkıntı varsa, eğer bir haksızlık, bir yanlışlık varsa onu çözelim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Bitiriyorum.

Buradaki temel meseleyi kaçırıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Bitiriyorum.

...bize de sadece bu işin üç kâğıdını yapmış ya da bu işin yanlış taraflarını yapmış insanların da düzeltmesini bırakmasınlar; bu, başka bir görev çünkü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, sorunuz var herhâlde.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, gerçekten ne yaptığımıza karar verdik mi, tam anladık mı bilemiyorum yani. Benim anladığım şu: Bizim bu gümrük mevzuatında, kaçakçılıkla ilgili mevzuatta bir problem var; bir ihtimal bu. İki: Problem yok ama ithalatı yapanlar ile gümrükteki

görevliler organize bir iş yapıyorlar ve üçüncü şahıslar mağdur oluyor. Şimdi, biz, üçüncü şahısların mağduriyetini giderelim diye bir yasa... Böyle bir şey olmaz. Bir yasada eksiklik varsa biz gümrük mevzuatı ile kaçakçılık mevzuatını değiştirelim ve problemi kaynağında kurutalım. Yok, başka bir şey varsa orada ithalatçı ile gümrükçüler arasında organize bir şekilde suç işlenmiştir, niye biz Plan ve Bütçe Komisyonu ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi suçun üzerine gitmek... Biz ne mahkemeyiz ne emniyetiz ne bir şey, ilgili kurumlar gereğini yapsın. Burada gerçekten ben tatmin olmadım, siz tatmin oldunuz mu arkadaşlar yani? Söylenenler gerçekten sizi ikna etti mi? İkna olmuyoruz, üçüncü şahısların işi de çözülmeyecek. Niye? Daha evvel bunu denemiştik bir de, daha evvel benzer, tıpa tıp aynı düzenlemeleri yapmışız, 3 bin tane, 5 bin tane aracın dışında hiçbir şey yapamamışız. Doğru söylüyor arkadaşlar...

BAŞKAN – O, süreden kaynaklanan bir sıkıntıydı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ama altı ay artı altı ay, bir sene gene aynı durumla devam edeceğiz. O mevzuat ve o ithalatçılar ve o gümrükçüler orada durduğu müddetçe gene aynı işler yapılacaktır. Niye ucuza geliyor araba?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, ben, sektör temsilcisine bir soru sormak istiyorum.

Sizin ithalatçılarınız yurt dışındaki üreticiye Almanya’da Mercedes’e, BMW’ye gidip “Sizden araba almak istiyorum.” dediği zaman bireysel ithalatçı size satar mı satmaz mı yoksa Ankara’daki, İstanbul’daki, Türkiye’deki distribütörü buna itiraz ediyor, onun için size satmıyor mu?

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ - Şimdi, ben, onunla başlayayım cevaba...

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru neyse ona cevap vereceksiniz Yani soru neyse sorusuna cevap verin.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Başkanım, ama birtakım suçlamalar da var, sanki bizler bir çeteymişiz, biz bir suç işlemişiz, meslektaşlarımız, Türkiye’deki motorlu araç alım satımı yapan arkadaşlarımız burada bir yolsuzluk yapılmış gibisinden...

BAŞKAN – Tamam, böyle bir iddia varsa bunu da cevaplandırın, eyvallah, tamam.

Buyurun.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Şimdi, öncelikle, Sayın Durmuş Yılmaz Vekilimin sorusuna cevap vermek istiyorum: Eskiden aynı Türkiye’deki markalar gibi ithalatçılar da direkt oradaki bayiden adına fatura kesiliyordu fakat Türkiye’deki distribütörlerin itirazıyla...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, farklı bir şey. Fabrika size veriyor, faturayı fabrika kesiyor.

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – Kesiyordu, sonradan distribütörler şikâyet ettiler “Biz Türkiye’de distribütörken siz Türkiye’ye araba satamazsınız.” diye. Direkt faturayı fabrika kesmedi, herhangi bir bayisine kestiler, bayi bize kesti; bu bir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) –Pazarın kavgası var. Biz bu kavgada devlet olarak hangi tarafı tutacağız rekabet açısından?

BAŞKAN – Evet...

MOTORLU ARAÇ SATICILARI FEDERASYONU BAŞKANI AYDIN ERKOÇ – İkincisi: Suçlama unsuru olan bu araçlar Türkiye’ye geldikten sonra herhangi bir yetkili servise gittiğinde servis garanti vermiyordu. Araba Türkiye’ye gelmiş, Türkiye’ye geldikten altı ay sonra belgesi gönderiliyor, Almanya’da plaka çıkıyor, tescil görüyor, Türkiye’ye geldikten altı ay sonra. Çünkü buradaki yetkili “Ben bu arabaya Almanya’da tescil görmediği için garanti veremem.” diyor. Türkiye’ye gelen arabalara, altı ay sonra evrakını gönderdiğimiz arabalara yurt dışında tescil görüldü, oradaki servis kâğıtları açıldı, burada “İkinci el araba getirmişsiniz.” diye suçlanıyor.

Artı, bu arabalar, 2006 yılı ile 2011 yılı arasında Türkiye’ye gelmiş arabalar ve bunların bütün vergileri ödenmiş. Biraz evvel Sayın Vekilimiz diyor ki: “60 bin arabayı tekrar piyasaya mı...” Bu arabalar piyasada zaten, yıllardan beri vergisi ödeniyor, siz de sahip olabilirsiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Değerli arkadaşlar, 14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi değerli arkadaşlar, madde 15, 29 ve 30 enerjile ilgili konular. 3’ünün birlikte ele alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum:

MADDE 15- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- 4/6/2016 tarihli ve 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan biyokütle tanımı kapsamına dahil edilen kaynaklardan enerji üreten tesisler için YEK Destekleme mekanizmasında öngörülen süreler, üretim tesisinin YEK Destekleme mekanizmasına dahil edildiği tarihten itibaren başlar.”

MADDE 29- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Lisanssız üretim projelerinde tüketim bağı kurulması

GEÇİCİ MADDE 25- (I) Bu Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan faaliyetler kapsamında çağrı mektubu tarihinden bağlantı anlaşması süresi sonuna kadar tüketim-üretim bağı kopmuş olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde çağrı mektubuna esas abonelik ile en az aynı özelliklere haiz eski ve/veya yeni bir tüketim tesisi aboneliği ihdas ederek ilgili şebeke işletmecisine bildirmesi halinde bağlantı anlaşması süresi, söz konusu bildirim tarihini izleyen 120 günü kapsayacak şekilde kendiliğinden uzamış kabul edilir.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, 2 maddeyi birlikte görüşemeyiz. Böyle bir usul yok, lütfen yani. 3 maddeyi birden okutuyorsunuz. 3 madde var, 3 farklı konu var. Konuları tek tek müzakere etmemiz lazım. Böyle olmaz.

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “Sözleşme süre uzatımı ve devir

GEÇİCİ MADDE 26- (I) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihinden önce; 5 inci maddenin onikinci fıkrası ve ilgili mevzuatı kapsamında yarışması yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden ilgili sözleşmeler ile 18 inci maddenin beşinci fıkrası kapsamında özelleştirme ihalesi

yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden Devir Sözleşmeleri ve Elektrik Satış Anlaşmaları kapsamındaki hak ve yükümlülükler için öngörülen süreler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuzaltı ay süreyle uzatılır. Bu madde kapsamında uzatılan süre içerisinde talepte bulunulması halinde ilgili sözleşme/anlaşma (proje şirketi bünyesinde hisse devri de dahil) devredilebilir. Bu durumda devir alacaklarda teknoloji sağlayıcı koşulu hariç ilk yarışmadaki/ihaledeki şartlar aranır. Ancak devirden kaynaklanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Devir nedeni ile idareden her hangi bir hak talebinde bulunulamaz. Bu kapsamda devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz.”

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Paylan, ben şuna açtığım: Ben, enerji sektörünü ilgilendiren 3 madde var, 3’ünü birlikte okuttum, 15’inci maddeyi konuşalım, oyalayalım, sonra 29’u konuşalım, sonra 30’u konuşalım, evvallah, tamam, bir sıkıntı yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Budur. Ya, zaten yeterince zorluyor, bari iyice çorbaya dönmessin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Torba çorba oldu.

BAŞKAN – Merak etmeyin arkadaşlar, her zaman açtığım ben, lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Komisyona baskı yaptınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaparım tabii.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya... Baskı falan yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ortak bir noktada uzlaşalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, bazı konuları çok büyütüyorsunuz ya, gerçekten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen gel buraya bir beş dakika otur, bak, dayanabiliyorsan ben gerçekten vazgeçeceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben sizin yanınızda dayanamam gerçekten, Erol Bey’e Allah sabır versin. (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Arkadaşlar “Biz Sayın Paylan’a dayanıyoruz.” diyorlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Konuşma sürelerinde usul nedir?

BAŞKAN – On ve beş dakika kullanıyorum.

Değerli arkadaşlar, 15’inci maddeyle ilgili olarak Bakan Yardımcımız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcımız Abdullah Bey’den bilgi alıyoruz.

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkan, değerli vekillerim; bu 15’inci madde teklifine neden ihtiyaç duyuluyor, bu teklif yasalaştığı takdirde ne gibi sonuçlar doğuracak, hangi sorunu çözecek, o konuda sizlere çok kısa ve özet bir bilgi arz etmek istiyorum.

Biliyorsunuz, yenilenebilir enerji kaynaklarını desteklemeye ilgili bir YEK Kanunu’muz var. Bu kanunda yenilenebilir enerji kaynaklarının kaynak bazında desteklenmesiyle ilgili teşvik fiyatları var. Mesela güneş enerjisi santrali kurulması durumunda 13,3 dolar sentten santral devreye girdikten sonra on yıl boyunca bir alım garantisi söz konusu. Yine mesela rüzgâr enerjisi santrali kurulduğunda 7,3 dolar sentten, işletmeye girdikten sonra on yıl boyunca bir alım garantisi söz konusu. Tabii, bu teşviklerin verilmesinin temel gerekçesi bu yatırımların yapılabilmesini teşvik etmek, yapılabilir kılmak, aksi takdirde normal piyasa fiyatları çerçevesinde bu tür santralleri yapmak fizibil olmuyor ve kurulamıyor. Bu teşvik sayesinde de gerçekten ülkemizde dünya ortalamasının üzerine çıkan bir

yenilenebilir enerji kaynaklı santral hem üretimi hem de kurulu gücü söz konusu. Şimdi, bunların güneş, rüzgâr, biyokütle gibi değişik kategorileri var. Hidroelektrik santral veya jeotermal... 2016 yılında bu biyokütle tanımına bazı ilave kaynaklar eklendi, biyokütle tanımı genişletildi. Neler dâhil edildi? Biyokütle tanımına, normalde, belediyelerde oluşan evsel atıklar veya tarımsal hasat atıkları, orman atıkları, hayvansal atıklar var idi. Daha sonra, 2016 yılında ömrünü tamamlamış lastikler bu kapsama alındı, evsel atıkların tamamı, organik olmayan kısımları da dâhil olmak üzere, biyokütle tanımı kapsamı içerisine alındı ve arıtma çamurları da yine bu kapsama alındı. Şu anda 3 tane ömrünü tamamlamış lastiklerden enerji üreten santral var Türkiye’de. Bunların 2 tanesi bu yasa değişikliğinden sonra devreye girdiği için, zaten bu destekten on yıl süreyle yararlanma hakkına sahipler. Ancak 1 tanesi bu yasa değişikliğinden önce işletmeye girdiği için, 2014 yılında işletmeye girdiği için normalde 2015 ve 2016 yıllarında bu haktan yararlanamadı, ancak 2017 yılında yararlanabilmeye başladı; dolayısıyla diğer yenilenebilir enerji kaynakları gibi on yıl süreyle bu haktan yararlanamıyor, sekiz yıl süreyle yararlanabiliyor. Bu şirketimiz, “Bu konuda eşitlik sağlanmasını istiyorum, Benim de eşitlik adına on yıl bu haktan yararlanmam gerekiyor dolayısıyla bu eşitliğin sağlanmasını talep ediyorum.” diye gerek vekillerimize gerek bizlere geliyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Santral Erzincan’da bu hakkını ve bu eşitliğini sağlamaya yönelik olarak böyle bir teklif taslağı hazırlanmış oldu. Konu bundan ibarettir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yararlanacağı şey nedir, neden yararlanmış oluyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ömrünü tamamlamış lastikleri topluyor, bunları gazlaştırıyor ve o gazlaştırmadan da elektrik üretimi yapıyor, o gazla.

BAŞKAN – Yani sekiz yılı on yıla çıkarıyor, diğerleriyle eşitliyor benim anladığım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İki yıllık bir süre mi ilave ediyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet. Yani tüm kaynaklara on yıl destek verip de bu sekiz yılda kaldığı için bir bakıma kendileri de diğerleri gibi on yıl yararlanmak istiyor. Öyle çok yüksek bir gücü yok, zaten bunların çok büyük güçte olması da mümkün değil. 7 küsur megavatlık bir güç söz konusu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Destek nedir Sayın Bakan Yardımcısı? Verdiğiniz destek nedir?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Biyokütlede bildiğim kadarıyla 10,5 dolar sentten alıyoruz, evet. Doğru mu Hacı Ali Bey? Öbür dilerim, düzeltiyorum, 13,3’ten alıyoruz, yanlış olmasın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İki sene daha 13,3’ten almış olacaksınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Destek olmazsa kaçtan alıyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Destek olmazsa, piyasa koşullarından. Biliyorsunuz enerjinin bir EPİAŞ dediğimiz borsası, var, arz talep dengeleri çerçevesinde fiyatlar sürekli değişebiliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 6 sent...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 6-7 sente çıktığı pek vaki olmadı, 5-5,5’larda geziyor şu anda. Vakti zamanında 8’e çıktığı oldu bir ama şu anda 5-5,5’lara oturdu. Ama yarın veya öbür gün arzın artması veya arzın azalması... Tamamen piyasa koşullarıyla alakalı her gün dinamik olarak belirlenen, katılımcıların teklifleriyle belirlenen bir fiyat. Şu anki koşullarda 5-5,5 dolar sent civarında.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bu maddeyle ilgili söz talep eden Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; şimdi hepimizin malumu küresel ısınma ve iklim değişikliği. Bunun ne olduğunu az çok biliyoruz. Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin en temel nedeni atmosferdeki sera gazı etkisi yaratan emisyonların -başta karbon, karbondioksit olmak üzere- artıyor olması. Ve atmosfere özellikle fosil yakıtlardan gelen yani yer altından çıktığımız petrol, kömür ve benzeri fosil yakıtlardan gelen, milyonlarca yılda ısı ve basınç altında hapsedilmiş olan karbonu alıp kullandıkça atmosfere karbondioksit salımı, karbon salımı artıyor. Sanayi devriminden bu yana da yüzde 35 oranında artmış durumda. Bugün içinde bulunduğumuz ve yaşadığımız bütün sorunların temel nedeni, başta gelen nedenlerinden bir tanesi, bu küresel ısınma ve iklim değişikliği adına, bu karbon, bu fosil yakıt kökenli karbon.

Şimdi, yenilebilir enerji kaynakları ise buna karşı alınmış bir önlem; güneş enerjisinden yararlanmak, rüzgâr enerjisinden yararlanmak. Az önce sizin de saydığınız gibi, rüzgâr enerjisi gibi, okyanus enerjisi gibi fosil kökenli olmayan yakıtların, yenilenebilir özellikteki yakıtların kullanımı sayesinde ve hatta o yer altında aldığımız karbonu karbonizasyonla yeniden kitle hâline dönüştürüp atmosferdeki bu sera gazı etkisini azaltmaya yönelik önemler alınıyor, bu hepimizin malumu.

Şimdi, biyokütle... Adına bakın “biyo” yani biyolojik kökenli kütle. Yani örneğin organik olmayan evsel atıklar biyokütle kavramına, tanımına asla girmez, organik olmayan evsel atıklar biyokütle kavramına girmez. Nedir bunlar? Ambalaj atıkları. Nedir bunlar? Plastikler, metaller vesaire. Şimdi, bunların siz... Biyokütle tanımına daha önce alınmış, burada öyle bir şey yok yani bunu söylerken bu madde üzerinde bir eleştiri olarak söylemiyorum ama bu tesise geleceğim. Şimdi, biyolojik kökenli olmayan, organik kökenli olmayan evsel atıklar veya fosil kökenli olan lastikler vesaire gibi şeylerin biyokütle tanımında tutulması bir kere başlı başına çok büyük bir hata yani bu kanun bu maddesindeki biyokütle tanımına bu maddelerin girmesi ve bu maddeler üzerinden biyokütle enerjisi diyerek sanki yenilenebilir enerji kaynağıymış... Geri dönüşüm başka bir şey, yenilenebilir enerji kaynağı başka bir şey, bunların geri dönüşümü başka bir şey. “Biz buradan enerji elde edeceğiz, bir enerji kaynağıdır, şu kadar kilovatsaat başına 13,3 dolar sent vesaire gibi destek vereceğiz.” veriyoruz gibi yaklaşımlar doğru şeyler değil. Bu tesisler asla ve kata yenilenebilir enerji kaynağı olarak değerlendirilebilecek ve küresel ısınma ve iklim değişikliğini durdurabilecek veya geriye döndürebilecek bir sonuç, bir etki yaratabilecek tesisler olamaz.

Kaldı ki “Üç tesis var.” diyorsunuz. Aslında bunun arkası gelecek eminim. Hatta burada sanayi atıkları da var. O biyokütle tanımına bakarsanız ilgili kanuna, kanunun 3’üncü maddesinde aynen şu var: “İthal edilmemek kaydıyla -o ithalat meselesini biyokütle kavramına biz koymuşuz ama biyokütle öyle bir tanım değildir ama burada ithal edilmemek kaydıyla diyelim- kentsel atıkların yanı sıra -kentsel atıkları derken kanalizasyon atıklarından bahsettiğinizi algılıyorum- bitkisel yağ atıkları -biyokütledir- tarımsal hasat atıkları -biyokütledir- tarım ve orman ürünlerinden elde edilen atıklar -atıklar ve artıklar da demek lazım, biyokütledir; “artık” tanımını da belki bu kavram içerisine değişik anlamda koymak lazım- bu ürünler ile atık lastiklerin işlenmesi sonucu -içinde belki biyolojik kökenli bir malzeme

olabilir ama temel malzemesi kauçuktur, plastiktir, fosil kökenli bir kaynaktır- bu ürünlerden elde edilen kaynakları ve sanayi atık çamurları...” Bakın, sanayi atık çamurları... Bu termik santraller vesaire gibi, bunların da atıkları var, bunların ortaya çıkarabileceği birçok biyolojik kökenli olmayan atıklar olabilir. Burada “biyolojik kökenli atık çamurları” demiyor çünkü “sanayi atık çamurları ve arıtma çamurları” diyor. Öyle gaz falan değil burada bahsedilen, yakma tesisi bu yani biyogaz başka bir şey, çürütme, fermentasyonla elde edilen bir gazdır, metan ağırlıklı, bunu yakarsınız, o fermentasyondur, biyolojik kökenli bir reaksiyonla ortaya çıkar ama biyokütlelen buradaki tanımına asla girmeyecek maddeler üzerinden yakma tesisleriyle biz çevreyi, doğayı, yakın çevremizi, bu tesisin yakın çevresini ve atmosferi tam tersine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına dair felsefeye çok aykırı bir şekilde yakmış ve atmosferimizi, çevremizi, doğamızı kirletmiş oluyoruz. Hele hele bir de iki tesis daha önce almış, şimdi bir tesis için iki yıl geç kalmış diye iki yıllık süresini uzatmak adına veya o iki yıllık hakkını vermek adına bir düzenleme yapıyoruz. Ben bunu kabul edilemez buluyorum.

Kaldı ki bu konuda yeni bir maddeyle bu torba yasada bu “biyokütle” tanımının bile değiştirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum, özellikle de getirilmesi gereken böyle bir tesise yeni haklar, izinler, geçmişe yönelik hakların verilmesi değil “biyokütle” tanımıyla, eğer ki biz yenilenebilir enerji kaynağı, yenilenebilir enerji felsefesine ve ülkemizin de karbon ayak izi konusunda üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirmek adına hareket ediyorsak, geleceğimizi düşünüyorsak; sağlığını, çevremizi, doğamızı, tabiatımızı düşünüyorsak tam tersine biyokütlelenin tanımını bile değiştirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz kanunun ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Bu torba yasa içerisindeki 15’inci madde üzerinde, özünde benim bilğim olduğu bir kanun maddesi olduğu için söz almak istedim.

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız çok güzel izah etti; şeffaf, açık bir şekilde olayı net ifadelerle vurguladı. Şimdi, bir firma çıkıyor, Erzincan’da yatırım yapmak istiyor, diyor ki: “Ben lastik atıklarından enerji üreteceğim, yenilenebilir bir enerji tesisi kuracağım.” ve devletin hiç teşviki, desteği olmadan böyle bir yatırıma giriyor ve üretim tesisini hizmete açıyor. Daha sonra, bundan iki yıl sonra bir yasa çıkıyor, bu yasada deniliyor ki: “Bu tarzda ve benzeri yenilenebilir enerji üreten tesislere devlet on yıl garanti alım hakkı verecektir.” Bu sefer bu firma gidiyor, diyor ki: “Ben bu on yıllık süreden yararlanmak istiyorum.” Kanun eksik düzenlenmiş, genel hukuk kurallarına aykırı bir şekilde yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yararlanacaklar çok açık bir şekilde ifade edilmediği için bu firmaya deniliyor ki: “Sen tesisini daha önce kurdun -tabiri caizse enayilik yaptın- dolayısıyla sen bundan on yıl yararlanamazsın. Tesisin kurulduğu tarihten bu yana o geçen süre düşürülür, geri kalan süreden yararlanırsın.” Burada bir haksızlık söz konusu. Bu haksızlığı ortadan kaldırmak amacıyla bir düzenleme öngörülmüştür ve bu şekilde de kanunların herkese uygulanmasındaki eşitlik ilkesi bir önceki kanunla bertaraf edilmişken bununla birlikte de telafi edilmesi öngörülmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Bakan Yardımcısına şöyle bir şey sormak istiyorum: Şimdi, siz evsel atıklar ve tarımsal atıklar konusundan da bahsettiniz “biyokütle” tanımı altında. Peki, bunlarda kaç tesis var yani bunlarla ilgili tesis var mı? Bu yasadan önce kurulmuş tesis var mı? Peki, tek bir şirket üzerine konuşuyoruz, başka şirketler de sonuç olarak bu yasadan yararlanırlar eğer ki daha önce kurulmuşlarsa, onlardaki durum nedir? Yani rakamlar nedir? Ne kadarlık bir yük olacaktır bu anlamda, etki analizi anlamında?

Diğer bir mesele, bu meselede Sayın Cora’nın ortaya koyduğu konu kabul edilebilir. Yani sonuç olarak adalet anlamında, 3 firma var, 2’si yararlanıyor 1 tanesi yararlanmıyor, bakılabilir ama bizim temel baktığımız mesele... Sanıyorum rakam da çok büyük bir rakama tekabül etmiyor. Ancak arkadaşlar, bu yola girdiğimiz zaman şöyle bir şeyle de karşı karşıya kalacağız, bunu bilelim: Bu tek bir firmadır, çok büyük bir yük olmayacaktır, ayrı bir şey ama başka teşvik konularında da yani benzer şekilde taleplerle karşı karşıya kalacağız, bunu da bilelim. Yani bazı konuda belli şirketler mevcut durumda oluyor; devletimiz, Hükümetimiz veya Meclisimiz yatırımların çoğalması için teşvikler çıkarıyor ve pek çoğunda da yürürlük tarihi olarak koyuyor yani pek azında mevcutlara uyguluyor bu şeyi. Bu da bu kapıyı açabilir. Bunu da bilelim diye not düşmek için söylüyorum.

Bir de bizim en önemli kaygımız, ekolojik kaygı. Sonuç olarak lastik, biz biliriz, mahallede bir tane yansa mahalle dumana giderdi yani bu anlamda, lastik yakmak ya da lastiğin ne kadar çevre kirliliği yaratabildiğini...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben de onu sordum da yakmıyorlarmış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gaz çıkarma aşamasında peki yani suya karışma, yer altı sularına karışma, diğer ekolojik anlamda; ÇED raporları var mı bu şirketlerin? Yani 3 şirketin de ÇED raporu var mı? Diğer, bu evsel atıklar veya tarımsal atıklarla ilgili tesisler varsa ve faydalanacaklarsa bunların ÇED raporları var mı? Çevreye ne kadar zarar veriyorlar? Bu konularda da bilgi vererseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, tabii, sizin çoğunluğunuz var, ne söylenirse söylensin netice itibarıyla el kaldırıyorsunuz, geçiyor, doğru; biz de not düşüyoruz, anlatmaya çalışıyoruz. Şimdi, Sayın Cora “Adam Erzincan’da tesis kurmuş, lastik yakıyormuş, adama büyük haksızlık yapılıyor...” Ya, biz öyle bir şey söylemiyoruz ki. Bakın, burada kanun çıkarıyorsak... Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi ve bir ihtisas komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu. “Yenilenebilir enerji” ne demek yani? Eğer lastik yakarak enerji üretenlere de bir kıyak yapılacaksa ya da bir teşvik verilecekse bu açık açık belirtilir ama lastiğin, plastik atıkların, şunların bunların yenilenebilir enerji kaynağı biyokütle olduğunu iddia etmek bilime, akla, mantığa ters bir şeydir. Niye biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak böyle bilime, akla, mantığa ters düşen bir şeyi buraya yazıyoruz arkadaşlar, mecbur muyuz? Başka bir şey yapalım o zaman. “Yenilenebilir enerji” ne demek?

Değerli arkadaşlarım, böyle bir şey yok. Yenilenebilir enerji başka bir şey, bu yaptığımız başka bir şey. Dolayısıyla diyoruz ki: Eğer böyle bir şey yapacaksak başta biyokütle tanımından başlamalıyız. Şimdi, Başkan diyecek ki: “Geçin onları, ben biraz sonra oylatacağım, sen ne dersin de.” Benim dediğim şey, bilime ve akla ters. Gördüğümüz şey.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, bir saniye, nereden çıkarıyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tahmin ediyorum bundan önceki uygulamalardan dolayı. Bir şey görüyoruz, beyazdır “Hayır, siyahtır.” diye şeyi geçiyor. Yapmayın arkadaşlar; bu yenilenebilir enerji filan değil, başka bir şey bu. Lastik yakmak demek, başka bir şey; çevreyi kirleteceksin, onun kurulacak tesisleri farklı. Masumane bir şey yapılıyor, burada büyük bir istismar var yenilenebilir enerjide.

BAŞKAN – Şu şeyi anlayalım bence yani nasıl yanıyor, duman çıkıyor mu, nasıl oluyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani hem ekonomik olarak gönderme var yenilenebilir enerjide hem de çevreyi kirletip kirletmemesi açısından önemli bir şey var. Başka bir şey yapıyoruz, buraya böyle bir şey yazacağız. Olmaz bu değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Bir dinleyelim ama nasıl yapılıyor, ben de merak ettim, bu lastik işini nasıl yapıyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl yaparsa yapsın, başka bir şey yazsın oraya.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Abdullah Bey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; tabii, burada biyokütle tanımıyla ilgili bir teklif değil bu. Bununla birlikte şu bilgiyi de arz edeyim: Biz sizlerin de genelde talep ettiğiniz şekilde Yenilenebilir Enerji Kanunu’nu sırf Yenilenebilir Enerji Kanunu olarak yani böyle bir torba yasa teklifi şeklinde değil, tek bir kanun olarak güncellemek suretiyle bir çalışma yaptık, hazırladık. Bu çalışmanın içerisinde sektör lehine, kamu lehine, vatandaş lehine birçok değişiklik söz konusu. Muhtemeldir ki biyokütle tanımını da tekrar gözden geçireceğiz o çalışmamızda.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Arkadaşım, biz burada yasayla böyle tanım yaptığımızdan dolayı lastik, biyokütle olmuyor mu? Onu anlatmaya çalışıyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Biz bu konuda dünya standartları nasıl, biyokütle tanımını dünya hangi kapsamda kullanıyor; onların hepsini inceliyoruz ve o standartlara uygun şekilde o düzenlemeleri yapacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasal düzenlememi gerekiyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii. Kanunda biyokütle tanımı yer aldığı için o tanımı değiştirmemiz icap ediyorsa değiştireceğiz.

Yalnız, burada, bu lastiklerin yakıldığı zannedilmesin yani lastiklerin yakılması durumunda biyokütle kapsamına girmiyor; lastikler bir kimyasal reaksiyonla gazlaştırılıyor ve o gazdan elektrik üretiliyor ve bütün üretim santrallerinin...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Pirolitik yağ elde ediliyor, yakılıyor yani sonuçta.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet, pirolitik yağ ve gaz...

Bu dâhil bütün santraller ÇED raporu olmadan faaliyete başlayamazlar; onu bırak, lisans dahi alamazlar. Mutlaka ÇED raporu alması gerekiyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Alpu’nun durumunu görüyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Alpu’da santral yok.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Eskişehir Alpu Ovası’na yaptıkları zarar var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Alpu Ovası’nda santral yok Sayın Vekilim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Alpu Ovası’na santral kurulması için uğraşıyor şu anda, proje iptal edildi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – ÇED raporu aldıktan sonra olabilir yani.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – ÇED raporu da alınıyor ama oralar mahvediliyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – ÇED raporu alındıktan sonra ne engel var?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – ÇED raporunda doğaya tahribatına bakmıyorlar ki.

BAŞKAN - Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bir konunun üzerine geldim ama bunun çok canlı bir örneğini yaşadık Bursa’da. Bursa Büyükşehir Belediyesi Karaağz köyünde, birden orada belediye başkanının da sonra muhtarın da müdahil olduğu bir köy arazisi satılmış, İstanbul’dan bir şirket almış. Sonra burada -AK PARTİ Büyükşehir Belediyesi Çevre Komisyonu üyesi bir hanımefendinin de danışman firmasının danışmanlığında- birden bire bir biyokütle santrali peydah oldu. Ben çözüm için hem belediye başkanıyla hem köy muhtarıyla, köyün ileri gelenleriyle hem de şirket sahibiyle görüştüm ve şöyle bir şey oldu: Köy, normalde yüzde 70 AK PARTİ’ye oy veren bir köy, o kış günü köyün girişinde ateşler yakarak nöbet tutmaya başladılar, ateşler yakarak. Biz gittik çünkü o toprakların çocuğu olarak gitti, milletvekili olmasak da gidecektik, tanıyorduk birbirimizi. Belediye başkanını aradım, dedi ki: “Hocam, 190 kişi çalışacak burada.” Sahibini aradım “13 kişi çalışacak. Ben esasında ileride Dursunbey’de bir yer bakıyordum ama ‘buraya gel’ dediler.” Şimdi bakın, bir termik santralin kuruluş yeri seçimini neler belirliyor? Siz burada yazıyoruz, çiziyoruz, şöyle yapıyoruz ama uygulama yani evdeki hesapla çarşıdaki pazar çok farklı.

Şimdi, ben biraz baktım bu işe, kuruluş yeri ham maddeye yakın değil yani burada kullanılacak malzemelere yakın değil, ulaşım ağına yakın değil, lojistik özelliği yok, tamamen biraz arsa ucuzluğu nedeniyle ve muhtemelen de bu lisansı alanın bunu yapma -finanse olarak- gücü de yok yani muhtemelen bir ortaklık yapısı alacaklar ve biz, bunun çok mücadelesini verdik. Arkadaşlar geldiler, burada AK PARTİ milletvekilleriyle Bakanlığımıza geldiler. Şimdi, ben söylemeyeceğim, ilgili bürokratiniz“Bu işe karşı çıkan vatan hainidir.” dedi. Bak, samimiyetle söylüyorum, ben dedim ki: “Arkadaşlar, bu, bir siyasi mesele değil, siz sakın bunu siyasi bir mesele olarak görmeyin. Maalesef, Ankara’dakilerin Anadolu’dan haberi yok, sizin duygularınızdan haberi yok, bunu bir şekilde düzeltiriz.” Ve biz bunun ciddi mücadelesini yaptık.

Siyasette şöyle bir şey vardır: Un ve ün bir arada olmaz. Un peşindeysen ticaret yapacaksın, danışmanlık yapacaksın, siyaset yapmayacaksın; ün peşindeysen siyaset yapacaksın, nam yapacaksın. Yani öyle hem belediyeden çevre komisyonu başkanı olacaksınız hem bu türlü tartışmalı firmaların danışmanı olacaksınız. Bunlar bugün millet vicdanında, yarın da Allah katında zor hesap verilebilir şeyler.

Sayın Bakan Yardımcım, şimdi mahkeme kararıyla da bu biyokütle santralinin kurulma kararı lağvedildi ve biz Büyükşehir Karaağz köyünün, yüzde 70 AK PARTİ’ye oy veren köylülerin siyasi kanaatlerini hiç yaralamadan ve çok samimiyetle “Yine partinize oy verin, bu ayrı mesele.” diyerek bu

meseleyi çözdük. Şimdi şahit oldum, diyorsunuz ki: “İşte, bunu uluslararası şu şekilde yapıyoruz, bu şekilde yapıyoruz, şöyle yapıyoruz.” Sahaya hâkim değilsiniz. Meseleleri burada önünüze koyduğunuz şeylerden ibaret görüyorsunuz.

Bak, ben başka bir şey daha söyleyeyim Bursa’nın Keles ilçesinden: 1985 yılında bir kömür madeni rezervi tespit ediliyor. Bu özelleştiriliyor, kimse almıyor. Sonra 1990’lı yıllarda köylüler buraya meyve dikmeye başlıyorlar -hani çok meşhur o köye dönüş projeleri yapıyoruz, yapıyoruz ya- inanın 400 bin ağaç meyve var –Sayın Eldemir burasını bilir- Davutlar Koz ağacı bölgesi. Ne demek Koz ağacı bölgesi? “Koz” ceviz demek, cevizağacı bölgesi. Altı yüz yıl önce gelmişler, burada bir hayat tutmuşlar. Bakın, şimdi, aynı şeyi Karadeniz yaşıyor; Karadenizlilerin yaşam tarzlarını değiştirdik hidroelektrik santraller yüzünden.

Özür dilerim, ben başka söz almayacağım.

Enerji Bakanlığı 2007’de bu ağaçları görmeden, 200 milyon euro yatırım yapmış köylü buraya, burasını özelleştirmeye açtı. Çelik Enerjiye verilmişti, geldi, gördükten sonra bu iptal oldu, pardon, o zaman başka firmaydı, şimdi Çeliklere verildi. Görseniz, cenneti tasvir et derlerse böyle tasvir edersiniz: Bir vadi, onlarca köy, içinde bir ırmak ve kiraz ağaçları. Lütfen gelin, görün -uluslararası yasaları çıkaranlar gelip görüyorlar çünkü gelip görmeden yasa çıkarmıyorlar- sizden ricam bu.

BAŞKAN – Davet ediyor musunuz?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bekleriz, misafir de ederiz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, 15, 29 ve 30’uncu maddelerle ilgili genel bir değerlendirme yapacağım, o nedenle süremi ona göre takdir ederseniz memnun olurum.

BAŞKAN – 29 ve 30’la ilgili de mi yapacaksınız?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 29 ve 30’da ayrıca bir konuşma yapmayacağım, belki bir soru sorabilirim oralaradan.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısının verdiği bilgiye göre bu maddede on yıllık teşvik süresine kıyasla sekiz yıl süre verilmiş olan bir işletmenin teşvik süresi diğerleriyle eşitleniyor; elbette eşitlemek lazım, bir haksızlığın olmaması lazım. O bağlamda bu eşitlemeyi uygun bulduğumu ifade etmek isterim. Sayın Bakan Yardımcısından 29 ve 30’uncu maddelerde de kapsama giren şirketlerle ilgili bilgi vermesini şimdiden talep ediyorum.

Enerji piyasasıyla ilgili genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Bugün enerji piyasasının temelini oluşturan 4 tane kanun vardır: Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, LPG Piyasası Kanunu ve Petrol Kanunu. Her 4 kanunun ortak bir ilkesi vardır: O enerjinin, enerji kaynağının yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreye uyumlu bir şekilde tüketicilere sunulmasıdır. Bu piyasaları düzenleyen 4 kanunun yine ortak amacı, bu piyasaları rekabete açarak fiyat düşmesini sağlamak ve tüketicinin yararlanmasını sağlamaktır. Rekabet olacak, fiyat düşecek, düşen fiyattan bütün tüketiciler, bütün işletmeler yararlanacaktır. Yine bu 4 kanun piyasayı serbestleştirdiği için kamu sektörü enerji yatırımlarından çekildi, özel sektörün bu alanlarda, enerji piyasasında yatırım yapması amaçlandı. Ancak kamu sektörünün piyasadan çekilmesiyle doğan bu boşluğu, bugüne kadar, özel sektörün dolduramadığını görüyoruz. Bazı rakamlar vermek istiyorum: 2002 yılında tüm enerji sektörü

sabit sermaye yatırımlarının gayrisafı yurt içi hasılaya oranı yüzde 1,5'tur; bunun yüzde 1'i kamudan yüzde yarımı da özel sektörden geliyor. Şu anda elimde 2017 yılı rakamları var, sonraki rakamlar elimde yok. 2017 yılı için bu rakam, millî gelirin yüzde 0,6'sı olarak gözüktüyor, kamu ve özel sektör için toplam. Yani kamu bu alandan çekildiği zaman oradan doğan boşluğu özel sektör giderebilmiş değildir, enerjide Türkiye arzulanan yere gelmiş değildir. Bereket ki -bereket ki derken, parantez, ünlem işaretini koyuyorum oraya- ekonomide bir kriz var ve ekonomide enerji talebi o kadar artmıyor. Enerji talebi, sürekli olarak büyüyen bir ekonomide artmış olsaydı, bugün bir dönem yaşadığımız o enerji darboğazlarını yeniden yaşayacaktık. Böyle münferit düzenlemelerle, şirketlere birtakım süre uzatımlarıyla enerji sektöründeki darboğazı aşmamız mümkün değildir; bu konuda ciddi bir politika değişikliğine ihtiyaç var; önce bunu tespit etmek gerekiyor.

Yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili şunu söylemek isterim: Nehir tipi hidroelektrik santrallerine Türkiye aşırı derecede yüklenmiştir. Nerede bir nehir, dere görülmüşse onun üzerine kaldırılabileceğinin üzerinde, potansiyelinin üzerinde enerji santrali kurulmuştur. Ben Trabzon'un Araklı ilçesindenim; Araklı ilçesinden denize dökülen Karadere'nin üzerinde 5 tane HES vardır. Geçenlerde bir sel oldu; selin olduğu günün ertesi sabahı Trabzon Araklı'ya gittim, oradan Çamlıktepe köyüne çıktım, Çamlıktepe köyünde dere yatağının üzerindeki HES'i gördüm, sel o HES'i de almış, götürmüştü. Bir havza planlaması yapmaksızın, bir yer planlaması yapmaksızın, gelişigüzel bir şekilde bu nehirlerin üzerine HES'leri kurduğunuz zaman Türkiye'nin HES potansiyelini artırmış olmuyorsunuz; doğaya zarar veriyorsunuz, çevre halkına zarar veriyorsunuz ve bilinçsiz bir şekilde de bunlar yapılmış olduğu için herhangi bir selde o HES'ler süpürülüp götürülüyor sel tarafından. Türkiye'de enerji sektöründe yeni bir bakışa ihtiyaç var, yeni bir değerlendirmeye ihtiyaç var.

Söyleyeceklerim bunlardan ibaret. 29 ve 30'uncu maddelerde Sayın Bakan Yardımcısından ayrıca bilgi rica ediyorum. 30'daki YEKA'ya(yenilenebilir enerji kaynakları alanı) ilişkin süre uzatımlarında ne yapıyoruz? Neden o kadar çok uzun bir süre uzatımına gitmişiz? Onları da şimdiden sorayım.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Burada, kanun çıkmadan önce yatırım yapmış bir müteşebbisin hakkının verilip verilmemesini tartışıyoruz. Tabii, bu bir kişi; verilebilir de, verilmeyebilir de ama bizim daha önce başımızdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum ben. Orman arazisini turizm alanı ilan edip de oraya, diyelim ki turistik tesis yapmayla ilgili 2011 yılında bir düzenleme yapılmış, orada diyelim ki termal otelin veya normal otelin hiçbir farkı yokmuş. 2012 yılında da bir yönetmelik çıkarmışız, demişiz ki: "Termal otele yatırım yapanlara yüzde 50 indirim, kırk dokuz yıllığına." Şimdi, bizdeki yatırımcı da diyor ki: "Ben şimdi burayı otel yapacağım ve benden bir yıl sonra yapanın 2 katı kira ödeyeceğim buraya, bu haksızlık." Yani, bu pencereden buna bakılabilir.

Diğer taraftan, burada, tabii, bu maddenin özünden daha çok, enerji üretimimizle ilgili, nereden enerji üreteceğimize yöneldik. Tabii ki işte, güneşten, rüzgârdan yenilenebilir enerji en ideali fakat tabii, bir de şehirlerimizde ve sanayilerimizde oluşan atıklarımız var bizim ve bunları nasıl bertaraf edeceğimizi de bilemiyoruz. Bunlarla ilgili hem bertaraf etme hem de bunlardan enerji üretme

konusunda bütün şehirlerde yeni yeni girişimler var. Ben şunu sormak istiyorum: Burada, biyokütleden enerji elde edilmesinde bizim, Türkiye'deki payımız nedir? Diğer taraftan, dünyadaki diğer gelişmiş ülkeler bu biyokütleden enerji elde ediminde ne durumdadır? Onları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın milletvekilleri, bu maddeyi oylayıp konuşmalara bir sonraki madde üzerinden devam edelim mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu madde ayrı ama efendim. Sorumuz var, sorumuza cevap alamadık Başkanım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Hangi sorular Sayın Vekilim?

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu biyokütle tanımına dâhil evsel atıklar ve tarımsal atıklar konusunda kaç firma var ve bu şirketler de bu düzenlemeden yararlanıyorlar mı, kaç yılları var? Bunların listesi bize ulaşmadı Sayın Bakan Yardımcım. Biraz geniş bilgi vererseniz sevinirim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Şimdi, bu tanıma giren, toplam 669 megavatlık biyokütle kapsamında hâlihazırda çalışan santral var; bu gerek evsel atıklar gerek tarımsal atıklar, hepsini kapsayan bir rakam ve bunların tamamı bu teşvikten yararlanıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonra mı yapıldı bunlar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Tabii. Teşvik çıktı, teşvikten sonra onlar bu teşvik rakamlarını fizibil olarak değerlendirdiler ve yatırımlarını yaptılar. İşletmeye girdiği tarihten itibaren de, bu kapsamda, elektriklerini üretip paralarını alıyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bir firma var bu kapsama giren.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Evet, geride bundan yararlanamayan yani eksik yararlanan tek bir firma var, onun haricindeki 669 megavatlık diğer santrallerin tamamı biyokütleden yararlanıyor.

BAŞKAN – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O atık lastiklerden yararlanan mı 3 tesis dediniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Evet, evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, benim sorum aslında şu: “ÇED raporu veriliyor, verilmiyor.” dediniz. ÇED Genelgesi uyarınca, verilmese bile, yani orada halk buna itiraz etse bile 2009/7 sayılı bir Genelge uyarınca İDK yeniden toplanıyor, mahkeme kararı esastan olsa bile İDK toplanıp “ÇED’in şu şu şeyleri ortadan kaldırılmıştır.” denilip yine ÇED veriliyor. Yani, ÇED verilmesi bir mesele hâlinde değil şu anda maalesef.

Şimdi, ben şunu merak ediyorum: Piroolitik yağ nedir; fosil kökenli midir, değil midir bu lastiklerden elde edilen yağ? Geri dönüşüm aslında o. Geri dönüşüm ile yenilenebilir enerjiyi birbirine karıştırıyoruz da karıştırmak çok doğru değil. “Yenilenebilir enerji” kavramı içerisinde destekleme mekanizmasından yararlanıyor ama yenilenebilir enerji kaynağı değil atık yağ yani fosil kökenli yağ. Araç lastiklerinden elde edilen pirolitik yağ ile atık motor yağları mesela, bunlar da mı yenilenebilir enerji? Bunlar da mı değerlendirilse yenilenebilir enerji destekleme mekanizmasından yararlanacak?

Böyle bir şey olabilir mi değerli arkadaşlar? Yenilenebilir enerji, adı üzerinde, fosil kaynaklı olmayan, tükenebilir olmayan, yenilenebilir ve özellikle burada bahsedilen “biyokütle” dediğimiz... Hele hele biyokütlenin adı dünya literatüründe yoktur ya; fosil kaynaklı bir yağın, fosil kökenli bir yağın, pirolitik yağın dünya literatüründe “biyokütle” olarak tanımlandığı hiçbir yerde görülmemiştir ve biz buna “biyokütle enerjisi” yani “yenilenebilir enerji kaynağı” deyip bunun üzerinden destekler veriyoruz. Ne için? İşte, Türkiye’nin şeyi.

Lütfen, o soruma yanıt verirsiniz... Aldınız herhâlde sorularımı Sayın Bakan Yardımcım. Yani, bu çok önemli bir konu aslında yani böyle bir maddeyle geçirtilip “Hadi, o da yararlısın.” denecek bir mesele değil. Bunun arkası daha zincirleme çok gelecek, gelmemesi lazım. “Biyokütle” tanımı 2016 yılında bir kanun düzenlemesiyle, eklemesiyle, “biyokütle” tanımının düzenlenmesiyle değiştirilmiş ve maalesef sanayi atık çamurları bile “yenilenebilir enerji biyokütle kaynağı” tanımına girmiş. Maalesef yani inanın dünyada böyle bir kavram, böyle bir yaklaşım söz konusu değilken biz buna “biyokütle” diyoruz; kendi kendimizi mi kandırıyoruz acaba?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Şimdi, Sayın Vekilim, öncelikle şunu ifade edeyim: ÇED bir şekilde, her hâlikârda alınıyor. Yani, tabii, bizim Bakanlığımızın faaliyet konusu değil ama... Değil çünkü biz biliyoruz ki herhangi bir vatandaşımız tarafından “Buraya verilen ÇED belgesi yanlış, usulüne uygun olarak verilmemiştir.” tarzı zaman zaman yapılan yasal başvurularda mahkemelerin haklı gördüğü ve verilen ÇED’leri iptal ettiği, ÇED’i iptal olduğundan dolayı o santralin lisansının da dolaylı olarak iptal olduğu santraller söz konusu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Alıyorlar yine. Yine 2009’a 7 sayılı Bakanlık Genelgesi’yle başvurup İDK kararıyla yine alıyorlar. Bürokrasinin onayıyla yine alıyorlar yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Yani neticede yanlışlıkla veya usulüne uygun olarak verilmemiş olan her ÇED belgesi yasal merciler tarafından iptal edilebiliyor, bunun yolu açık ve örnekleri de var.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bakın, aynı şeyi söylüyoruz çok özür dileyerek araya giriyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Estağfurullah.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bakın, Mahkeme esastan karar vermişse orada bir ÇED’in iptali... Bakın, mahkeme -yürütmeyi durdurma değil- esastan karar vermiş olsa bile Çevre Bakanlığının 2009’a 7 sayılı Genelgesi uyarınca ilgili firma başvurarak Çevre Bakanlığına yeniden İDK toplanıp devlet bürokrasisinin görüşmesi sonucu “ÇED’i engelleyen nedenler ortadan kaldırılmıştır.” diye bir raporla ÇED yine veriliyor mahkeme kararına rağmen yani biliyoruz bunları.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Yani ÇED mevzuatı kapsamında bir eksiklik söz konusu olmuş, dolayısıyla bir usule uyulmamış da yanlış alınmış ve mahkeme tarafından iptal edilmişse hak sahibi tekrar ilgili mevzuatın tüm hususlarına uymak suretiyle yeniden almışsa alabilir, bu yasal olmayan bir şey değil. Yani şunu demek istiyorum, ÇED’i olmayan...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Konumuz ÇED değil aslında.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Konumuz ÇED değil tabii de sizin sorduğunuz için bilgi vermek istiyorum.

Şimdi, buradaki üretilen enerji de biraz önce yine bahsettiğim gibi hem gazlaştırma hem de yağlaştırma neticesinde bu yağın veya gazın yakılması suretiyle elektrik enerjisi üretimi tesisi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu yağ fosil kökenli mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Evet, fosil kökenli.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Biyolojik değil yani?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Yani biyolojik olarak kimyasal tepkimelerle biyolojik hâle dönüştürülüyor, öyle bir teknoloji var. Diğer biyokütlelerin de bir kısmı aynı bu şekilde, yine mesela kentsel atıklar, bu belediyelerin toplamış olduğu çöpler gazlaştırılarak da yapılan...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Onlar ayrı bir şey, onlar ayrı, o biyogaz, o fermantasyonla alakalı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - O biyogaz, teknolojisi var, gazlaştırmadan kurutulup yakılmak suretiyle yapılan teknolojiler var, değişik değişik teknolojiler söz konusu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Onlar biyolojik kökenli.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Girgin, son olarak, sonra oylama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Pardon, sayın vekilimiz Türkiye’deki biyokütleden üretilen elektrik enerjisinin toplamdaki payını sormuştı. Özur dilerim, yüzde 1,11’i şu anda ülkemizde biyokütle santrallerinden üretiliyor, dünya ortalaması şu an yanımda yok, onu da temin edip bildiririm size.

BAŞKAN – Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Dün genel görüşmeler sırasında özellikle 30’uncu maddeyle ilgili görüşeceğimi size iletmıştim. Sayın Başkan izniniz olursa bu 3 madde hakkında bir on dakikalık...

BAŞKAN – Onlara ayrı ayrı geleceğiz, sadece 15’le ilgili söyleyin. 15’i bir oylayalım, tekrar size söz vereyim, olur mu?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – O da olabilir ama şu anda kaç dakika söz vereceksiniz Başkan, devam edersem?

BAŞKAN – Ne kadar isterseniz veririm.

Arkadaşlar, 15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, buyurun, söz sırası sizde.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sevgili Komisyon üyeleri, 29’uncu maddeyle ilgili görüşlerimizi dün genel konuşmalar sırasında iletmıştik. Lisanssız...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Bakan Yardımcımızdan bir izahat alalım.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tabii.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Sayın Başkanım, değerli vekiller; 29'uncu madde ile ilgili de ben sizlere bir bilgilendirme yapayım. Yine bu maddeye neden ihtiyaç duyuluyor ve bu madde yasalaştığı takdirde ne gibi sonuçlar doğuruyor? Yani sizin bir bakıma etki analizi diye talep ettiğiniz hususları size anlatayım. Şimdi lisanssız elektrik üretimi diye bir mekanizma var, herhangi bir lisans almaya ihtiyaç duyulmadan yani bu konuda EPDK'ye başvurup lisans alması gerekmeden kendi elektrik tüketimini karşılamaya yönelik yine YEK Kanunu'nda bahsedilen bir mekanizma var. Herhangi bir tüketici -bu ferdi olarak da olabilir, bir şirket de olabilir, fark etmez- "Benim şurada şöyle bir elektrik aboneliğim var, numarası bu, bunun tüketimini karşılamak üzere 1 megavatlık bir yenilenebilir santral kurmak istiyorum." dediğinde... Tabii biraz özet geçiyorum, değişik kriterleri var, değişik şartları var, birden çok kişi istediğinde hangisinin neye göre, nasıl tercih edilebileceğini tarif eden detayları var. Bu detaylar ve bu analizler neticesinde bu hakkı elde ettiğinde bu santrali kuruyor, kendisine bu santrali kurmakla alakalı bir süre veriliyor yaklaşık iki yıl üç ay kadar. Bu süre sonunda santrali kurduğunda da elektriğini üretiyor, ürettiği elektrik basit olsun diye... Şöyle anlatayım: Diyelim ki 100 birim, o tüketimini karşılayacağım dediği noktadaki tüketim de diyelim ki 40 birim; o 40 birim karşılanmış oluyor, kalan 60 birim şebekeye gittiği için 60 birimin de biraz önce bahsettiğim teşvikli rakamlardan fiyatını almış oluyor, böyle bir mekanizma var. Şimdi bu mekanizmaya başvurabilmek için bir kere ön şart bir tüketim noktasının olması yani herhangi birisi herhangi bir tüketim noktasını bildirmeden başvurduğunda usulden başvurusu reddedilir, kabul edilmez. Ancak bu teklife konu husus şu: Bir kısım yatırımcılar, bu işi yapmak isteyenler aboneliği bildirmek suretiyle başvurusunu yapmış, tesisini yapmaya başlamış hatta bitirenler var, tamamlayanlar var, daha sonra süre uzatımı hususunda EPDK'ye başvurduklarında, EPDK bunların bu tüketimini karşılayacakları abonelik duruyor mu diye sorguladığında bakıyor ki beş ay sonra, sekiz ay sonra, on ay sonra, değişik tarihler yani bu süre içerisinde bu abonelik bunun adından düşmüş. Dolayısıyla bunlara diyor ki "Kusura bakma, sen şartları sağlamıyorsun. Bir kere ön şart tüketimini karşılayacağın bir aboneliğinin olması, senin böyle bir aboneliğin yok, dolayısıyla senin bu hakkın düşmüştür, senin süre hakkın da yoktur." diye bu tür talepleri reddetti. Bunlar yaklaşık 63 adet ve 56 megavatlık bir kapasiteye tekabül ediyor. Henüz kararını vermediği 22 adet ve 21 megavatlık da talep var yani toplam 85 kişi ve 77 megavatlık bir yatırım.

Şimdi, bu kişilere sorulduğunda, bize de zaman zaman geldiklerinde "Bu işin olmazsa olmaz şartı bir aboneliğin tüketimini karşılamak, ancak bu amaçla bu hak size veriliyor. Bu aboneliğiniz sizin adınızdan düşmüş, buna rağmen yani siz yeni bir abonelik niye tesis edip de bu hakkınızı devam ettirmediniz?" diye sorduğumuzda samimi olarak verdikleri cevap "Basit bir olaydan dolayı biz hakkımızı kaybeder miyiz? Biz buradaki aboneliğimizin kendi adımızın üzerinden düştüğü konusunda bilgi sahibi geç olduk, bir ay sonra olduk, biz hemen gittik yeni bir abonelik ihdas ettik ve ilgili dağıtım şirketine bildirdik." diye cevap verdiler. Fakat bu yeterli bir durum olmadığı için bu abonelik kendi üzerlerinden düştüğü an bu hakları da ellerinden gitmiş oldu, ancak bu yatırımcılar sahada bu santralleri kimisi belli bir aşamaya getirdi, kimisi tamamladı. Bu yasa teklifi yasalaşırsa bu yarım kalan veya tamamlanan ancak bu hakları düşen bu 85 yatırımcının, toplam 77 megavata tekabül eden bu güneş santralinin tamamlanabilmesi için otuz gün içerisinde, eğer biraz önceki örnekte verdiğimin haricinde bir abonelik bildirimi yapmamışsa yeniden 30 gün içerisinde bir abonelik bildirimi yapmak şartıyla 120 günlük bir süre uzatımı bunlara verilecek. Bu 120 gün içerisinde santrallerini tamamlayıp aboneliklerini de ikmal ettikleri takdirde bu yarım kalmış veya tamamlanmış olan santraller sisteme kazandırılmış olacak. 29'uncu maddenin izahatı bu şekilde.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili artmakta olan enerji ihtiyacının çevreye en az zararlı şekilde karşılanması amacıyla, bu 29'uncu maddeyle ilgili değerlendirme dün yapmıştık ancak 30'uncu maddenin özel kişiler mi veyahut da bir hedef kitle amaçlı mı olduğu tereddütlerimizi iletmıştik ve ben özellikle şunu söylemek istemiştım: Enerji konusu konuşulur iken, Komisyon üyeleri de burada iken, bürokratlarımız da burada iken Türkiye'deki yaşadığım olaylardan yola çıkarak enerji politikaları hakkında birkaç cümle etmek istiyorum.

Şimdi, uzun yıllar Muğla Yatağan'da, sendikada görev almış birisiyim, termik santral, kömür ocaklarında ve o bölgeyi biliyorum, o bölgeyi size anlatmak istiyorum özellikle ve özelleştirmeyi.

Şimdi, yıl 1979, tabii, konunun uzmanları burada, eğer eksik bir ifade kullanırsam affola. Ecevit'in havza madenciliğine geçmesinden sonra, sonra 1974 Kıbrıs Harbi, petrol krizi, enerji ihtiyacı ve dışarıya muhtaç olmama mantığıyla bölgemizde ve Türkiye'de havza madenciliğine geçildi ve Polonya teknolojisiyle Yatağan, Yeniköy, Kemerköy'de termik santralleri kuruldu ve o bölgede de Türkiye Kömür İşletmelerine ait havza madenlerimiz var.

Şimdi, 1983'te Yatağan, 1984'te Milas, 1993'te de Ören yani Gökova dediğimiz termik santralleri kuruldu. Şimdi, Yatağan santralinin kurulduğu bölge bütün tarlasıydı ve geceleri yanan lambaların ışıklarından dolayı şehir gibiydi. İnsanlar, termik santral kurulsun, kurulmasını tartışmalarının yaşandığı bir ortamda tabii, ele muhtaç olmayalım, enerjinin güvenli olması lazım, sürekli olması lazım, ucuz olması lazım ve millî olması lazım, eyvallah ve insanlar zehir soluma pahasına, santralin yeri konusunda mücadele ettiler ama santral yer seçimi bakımından çok yanlış bir yere kuruldu. Sonra ne oldu? 9 tane köy Milas'ta, 6 tane köy Yatağan'da istimlak edildi. İnsanlar yerlerinden yurtlarından oldular. Hatta Yatağan'daki bir Eskihişar köyü Gökçeada'ya kadar geldi. Zaman içerisinde Yatağan'ın nüfusu -3 bindi- oldu 20 bin. Yıllardır zehir soludu insanlar. Baca gazı arıtma tesisi takılması için sendikalar, odalar, dernekler, yerel yönetimler, çevreciler, basın hep beraber bunun mücadelesi verildi ve baca gazı arıtma tesisleri takıldı. Enerji bakanıyla görüştüğümüzde dedik ki: "Bu baca gazı arıtma sistemlerini takın." Sonra bir de özelleştirme hikâyeleri çıkınca, gelinlik çağa gelen kızını insan kötüler mi, bakana olayı bu şekilde anlattık. Bölge halkı bu santralleri ve kömür ocaklarını gelinlik çağa gelmiş bir kızı olarak görmekte, sahiplenmekte ancak eksiklerinin de giderilmesi için mücadele etmekte. "Bu kavgayı doğru algılayın." dedik. Sonra 2006 yılında özel sektör firmaları şalter indirdi Bakanlıktan istediği zammı alamayınca ve şalter indirildiği zaman, Enerji Bakanımız Hilmi Güler'di o zaman, geldiğinde, Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinin devreye girmesiyle bu kriz çözüldü, "İyi ki kamu santralleri elimizde var." dedi. Daha sonraki süreçte özelleştirme uygulamaları başladı. Yöre halkı, işçiler, köylüler, göz bebeği gibi baktıkları bu santrallerin özelleştirilmemesi için yıllardır mücadele etti orada. Defalarca bakanlarla görüştük. 450 gün Türkiye çapında işçiler orada direniş gerçekleştirdi. Sonra dönemin Başbakanı, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanı'yla Muğla'ya geldiğinde heyetler hâlinde birçok görüşme yaptık. Kendisine dedik ki: "Bir aidiyet var, bu özelleştirme politikalarından vazgeçin. Bizler özel sektöre karşı değiliz, özelleştirmeye karşıyız. Enerji güvenliği bakımından, enerji arzı bakımından, enerjinin bir kamusal hak olduğunu da düşündüğümüzde özelleşince enerji ucuzlamayacak. Yapmayın, etmeyin, tutmayın." dedik. Sonuçta Sayın Cumhurbaşkanı bize demişti ki: "Bizim politikamız budur. Değerinde teklif verilmez ise erteleriz ancak ihaleleri yapacağız." Ve işçinin yediği gaz, dayak bir kenara, yöre insanının sahiplenmesi bir kenara, 16,5 milyar dolarlık -bizim araştırmalarımıza göre- mali değeri olan 3 santral ve kömür ocakları Kemerköy'deki liman da dâhil olmak üzere 3,5 milyar

dolara satıldı. Ha, 16 milyar dolara satılsaydı iyi mi olacaktı? Asla. Bizler özelleştirmenin cumhuriyet ekonomisine saplanan bir hançer olduğunu, 80 milyonun bu santrallerde hakkı olduğunu ve bu haktan dolayı santrallerin özelleştirilmesinin yanlışlığından öne çıkarak mücadele yürüttük fakat sonuçta satıldı. Şimdi sormak lazım: Elektrik mi ucuzladı? Yılda 300 milyon dolar hazinenin kasasına 3 santral ve kömür ocağı destek sağlıyordu, yılda 300 milyon dolar, ne oldu bu? Devletin elinden kaydı gitti. Elin gazına çuvallar dolusu para ödüyoruz, doğal gazdan üretilen enerjiyi kastediyorum. Vanayı kıstığı zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayabilir miyiz efendim?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkanım.

Bunu niye söylüyorum? Bunları şunun için söylüyorum: Türkiye’de kamusal hak olarak gördüğümüz eğitim, sağlık gibi enerji de maalesef tamamen piyasanın insafına terk edilmiştir. AKP iktidarı bu politikalarla mutlaka vazgeçmelidir. Bunu dikkatinize sunuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Yıldız, buyurun lütfen.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu 29’uncu maddeyle, sadece abone kopukluğu olanlara af muafiyeti getirilmiştir. Ancak bağlantısı anlaşma süresi içerisinde kredisi yetişmemiş, paneli süresinde almamış, enerji nakli hattından dolayı zaman kaybetmiş, panel alımıyla ilgili arz-talep dengesizliğinden dolayı, biliyorsunuz, euronun yükselmesinden dolayı zamanında bitmemiş ve lisansız GES projeleri yatırım tamamlamak ve ülke içinde katma değer yaratması açısından ek süre verilmesi konusu da bu konunun kapsamına alınarak yapılan harcamaları heba olmasın diye yatırımcıların bu mağduriyetleri gidermemiz lazım. Aynı şekilde bunlara da 180 gün bir süre vermemiz gerektiğini inancını taşıyorum. Çünkü burada diğerlerine hak geliyorsa diğer insanlar da mağdur. Aşağı yukarı, benim hesaplarıma göre dünden beri en az 200-300 kişi aradı, o da 780 megavat yapıyor. Buna 180 günü ilave edersek muhakkak 500-600 megavat geri dönüşü olur. Bu yüzden, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bunu da ilave etmemiz gerektiği inancını taşıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Başkanım, bu bir geçici madde. Yani sonuç olarak Sayın Bakanımız bu maddeyi getirmişler buraya Sayın Vekilimizin imzasıyla ancak geçici bir düzenleme ve bu durumlarla her an karşılaşabiliriz. Şöyle ki çünkü şahsı adına da sözleşmede bulunabiliyor veya kiralık olabiliyor, mülkiyet değişebiliyor veya başka gerekçelerle bu tip konularla bugün karşılaştığımız gibi, yarın da karşılaşabiliriz. Neden yani bu konuda kalıcı bir düzenleme yapmıyoruz da geçici bir düzenleme yapıyoruz, madem bu tip durumlarla karşılaşacağız? Bundan sonra karşılaşmayacağımızı nasıl güvenceye alıyoruz?

Diğer bir konu: Yani yurt dışına gidiyoruz, artık köylerde dahi güneş enerjisi santralleri görüyoruz. Bir kooperatif kurabiliyor bunu veya bireyler kurabiliyor, oradan ihtiyacı kadarını kullanıyor, ihtiyacının fazlasını şebekeye veriyor; bunlar gittikçe yaygınlaşacak, şimdi, Türkiye’de daha emekleme döneminde bu durum ama yaygınlaşacak. Artık, sitelerin çatısına da belki santral kurulacak, bahçesine de santraller kurulacak. Bunların yaygınlaşması da lazım çünkü yerinde üretim, en değerli üretim çünkü ulaştırmaya çalıştığınız zaman ciddi fireler, kayıp kaçaklar söz konusu olabiliyor.

Bunlarla ilgili, arkadaşlar, böyle geçici maddeler yerine, bütün bu konuyu içeren, kalıcı bir reform yasası gerekmez mi?

BAŞKAN – Görüşünü alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bütün bu konuları içeren, teşvikini içeren, planlamasını içeren orta vadeli projeksiyonlarının ne kadarına ihtiyacımız var, ne kadarını teşvik etmeliyiz? Bu konuda, büyük şirketler dışında, bakın yani sermaye, sonuç olarak kâr odaklı olarak yapıyor ama köydeki insan veya bir sitedeki, bir yerel yerleşimdeki kendi ihtiyacını karşılamak için, artarsa da şebekeye vermek için bunu yapacak. Bu anlamda, vatandaşımızın yararına, mikro projeleri destekleme yönünde bir vizyon ortaya koymamız gerekmez mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın vekilimiz doğru söylüyor. Küçük yatırımcı veya küçük tüketici hatta -yatırımcı bile olmasına gerek yok- mesela, mesken veya bir ticarethane veya bir sanayi tesisikendi tüketimini karşılaştın kendi çatısına kurmuş olduğu güneş panelleriyle.

Enerjide, biliyorsunuz, anlık tüketim ve üretim değerleri var, fazla veya eksik olabiliyor, o fazlalık veya eksiklik şebekeden çekiliyor veya şebekeye veriliyor; bu mekanizma zaten var. Bu konuda yönetmelik düzenlenmiş durumda. Herhangi bir tüketici kendi tüketim noktasında, bağlantı noktasıyla aynı olmak üzere... Zaten bunu biz de istiyoruz, teşvik ediyoruz ve şu anda bu mümkün. Yani siz gidip yarın evinizin çatısına 10 kilovatlık veya bir sanayi tesisiniz var 100 kilovatlık, kendi bağlantı gücünüzü aşmamak üzere, 5 megavata kadar, düşünün ki büyük bir fabrikasınız, 10 megavatlık bir kurulu gücünüz var fabrikada, 5 megavata kadar çatınıza panel kurmak suretiyle kendi tüketiminizi yerinde üretmek suretiyle karşılayabilmeniz zaten mümkün.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mümkün ama yaygınlaşmıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, yaygınlaşmaya başlayacak çünkü burada yaygınlaşsın diye... İnsanlar şunun için buna pek yönelmiyorlardı: Aylık mahsuplaşma imkânı getirdik. Yani tüketici şebekeyi sanki bir depo gibi kullanabilsin, bir ay içerisinde şebekeye verdiği veya çektiği enerjiyi ay sonunda mahsuplaştırmak suretiyle bu işten yararlanabilecek. Belki takip ediyorsunuzdur, bu karar alındıktan sonra bu yöndeki tesisler kurulmaya ve artmaya başladı. Yakında belki bu petrol istasyonlarında güneş panellerini çatılarında görmeye başlayacaksınız. Bunu da sektörde bu işle uğraşanlar, bu değişiklikleri çok memnuniyetle karşıladılar ve yapılabilir, uygulanabilir olarak görüyorlar. Önümüzdeki günlerde bunun büyük oranda yaygınlaştığını göreceğiz inşallah.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyle ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin 30'uncu maddesiyle 6446 sayılı Kanun'a eklenen geçici 26'ncı maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Güneş

Uşak

“Birinci fıkra kapsamında düzenlenen sözleşmeler/anlaşmalar özel hukuk hükümlerine tabidir. Anılan sözleşme/anlaşmalarda; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı onayı ile sözleşme konusu ve bedelini değiştirmemek ve finans sağlayıcıların haklarına ilişkin hususlarla sınırlı kalmak kaydıyla, idarenin fesih hakkının ötelenmesi de dahil olmak üzere taraflarca değişiklik yapılabilir. Bu fıkra halihazırda imzalanmış sözleşme/anlaşmalar hakkında da uygulanır.”

BAŞKAN – 30'uncu maddeyle ilgili açıklamayı Sayın Bakandan alalım bu arada.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 30'uncu madde ne getiriyor, ne götürüyor, niye böyle bir yasaya ihtiyaç var, hangi ihtiyaçtan kaynaklandı; kısaca bu konuda sayın vekillerimizi bilgilendirmek istiyorum.

Biliyorsunuz, 17/1/2019 tarihinde yürürlüğe giren 7161 sayılı Kanun hükmü var 32'nci maddesinde. Bu maddede KİK'e göre yapılmış olan sözleşmelerde yüklenicilere ellerindeki işi değişik gerekçelerden dolayı feshedip tasfiye etme hakkı verildi, devredebilme hakkı verildi veya herhangi bir kısıtlama olmaksızın, bir süre ifadesi konulmaksızın süre uzatılabilme hakkı verildi. Devirlerde yine ilk ihaledeki yeterlilik şartları dahi aranmadı.

Şimdi, bu hüküm çıktıktan sonra bizim Enerji Bakanlığı olarak Kamu İhale Kanunu'na göre değil de 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'ndaki hükme göre, yarışmasını yapıp sözleşme imzalamış olduğumuz yüklenicilere, bu haklar, bu kişiler için, bu yükleniciler için de verildi, aynı sorunları hatta daha fazlasını, kredi bulma gibi başka sorunları -çünkü büyük ölçekli projeler- biz daha fazla yaşıyoruz. Dolayısıyla diğer yüklenicilere verilmiş olan bu süre uzatımı, feshedebilme, tasfiye edebilme, devredebilmehaklarından bizim de yararlanmamız gerektiği yönünde başvurular oldu. Biz bu projeleri önemsedığımız için feshedebilme hakkını vermek doğru olmaz dedik, bu projelerin mutlaka yapılması lazım. Bu projelerin yapılması çerçevesinde, diğer mevzuatta olan benzerini, feshetme hakkının haricinde daha da daraltarak sizlere tanıyabiliriz, sayın vekillerimize iletiriz, onlar da uygun gördüğü takdirde bunu yasal olarak Meclise sunarlar demiştik. Bu 30'uncu madde, bu kapsamdaki sözleşmelere aynı KİK Kanunu'ndaki verilen haklar gibi, bu yüklenicilere bu hakların tanınmasına yönelik durumdan ibaret.

Bir de ilk kez yaptığımız yarışmalarda bunlar. Şartlarını ilk yarışmalarda çok daha ağır koymuştuk, mutlaka teknoloji sağlayıcı da olacak bu işin içerisinde ortak olarak. İnsanları böyle bir ortaklığa zorladığınızda zaman içerisinde ortaklar arasındaki bir anlaşmazlık projenin de akim kalmasına, bozulmasına sebep verebilecek noktalara geldiğini gördük ki daha sonraki yaptığımız YEKA yarışmalarında bu şartı da kaldırdık. “İsteyen, herhangi bir teknoloji sağlayıcı şartı olmaksızın bu ihalelere, yarışmalara girebilir ve alabilir.” şeklinde sonraki yarışmaları yaptık. Bu projelerin önemi nedir? Bin megavatlık bir güneş santrali Konya Karapınar'da, bin megavatlık bir rüzgâr santrali, 800 megavatlık bir yerli kömür santralinin kurulması. Halkımızın, tüketicinin avantajı ne bu santrallerin kurulmasında?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O şirketleri de söyler misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Söyleyeceğim.

Biraz önce konuştuk, güneşle hâlihazırda çalışan santraller 13.3 dolar/sent kilovatsaatine para alıyorlar, rüzgârda 7.3 dolar/sent para alıyorlar ve herhangi bir yerli ürün kullanma şartı olmaksızın. Biz bu yarışmaları “Bu panelleri ülkede üreteceksiniz, fabrikasını kuracaksınız, dolayısıyla yerli bir ürün olacak, dışarıdan ithal edilmiş bir ürün olmayacak. Ayrıca on yıl boyunca, bununla da yetinmeyeceksiniz, en az yüzde yüzde 90’ı yerli mühendis olmak üzere AR-GE çalışması da yapacaksınız. Bu kapsamda bu bin megavatı yarıştıırıyoruz. “Kim daha uygun fiyatı verirse bu yarışmayı o kazanacak.” demişiz, yarışmaya girilmiş, güneşte 6,99 dolar/sentlik bir fiyatla, rüzgârda 3,48 dolar/sentlik bir fiyatla yani halihazırdaki teşvik rakamlarının çok altında bir rakamla bu yarışmalar kazanılmış. Yarışmayı kazanan firmalar fabrikalarını tamamlamak üzereler, fabrikalarını bitirdikten sonra kendi yerli üretimimiz olan panellerle ve türbinlerle bu santralleri kuracaklar inşallah. Hangi firmalar bunlar, sayın vekilimiz sordu, hemen söyleyeyim: Halihazırda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - İki tane YEKA yarışması yapılmıştı, bin megavatlık güneşle alakalı, Hanwha -Güney Kore şirkettir- ve Kalyon firması güneş santralini ve fabrikasını kurmakla ilgili yarışmayı kazandı. İkinci yarışma rüzgâr yarışmasıdır, bu yarışmayı da yine Siemens -bir türbin üretim firmasıdır- Türkerler ve Kalyon firmaları ortak girişim grubu olarak kazandı. Çayırhan santrali -termik santra- Kolin ve Kalyon ortaklığıyla kazanıldı. Ondan sonra ikinci yaptığımız rüzgâr YEKA yarışmasını 500 megavatını Enerjisa kazandı, onu da ilgilendirecek, yine diğer 500 megavatını Enercon, bu da bu da bir Alman firmasıdır, ortağı yok, tek firma. Dolayısıyla bu yasa tasarısı bu saydığım beş firmayı ilgilendirmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Malumun ilamını aldık aslında. Biz İstanbul havalimanıyla ilgili de burada bir yasa çıkarmıştık, bu ortakların ayrılma durumunda herhangi bir teminatının yanmayacağına dair. Cengiz, Kolin ve Limak’ı ilgilendiriyordu. Burada da Cengin, Kolin, Kalyon ve Limak’ı ilgilendiriyordu, şimdi de Kolin ve Limak’ın ortaklarıyla anlaşamaması ve ayrılması talebiyle saraya bir talep gitmiş. “Biz bu işte anlaşamadık, tartıştık, sıkıntımız var, bir yasa çıkarın, bizim teminatımız yanmasın, sıkıntı olmasın.” diye Meclise bir ferman gönderilmiş bu anlamda. Dört tane çok meşhur –biliyorsunuz- müteahhidimiz var, bu ikisini ilgilendiriyor bu yasa.

Arkadaşlar, hepimiz ticaret yapmışızdır, daha doğrusu pek çoğumuz geçmişte ticaret yapmışızdır; ortaklıklar da yaptık, öyle değil mi? Bazı ortaklıklarda işler yolunda gitti, bazılarında yanlış gitti. Ortaklıklar da bozulursa, ortaklık sözleşmesi neyse yani teminat da varsa, şu da varsa, bu da varsa yanabilir de, bunlar riskler dâhilindedir. Ama yani mevzu bahis Cengiz, Kolin, Limak olduğunda bunlar böyle olmuyor ama başka şirketler söz konusu olduğunda, onlar saraya ulaşma olanağına sahip olmayan başka şirketler olduğunda; dayısı, amcası, yeğeni olmadığında saraya yakın, onlar bu haklardan yararlanamıyorlar.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar... Müsaade eder misiniz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan bölmeyin lütfen.

BAŞKAN - Müsaade edin başkanlığı ben yapıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ama benim sözümü kesiyorsunuz.

BAŞKAN - Şimdi değerli arkadaşlar, eğer herhangi bir firmayla ilgili suç işlediğine dair...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Suç değil Sayın Başkan...

BAŞKAN - Müsaade edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Müsaadeyi siz bana vermiyorsunuz, söz bende.

BAŞKAN - Bir tespitiniz varsa, giderseniz yargıya, dersiniz ki: “Şunlar şunlar suç işlemiştir.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yo, yasa çıkarılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – “Yanlış iş yapılmıştır, eğer bürokrat yanlış yapmışsa yanlış yapılmıştır.” dersiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, suçla ne ilgisi var, biz yasa yapıyoruz.

BAŞKAN - Ama burada aşağı yukarı altı tane firmadan bahsedildi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır.

BAŞKAN - Diğer firmalar da var, yabancı firmalar da var ama sadece bir iki firmaya yönelik birtakım ithamlarda bulunmak bilemiyorum ne kadar doğru. O nedenle bence siz yine...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, siz oradan müdahale edemezsiniz, gerçekten edemezsiniz, ben kimseye hakaret etmedim, muhalefetime yapıyorum.

BAŞKAN - Peki o zaman siz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ben kimseye hakaret etmedim, bakın muhalefetime yapıyorum.

BAŞKAN - Şimdi siz, arkadaşlar bakın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Siz oraya oturursanız bana laf atabilirsiniz ama lütfen sözümü kesmeyin.

BAŞKAN - Ama müsaade edin ben de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ben hakaret mi ettim?

BAŞKAN – Hayır, efendim bakın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Muhalefet ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Komisyonu yöneten Başkan.

BAŞKAN - Peki buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, dün de sözümü kestiniz bir anda, Merkez Bankası bağımsızlığıyla ilgili bir konu konuşuyorduk, ben de tam da bağımsızlıkla ilgili bir şey sorarken sözümü kestiniz. Yani “saray” deyince tak diye sözümü kesiyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, dün aynı ifadeyi en az beş kez kullandınız, açalım tutanakları bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır, soruma cevap almadım, Sayın Başkan cevap alamadığım için tekrar sordum.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Cevap alınca kadar da sormak benim görevim, vatandaşın bana verdiği görev, anayasal hakkım muhalefet etmek.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Nejat Bey oturuyordu, Nejat Bey siz yokken aynı şeyi söyledi.

BAŞKAN - Dinledim efendim, ben içerde dinledim, dinlediğim için müdahale ettim, biliyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Algı yapıyor, bu doğru değil.

BAŞKAN - Lütfen sayın çelebi.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ben algı yapmam, muhalefet ediyorum ben.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen muhalefet yapmıyorsun algı yapıyorsun, terörün algısını yapıyorsun.

BAŞKAN - Evet Sayın Paylan buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Muhalefet ediyorum, hiçbir şeyin algısını yapmıyorum, açıktan muhalefet ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen algı yapıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Müsaade edin arkadaşım, lütfen müsaade edin, bakın düğmeye basarsanız Başkan size de söz verir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben düğmeye bastım zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bas, bekle, Başkan sana da söz verecek.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır)- Değerli arkadaşlarım, bakın, otoriter rejimlerde mesela Rusya'daki otoriter rejimde oligarklar vardır. Yani orada Çara yani Putin'e yakın oligarklar vardır ve oligarklar büyümüştür, bakarsınız, bütün ihaleler, bütün şirketler o oligarklara gitmiştir. Oligarklar zenginleşmiştir, halk yoksullaşmıştır. Piyasa mekanizması dahi işlemez hâle gelmiştir, karteller, tekeller oluşturmuştur.

Enerji piyasasında da maalesef buraya doğru gidiyoruz. Ciddi anlamda Türkiye'nin oligartları diyeceğimiz Cengiz, Kolin, Limak'ı bütün ihalelerde görüyoruz; ulaştırma ihalelerinde görüyoruz, enerji ihalelerinde görüyoruz çünkü yabancı ortak şartı vardı, o yüzden almışlar. Bak şimdi de dökülüyor olay, şimdi olay dökülüyor.

Değerli arkadaşlar, bu yönden eleştiriyorum yani onlar eğer ki bir riske girmişlerse ve ortaklığı bozacaklarsa Enerji Bakanlığımıza düşen sözleşmeyi feshedip yakmaktır, yakmaktır yani teminatını yakmaktır.

Şimdi soruyorum: Kaç paralık teminat eğer ki bu ortaklık bozulsa yanacaktı ve kaç paralık teminatı kurtarıyoruz. Yeniden ihaleye çıksınlar, iptal etsinler, yaksınlar teminatını. Riske girmişler, anlaşılmayınca dökülür olay, sözleşme biter. Yeniden ihale açılsın, kazanıyorsa Cengiz, Kolin, Limak, yine kazansın. Bakın, ticaret yapanlar bilir, risk alırsınız, kazanırsınız ya da kaybedersiniz. O riski o şirketler almışlar yani2 tane şirket, 3 tane şirket yasaklı hâle gelmesin diye Türkiye Cumhuriyeti Meclisi yasa mı çıkaracak? Teminatları, kaç yüz milyon liralık belki teminatları var bunların içerde. Bunları kurtarıyoruz arkadaşlar, biliyor musunuz. Tüyü bitmemiş yetimin hakkı var. Niye bu teminatları kurtarmak için yasa çıkarıyoruz.

Sonra, arkadaşlar, bakın, şimdi bahsettiğim, az önceki maddede de söyledim, yapmamız gereken, böyle kartellere, böyle oligarklara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mikro projelere daha çok odaklanmak yani bin megavatı bir tane şirkete vereyim, 3 bin megavatı, 500 megavatı şirketlere vereyim değil, yeni dönem böyle değil artık. Daha çok mikro projelere odaklanmamız gerekiyor yani yerinde üretim, köyünde üretim, mahallesinde üretim; fabrikanın, atölyenin çatısında üretim. Bu yöne odaklanmamız gerekiyor. Hem böylece

piyasalaştırma, ticarileştirme işinden çıkarız, bütün kaynakları oligarklara aktarma musluklarını keseriz ve vatandaşımız hem mahallesinde üretimini yapar. Böylece, açıkça söyleyeyim, her anlamda daha verimli, vatandaşımızı daha fakirleştirmeyen, oligarkları zenginleştirmeyen bir düzene doğru gideriz.

Bir de sorum var size, bu son maddemiz sanıyorum enerjiyle ilgili. Şimdi, 2012’de... Sayın Cumhurbaşkanı 2011 seçim kampanyasında dedi ki: “Ben, 2 trilyon dolarlık bir ülke hayal ediyorum.” dedi. Ona göre de dedi ki: “Bizim şu kadar enerjiye ihtiyacımız olacak.” O zaman hatırlarsanız nükleer santral anlaşması yani daha doğrusu tartışmaları o zaman başladı. Dedi ki, aynen şu söylendi nükleer enerji tartışmalarında: “Biz nükleer enerjiye girmezsek karanlıkta kalırız. Yani fabrikalarımız işlemez, evinizde mum yakarsınız.” dendi, aynen bunlar söylendi.

Şimdi, bugüne geldik arkadaşlar, o günlerden bugüne, o günlerde 800 milyar dolarlık ekonomimiz vardı, şimdi 700 küsur milyar dolarlık ekonomimiz var, bu yıl sonunda da benim beklentim 700 milyar dolarlık bir ekonomi.

Geldik, 2023 yılı hedeflerine. Kalkınma planı Meclise sunuldu, 1 trilyon 80 milyar dolarlık bir ekonomi vad ediyor yani mevcut Hükümet, 2023 yılında. Bakın, 2 trilyon yerine, 1 trilyon dolarlık bir ekonomi. Ama biz planlamamızı 2011’lerde 2 trilyon dolarlık bir ekonomiye göre yaptık. “HES yapmamız lazım.” dedik, bütün dereleri HES’lerle doldurduk. “Kömür santrali yapmamız lazım.” dedik, “nükleer santral” dedik. Şimdi, şunu merak ediyorum Sayın Bakan Yardımcım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son cümlem Sayın Başkan.

Ya, şimdi Almanya nükleer santralini kapatıyor, kömür santrallerini azaltıyor ve “YEK enerjileri 2030’da yüzde 80’e çıkaracağım ben.” diyor. Hedefi bu, “yüzde 80” diyor. Ya, şimdi pek çok ülkeyle buna örnek verebilirim, Almanya bu anlamda örnek. Burada da görüyoruz fiyatları, düşmüş orada ve 6 sent, 5 sent, 4 sente ihale yapıyorsunuz. Allah’ınızı severseniz, niye 12,5 sent ve yirmi yıl boyunca alım garantisinde Rusya’yla bir siyasi –eğer ki- angajmanınız varsa diye niye diyet ödeme ısrarında bulunuyoruz? Bu bir. Niye kömür santrali ısrarında bulunuyoruz? Bu iki. Bütün bu aktıracağımız kaynakları bunun yerine... Biliyorsunuz, denir ki: “Rüzgâr esmezse ne olur, güneş olmazsa ne olur?” Yeni teknoloji yani yeni AR-GE, depolama üzerine Sayın Bakanım. Yani depolamayı kim önce yaparsa kim en etkin şekilde yaparsa bu rüzgâr ve güneş enerjilerini, estiğinde veya güneş olduğunda o öne geçecek, o AR-GE’yi yaratmış olacak çünkü o dünyaya teknolojiyi satacak. Bu anlamda niye Rusya’ya aktaracağımız 20-25 milyar doları biz bu AR-GE’lere harcamıyoruz? YEK konusunda Almanya’nın öne geçeceği o depolama pillerini en etkin şekilde biz yapmıyoruz da Rusya’ya Türkiye insanının, tüyü bitmemiş yetimin 25 milyar dolarlık kaynaklarını ayırıyoruz? Bu konuda orta vadeli projeksiyonunuzu da içeren bir görüş bildirirseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa bir değerlendirme yapıp bir soru soracağım.

Başlangıçta ifade etmiştim, enerji piyasasını düzenleyen 4 yasa vardı: Petrol Piyasası Kanunu, LPG Piyasası Kanunu, Doğalgaz Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanunu. Bu kanunlardan amaç, serbest bir piyasa oluşturmak, rekabet ortamını sağlamak ve enerjinin kullanıcıya en ucuz, çevreye en uyumlu, arz güvenliği olacak şekilde, düşük maliyetle ulaştırılmasını sağlamaktı. Fakat, bugün

bu piyasalarda rekabet olmadı. Yapılan özelleştirmeler amacına hizmet etmedi. Fiyatlar düşmedi. Yapılan özelleştirmelere rağmen enerji şirketlerini destekleyen, onları kurtarmaya yönelik adımlar atıldı. Örneğin, güneydoğuda faaliyet gösteren enerji dağıtım şirketlerine, çiftçiden tahsil edemedikleri alacakları için, o çiftçilere ödenecek olan tarımsal destek ödemelerinin doğrudan şirketlere ödenmesi yönünde düzenlemeler yapıldı. Bu tip örnekler var. Yani başarılı bir enerji politikası yürütülüyor ülkede maalesef.

Maddeyle ilgili bir açıklama yaptınız Sayın Bakan Yardımcısı. Bir şey tam netleşmedi, onu sormak istiyorum. Teklifte madde 30'da yer alan 6446 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici madde 26'da sözleşmelerin devredilebileceğini söylüyorsunuz. Sonraki cümle önemli, o cümle şu şekilde: "Bu durumda devir alacaklarda teknoloji sağlayıcı koşulu hariç, ilk yarışmadaki, ihaledeki şartlar aranır." Bütün şartları arıyorsunuz, aramadığınız tek şart teknolojiyi sağlayıcı koşul. Bunu neden aramıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir cümle kurdunuz, tam yeterince kulak verememiş olabilirim. Daha önce sanki aranmıyordu, ilk defa mı arıyoruz dediniz, eksik de duymuş olabilirim. Ama bir sözleşmenin devrine izin veriyorsanız, devralacaklarda ilk ihaledeki kişilerde aranacak şartların hepsinin aranması lazım. Aksi takdirde, ihaledeki eşitliği bozuyorsunuz, haksız rekabet yaratıyorsunuz. Bu, kanun gücüyle ihaleye fesat karıştırmak anlamına gelir.

Bir de bu süreler ne kadar? Neden bu kadar uzun? Gelen önergeyle de bir şey daha koymuşsunuz buraya: "İdarenin fesih hakkının ötelenmesi de dâhil olmak üzere, sözleşmede değişiklik yapılabilir." İdarenin fesih hakkını neden öteliyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Evet, sayın vekillerim, sorularınızı sırasıyla cevaplandırayım.

Sayın Hamzaçebi Vekilimiz biraz önce de yine ilk konuşmasında da enerji piyasasında rekabetin çok uygun olarak işlemediğini ifade etti. Ancak şu rakamları belirtmekte fayda var. Bundan bir on sene önce, Türkiye'de elektrik üretimindeki özel şirketlerin sahip olduğu pay yüzde 20'ler seviyesindeyken şimdi yüzde 80'ler seviyesine çıktı yani yüzde 80'ini özel şirketler üretiyor elektriğin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Piyasa...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Piyasaya da geleceğim.

Yüzde 20'sini ancak kamu şirketleri EÜAŞ üretiyor. Tabii, özel şirketlerin elektriği üretmeye başlamasıyla birlikte, bunun bir piyasasının da kurulması ihtiyacı zaten görüldü. Yine geçtiğimiz yıllarda EPİAŞ diye enerji borsası kuruldu. Şu anda Avrupa'daki birçok borsaya göre örnek de gösterilebilecek seviyede, hatta komşularımız gerek Gürcistan gerek enerji alışverişi yapabildiğimiz Yunanistan ve Bulgaristan bizim kendi piyasamızda da faaliyet gösterebilmenin yollarını arayan sorular soruyorlar: Yani biz de bu piyasaya dâhil olabilir miyiz? Bu piyasanın şeffaflığı konusunda, rekabeti konusunda hiçbir üreticinin en ufak bir şeyi söz konusu değil. "Biz şu konuda da daha şeffaf bilgiler arzu ediyoruz." diye başvurdıklarında -ben aynı zamanda o şirketin de yönetim kurulu başkanıyım- şeffaflık platformu diye bir platformumuz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Katılımcılardan biz şu bilginin de bu platformda yayınlanmasını talep ediyoruz dediği her türlü bilgiyi o platformda yayınlıyoruz ki kimsenin şeffaflık konusunda veya rekabet konusunda en ufak bir tereddüdü olmasın. Bu üreticiler her gün saat on ikiye kadar yarın tüketilecek olan enerjinin her bir saatteki fiyat tekliflerini sunuyorlar; işte, ben 300 liradan üretimim, ben 310 liradan üretimim gibi. Yarınki talep en ucuz hangi üretimlerle karşılanacaksa öyle oluyor, otomatikman bir yazılımla oluyor. Bunu üretim santrali lisans sahiplerine sorabilirsiniz, hiçbir üreticimizin bu konuda “Ya, bu rekabet doğru değil veya yeteri kadar şeffaf değil.” tarzı bir talebini duyacağımızı zannetmiyorum; varsa, mutlaka daha şeffaf, daha rekabetçi olmak için ne gerekiyorsa biz bunun hep peşindeyiz yani bunu açıklıkla ifade etmek istiyorum.

Sayın vekilim, “Mikro projelerin yaygınlaştırılması lazım.” dedi. Doğru, mikro projeleri de yaygınlaştırıyoruz, onun da önünü açıyoruz. Makro projelerin getirdiği avantajlar var. Bak, şu anda bütün paneller Çin’den ithal ediliyor. Bunlara da verdiğimiz, yaptığımız ödemeler, cari açığı artıran ödemeler. Biz makro projelerle bu hücrelerin ülkemizde üretilmesini şart koşuyoruz. Türbinlerin... Yani şimdi 10 kilovatlık bir panel kuracak olan kişiye bunu şart koşamazsınız ama bin megavat santral yapacak olan kişiye bu şartı rahatlıkla koşabilirsiniz ve şu anda bu fabrikalar, kendi güneş paneli markamız, hücre markamız ortaya çıkmış olacak. “Bunun yerine niye nükleere girdik, güneş ve rüzgâra daha çok yönelmiyoruz?” Aslında cevabını da biliyorsunuz ve biraz verdiniz. Bunlar kontrol edebildiğiniz santral türleri değil. Güneş zaman zaman şimdi olduğu gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kömür, doğal gaz üretimi...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bahsedeceğim.

Mesela, güneş şu anda kayboldu, güneş santralleri şu anda elektrik üretilmiyor. Rüzgâr zaman zaman duruyor ve elektrik üretemeyebiliyor o santraller. Hiçbir tüketiciye “Arkadaşlar, rüzgâr durdu, güneş gitti, elektrik yok.” diyemeyiz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakanım, öyle bakarsak Almanya’nın nükleer santral koyması lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Söyleyeceğim.

Dolayısıyla bu santraller devre dışı kaldığında onların yerine ikame olacak baz santraller lazım. Bunlar nedir? Doğal gaz santralleridir, kömür santralleridir, nükleer santrallerdir. Depolama teknolojisi daha çok yeni bir teknoloji. Ben gittim, dünyada, birçok yerdeki depolama tesislerini gördüm, Almanya’da dahi, çok düşük kapasitede yani bir nükleer santral büyüklüğünde, bir kömür santrali büyüklüğünde santraller değil ve bir nükleere göre, bir kömür santraline göre çok da pahalı teknolojiler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ucuzluyor bunlar biliyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şüphesiz ucuzluyor. Ama şu anki mukayesede çok pahalı teknolojiler. Bununla birlikte biz programımıza aldık, biz de bir yandan bu depolama tesislerini kurmaya başlayacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rüzgâr 20 sentti, şimdi 5 sent.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 20 senti tabii, ben hatırlamıyorum da...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Hamzaçebi’nin teknolojiyle ilgili sorusuna cevap vermediniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hangisi Sayın Vekilim?

BAŞKAN – Teknolojiyle ilgili sorusuna cevap verilmedi deniyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Teknoloji sağlayıcı şartı hariç niye?” diyoruz. Çünkü bir teknoloji sağlayıcı şartıyla yeni yaptığımız yarışmalarda biraz önce bahsettiğim Enerjisa’nın ve Enercon Alman firmasının almış olduğu yarışmada bir kere bu şartları aramadık. Bu şartı aramanın doğru olmadığını gördük, projelerin devamını bozucu mahiyette, etkileyici mahiyette bir durum olduğunu tespit ettik, aramadık dolayısıyla projelerin yapılabilirliğini tespit için bu şartı aramamakta fayda görüyoruz yoksa en ufak bir anlaşmazlık projelerin akim kalmasına sebep olacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir soruma daha cevap vermediniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hangisi Sayın Vekilim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani şimdi 2 trilyon dolarlık bir ödenek 1 trilyon dolarlık bir ekonomi öngörülüyor. Orta vadeli kapasite fazlası olduğunu biliyoruz, kapasite fazlası var şu anda. Orta vadeli olarak bir kapasite ve ihtiyaç analizini yapar mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Unuttum, arz edeyim.

Biz her yıl önümüzdeki yirmi yılın mesela, şu anda 2019’dayız, 2020’den sonraki yirmi yılın talep tahminini yapıyoruz ve bu talep tahminini karşılamaya yönelik ne kadar üretime ihtiyacımız olduğunun hesabını yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizimle paylaşır mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, tabii. Bunu bildiğim kadarıyla yayınlıyoruz da ama yayınlamıyorsak bu gizli bir belge de değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Paylaşır mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, tabii, paylaşırız.

Mesela, şu anda hâlihazırda var olan en son yirmi yıllık tahminimizi ve yirmi yıllık üretim planımızı paylaşayım sizinle: Dolayısıyla şu anda gerek doğal gazda gerek elektrikte bir arz güvenliği sıkıntımız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kapasite tüketimini paylaşır mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Paylaşacağım onu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bununla ilgili projeksiyonlarınızı merak ediyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii tabii paylaşacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, sorunuzu alalım lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben şöyle diyeceğim: “Projeksiyon” diyor da hem kalkınma planlarına baktığımızda hem 2023 hedeflerine baktığımızda on yıldır hiçbir hedef tutmuyor. Bugün Türkiye’nin bakanlıklarının ve Hükümetlerinin kalkınma planı hedefleri çöpe gitti. Yani dolayısıyla bence en sonunda bu kalkınma planı bütün 2023 hedeflerini çöpe attı biliyorsunuz. Yani 25 bin dolarlık fert başına millî gelir... Şimdi 500 milyar dolar ihracata yönelik bir enerji politikasını belirlemek var, bir 227 milyar dolar ihracata yönelik enerji politikasını belirlemek var. Yani bu sözler... Yani dolayısıyla gerçekten rasyonel bir projeksiyonu var mı? Varsa da o zaman bu işe yansımıyor, Hükümetin ve bakanlığın diğer bölümüne yansımıyor.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, sorunuzu alalım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Milletvekilinin sorusunu yine es geçtiniz. Ben bir kere daha tekrar ediyorum. Bir üretim için ihale açılıyor, ihalenin şartlarından birisinin içerisinde de teknoloji şartı var. Yerli firmanın teknoloji kabiliyeti yok, yabancı ortak alıyor, beraber ihaleye giriyor, kazanıyor, şimdi değiştirirse teknoloji şartını kaldırıyorsunuz, yabancı ortak gidecek, yerli piyasaya hâkim olacak; bu doğru bir şey mi? Bunun cevabını istiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii tabii, Sayın Vekilim. Ben biraz önce bu KİK kanunuyla ilgili yapılan yasa teklifi okudum. Bakın, ne diyor orada: “İlk ihaledeki yeterlilik şartları aranmaz.” Hiçbir şartı aramamışız burada.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yanlış yapmışsınız, aramanız gerekirdi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, burada biz bütün şartları arıyoruz, teknoloji sağlayıcı şartından sadece muaf tutuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi’nin 30’uncu maddesi ile 6446 sayılı Kanun’a eklenen geçici 26’ncı maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Güneş

Uşak

“Birinci fıkra kapsamında düzenlenen sözleşmeler/anlaşmalar özel hukuk hükümlerine tabidir. Anılan sözleşme/anlaşmalarda; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı onayı ile sözleşme konusu ve bedelini değiştirmemek ve finans sağlayıcıların haklarına ilişkin hususlarla sınırlı kalmak kaydıyla, idarenin fesih hakkının ötelenmesi de dahil olmak üzere taraflarca değişiklik yapılabilir. Bu fıkra halihazırda imzalanmış sözleşme/anlaşmalar hakkında da uygulanır. “

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu şu ihtiyaçtan kaynaklanıyor: Dediğim gibi, biz projelerin mutlaka yapılmasını çok ciddi anlamda önemsiyoruz ve şirketleri bu konuda takip ediyoruz, zorluyoruz ne aşamalarda, ne yapıyorlar diye. Bu projelerin yapılabilmesi için -bunların yaklaşık her biri 1,2 milyar dolarlık projeler- mutlaka dış kaynaklı finansman bulmaları gerekiyor. Finansman görüşmelerinde finans verecek olan firmalar, kuruluşlar bu vermiş oldukları veya verecekleri finansların riske atılmaması hususunda kendilerini garantiye alma adına hele hele bu son yaşanan bazı sıkıntılardan dolayı böyle bir anlaşma, böyle bir sözleşmede...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Faizler, tamam, uluslararası piyasalarda...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kredi bulma konusundaki yaşanan sıkıntıları kastediyorum, evet, uluslararası piyasalardaki.

Dolayısıyla biz vermiş olduğumuz kredide bir sorun çıkarsa, yarın sizin yaptığınız iş fesih noktasına gelirse ilgili kurum fesihle acele etmesin, bize makul bir süre versin, mesela, altı ay.

BAŞKAN – Kim? Ama finans kuruluşuna versin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, finans kuruluşuna bir süre tanısın, biz sizin de onaylayacağınız yani bakanlığın da onaylayacağı aynı koşulları haiz bir firmayla bu işe devam edebilelim. Dolayısıyla atıyorum, 1 milyar doların 500 milyon dolarını harcadınız ama işiniz de bir şekilde fesih noktasına geldi, yükümlülüklerinizi yerine getiremediniz, ben böyle bir kredi vermeyi riskli görüyorum dolayısıyla siz yapamayacağınız takdirde, devam edemeyeceğiniz takdirde aynı sizin standartlarınızdaki başka bir firmaya kalan noktadan devam etmek üzere bu projeyi ve benim verdiğim krediyi kurtarma veya yanmama adına böyle bir garanti talebi söz konusu. Bunu temin etmeye yönelik yani herhangi bir şekilde bir sıkıntı çıktığında “Biz bu işi feshetme noktasına geldik.” dediğimizde kredi firmasına, kredi firmasının yapacağı şu: “Bekleyin, aynı koşullarda ben size bu işi yapacak diğer bir firmayı önereceğim.” Bizim açımızdan da uygunsa bunu kabul edeceğiz. Bu yeni bir şey değil arkadaşlar, bu hâlihazırda YEKA projelerinin haricinde EPDK’nın lisans verdiği tüm projelere kendi mevzuatında hâlihazırda uygulandığı bir sistemdir. Bir kişi “Ben santral yapacağım.” dediğinde, kredi aldığı anda yükümlülüğünü yerine getiremediği takdirde EPDK önce bankaya bu konuda müdahale etme hakkı tanıyor. “Sen bu hisseleri alacak mısın veya başka birilerine bu hisseleri devralmak suretiyle yoluna devam edecek misin?” şeklinde mevzuat var. Bu projeleri akim kalmasını önlemeye yönelik bir ifadedir.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, tabii, enerji sektörü çok önemli. Deminden beri konuşuluyor ama büyük sıkıntılarımız var. 60 milyar dolar civarında bir risk var şu anda yapılan yatırımlar dolayısıyla sektörde. Bununla ilgili bir düzenleme aslında yapılması lazım. Bunlar kısmi olarak gelen çözümler. Böyle bir şey düşünüyor musunuz? Onu da sorayım. Ama bu önergede, içeride de sordum Sayın Bakan Yardımcım, mevcut durumda devir hakkı var yatırımcıların, devredebiliyorlar. Tekrar biz burada bu devirle ilgili neden düzenleme yapıyoruz? Gerçekten bunu tam olarak anlayamadım. Bir daha bununla ilgili bir açıklama yapabilir misiniz? Bizim devir hakkı var zaten. Biz neden özel hukuka müdahale ederek kanun çıkarıyoruz ayrıca? Tutup bir... Şöyle: Yatırımcı kendi istediğiyle, isterse devredebilir. Kreditorle anlaşır, kredi veren kuruluşla anlaşır, devreder. Hiçbir mani yok, değil mi? Tutup neden bir düzenleme yapıyoruz, özel hukuka tabi olan bu konuyla ilgili bir kanun çıkarıyoruz, müdahale ediyoruz? Sonuç olarak yine 3 tarafın da imzasını istiyorsunuz. Tamam ama zaten var bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, buyurun efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bu torbanın tamamı şirketlerin yararını gözetken maddelerle dolu. Bakın, burada da yandaş şirketler, en çok duyduğumuz Cengiz, Kolin var.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkanım, benim konuşmam farz oldu.

BAŞKAN – Söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bizler milletin temsilcileriyiz yani yoksulların temsilcileriyiz, fakir gurebanın temsilcileriyiz, işçinin, memurun, emeklinin, çiftçinin, dar gelirlinin temsilcileriyiz. Şirketlerin temsilcileri olamayız. Elbette onlar da gözetilebilir ama temel olarak yoksulların yanında olmamız lazım. Enerji faturalarını kim ödüyor, elektrik faturalarını kim ödüyor? Emekli, yoksul, işsiz, işçi, memur ödüyor; bakın, buradaki herkes ödüyor, dar gelirli ödüyor. Biz sonuç olarak yoksulların yararını gözetsek onlar daha az fatura ödeyecekler, daha çok alım güçleri olacak. Yani ayda 100 lira yerine 80 lira fatura öderler. Ama şirketlerin yararını gözetirsek bu maddede olduğu gibi, daha yüksek fatura öderler ve daha çok yoksullaşırlar. Karteller zenginleşir, vatandaş yoksullaşır. Bu maddede de bu getirilecektir arkadaşlar.

Bakın, ne diyor madde, Sayın Başkan, dikkatinize sunuyorum, diyor ki: “Sözleşme konusu ve bedelini değiştirmemek üzere...” “...bedelini değiştirmemek...” Bakın, çok ciddi bir ayrıntı bu. Ya, rüzgâr ve güneşte trend aşağı doğru değil mi Sayın Bakan Yardımcım? Fiyatlarda sürekli bir baş aşağı trend var.

BAŞKAN – Yanlış anladınız. O imzalanmış olanları kastediyor. İmzalanmış olan sözleşmenin bedeli değiştirilmemek...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, doğru, aynı şeyi söylüyorum.

BAŞKAN – Aynı şeyi söylemiyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın şöyle söylüyorum: Diyelim ki iki yıl önce yapılmış bir sözleşme, “Bedelini değiştirmemek şartıyla devam edecek.” diyoruz burada, öyle değil mi? İki yıl önce, diyelim ki 6,9 sentten ihale oldu, şimdi ihaleye çıksanız kaçta olur? Ben en az söylüyorum, 1 dolar daha aşağısı olur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Söyleyeyim isterseniz, yaptık çünkü. 3,48’den yaptığımız ihale yeni yaptığımızdan 4 ve üzerinde çıktı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, üç yıl öncesi, iki yıl öncesinden bahsediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet, rakamlar ortada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki o zaman, onları da verin bize.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Verelim tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesele şu: Sürekli trend aşağı doğruysa bunu yeniden ihale etmek gerekmez mi? Niye şirket tekrar bunu aynı fiyattan yenilenmek üzere yasa buraya getirmiş olsun ki yukarıya doğru olduğuna göre?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Trend sürekli aşağı doğru diye bir şey yok. Yaptığımız ihaleyi söylüyorum. 2017’de yaptığımız ve sizin bu firmalar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Finansman maliyetlerinden dolayı olabilir. Türkiye’deki finansman şartlarından ve Türkiye’nin CDS’ini...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O da bir maliyet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...yükseltmesinden dolayı olabilir ancak her ne olursa olsun burada sonuçta ciddi bir teminat içeride yok mu Sayın Bakan yardımcım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Var tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu teminatlar ne kadardır? Bize her bir ihaleyle ilgili söyler misiniz lütfen. Paylaşın bu teminatları, eğer bu şirketler bu ihaleleri feshederlerse ne kadar teminatını yakacak ve ne kadar teminatı kurtarıyoruz? Lütfen bunu söyleyin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN –Bir teminat falan kurtardığımız yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pes ederlerse...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN –Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir şey yok ya, böyle bir şey yok ya! Yani benden izin alma falan yok artık yani! İstedğin an, istediğin zaman konuşuyorsun zaten. Lütfen...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kimsenin teminatını kurtarmaya çalıştığımız da yok, bilakis bu projelerin yapılmasına çalışıyoruz. Bu projelerin yapılmasında tüketicinin faydasını gördüğümüz için buna çalışıyoruz. 13,3 dolar sentten elektrik üretilceği yerde 6,99 dolar/sentten elektrik üretilmesi tüketicinin faydasına diye bu tesislerin yapımını zorluyoruz. Onun için hiçbir şekilde feshedilme, işleri feshetme hakkı, üstelik önceki, o KİT'teki kanun tasarısında çıktığı hâlde bu hakkı da onlara sağlamıyoruz. “Kesinlikle feshetmeyeceksiniz. Bu tesisleri ülkeye kazandıracaksınız.” diyoruz. Yeni taslak da bu...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bizim işimiz yatırımcının işini kolaylaştırmak olmalı Sayın Paylan. Yok Kolin'miş, Ahmet'miş, Mehmet'miş; ya, enerjide yerli üretim, yerli makine artırmak, bin kilovat, bin megavattan bahsediliyor. Kimin önünü açacağız? Siz bir şirket kurun, siniz de önünüzü açalım, başımızın üstünde taşıyalım. İthalatı azaltın, insan çalıştırın. Biraz yapıcı muhalefet yapalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Adamlar Karun gibi zengin oldu. Allah korusun.

BAŞKAN – Evet, Sayın Erim, teşekkür ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak şimdi, üretimde yerli malzeme payını artırmadan -az önce söyledin- yenilenebilir enerji yatırımı yapmadan neden, nasıl... Tüketimimiz artıyor.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

Ekrem Bey...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Şimdi herkes klimalı artık, eskisi gibi değil, köylerde bile klima var. Elektrik tüketimi artıyor. Nasıl fakire fukaraya destek olacağız üretimi artırmadan? Üretimi artırmadan nasıl faturaları düşüreceğiz? Valla atında mangalda kül bırakmıyorsun ama...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, sağlıkla ilgili, 16 ve 17'ye geçmeden önce bir... Sağlık Bakan yardımcılarımızın bir problemi var, çıkmaları gerekiyormuş. Benden rica ettiler. Sizde uygun görürseniz 18'inci maddeyi alalım ve bir ara verelim efendim.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 35 inci maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesine “onaylı muvafakati” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya e-Devlet uygulaması üzerinden kimlik teyidi ile verilen izni” ibaresi eklenmiş, ikinci cümlesinde yer alan “idarelerinin kanunlarında” ibaresi “idareleri ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ilgili mevzuatlarında” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, mevcut üçüncü cümlesine “kamu idareleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası,” ibaresi eklenmiştir.

“Kurum, kişisel sağlık verilerini kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, verilen sağlık hizmetinin kontrolü ve onayı, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla talebi halinde Sağlık Bakanlığı ile paylaşır.”

BAŞKAN – Bununla ilgili olarak bir açıklama...

Sağlık Bakan Yardımcımız Şuayip Bey, buyurun.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Efendim, buradaki temel amaç... Şu anda sağlık tarafı da veri topluyor, SGK tarafı da veri topluyor. SGK tarafında finansal veri var, sağlık tarafında sağlık verisi var. SGK’nın kendi kanunundaki bir engel sebebiyle onlar bizimle veri paylaşmıyorlardı, özellikle finansal veri paylaşmıyorlardı.

Başka bir şey daha getirdik bu kanunla. Biz sağlık hizmetinin uygunluğunu denetleyen bir mekanizmayla SGK tarafına göndereceğiz. Böylece doğru sağlık hizmetine, doğru tedaviye sigorta tarafının daha kolay para vermesini sağlayacağız. Aslında biraz daha kontrolü güçlendirmek ve oluşabilecek tedavi sıkıntılarını azaltmak adına yaptığımız bir işlem bu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Merkez Bankası...

MERKEZ BANKASI YAPISAL EKONOMİK ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRÜ CEVRİYE AYSOY – Hükümün öngördüğü konu Sosyal Güvenlik Kurumunda bulunan ve 5018 sayılı Kanun’a tabi kurumların alabildiği verilerin tarafımızdan analizlerde kullanılması için bir yasa değişikliği gereğidir. Bizim mikro veri olarak adlandırdığımız veri bankamızda Türkiye’nin yapısal sorunlarına ışık tutmak, reform ihtiyaçlarını belirlemek, bu reformların ve düzenlemelerin etki analizlerini yapmak, bu konuda bütüncül bir bakış açısıyla mikro temelli teknik yöntemlerle etki analizlerini reel sektörün izlenmesini sağlamak. Bu yönde analizler yapmak. Bu verilere bu nedenle ihtiyaç duyuyoruz. Firma bazında ancak kişi bazında değil firma bazında diğer verilerle eşleyebildiğimiz bir mikro veri tabanı için bu analizler gerekli.

İlginize teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz efendim.

Söz talebi?

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kişilerin sağlık verilerini neden Sağlık Bakanlığıyla paylaşıyor ilgili birimler? Yani kişinin kişisel sağlık verileri kendisinin özel bilgileridir. Bu kişisel verilerin korunması gerekir.

Şimdi, demokrasiyi şöyle tarif ediyoruz, bir genel tanımdır, benim tanımım değildir: Demokrasi, devlete karşı bireyin özgürlüklerin bulunduğu rejimin adıdır. Özgürlükleri koruyacak olan güç devlettir. Devletin görevi bireyin özgürlüklerini korumaktır ama devlet aynı zamanda bireyin özgürlüklerine

müdahale edecek en büyük güçtür. Dolayısıyla çağdaş anayasacılık bireyin özgürlük alanını genişletmek için devletin güç alanını daraltır. Devlete güvenilmez çünkü. Bunun kişilerle şahıslarla ilgisi yok. Bireylerin kişisel verilerini Sağlık Bakanlığıyla paylaşmak asla kabul edilemez. Buraya yazılmış; koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi, bakım hizmetlerinin yürütülmesi vesaire vesaire... Sana ne benim hastalığımдан? Sana ne? Ben hasta oldum, doktora gittim, doktor da bana ilaç verdi. Benim kullandığım ilacı Sağlık Bakanlığı niye merak ediyor? Bu, bir.

İki: Bir de teknik sorum var. Sayın Bakan Yardımcısı, gülünecek bir şey mi söyledim? Bana mı güldünüz?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Hayır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi? Peki. Sizi sık sık gülümserken görüyorum da.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Ben genelde gülerim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Biz de gülelim, biz de sizin neşenize ortak olalım.

“Mevzuatlar” değil, “mevzuatlar” diye yazmışsınız buraya. Bunu kim yazmışsa lütfen düzeltsin, mevzuatın kendisi çoğuldur zaten. Kanunlar, karanameler, tüzükler, bunların hepsine birden “mevzuat” denir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, bu konu en hassas konumuz, kişisel verilerin korunması ve bununla ilgili bir yasa çıkardık biliyorsunuz. Türkiye’de kişisel veriler korunsun diye bir yasa çıkardık. Ancak biliyorsunuz Türkiye’de, ülkemizde bu yıl seçimler tekrarlandı ve seçimlerin tekrarlanmasıyla ilgili de gerekçeler ortaya koydu AKP, gerekçeleri oluşturdu, gerekçelerin mühendisliğini yaptı. Gerekçeleri oluştururken de... Yani HDP de bu Türkiye’nin bir siyasi partisi, MHP de, İYİ PARTİ de, CHP de, AKP de. Hepimiz eşitiz aslında, siyasi rakipleriz; birbirimizin düşmanı değiliz. Ama AKP ne hikmetse Sağlık Bakanlığına gitti, İstanbul’daki vatandaşlarımızın kişisel verilerini aldı, hatta çaldı, bunu aynen söyleyebilirim çünkü dosyalarla gidip YSK’ye sundu insanların kişisel verilerini. Onların engelli olduklarını, zihinsel engelli olduklarını, başka engelleri olduğunu İçişleri Bakanlığından, Sağlık Bakanlığından binlerce vatandaşımızın kişisel verilerini aldı ve AKP bunları faş etti, ortaya döktü. Ve bir suç var ortada ama bu suça bakabilecek Türkiye’de maalesef cesaretsiz bir savcı olmadığı için şu anda o kişisel veriler ihlal edildi.

Şimdi, deniyor ki: “Bu kişisel verileri şuraya alacağız, buraya alacağız.” Siz böyle bir pratik yapmışken biz size nasıl güveneceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl vatandaşlarımızın bu bilgilerinin ortaya dökülmesine izin verebileceğiz?

Açıkça soruyorum bakan yardımcılarımıza, sağ olun, iki bakan yardımcımız gelmiş: Kişisel verilerin AKP’ye verilmesi konusunda -Sağlık Bakanlığı kurumu olarak soruyorum, Türkiye’mizin kurumudur- bir iç soruşturma yaptınız mı? Biz suç duyurusunda bulunduk. Bu suç duyurusuyla ilgili herhangi bir savcı cesaret edemedi henüz araştırma yapmaya. Siz kimin bunu sızdırdığı, AKP’ye verdiği konusunda bir iç soruşturma yaptınız mı? Açıkça soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yetkin bir para politikası uygulaması açısından sağlık harcamaları, giderleriyle ilgili ekonomik ve finansal bilgilerin Merkez Bankası tarafından bilinmesi bence son derece faydalı çünkü enflasyon sepetinde sağlık gideri diye bir kalem var. Bu kalemin önemli bir kısmını ilaç fiyatları oluşturuyor ve dolayısıyla buralarda önceden bilgi alıp ona göre proaktif bir politika belirlemek son derece...

Bu doğru ve çok yerinde bir düzenleme ancak Merkez Bankası kendisini burada bu düzenlemeyle biraz risk altına atmış. Merkez Bankasının kişisel verilerle hiçbir ilgisi olamaz. Bize ne şahısların kişisel verilerinden veyahut da o ticari sırlardan? Bilgileri alalım fakat bunların yükümlülüğünü almayalım biz. Birisi bir şey sızdırır, Merkez Bankasının kredibilitesi gider buradan. Bilgiler gerekli ama bu düzenlemeyi buna göre yapalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında dile getirildi, Türkiye’de daha önceki tarihlerde de kişisel verilerle ilgili bir sıkıntı yaşanmıştı. Belki anımsarsınız, hasta verileri ve kişisel verilerle ilgili eski Anavatan milletvekillerinden birisinin şirketine o dönemin SGK’si 65 bin TL karşılığında bütün verileri vermişti ve bu yargıya gitmişti. Mahkeme reddetmişti ve bu verileri alan kişi ve peşinden temyize başvurmuştu buna rağmen orada da kaybetmişti. Ve mevzuatta da değişiklik yapıldı ondan sonra kişisel verilerin korunmasıyla ilgili.

Az önce Sayın Paylan’ın da söylediği gibi özellikle İstanbul seçimlerinde -artık basına da düştü- İstanbul’da yaşayanların en mahrem konuları hakkında telefonlarına sürekli mesaj geliyordu. İşte, “Size araç gönderelim, şu probleminiz var yardımcı olalım, çocuğunuz var, bu konudaki sıkıntınızı giderelim.” gibilerinden. Şimdi, bir taraftan böyle her şey ayyuka çıkmışken, herhangi bir işlem yapılmamışken, bu verileri daha da korumamız gerekirken nasıl paylaşıldığı hakkında gerçekten insan şaibe içine düşmüş oluyor. Ki Merkez Bankası bir taraftan bütün bankalar orayabağlıyken, bir taraftan özel sigortalıların insanların sağlıkla ilgili bir kısım işlemlerini yaparken ve bunun için primlerini artırma, primlerini düşürme artı özel sağlık kurumları televizyonlarda reklam vermekte. Bunun dışında “Siz bize gelebilirsiniz, sigorta priminizi yükseltebilirsiniz.” gibi bir rekabet ortamında bilgi istenebilir, bilgi değerlendirilebilir ama verileri almak, tümüyle her türlü ihmale, her türlü ihlale açıktır. Sağlık Bakanlığı kendi görevini yapabilir, isteyen kurum Sağlık Bakanlığının kendine ait bilgi, enformasyonu var, AR-GE’si var, isteyen istediği bilgiyi isteyebilir hem başvurabilir. Bakanlık ihtiyaca göre hangi kurumsa -kamu veya bir meslek birliğiyse- o bilgileri zaten vermekle yükümlüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) - Ama bunun için bütün dünyada kişisel veriler korunmak için birçok çalışma yapılırken bizler bu verileri herkese açmak için çaba harcıyor konuma düşüyoruz. Bilgiyi istemek, zaten kurumlar bilgi verebilir veya istenebilir. Bunları paylaşmak yarın öbür gün çıkacak şaibede de “Kim, nasıl verdi? Benden çıkmadı.” bir yığın şey çıkartabiliriz. Bunun tümüyle düzeltilmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bulut...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Konunun içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu ile Sağlık Bakanlığı arasında bir veri akışının olması gayet doğal çünkü Sosyal Güvenlik Kurumu bu verilerin hepsini topluyor, bir sağlık politikası belirlenirken bu veriler ciddi ihtiyaç, hatta en uç noktasına kadar da ihtiyaç. Bir üst başlıktaki veriler değil, alt başlıktaki veriler de gerekiyor. Ama bunun içerisine Merkez Bankasını almak, hele hele Sosyal Güvenlik Kurumunu Sağlık Bakanlığının paydaşı hâline getirmek çok akıllı kârı değil. Yani eğer bir araştırma yapacaksanız, buna ilişkin bir strateji geliştirecekseniz ya da Merkez Bankasının sayın yetkilisinin söylediği gibi bu konuda bir çalışma yapacaksanız, ya benim kullandığım ilaçları siz ne yapacaksınız ya da çok özel hastalıklarımı siz ne yapacaksınız? Bu verilerin en dibine kadar almak kadar tehlikeli bir şey yok.

Bir de Sosyal Güvenlik Kurumu sanırım 2013 yılında 65 bin TL'ye satmış. Sayıştay raporunda var. Sağlık Bakanlığı da çok tartışmalı. Ya bunun içerisine Merkez Bankasını katmayın. Hangi veriye ulaşamıyorsunuz? Bunlarla sizin ne işiniz olabilir Allah aşkına? Yani bizim sağlıkla ilgili verilerimizin Merkez Bankasının içerisine dâhil edilmesi çok yanlış bir durumdur. Bunun bir veri açımı değil, bunun bir veri bilgisi olarak değerlendirilmesi kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Vekilim, kişisel sağlık verisi yok.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Burada öyle bir ayırım yok. Burada tüm bilgilerin paylaşımı diye bir madde var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Kişisel sağlık verisi Merkez Bankasına verilmeyecek.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Burada öyle bir ibare yok.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz Merkez Bankası temsilcisine söz verelim.

Buyurun.

MERKEZ BANKASI YAPISAL EKONOMİK ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRÜ CEVRİYE AYSOY – Sayın Komisyon üyeleri, bir karışıklık oldu, açıklamak zorundayım oldukça acil bir şekilde çünkü karışarak daha da gidecek.

Merkez Bankasının sağlık verileri konusunda hiçbir talebi yok. İstedığımız şu: Firma bazında çalışan kişinin maskelenmiş verisi çünkü firma bilanço verileriyle istihdam piyasasına ilişkin veriler etki analizleri, mikro firma verileriyle yapılır.

Mikro firma verisi şu demek: Firma vergi kimlik numarasıyla firma verisi, bilançosu, özellikleri. Bunu istihdam piyasası verileriyle şöyle bağlıyoruz: Bireyin istihdam piyasasındaki özellikleri ama bireyin kimliği kesinlikle şifrelenmiş, maskelenmiş. Bunu eşleştiriyoruz. Firma, birey ve başka firma verileriyle de eşleştirerek bilanço verileriyle etki analizleri yapıyoruz. Bunu bütün teknik elemanlar yapıyor.

Sağlıkla hiç ilgisi yok. Örneğin a kişisi şu firmada çalışıyor, şu teşvikten istihdam teşvikinden ya da desteğinden yararlanıyor, firmanın özellikleri bunlar. Dolayısıyla siz bir teşvik ya da destek uyguladığınız zaman onun etkisini analiz edebiliyorsunuz. Firmanın da sektöründe verimliliği artıyor mu diye analiz yapılabiliyorsunuz. Bu genelde makro verilerle yapılıyor idi. Burada bu tip verilerle, mikro verilerle yapma şansı var. Bütün kurumlarımızın bahsettiği etki analizleri ne yazık ki mikro verilerle yapılıyor. Burada sağlıkla ilgili hiçbir veri söz konusu değil. Tamamen firmanın bilanço verileri ve kişilerin istihdam piyasası verileri ve maskelenmiş bir şekilde, kimlik bilgileri maskelenmiş olarak.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; bizim malumunuz 2013’ten önceki 5502 sayılı Kanun’da kişisel veriler ve Sosyal Güvenlik Kurumunun verilerinin paylaşımına ilişkin düzenleme biraz daha geniş bir düzenleme idi. Kamu kurum ve kuruluşlarına çok rahat bir şekilde veri verebiliyorduk, hatta ticarileşmesi de tartışmaya açıktı. Bahsettiğiniz Sayıştay raporundan sonra konu buraya geldi. Burada iktidar ve muhalefetin ortak önergeleriyle yasa şu anki hâle geldi. Ama yasada şimdi ibare burada düşük görünüyor, önerge olduğu için. Yasanın tamamına baktığımızda yasa şu anda 5018 sayılı Kanun’un 1,2 ve 3 no.lu cetvelde yer alan kamu idarelerine verir diyor. Ben buna göre TÜİK’e veri verebiliyorum ama Merkez Bankası 5018 sayılı Kanun’un ekli listede yer alan bir kamu kurumu olmadığı için Merkez Bankasına veri veremiyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Konu bu değil ki. Konu, bu bilginin verilirken hanımefendinin açıkladığı şekilde metin bunu yansıtmıyor. Sizin Merkez Bankasına verip verememeniz ayrı bir konu.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, zaten maddenin başında der ki: “Sağlık verisi dışındaki kişisel verilerle ticari sır niteliğindeki veriler paylaşılabilir.” Biz orada 5018 sayılı Kanun’un 1, 2, 3 ve 4 sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinden sonra Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ibaresini getiriyoruz. Kanunda da “Ticari sır niteliğindeki veriler paylaşılabilir kişiler verileri hariç.” diyor. Kişisel sağlık verisi hariç. İbare çok net burada.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Torba kanundaki metni... Siz burada mısınız, değil misiniz; bilmiyorum ben. Kafalarımız karıştı herhâlde çok çalışmaktan.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Burada birçok arkadaş hatırlayacaktır. Bu 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili Kanun’a 2015’te biz ilave yapmıştık. Bu 35’inci maddeden bahsediyoruz. Bu 35’inci maddenin başlığı şu şekilde: “Kurumun taşınmaz edinimi, taşınır ve taşınmaz mal varlıkları ile gayri maddi haklarının hukuki durumu” biraz önce Başkanın söylediği şekilde, daha sonra bunu, bu kişisel verilerle ilgili maddeyi sonradan ilave ettik buraya. Aslında burada olmaması lazım. 35’inci maddede “Kurumun taşınmaz edinimi, taşınır ve taşınmaz mal varlıkları ile gayri maddi haklarının hukuki durumu” başlığı altında böyle bir düzenleme yapılmadı aslında. Bu 2015’te de son anda geldi. Yine alelacele çıkarılması gerektiği için buraya aldık. Taşınır, taşınmaz mal ve varlıklarla ilgili bunun ne ilgisi vardı? Şimdi, burada da şöyle bir şey var: Veri sahibinin noter onaylı muvafakati veya -şimdi getiriliyor - e-devlet uygulaması üzerinden kimlik teyidiyle verilen izni olmadan gerçek ve tüzel kişilerle paylaşılmaz. Ancak kamu kurumlarıyla, 5018’de belirtilen, 4 sıra hâlinde belirtilen kurumlarla paylaşılabilir. Şimdi buna Merkez Bankasını da ekliyoruz; tamam ama “Kurum kişisel sağlık verilerini, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, verilen sağlık hizmetlerinin kontrolü ve onayı, sağlık hizmetleriyle finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla talebi hâlinde Sağlık Bakanlığıyla paylaşır.” Burada muvafakat da aramıyoruz artık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özellikle o dönemde de veri sahibinin noter onaylı muvafakati olmasına çok önem göstermiştik. Onun için, “noter onaylı muvafakati” tabirini getirmiştik. Şimdi onu kaldırıyoruz. Yanlış yaparız böyle yaparsak. Yine onay olması lazım veya e-devlet uygulaması

üzerinden kimlik teyidiyle verilen iznin olması lazım. Merkez Bankası bunları kullanacak. Dediği gibi isim lazım değil, üstü kapalı olarak gelsin ister. Biz niye bunu böyle düzenliyoruz ki? Bunu, kişinin yine noter onaylı muvafakati, e-devlet uygulaması üzerinden kimlik teyidi şartıyla göndermemiz lazım, kullanılmaması lazım. “Bu, Sağlık Bakanlığına geçtikten sonra, ondan sonra da araştırma amacıyla birçok yerle, bilimsel araştırma yapan kamu personeli, dernekler, kamu kurumu niteliğindeki serbest meslek kuruluşları, üniversiteler vesaireyle paylaşılabilir.” diyor ondan sonra. Onun için bu şekilde sakıncalı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Faik Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, ilginç bir durum yani şimdi, Merkez Bankamız bir etki analizi yapacak. Etki analizini yapabilmek için kişisel verilere ulaşmak istiyor. Yarın öbür gün bir başka kuruluş, Ticaret Bakanlığımız “Etki analizi yapacağım, ben de kişisel verilere ulaşayım.” diyecek. Bir başka bakanlık yine... Şimdi, benim burada görebildiğim kadarıyla bir sıkıntı var. Burada bilgilerin verilmesi stratejisine bir bakmak lazım. Türkiye’de TÜİK diye bir kuruluş var. İstenen sonuç itibarıyla bir istatistik, mikro bazda bir istatistik. Bunu kişisel hâlden çıkarıp yani normatif hâle getirip, bu kuruluşlara verip bu kuruluşların o normatif yani şey üzerinden kişileri falan görmeden bu analizleri yapabilmeleri de Sayın Başkan -siz de bu şeylerden geçtiniz, biliyorsunuz- mümkün gibi geliyor bana. Yani her kuruluşa kişisel verilere bu kadar çok ulaşma imkânını vermek çok doğru değil. Dolayısıyla yani bu, sonuç itibarıyla, kişi hürriyeti bakımından da sıkıntılı bir noktaya doğru işi götürüyor. O nedenle, bu işi güvenilir, yediemin, TÜİK alsın; ne istiyorlarsa, Merkez Bankası nasıl bir veri istiyorsa o hâle getirsin, Merkez Bankasına versin ama Merkez Bankası kim, nedir, nerede, ne var görmesin.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Anayasa’mızın 20’nci maddesinin son fıkrası: “Herkes kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir.” Ben Mahmut Tanal olarak benim bu verilerimin verilmesini ben istemiyorum arkadaş. Ancak devam ediyor “Bu veriler, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller, kanunla düzenlenir.” Kanunla da bu yetki verilmemiş. Ancak geliyoruz, bunun üzerine bir başka kanunla Merkez Bankasına veriyoruz. Geliyoruz, Merkez Bankasının görevlerine bakıyoruz. Merkez Bankasının görevleri neymiş? Merkez Bankasının temel amacı, para biriminin ve para arzının istikrarını sürdürmesidir. Bunun yanında, bankacılık sektöründe son kredi mercisi olmak üzere faiz haddini kontrol gibi görevleri vardır. Yani Mahmut Tanal’ın kişisel verileri, kan değerleri nedir, hangi ilaçları alıyor, hangi doktora gitmiş, kiminle evlenmiş, kiminle hangi çocuğu olmuş yani size ne Merkez Bankası? Türkiye’nin ekonomik parasal durumunu düzelttiniz, Mahmut Tanal’ın kişisel verileri üzerinde bu tartışmayı yaratıyorsunuz değerli arkadaşlar. Bu doğru bir uygulama değil, Anayasa’ya aykırı, uluslararası sözleşmelere aykırı, sizin kuruluş yasanızdaki amacınızda aykırı. Yani eğer gerçekten MahmutTanal’ın kişisel verilerini Türkiye Merkez Bankasına vererek para politikanız düzelecekse ben size vereyim ya, bunun için kanun yapmanıza gerek yok ki.

Teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Sayın Başkan, ben kurum yetkililerine bir soru sormak istiyorum. Bu Sosyal Güvenlik Kurumunda kişilerin sağlık bilgileri dışındaki bilgileri Merkez Bankası ne yapacak?

Konuşulanların dışında, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarından Sosyal Güvenlik Kurumu emekli aylığı alanların yurt dışı mevduat yapıları da sorgulanabilecek mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, kuruma haksızlık yapmayalım. Merkez Bankası kişisel bilgiler, kimin kimle evli olduğu, kimin kan değerlerinin ne olduğunu vesairenin peşinde değil, böyle bir şey söz konusu değil. Merkez Bankasının, biraz önce sayın vekilin görevleri arasında saydığı işlemleri doğru, dürüst, sağlıklı yapabilmesi için veriye ihtiyacı var. “Bunu analiz edeceğim.” diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim verime mi ihtiyacı var Sayın Başkan?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, yok, onu istemiyor zaten, öyle bir şeyin peşinde değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman istediklerini yazsın bize.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yanlış, buradaki ifade yanlış işte, onun için diyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle şey mi olur ya! Böyle bir ihtiyacın varsa ben vereyim ya, Türkiye kalksın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – TÜİK’ten alamaz mı onu?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Alacağı bir yer varsa mesele yok fakat Merkez Bankası bunun peşinde değil.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Efendim, bizim Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (3)’üncü fıkrasında Sağlık Bakanlığının aslında verileri nasıl işleyeceği var zaten. “Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.” Biz zaten bu kanun çerçevesinde bunları alıyoruz ve bizde hiçbir sağlık verisini, merkezde veri tabanında çalışan birisi bile göremez. Sadece kişi kendisi e-devlet üzerinde istediği verisini maskeleyebilir, hekiminin görmesini engelleyebilir, muayene eden hekimin görmesini de sağlayabilir. Bu yetkiler tamamıyla kişinin kendisinde. Verisini silme, sisteme veri gelmesini engelleme gibi haklar tamamıyla vatandaşın kendisine verilmiştir. Bahsettiğiniz engelli veri tabanı bizim Bakanlığın bünyesinde değil zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden aldılar?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun cevabının olması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sağlık Bakanlığından aldılar. Ya, bütün hastanelerdeki zihinsel engellilerin, sanıyorum 12.500 kişinin zihinsel engelli olduğunun bilgisini sizden başka nereden alacak? Bütün hastanedeki verileri alıyor. Yani hiç soruşturma da mı açmadınız?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Heyet raporlarından çıkan veridir bunlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İstanbul’da bu raporda da kullanıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani İstanbul seçiminin iptalinde gerekçelendirildi bu. Ben şimdi HDP”nin milletvekiliyim, onlar da milletvekili. Gitmişler, sizden almışlar bunu. Ben istesem verecek misiniz bana? Hayır. Hani “Bir şey oldu.” diyen bir vekiliniz vardı, ismini hatırlayamadım, o isteyince veriyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kafa sallıyorsun, öyle olmuyor işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani kişisel verileri nasıl korunacak?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Bizde böyle bir veri yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E kim verdi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – İlçe seçim kurulları mı istedi, il seçim kurulu mu istedi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, siz verdiniz, siz, dosyayı siz götürdünüz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bir dakika. Bakın, Yüksek Seçim Kurulu...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soru sordum.

BAŞKAN – Evet, soruyu cevaplandırdınız mı?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Tamam, bitti.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu’nun bir sorusu vardı. Sayın Kuşoğlu, ben size bir söz vereyim, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, şöyle: Mevcut durumda da var, 35’inci maddede. Kurum, veri sahibinin noter onaylı muvafakati veya –şimdi getiriyoruz- e-devlet uygulaması üzerinden kimlik teyidiyle verilen izni olmadan gerçek ve tüzel kişilerle paylaşamaz. Esas olan budur, asıl. Ancak diyor; 5018’e göre 1, 2, 3, 4 numaralı cetvellerde yer alan kurumlarla paylaşılabilir diyor. Bu da kişisel sağlık verisi olmayacak. Sağlık verisi dışındaki kişisel veriler için de bu geçerli. Buna biz Merkez Bankasını ilave ediyoruz, hiçbir sakıncası yok, tamam mı? Zaten mevcut şekliyle var, ancak tutuyoruz, Sağlık Bakanlığına kişisel verileri veriyoruz, öbürlerinde kişisel sağlık verileri yok. Sağlık verilerini veriyoruz, onda da muvafakat aramıyoruz ancak Sağlık Bakanlığına verildikten sonra burada ortak düzenlendiği için başka yerlerle, üniversitelerle, derneklerle vesaire paylaşılabilir, hâlbuki bu sağlık verileri için ayrı bir düzenleme yapılması lazım, 5018’in dışında ayrı bir düzenleme yapılması lazım. 5018’de bahsedilen kamuyla ilgili bilgilerdir, kamunun yararlanabileceği bilgilerdir, sağlık verileri değildir, sağlık verileri hariçtir, onun için ayrı bir düzenleme şart, onu yapalım, onun şartlarını belirleyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, benim soruma da cevap rica ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan’ın sorusuna da lütfen cevap verin.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Öncelikle zaten kişi rızası aranmadan toplum sağlığının korunmasına atıfta bulunan Kişiler Verilerin Korunması Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (3)’üncü fıkrasını okudum. Zaten o kapsamda biz bütün verileri topluyoruz ama biz hiçbir şekilde kimseye kişisel veri verme hakkına da sahip değiliz, bilim kurullarıyla, üniversitelerle ancak anonim veriler paylaşılabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama AK PARTİ sizden aldı, kurumdan aldı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne alması ya!

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşlar, müsaade edin ya.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Biz şu an bulaşıcı hastalıklardan korunma için, işte, toplum sağlığını tehdit eden bir sürü hastalıklar sebebiyle zaten her yerden veri topluyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ayı düzenleme yapılması lazım burada yani aynı yerde ayrı bir bent hâlinde düzenleyelim bunu.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Efendim, bu kanun zaten bize bu hakkı vermiş durumda, biz zaten kendimiz sağlık verisi topluyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, bakın, kişisel sağlık verileri dışındaki verileri tüm kamu kurumları gibi siz de alabiliyorsunuz. Siz şimdi kişisel sağlık verilerini alacaksınız. Bunun düzenlemesini ayrıca yapmamız lazım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Efendim, zaten evrensel bir kavram bu. Toplum sağlığının korunmasıyla alakalı bir kişi onayı dünyanın hiçbir yerinde istenmiyor. Avrupa Tebliği’ne bakın isterseniz, bu Kişisel Verilerin Korunması Kanunu tamamıyla da ona uygun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada kanunda yazıyor Sayın Bakanım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Evet ama Kişisel Verilerin Korunması Kanunu zaten bu hakkı vermiş bize.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Ben tekrar okuyabilir miyim, diyor ki: “Kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.” Kanun bize bu hakkı vermiş, biz bu kanun çerçevesinde işlem tesis ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu düzenleme yapmakta olduğumuz maddeden bahsediyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Ama bu kanun ondan daha sonra çıktı ve bu kanun kişisel sağlık verisine özel...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onda düzenleme yapmıyoruz ki, bunda düzenleme yapıyoruz ama biz şu an.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Zaten bizim reelde de burada bu hakkımız var ve bu kapsamda biz bu verileri...

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, biz bu 5502’nin 35’inci maddesinde düzenleme yapıyorsak –o bahsettiği kanunun durumunu bilmiyorum- bu kanun diyor ki: “Kişisel veri sahibinin noter onaylı muvafakati olmadan kimseyle paylaşılamaz veriler. Sadece 5018’deki kurumlarla paylaşılır, orada da kişisel sağlık verisi olmayacaktır.”

BAŞKAN – Tamam ama ondan sonra da ilave bir istisna getiriyor Sağlık Bakanlığına.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Sağlık Bakanlığı diyor ki: “Bana böyle bir istisna getirin.”

BAŞKAN – Evet, istisnayı buraya koyuyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Fakat bu sefer de herkesle paylaşılmış oluyor. Bu, yanlış olmuş, kişisel sağlık verisini onayı olmadan herkesle paylaşmış oluyor.

BAŞKAN – Şimdi, herkesle paylaşma yetkisi yok Sağlık Bakanlığının.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada “var” diyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Kişisel veri paylaşma yetkisi Sağlık Bakanlığının yok, bizim merkezde dahi hiç kimse kişisel veri göremez, veri tabanlarında bile hiç kimse kişisel veriye erişemez.

BAŞKAN – Nerede diyor kişisel veriyi paylaştığını Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Kurum, bunların dışındaki gayri maddi hakları ile kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek veya tüzel kişiyle ilişkilendirilemeyecek şekilde anonim hale getirdiği verileri araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlar için kamu idareleri, TCMB, bilimsel araştırma yapan kamu personeli, bilimsel dernekler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya üniversiteler ile ücretsiz olarak paylaşabilir.” Sağlık Bakanlığına gönderilenleri buna dâhil etmiş oluyor.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Şu paragrafı, “kurum” diye başlayan paragrafı “veri paylaşılan”ın önüne getirelim, aşağı alalım onu, o zaman sorun çözülüyor. Aşağıda devam ediyor ya, “anonim” kısmını ifade ediyor, ondan sonra “veri paylaşılan kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişiler” diye devam ediyor, oradaki cezai hükmü söylüyor, oraya alalım. Fark etmiyor yani onu buradan alıp aşağıya koyduğumuz zaman yukarıdaki kısım dâhil olmuyor doğal olarak. Çözüyor değil mi problemi Sayın Kuşoğlu? Çözüyor öyle.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilmiyorum, bir bakalım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI ŞUAYİP BİRİNCİ – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bir müsaade edin, arkadaşlar, bizim konuştuğumuz farklı bir şey, sizin düşündüğünüzden farklı bir şey. “Bu madde, sizin kullandığınız ifade alttakileri de kapsıyor mu?” diyor Bülent Bey doğru olarak yani öyle bir tereddüdü var. Yalnız buradaki kurum SGK Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Kurum Sağlık Bakanlığıyla da paylaşır, kurum bu bilgileri...”

BAŞKAN – Tamam, o “kurum” devam etsin, onu alalım, bu sağlıkla ilgili paragrafı alalım, “veri paylaşılan” diye ifade var, onun önüne koyarsak o zaman sorun çözülmüş oluyor.

Böyle bir redaksiyon yetkisi alıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN – Vereceğim efendim.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şundan dolayı arkadaşlar: Bakın, Sayın Bakan Yardımcımız da belirtti. Sayın Bakan Yardımcılarım, kamu sağlığının korunması dışında kişisel verileri kimse paylaşamaz Sağlık Bakanlığında ancak AK PARTİ İstanbul’da 12.562 vatandaşımızın zihinsel engelli olduğu bilgisine ulaştı ve bütün hastanelerdeki verilere ulaştı. Bu veri de bizim bilgimize göre sizin kurumunuz dışında hiçbir yerde yok. Bu konuda soru önergeleri verdik, cevap vermediniz. Hiç soruşturma açtınız mı bununla ilgili Sağlık Bakanlığından nasıl ulaşıldı, nasıl AK PARTİ bunları ele geçirdi diye, cevap vermediniz. Bu veri Sağlık Bakanlığının dışında nereden alınmış olabilir ve AK PARTİ buna nasıl ulaştı? Sağlık Bakanlığından bu verinin sızdığına dair, alındığına dair bir soruşturma açıldı mı?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, Sayın Vekilim, bununla ilgili şöyle bir şey söyleyeyim: Şimdi, bu söylediğiniz konuda AK PARTİ’nin aldığını iddia ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geldi YSK’ye, kendi de söylüyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hayır ama AK PARTİ bunu Sağlık Bakanlığından aldığını söyledi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Efendim, nereden almış olabilir?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şunun için söylüyorum: Bakın, çok yerden almış olabilir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, cevap veriyor ya.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, “kurum”la başlayan Sağlık Bakanlığıyla ilgili paragrafı “veri paylaşılan”ın önüne getirme redaksiyonu kaydıyla oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.14****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 34’üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Biraz önce redaksiyon çerçevesinde 18’inci maddeyi kabul ettiğimizi ifade etmiştik. Bir önceki oturumda redaksiyonla kabul ettiğimiz teklifin 18’inci maddesinde tekrar bir değerlendirme yapıldı ve redaksiyona gerek olmadığına ilgili milletvekilimiz Sayın Kuşoğlu ve diğer arkadaşlarıyla konuşuldu ve maddenin ilk hâliyle kalması kanaati hasıl oldu ve maddenin redaksiyonsuz hâliyle kabul edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi 16’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 32- Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri ile bu maddede tanımlanan diğer finansal kuruluşlarla kredi ilişkisinde bulunan ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliğe göre hazırlanan Çerçeve Anlaşmalarda belirlenen borçlular, bu kuruluşlar tarafından kullanılmış olan kredilere ilişkin olarak alınacak tedbirlerle, geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkân verilmesini sağlamak amacıyla, dahil oldukları risk grubundaki diğer borçlularla bir bütün olarak veya kısmen yeniden yapılandırmaya tabi tutulabilir. Bu madde uyarınca yapılacak finansal yeniden yapılandırmalara ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanan Çerçeve Anlaşmalar ile belirlenir. Bu madde hükümleri bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle uygulanır. Bu süreyi iki yıl daha uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasında;

a) Alacaklı kuruluşlar: Bu Kanunun 3 üncü maddesinde geçen bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 3 üncü maddesinde geçen şirketler, borçlulara doğrudan kredi kullanırmış olan yurtdışında kurulu bankalar ve finansal kuruluşlar, Türkiye’ye doğrudan yatırım yapan çok taraflı bankalar ve kuruluşlar, alacak tahsiline yönelik olarak bu alacaklılar tarafından kurulacak özel amaçlı şirketler ile aynı amaçla 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonlarını,

b) Bağımsız Denetim Kuruluşu: 26/12/2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bağımsız Denetim Yönetmeliği esaslarına göre kurulu ve faaliyet gösteren, Bağımsız Denetim Kuruluşu Resmi Siciline kayıtlı kuruluşları,

c) Birlik: Türkiye Bankalar Birliğini,

ç) Borçlu: Bu Kanun, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 6361 sayılı Kanun, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile yatırım ortaklıkları hariç 6362 sayılı Kanunun 35 inci maddesine tabi kuruluşlar dışında kalan Türkiye’de kurulu şirketleri,

d)Çerçeve Anlaşmaları: Kurumca çıkarılan yönetmelik uyarınca Birlik tarafından hazırlanan ve alacaklı kuruluşlarca imzalanan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarını,

e)Sözleşme: Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları kapsamında borçlu ile alacaklı kuruluşlar arasında imzalanan finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerini, ifade eder.

Finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumlarının tespit edilmesi ve bu kapsamda borçlarının yeniden yapılandırılması sonucunda borçlarını geri ödeme kabiliyeti kazanacağına kanaat getirilmesi şarttır. Borçlarını geri ödeme kabiliyeti kazanamayacağına kanaat getirilen borçlular finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınamaz.

Finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumunun tespiti ve finansal yeniden yapılandırmanın uygulanabilirliğine ilişkin değerlendirme, bağımsız denetim kuruluşlarına, Çerçeve Anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlara veya borçlu tarafından kabul edilmesi halinde alacaklı kuruluşlara yaptırılır.

Bu madde kapsamında finansal yeniden yapılandırmalarda; kredilerin vadelerini uzatmak, kredileri yenilemek, 6361 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilave kredi vermek, anapara, faiz, temerrüt faizi, gecikme cezaları ve kâr payları ile kredi ilişkisinden doğan diğer her türlü alacağı veya bunlardan kısmen veya tamamen vazgeçmek, teminat azaltmak, anapara, faiz veya kâr payı alacaklarını; kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, özel amaçlı şirketler ile 6362 sayılı Kanuna göre kurulan yatırım fonlarına aynı, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir veya temlik etmek, borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, satmak, bilanço dışına çıkarmak, diğer alacaklı kuruluşlar ve alacaklılarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak gibi gerekli görülen tedbirler alınır. Finansal kiralama sözleşmelerine konu mallar için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 307 nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanır.

Kredilerin teminatlarının ya da alacaklı kuruluşlar tarafından iştirak olarak edinilecek borçluların varlık ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değerine ilişkin değerlendirme, taraflardan birinin talep etmesi durumunda, Sermaye Piyasası Kurulunca değerlendirme yapmaya yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yapılır. 6362 sayılı Kanuna göre kurulan yatırım fonları için sermaye piyasası mevzuatında yer alan değerlemeye ilişkin düzenlemeler saklıdır.

Bu maddeye göre yapılan Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmelerde belirlenen esaslar uyarınca;

a)Yapılacak işlemler cezaevi harcı ve 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlardan (yargı harcı dahil) ve düzenlenecek kâğıtlar (Çerçeve Anlaşmaları ve Sözleşmeler dahil) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre alınan damga vergisinden,

b)Alacaklı kuruluşlar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,

c)Kullanılran ve kullanılrlacak krediler kaynak kullanımını destekleme fonundan, müstesnadır.

Bu maddede yer alan istisnalar, alacaklı kuruluşların Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmeler kapsamındaki işlemleri dolayısıyla doğrudan veya dolaylı edindikleri varlıkları ve teminatları, alacaklı kuruluşların kendi aralarında veya borçluya devri hariç, elden çıkardıkları hallerde uygulanmaz.

13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan istisna hükmü, kanuni takibe alınma şartı aranmaksızın alacaklı kuruluşlara ilgili varlıklarını Çerçeve Anlaşmaları ve düzenlenen Sözleşmeler kapsamında devreden kurumlar ile bu suretle ilgili varlıkları devralan söz konusu alacaklı kuruluşların bu varlıkları satışından doğan kazançları hakkında da uygulanır.

25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinde yer alan istisna hükmü, ilgili varlıkların Çerçeve Anlaşmaları ve düzenlenen Sözleşmeler kapsamında alacaklı kuruluşlara devir ve teslimi ile bu suretle ilgili varlıkları devralan alacaklı kuruluşların bu varlıkları devir ve tesliminde de uygulanır.

Sözleşme hükümleri uyarınca tahsilinden vazgeçilen alacak tutarları 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alacaklı için değersiz alacak, borçlu için ise vazgeçilen alacak olarak dikkate alınır. Alacaklı kuruluşlar tarafından dahil oldukları risk grubunda bulunan borçlularla yapılan yeniden yapılandırma işlemlerinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Sözleşmelere göre borçları yeniden yapılandırılan borçlular tarafından alınmış olan teşvik belgelerinin süreleri ve ihracat taahhüt süreleri ile 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanununun geçici 20 nci maddesi çerçevesinde sağlanan kefaletleri de içermek üzere kredi garanti kurumları tarafından verilen garanti ve kefaletlerin süreleri, sözleşmeler ile belirlenen süreler kadar uzatılmış sayılır.

Bu madde hükümlerine göre finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınan bir borçlunun borçlarının Sözleşmenin imza tarihini izleyen yılın başından itibaren 2 yıl içerisinde tekrar finansal yeniden yapılandırmaya konu edilmesi halinde, bu madde hükmünde belirtilen vergi istisnaları ve teşvikler uygulanmaz.

Sözleşmeler ile uygulamaya konulan işlemlerin gerçekleşmemesi halinde dahi, uygulanmış olan vergi, fon ve harç istisnaları geri alınmaz.

Bu maddeye göre yapılan Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmelerde yer alan vergi istisnaları ve teşvikler, bu madde kapsamında düzenlenen sözleşmelere istinaden yapılacak işlemlere birinci fıkrada yer alan süreyle sınırlı olmaksızın uygulanır.”

BAŞKAN – Sayın Savaş, açıklama yapmak üzere buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Finansal yeniden yapılandırmadaki amaç, gelir gider dengesi geçici olarak bozulduğu için borçlarını ödemekte güçlük çeken işletmelere destek olmak. Yeniden yapılandırmayla, yeni itfa planları oluşturarak, ilave kredi verilerek bunların yaşatılması, katma değer üretilmesi, bilançolarının uzun vadede düzeltilmesi; hem kendi bilançolarının düzelmesi, kredi kullandığı bankalarda da işini devam ettirdiği takdirde rasyolarının düzeltilmesi amaçlanmaktadır.

Tabii, bugün itibarıyla baktığımızda bu yapılandırmalar nasıl oluyor? Bu yapılandırmalar, düzenleyici otoritenin yayınlamış olduğu Karşılıklar Yönetmeliği çerçevesinde yapılmakta. Tabii, bu yapılandırmalarda bankalar, banka yönetimi, bankacılar, mevcut mevzuat dâhilinde inisiyatif kullanabilmekte, anapara silme, ilave kredi kullandırma konusunda çok fazla yetki kullanamamakta. Kullandığı takdirde, ileriye dönük olarak ilave kredi verdiğinde, efendim anaparadan düştüğünde, ileride diyelim ki o firma temerrüt ve “default” olduğunda herhangi bir sorumluluk doğar.” düşüncesiyle iştahlı davranmamakta.

Tabii, son dönemde de baktığımız zaman, özellikle 2018 yılının Ağustos ayından itibaren yaşanan kur şoku, artı faizlerin yükselmesi, enflasyon nedenlerinden dolayı reel sektördeki o firmaların bilançolarında da bozulma yaşanmaya başladı. Onunla ilgili ben birkaç rakam paylaşmak istiyorum.

2017 yılının sonu itibarıyla tahsili gecikmiş alacaklar yani krediler, bankalarda birinci grup, ikinci grup, üçüncü grup olarak sınıflandırılmakta. Birinci gruptaki krediler canlı krediler, hayatını devam ettiren, ödeme yükümlülüğünde bir problem olmayan, taksitlerini ve faizlerini zamanında yatıran, bir problem yaşamayan firmalar olarak değerlendirilmekte.

İkinci grup firmalar da yakın izlemedeki firmalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rakam ne?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Paylaşacağım, rakamları da paylaşacağım.

İkinci gruptaki krediler de taksitlerini, faiz ödemelerini zamanında yapamayan, daha çok bir aydan sonra o sınıflandırmaya giriyor. Diyelim ki bir firma taksitini yatıramadı, üzerinden bir ay süre geçti, 31'inci günde yakın izleme sınıflandırmasına dâhil edilmekte ve altmış gün daha burada kaldığında toplam doksan gün olduğunda üçüncü gruba yani tasfiye olunacak alacaklar sınıfına girmekte. Ondan sonra banka bununla ilgili olarak icrai aşama, hukuki süreç başlatıyor.

Tabii, 2017 yıl sonuna baktığımızda, tahsili gecikmiş alacakların toplam tutarı 64 milyar TL. 31/3 itibarıyla baktığımızda, o ilan edilen sektör rakamına baktığımızda bu rakam 106 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkinci grup mu?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, tasfiye olunacak alacaklar kısmı yani üçüncü gruptaki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 64 neydi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – 64, 2017 yıl sonu, yaklaşık 1,5 yıldan sonra bu rakamlarda bir artış var. Yani biz niye bu düzenlemeyi yapıyoruz, niye böyle bir düzenlemeyi buraya getirdik, neden ihtiyaç olduğunu açıklamak adına ben bu rakamları paylaşmak istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 107 cari mi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Evet, evet, 31/3 itibarıyla ilan edilen, bu sektörün.

Yakın izlemedeki kredinin toplam tutarı da ikinci gruptaki, 92,8 yani 93 milyar 31/12/2017, bir buçuk yıl önceki rakam. Şimdi de 31/3 itibarıyla 285 milyar. Yani burada bir artış var ve TOA rakamları yani tasfiye olunacak MPR rakamlarına baktığımız zamanda da orada bir yıl gibi kısa bir süre içerisinde 3'ten 4,5'lara doğru giden bir seyir var. Yani bizim bu düzenlemeyle bankacıların elini güçlendirmemiz, banka yönetiminin elini güçlendirmemiz gerekiyor. Ayrıca, tabii bu düzenlemenin içerisinde hem alacaklı kuruluşlar hem bankalar hem borçlular için de bir teşvik unsurlarını dâhil ettik yani vergi, resim, banka sigorta muamele vergileri, harçlar, tapu harcı, ipotek, damga vergisi gibi birtakım şeyleri buraya getirdik.

Diğer taraftan, tabii bu finansal yapılandırma ile ilgili olarak geçmişte buna benzer bir örnek var, İstanbul yaklaşımı. 2002 yılında uygulanan bir İstanbul yaklaşımı var ve bir de başarılı olan bir uygulama var. O uygulamanın bire bir benzeri bugün getirdiğimiz bir çerçeve anlaşması belirleniyor. Bu yeniden yapılandırılacak kredilerle ilgili olarak nasıl bir yöntem izleneceğine dair bir çerçeve anlaşması oluşturuluyor. Bu çerçeve anlaşmasını da bugün sektördeki, kamu bankaları ve özel bankalar olmak üzere hepsi imzalamış vaziyette. Özel bankanın 1 tanesi imzalamamış diye biliyorum ama o da herhâlde imzalayacak. Sektördeki tüm bankalar bu çerçeve anlaşmasını imzalamış vaziyette. 2002 İstanbul yaklaşımı yaklaşık üç yıl devam etmişti. Bu dönemde bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü yaklaşık 200 milyar civarındaydı; kredilerin toplamı da 74 milyar dolardı ve İstanbul yaklaşımı çerçevesinde yapılandırılan kredinin toplam tutarı da 6 milyar dolar civarında, yüzde 8'e tekabül ediyor. Tabii orada bankalar arasında biz uzlaşma kültürü, karşılıklı bir diyalog kültürünü de geliştirdi. 2001 yılı sonunda

tasfiye olunacak alacaklar oranı yüzde 11'di, krizden sonra 29'a çıktı ve sonra 2004 yılının sonunda da 6'lara düştü hatırladığım kadarıyla. Yani bu hakikaten İstanbul yaklaşımı o dönemde kullanıldı ve olumlu sonuçlar, güzel sonuçlar elde edildi.

Tabii, dün de genel değerlendirmelerde, buradaki konuşmalarda yeniden yapılandırmayla ilgili, finansal yaklaşımla, yapılandırmayla ilgili olarak bir "Fonlama ihtiyacı olmayacak mı?" şeklinde bir soru geldi. Evet, fonlama ihtiyacının çok fazla olacağını ben düşünmüyorum ve zaten Merkez Bankası bankalara ihtiyacı olan fonlamayı likidite çerçevesinde yapıyor. E, olsaydı kötü mü olurdu? İyi olurdu ama bugün için bu likidite imkânları, TL'ye olan ihtiyaç belli, dün de bunları hep konuştuk, bugün de konuşuyoruz. Ve tabii bir de, ayrıca, şu an itibarıyla –dün de belirttim- bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 4 trilyon 300 milyar TL'ye yükselmiş vaziyette. Bunun içerisinde toplam nakit kredilere baktığımızda sadece nakit olan risk 2,5 trilyon yani 2,6 trilyona yükseldi. Gayrinakdi kredilere baktığımızda yani teminat mektupları, akreditifler, diğer kredilere baktığımızda da bir 800 milyar da orada var. Yani bu büyüklüğün bugün ve gelecekte yönetilmesi gerekiyor. Bu rasyoların bozulmaması adına bankalardan kredi kullanan ve bu bankaların bilançolarının neredeyse yüzde 75'ine yaklaşan bu büyüklüğün yönetilmesi gerekiyor, bu amaçla getirdik. Tabii ki konuşmalar esnasında sorularınızı da yanıtlayabilirim, birlikte, düzenleyici otoriteden arkadaşlarımız var, genel hatlarıyla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kredilerin dağılımı...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Kredi derken, şu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkinci grup, birinci grup krediler dağılımı var mı, batan krediler...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Onlar çok sağlıklı bir şekilde... Şöyle: Firmalar birçok bankalardan kullanabiliyor. Sayı anlamında verdiğiniz zaman, mükerrer bir sayı olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rakam...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Kümülatif rakam verdim biraz önce.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kredilere göre dağılımı var mı? Hani, işletme kredileri...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Şöyle, sektör olarak şunu verebilirim: Mesela, ikinci grup yakın izleme kredisinde, inşaat sektörünün yakın izlenen krediler içerisinde payı yüzde 5,5. Enerji sektörünün yüzde 13,7.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela tüketici kredileri bunun içinde ne kadarını oluşturuyor?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Var. Var: Mesela bireysel, yani şu an 31/3 itibarıyla takipteki yani üçüncü gruptaki, artık yükümlülüklerini doksana gün boyunca yerine getiremeyen firmalar içerisinde, 106 milyarın içerisinde bireysel ihtiyaç takip riski 11 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 11...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Evet.

Konut kredileri 1,1.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konut 1,1. Ticari krediler...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Tabii, bunun içerisinde ticari, KOBİ gibi ayrımları da biraz sonra arkadaşlardan da...

Bakın, ikinci gruptaki rakam 284 milyar, otuz gün sonra o ikinci gruba atılıyor. Yani taksitini zamanında yatırmamış, faizini yatıramamış, otuz gün sonra. Bunun içerisinde, o doksana güne giderken altmış gün içerisinde yatırabiliyor. Yani zaman zaman o gruba giriyor çıkıyor, giriyor çıkıyor. O nedenle bunun tamamının takibe gidecek diye, tamamı tasfiye olunacak alacaklar, üçüncü...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zorlanan...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ya “zorlanan” demeyelim de, işte, bu tip firmalara bizim bu yapılandırma programıyla, bu düzenlemeyle nefes aldirmek yani vadelerini uzatmak, belki yeni kredi veremsek bile... Diyelim ki kırk sekiz ay vadeli bir firma var, bir firmaya kırk sekiz ay kredi kullanılmış, taksitleri ayda 1 milyon. Ya, bunu biz doksan altı aya çıkardığımızda ayda 500 ödeyecek yani belki kredi veremsek bile o firmaya her ay bir 500 bin ilave bir kredi vermiş gibi nefes almasını sağlayacağız. Bunlar, tabii, rapora bağlanacak. Biraz önce söylediğim gibi, bu yeniden yapılandırma kapsamında çerçeve anlaşması var. O çerçeve anlaşması içerisinde ilave kredi verebilmenin şartları var.

Bir de, tabii, özellikle bir firma diyelim ki 5 tane bankadan kredi kullanabiliyor. Firma ödeme anlamında güçlük yaşıyor, bankaya gidiyor, yeniden yapılandırma talebinde bulunuyor, riski büyük olanlar mutabakata varıyor “Yapılandırılım.” diyor ama riski küçük olan, alacağı fazla olmayan banka riskini bir an önce tahsil etmek adına yanaşmıyor. Burada alacaklı kuruluşları bir araya getirip mutabakat sağlayıp borçlu firmanın yaşatılması, hayatını devam ettirmesi, zaten hayatını devam ettiremiyorsa –dün de söyledim- tasfiye edilmesi; yaşatılması gereken bir firma varsa yaşatmak, yaşatılması imkânsız olan varsa da bunun tasfiye edilmesi... Zaten çerçeve anlaşmasında bunun koşulları, ilave kredi vermenin koşulları, anaparadan silmenin koşulları, hepsi var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle yapalım: Daha iyi tartışma ortamı oluşturmak için şu anda elimizde yine bu maddeyle ilgili, sizlere de dağıtıldı herhâlde, önergeler var. Bu önergeleri de okutayım, o çerçevede değerlendirme yapılırsa çok daha anlamlı olur diye düşünüyorum.

Bu önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 16’ncı maddesiyle 5411 sayılı Kanun’a eklenen geçici 32’nci maddenin yedinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini; sekizinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını, mevcut son fıkrada yer alan “Sözleşmelerde yer alan” ibaresinin “Sözleşmeler için sağlanan” şeklinde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Şirin Ünal

İstanbul

“Bu fıkra da yer alan istisnalar, alacaklı kuruluşların Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmeler kapsamındaki işlemleri dolayısıyla doğrudan veya dolaylı edindikleri varlıkları ve teminatları, alacaklı kuruluşların kendi aralarında veya borçluya devri hariç, elden çıkardıkları hallerde uygulanmaz.”

“Bu madde uyarınca yapılacak teminat azaltma, anapara ve diğer alacaklardan vazgeçilerek kayıttan düşme yahut benzer işlemlerle kredilerin yeniden yapılandırılması bu Kanunun 160 ncı maddesi ile düzenlenen zimmet suçunu oluşturmaz.”

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

“MADDE 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 53 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Karşılıklar, teminatlar ve kayıttan düşme

MADDE 53- Bankalar, krediler ile ilgili olarak doğmuş veya doğması muhtemel zararların karşılanması için yeterli düzeyde karşılık ayrılmasına, kredilerin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesi ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre kayıttan düşülmesine, kredilerin yeniden yapılandırılması dâhil geri ödemelerine ilişkin politikaları oluşturmak ve uygulamak, bunları düzenli olarak gözden geçirmek, tüm bu hususları icra edebilecek gerekli yapıları tesis etmek ve işletmek zorundadır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

Bu madde uyarınca krediler ile ilgili olarak ayrılan özel karşılıkların tamamı ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Bu madde uyarınca özel karşılık ayrıldıktan sonra tahsil imkanı kalmaması nedeniyle kayıttan düşülen krediler, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesi hükümleri kapsamında değersiz alacak addolunur.”

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2019 esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

“MADDE ...- 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu şirketlerce özel karşılık ayrıldıktan sonra tahsil imkanı kalmaması nedeniyle kayıttan düşülen alacak, 213 sayılı Kanunun 322 nci maddesi hükümleri kapsamında değersiz alacak addolunur.””

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle, ben kısaca size özetlemeye çalışayım: 17’nci madde geçici olarak düzenlenmiş bir madde. Burada kayıttan düşme ve zimmet konusu var yani kayıttan düşme ve zimmet geçici madde olarak düzenlenmişti. Kayıttan düşme, kalıcı madde hâline getiriliyor. 17’nci maddedeki zimmet konusu da 16’ncı maddeye ilave ediliyor. Doğru mu Sayın Savaş?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Evet, aynen.

BAŞKAN – Yani işin özeti bu gördüğüm kadarıyla. Bu çerçevede arkadaşlarımız görüşlerini, düşüncelerini ifade ederlerse...

Buyurun Sayın Savaş.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Özellikle değersiz alacak olarak kayıttan düşmeyle ilgili -geçmişte ben de finans sektöründe çalıştığım için biliyorum- maliye tarafı bunu kabul etmiyordu. Biz yüzde 100 alacak ayırmamıza rağmen, karşılığını ayırmamıza rağmen, oradaki hukuk tüketilmesine rağmen takipteki alacaklarla ilgili artık hukuk bitmiş, alacaklı yok, teminat da yok, maliyeye gittiğimizde biz bunları düşmek istiyoruz, düşemiyoruz “Hayır düşemezsiniz, düştüğünüz zaman bir vergi doğar.” şeklinde bir açıklama... Özel bankalar bunu ne yapıyor? Özel bankalar bunu varlık yönetim şirketlerine satıyor. 100 liralık bir alacaksa ortalama 10-15 liraya ihaleyle satılıyor. Bugüne kadar da bu miktar, epey bir miktar yani satılıyor. Tabii, kamu bankaları bunu varlık yönetim şirketlerine özellikle satamıyor. Ama bu düzenleme ne getiriyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Vatandaşa satacak, bize satacak yani, vergilerimizle ödeyeceğiz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Şöyle: Bunu nazım hesaplara alma yetkisi veriyor. Vergi doğmayacak, ileride tahsil ettiği zaman o tahsil kâr olarak yazılacağı için, direkt olarak yüzde 100 karşılık ayrıldığı için bunun da vergisini maliyeye verecek. Böylelikle uzun yıllardan bu yana, özellikle 2001 ve öncesi banka bilançolarında olan ve rasyoları bozan bu tip alacaklar nazım hesaplara alınmış oluyor. Böylelikle biraz olsun banka bilançoları, rasyoları temizlenmiş oluyor ama kayıttan falan gitmiyor, bir yere gitmiyor, nazım hesaplarda izlenmeye devam ediyor. Muhasebe olarak tahsil kabiliyeti olunca diyelim ki bir şekilde bulundu -yine takip ediyor, hukuk yine araştırıyor- tahsil ettiğinde orada kâr olarak yazılıyor, neticesinde de vergisi maliyeye veriliyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bizim iki gün önceki görüşmemizde arkadaşlar özellikle “Bunu hem Avrupa Birliği hem de uluslararası normlara uygun hâle getirme şartımız var, sürekli olarak biz bu konuda eleştiriliyoruz.” şeklinde bir ifade de bulundular. Bu çerçevede de böyle bir önerge arkadaşlarımız tarafından verildi. Bununla ilgili değerlendirmeyi de yaparsanız tabii çok memnun olurum.

Sayın Kuşoğlu, sizden başlayalım lütfen.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, usulle ilgili önce söz almak istiyorum. Şimdi, bu uzun bir madde, karışık ve çok da önemli, çok hayati bir konu bu. Onun için sektörlere ilgili temsilciler de bilgi verilerse, görüşlerini de açıklarlarsa biz de ona göre konuşuruz, bunu toparlamak zor olacak.

BAŞKAN – Önceden bilgi versinler, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama ondan önce Mustafa Bey’e bir şey sorayım: Yakın izlemedeki kredilerin ve takipteki kredilerin toplamı aşağı yukarı 400 milyara mı yaklaşıyor?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – 284+106 yani yaklaşık 400, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, 400 milyar falan diyebiliriz, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altıncı aya taşırırsak...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ağustos ayında sektörün verileri, gerçekçi rakamlar, bilançolar o dönemde açıklandığı için...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Uygun görürseniz Başkanım, Bankalar Birliği, BDDK, onlar da açıklayabilir.

BAŞKAN – Bankalar Birliği Genel Sekreteri Ekrem Bey...

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, sizi ve Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

Böyle bir konunun neden ihtiyaç olduğu hususunu bilgilerinize sunmak istiyorum. Türkiye ekonomisini etkileyen çok sayıda değişkenin kısa bir süre içerisinde hareket hâlinde olduğunu görüyoruz. En önemlisi küresel gelişmeler ve maalesef uluslararası küresel piyasalarda bir sakinlik oluşmadı. Gelişmiş ülkelerde ve özellikle Türkiye’nin dış ticareti içerisinde yüksek paya sahip olan AB’de ekonomik durgunluk hâlâ devam ediyor ki bizim dış ticaretimizin yüzde 45’ini oluşturuyor AB ülkeleriyle ticaret. Yine, Türkiye’nin uluslararası piyasalardan kaynak sağladığı ülkelerde de gelişmeler çok sağlıklı değil. Bazı gelişmiş ülkelerde faiz oranlarında yükselme yönünde eğilimler var ve gelişmekte olan ülkeler arasında uluslararası piyasalarda pay kapma yarışı devam ediyor. Diğer taraftan, uluslararası siyasi alanlarda da Türkiye’yle ilgili özellikle geçen sene yaşadığımız bazı

sıkıntılar oldu. Üçüncü konu: Jeopolitik riskler. Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada yaşanan gelişmeler Türkiye ekonomisine ilişkin yurt dışı yatırımcıların algısını sürekli olarak etkiliyor. Ve dördüncüsü de Türkiye ekonomisinde gerek sık yapılan seçimler nedeniyle gerekse son beş yılda yaşanan birçok olaydan dolayı riskler oldukça yüksek seyrediyor. Fakat daha da önemlisi -burada da daha önce belirtildi- bankacılık sektörü bir risk alma sektörü, ticari hayat bir risk alma sektörü. Farklı nedenlerle de yaşanan gelişmeler -bu olayların dışında- Türkiye ekonomisinde şirketlerimizi ve bankalarımızın performansını etkiliyor. Örneğin, Soma'da kömür havzasında yaşanan olay, depremle ilgili gelişmeler, zaman zaman mücbir sebep sayılabilecek doğa olayları gibi olaylar borçluların ödeme kapasitelerini, nakit akımlarını olumsuz etkileyebiliyor. Daha da önemlisi, bir örnek vermek istiyorum, 2015 yılı Kasım ayında Suriye sınırında bir Rus uçağının düşürülmesinden sonra özellikle Rusya'dan Antalya'ya gelen turist sayısında 2016 yılında ciddi bir azalma bekleniyordu. Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ocak ayında yaptığı toplantıda dedi ki: "Antalya'ya gidelim, turizm yatırımcılarına, yatırımcı girişimcilere moral verelim. Diyelim ki: 'Turizm sektörü son derece güçlü, teminatları sağlam fakat turistler gelmediği için nakit akımları 2016'da bozulacak.' Biz onlara belli bir süre verelim durumları düzelinceye kadar." Tabii, şu anda memnuniyetle izliyoruz ki Antalya'da son iki yıldan beri yatak yok, hepsi dolu. Bunların bankacılık sistemi ve...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir uçak daha düşseydi bu olmazdı yani. Siz bize teknik durumu anlatın, siyaset anlatmayın.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Estağfurullah efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz teknik bilgi bekliyoruz. Bir uçak daha düşseydi bu dediklerinizin hiçbirisi olmazdı.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu risklerin nereden kaynaklanabildiğini ve beklenmedik olaylar karşısında reel sektörün, şirketler kesiminin borçlarını ödemekte zaman zaman sorunlarla karşılaşabildiğini görüyoruz. Onun için, bankacılık sektörü reel sektörün nakit akımlarındaki bozulmaların borçlarını ödemekte neden olduğu zorlukları kısmen hafifletebilmek için onlara ek vade, ek süreler verdi veya bazı teminatlarını serbest bırakmak konularında yardımcı olmaya çalıştı; esas olan bu. Fakat Sayın Başkanım, bizim Bankacılık Kanunu'muzda ve İcra ve İflas Yasası'nda yapılandırmaya ilişkin bir düzenleme yok, sadece Karşılık Yönetmeliği'nde yapılandırmaya ilişkin bir tanım var ve bu yapılandırmaya ilişkin ihtiyaçlar ortaya çıktığı zaman bankacılık sektörü tereddütlerle karşılaşıyor çünkü bazı firmalar faizlerin bir kısmının aşağı indirilmesini istiyor veya silinmesini istiyor veya uzun vadelerde borç yapılandırmasını istiyor. 2002 yılında benzer bir olay yaşandığında bankacılık sistemi "İstanbul yaklaşımı" altında bir yapılandırma yapmıştı ve o zaman 8,1 milyar TL'lik yapılandırma gerçekleştirilmişti. Az sayıda firma, alacaklı bu yapılandırmayı gerçekleştirdi. 2006 yılında "Anadolu yaklaşımı" altında bir yapılandırma prosedürü uygulandı, 205 milyon TL, 105 firma yapılandırıldı. 2018 yılının aşağı yukarı Mayıs ayından bu yana da yapılandırmalar devam ediyor şirketlerin talebi nedeniyle.

Sayın vekilimizin söylediği gibi, bankacılık sektöründe mart sonu itibarıyla 108 milyar TL yapılandırılmış krediler var. Bu kez çok sayıda bankamız var alacaklı durumda çünkü bankacılık sektörünün kredilerinin bilanço içerisindeki payı yüzde 65'lere geldi; oldukça yüksek bir pay ve bunun yüzde 70'i ticari alacaklardan oluşuyor. Bu ticari alacaklarımızın bütün içinde aşağı yukarı yüzde 50'si büyük işletmelerde, yüzde 25'i KOBİ'lerde ve kalanı da bireysel kredilerden oluşuyor. Yapılandırmalarda bireysel talepleri de karşılıyor bankalar ama bu daha kolay bir prosedür çünkü

uygulanması da basit, bir ya da iki bankayla çalışmış tüketicilerimiz fakat çok sayıda bankanın ticari müşterilerle yapılandırılmasında sürecin daha hızlı işlemesi için Bankalar Birliği geçmiş tecrübeleri de dikkate alarak bir çerçeve anlaşması talep etti, BDDK'miz bir yönetmelik hazırladı ve bu yönetmeliğe göre çerçeve anlaşması uygulamalarına başladık. Bu arada da bundan bağımsız, bankalarımız bir araya gelerek yapılandırmalar yaptılar. Zaten bu 108 milyar TL bugüne kadar olagelen stok rakam. Özellikle de büyük ölçekli işletmelerde ağırlık verildi, konsantrasyon orada duruldu çünkü eğer büyük işletmeler hızlıca toparlanırsa KOBİ'lerde ve onların ticari alacaklılarında da iyileşme olur diye düşündük. Dolayısıyla bankacılık sektörü açısından "yapılandırma" tanımının yapılması ve bu yapılandırmaya ilişkin bankaların bir araya gelerek müşterilerine ekonomik toparlanma başlayıncaya kadar zaman sağlanması konusunda böyle bir düzenlemenin yararlı olacağını sektör düşünüyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bankalar Birliği Genel Sekreterimize teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen yok.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün geneli üzerinde görüşlerimi açıklarken bu konuyla ilgili olarak Sayın Savaş'ın söylediği bir cümleden hareket etmiştim, demişti ki: "Sorunlu krediler konusunda yapılandırılabilir olanları yapılandırılmalı yani tasfiye edilmesi gerekenleri de edelim artık; o noktada ekonomimiz." Doğru, yapılması gereken bu, tasfiye edilmesi gerekenler edilecek, yapılandırılması gerekenler de yapılandırılacak yani canlandırılması gerekenler, hayatiyet kazanabilecek olanlar öldürülmemeli, ekonomiye kazandırılmalı ama ölmüş olanlara da artık hayatiyet kazanması mümkün olmayanlara da artık serum bağlanmamalı, boşu boşuna kaynak akıtılmamalı. Yalnız bu, basit olan bir konu değil yani basit görünüyor ama basit değil, tutup da burada bu ayrımın net olarak yapılabilmesi lazım.

Bu 16'ncı maddede bununla ilgili olarak tam bir netlik yok. Şimdi, bu konuyla ilgili karar verecek olan... Paragrafı okuyorum, şöyle: "Finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumunun tespiti ve finansal yeniden yapılandırmanın uygulanabilirliğine ilişkin değerlendirme, bağımsız denetim kuruluşlarına, Çerçeve Anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlara veya borçlu tarafından kabul edilmesi halinde alacaklı kuruluşlara yaptırılır." Bunun bence biraz daha detaylandırılması lazım, hangi koşullarda yapılacak, kimler var, bu kapsam içerisinde yer alabilecek kuruluşlar nelerdir? Bunu daha net olarak yapabilmemiz lazım. Çünkü şöyle bir şey var: Bu, genel olarak, iktidarı da töhmet altında bırakabilecek bir konudur. Bu, sermayeye de farklı bir boyut getirebilecek bir konudur. Çok dikkatli olunması lazım yani "Bununla ben istediğim adamı yaşatırım, istediğimi öldürürüm." mantığı bir iktidar için yanlış olur, büyük sıkıntı olur böyle bir dönemde; çok riskli bir konudur. Burada mümkün olduğu kadar adil olmak lazım, hukuk kuralları içerisinde davranmak lazım, herkese eşit davranmak lazım. Sonuçta birilerinin iflas etmesi lazım, iflas ettiğinin, hayatiyet kazanmayacağının kabul edilebilir olması lazım. Sayın Savaş, bu konuyla ilgili olarak daha ayrıntılı bir düzenleme yapmamız gerektiğine inanıyorum.

Sadece bu değil tabii, işin bir hukuki boyutu var bir de mali boyutu var. Hukuk boyutuyla ilgili olarak BDDK'nin de görüşünü alacağız herhâlde. Daha dikkatli olmamız lazım, onunla ilgili olarak biraz sonra tekrar konuşmak istiyorum Sayın Başkan müsaade ederseniz. Ama bir de mali boyutuyla ilgili olarak 400 milyar liralık bir riskimiz var gördüğümüz kadarıyla. Bu 400 milyarlık risk önemli. Bunun bankalar tarafından mevcut çerçeve içerisinde, mevcut yapıları içerisinde, mevcut kaynakları içerisinde kendileri tarafından finanse edilmesi çok zor. Siz de Ekrem Bey de konuşmalarınızda ifade

ettiniz, 2002 ve 2006'daki İstanbul ve Anadolu yaklaşımlarından daha farklı koşullar olduğu net ortada yani daha büyük bir sıkıntıdan bahsediyoruz, çok daha büyük bir sıkıntıdan bahsediyoruz, çok daha büyük rakamlardan bahsediyoruz. Dolayısıyla eğer bir fon söz konusu değilse, ilave olarak bankalara bir kaynak aktarılmayacaksa bu işin çok daha büyük sıkıntı getireceği ortadadır. Bu işi yapamıyorsak, bir defada girip devlet olarak bu konuyu halledemiyorsak çok daha büyük bir enkazla karşı karşıya kalırız, çok daha büyük bir sorun ötelenir, altından kalkılmaz hâle gelir ya da çok daha maliyetli bir şekilde halledilebilecek duruma gelir ki herhâlde hiçbirimizin isteyeceği bir durum değildir bu. Onun için bir fon yaratılması, oluşturulması lazım. Buna ilişkin sanki düzenlemeler de var "...sermaye Piyasası mevzuatında yer alan değerlendirmeye ilişkin düzenlemeler saklıdır." demişsiniz. Bununla ilgili tedbirler de mesela şöyle: "...yatırım fonlarına aynî, nakdî ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir veya temlik etmek, borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynî değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, satmak, bilanço dışına çıkarmak, diğer alacaklı kuruluşlar ve alacaklılarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak gibi gerekli görülen tedbirler alınır." "...tedbirler alınır." derken neden böyle bir cümle kullandık bilmiyorum. Tedbirleri kim alır? BDDK tarafından alınması lazım, "...tedbirler alınır." demiş. "Finansal kiralama sözleşmelerine konu mallar için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 307 nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanır." Şu şeyi yakalamaya çalışıyorum "Fonlar da oluşturulabilir." denmiş bir yerde, fonların oluşturulması da söz konusu. Sayın Savaş, bunları daha net hâle getirmemiz lazım sanki, hem işin hukuki boyutunu hem de kaynak boyutunu daha net yazmamız lazım. Nereden oluşturulacak kaynakla bu işi halledebileceğimizi görmemiz lazım. Kim demişti? "Merkez Bankasından sağlanacak kaynakla bu halledilebilir." diye. Bu, halledilebilecek bir konu değil Merkez Bankasından sağlanacak kaynaklarla. Şu şartlar altında halledilebilecek bir konu değil. Onun için, daha detaylı oluşturulması lazım bu hükümlerin.

Tekrar döneceğim Başkanım müsaade ederseniz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Ben de tekrar bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Efendim, şu anda konuşmakta olduğumuz, üzerinde müzakere yapmakta olduğumuz konu finans sistemi ve bankacılık sistemi ve son derece önemli. Dolayısıyla ağzınızdan çıkacak her kelimenin ölçülerek, tartılarak söylenmesi lazım. Çünkü bankacılık sistemi, finans sistemi hiçbir şeye benzemez. Öyle bir cümle kurarsınız ki olmayan bir sorunu olur hâle getirebilirsiniz, öyle bir cümle kurarsınız ki olan bir sorunu, belki çok basit bir şekilde atlatılabilecek bir sorunu çok derinleştirebilirsiniz. Bu bir sanat işi, bu bir tecrübe, deneyim işi.

"Lords of Finance" diye bir kitap var. 1914-1936 yılları arasındaki 4 ülkenin Merkez Bankası başkanlarını iletişim açısından inceleyen bir kitap. O kitabın 5'inci sayfasında bu tür bir iletişimin ne kadar önemli olduğu konusunda iki paragraf var, eğer bulabilirseniz orayı okumanızı istiyorum. Dolayısıyla, bankalar hakkında konuşuyoruz, finans sistemi hakkında konuşuyoruz; kelimelerimizi ölçerek, tartarak, bin düşünüp bir kere konuşmalıyız. Bu, son derece önemli.

İkincisi, en samimi duygularıyla, kalbimin en derininden söylüyorum, inşallah şu yaptığınız düzenleme sizi, ülkemizi başarılı kılar ve şu anda içinden geçmekte olduğumuzu bu sıkıntılı dönemi sona erdirir. Ama ben bunun böyle olacağını pek düşünmüyorum. İnşallah ben yanılırım ve sonucu aldıktan sonra da gelir gerekirse elinizi de operim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Estağfurullah.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiç problem değil. Ancak şu anda yaptığınız düzenleme bilgiye dayanmıyor, bir makro çerçevesi yok. Yeterli bilgiye dayanmayan, makro çerçevesi olmayan bu düzenleme bence zaman kazanmaktan başka bir şey değil. Şunu hayal ediyorsunuz, ümit ediyorsunuz –inşallah bu hayaliniz ve ümidiniz de gerçekleşir, gerçekleşirse de memnun olurum- ekonomi daralıyor, ekonomi daraldığı için ekonomik aktivite zayıf, kredi alanlar üretemediği ve satamadığı için toplam talep az, yeteri kadar “cash flow generate” edemiyorlar, nakit akımları yok ama günün birinde bu ekonomi tekrar canlanacak, ekonomik büyüme harekete geçecek, dolayısıyla bu çalışmayan, ölü olan krediler tekrar canlanacak, faiz taksitleri ve anapara ödemeleri ödenecek ve zamanla bunun içerisinde çıkacağız. İnşallah böyle olur, keşke böyle olsa. Ama maalesef böyle olması son derece zor, onu size söyleyeyim.

Ben bu yaptığınız düzenlemelerle ilgili olarak madde bazında çok fazla bir katkı yapabileceğimi düşünmüyorum çünkü çok karmaşık ve ayrıca söylediğimizin de sizin tarafınızdan -şu ana kadar olan biteni dikkate aldığımızda- dikkate alınacağını, bir değişikliğin kabul edileceğini de düşünmüyorum. Siz bunu aynen kabul edeceksiniz ama ben kendiperspektifimden olayı nasıl gördüğümü bir açıklamak istiyorum. Türkiye ekonomisi kredi bağımlısı bir ekonomi. Biz 2010 yılında yüzde 9 küsurlukbüyümeyi yüzde 40 kredi genişlemesiyle yaptık. Takip eden yıldaki yüzde 8’in üzerindeki büyüme yine kredi büyümesiyle oldu. Kredi büyümesinin iki ana temel nedeni var. Bir, mevduatın büyümesi; iki, dış kaynak girişi. Ekonomi daraldığı için mevduat büyümesi söz konusu değil, dışarıyla olan ilişkilerimizin de ne olduğu şu anda belli, neredeyse bir “credit crunch” hâline geldik. Dolayısıyla gerçekten şu anda bankalarımızınkredi verecek takatleri yok. Öbür taraftan, bankalar kredi vermeye razı olsalar bile karşılarında teminat verebilecek, güvenilir, vaktinde faizini ve anapara taksitlerini ödeyebilecek, kredi talep edecekler yok. Dolayısıyla böyle bir çıkmazın içerisine girmiş vaziyetteyiz. Şu anda gündemde olan bu iki madde, bu “credit crunch” dediğimiz olayı tekrar harekete geçirip ekonomiyi yeniden aktivite etmeye yönelik bir şey. Niyet iyi, akıbetinin ne olacağını da zaman içerisinde göreceğiz.

Şimdi, bu düzenlemelerin sonuç verebilmesi için her şeyden önce bir kere teşhisimizi doğru koymamız lazım. Doğru teşhis doğru bilgiyle, doğru veriyle olur. Fakat şu anda, sabahtan beri gördüğümüz, gerek Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili yaptığımız düzenleme gerekse yurt dışından ithal edilen arabalarla, araçlarla vesaireyle ilgili yaptığımız yani iki gündür konuştuğumuz konularda ortaya çıkan durum şu ki: Artık bu ülkede en azından önündeki beş yılı, on yılı görebilecek ve ona göre plan ile proje yapabilecek, ona göre risk alabilecek bir hukuki düzen, kurallı bir sistem yok, duruma göre bir yönetim var şu anda. Kurala göre bir düzen olmadığı için de insanlar risk almaktansa kenara çekiliyorlar ve beklemeye gidiyorlar. Şu anda iç talebin çökmesinin ana nedeni de bu. Dolayısıyla bizim burada yapmamız gereken şey, bu kaybettiğimiz güveni tekrar nasıl tesis edebiliriz? Hem kredi veren tarafı hem de kredi alan tarafı tekrar risk almaya nasıl yönlendirebiliriz? Şu anda bununla ilgili olarak yapılan her şey negatif.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani son kredi faiziyle ilgili operasyonların, diğer yapılan işlemlerin hepsi dikkate alındığında en akıllılarımız bir araya gelse, bu ekonomiye, gerek iç piyasaya gerekse dış piyasaya nasıl bir sinyal verebiliriz de nasıl durağan hâle gelen sistemi tekrar harekete geçirebiliriz dese, verilebilecek en kötü sistemden daha kötüsünü veremezdik. Yaptığımız iş bu, maalesef iletişim politikası sıfır. Dolayısıyla tekrar ediyorum, doğru karar ve onun bir de uygulaması var

tabii, doğru analiz ve analizin de doğru veriye dayanması lazım. Şu anda, son üç beş yıldır devletimiz tarafından üretilen veriler ve rakamlar konusunda kamuoyunda ve dış âlemde son derece büyük bir itimatsızlık ve güvensizlik var.

Ben otuz dört yıl yedi ay kamuda çalıştım ve bunun otuz iki yılı yedi ayı Merkez Bankasında geçti, beş yılını da üst düzey yönetici olarak yaptım. Anadolu'nun çeşitli yerlerine gittim ve oralarda, sanayi odalarında, ticaret odalarında, iş adamlarıyla vatandaşlarla bir araya geldik. Vatandaş -her dönemde olduğu gibi, bugün de olduğu gibi- o dönemde de soruyordu ve devletin ürettiği rakama itiraz ediyordu. Ben “Enflasyon yüzde 8.” dediğim zaman arka sıralardan birisi kalkıp “Hayır efendim, enflasyon yüzde 8 değil, bu enflasyon yüzde 20. Ben yaşadığımı biliyorum.” diyor. Ben de adama soruyordum, diyardım ki: “Siz kimsiniz? Asgari ücretli misiniz, orta sınıftan birisi misiniz?” Adam diyorsa “Ben asgari ücretliyim.” O zaman ona teyiden diyardım ki “Evet, senin enflasyonun yüzde 20. Çünkü senin gelirinin üç tane ana harcama kalemi var. Bir, gıdaya harcıyorsun, iki, kiraya harcıyorsun, üç, ulaşım harcıyorsun. Dolayısıyla gerçekten senin enflasyonun yüzde 20.” Fakat benim söylediğim... Dünyayla mukayese yapılabilmesi için, bunun içinde İstanbul'da Etiler'de oturan ve yıllık geliri 150 bin dolar insanın da şeyi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) –Devam edeyim mi?

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Lütfen, biraz fazla zaman verin.

BAŞKAN – İkinci kez uzatıyorum.

Buyurun, devam edin.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dediğim gibi, vatandaşa bu tür açıklamalar yapıldıktan sonra vatandaş ikna oluyordu. Fakat son üç dört yılda üretilen rakamların hiçbir güvenilirliği yoktur demiyorum fakat hakkında yurt içinde ve yurt dışında çok büyük endişeler var, şüpheler var. Bu şüphenin mutlaka giderilmesi lazım. O nedenle, sizin bu yazdığınız iki maddelik bankacılık sistemindeki kredilerin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili düzenlemenin oturduğu bazı doğru olduğuna inanmıyorum, verdiğiniz rakamların da doğru olduğuna inanmıyorum. Şu anda nereden bakarsanız bakın kesin rakama dayanmıyor. Bu benim ayıbım değil, bu kamu otoritesinin ayıbı, BDDK'nın ayıbı ve dolayısıyla bu işle ilgilenenlerin ayıbı. Örneğin 2019'un başında, daha senenin birinci gününü BDDK bir genelge yayınladı, dedi ki: “Daha önce Kredi Garanti Fonu kapsamında kullanılan kredileri üç yıl süreyle istediğiniz kadar yeniden yapılandırabilirsiniz”. Bu otuz altı ay eder. 20 kere yapılandırdın. Bir kredi 2018'in haziranında kullandırdın, 2019'un Ocak'ına geldi, kredinin faizi ödenemiyor, birinci taksiti ödenemiyor, yeniden yapılandırdın, 2019'un Haziranına attın. Haziranda geldin, yine nakit akımı yok, ekonomik büyüme yok, gelir elde edilemiyor, tekrar uzattınız. Dolayısıyla ölü kredileri uzattığınız zaman canlı hâle geliyor. Nereden bakarsanız bakın, şu anda söylenen o yüzde 4'lük, yüzde 5'lik rakamlar doğru değil, gerçekçi değil. Geçen sene Sayın Bakan, Yeni Ekonomi Programı'nı açıklarken “Stres testi yapacağız.” dedi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yapıldı fakat kamuoyuna ne uygulandı, ne çıktı ortaya, bunlar paylaşılmadı. Şu anda gerek iç alemde bu işle ilgilenenlerin gerekse dış alemde bu işle ilgilenenlerin Türkiye'de kredi piyasasıyla ilgilenenlerin, elini taşın altına koyabilenlerin bazı tahminleri yüzde 16'ya kadar gidiyor.

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla yapılması gereken şey, bu işin başarılı olabilmesi için, önce rakamların doğru olması lazım, o doğru rakamların kamuoyuyla paylaşılması lazım ve bunun bedeli bize çok uzun gelecektir.

Bakın, Yunanistan'ın başına geleni biliyoruz, Arjantin'in başına geleni biliyoruz. Arjantin 2 kez uluslararası piyasalardan kovuldu. Biz, geçen sene eylül ayında enflasyon aylık yüzde 6'nın üzerinde çıktı, hemen tuttuk, Türkiye İstatistik Kurumunun başındaki ilgilinin görevini değiştirdik. Ya biraz daha bekleyelim, hiç olmazsa iletişimin doğru olabilmesi için değiştirecek olsak bile bir üç ay daha bekle de hele şunu bir unuttur, ona göre bir değişir. Vatandaş hemen dedi ki: "Hayır, yüksek çıktı, bu adam bunu doğru hesapladı, görevden attı." Arjantin de uluslararası piyasalara tahvil ihraç etti, enflasyona endeksliydi, kupon ödemesi zamanı geldi, Hükümet dedi ki istatistik ofisine "Kupon ödemesini düşük yapabilmem için enflasyonu düşük çıkar." İstatistik kurumu dedi ki: "Bun bunu yapamam." Bölgenin garnizon komutanı yanına bir adam aldı, istatistik kurumunun önüne gitti, arabadan indiler, tuttu kolundan yukarıya çıktı, istatistik kurumunun başındaki adamı aldı, aşağıya indirdi, getirdiği adamı da yerine oturttu. Bu, memlekete hizmet değil. Dolayısıyla kurumlara saygı duyulması lazım. Yani şu yaptığınız düzenleme zaman kazanmaktan başka bir şey değil.

Lafı uzattım, hemen toparlayayım.

Burada üç tane sektör var; enerji sektörü, şirketler kesimi, KOBİ var. Evet, biz 2001'de bir İstanbul Yaklaşımı yaptık, orada birtakım düzenlemeler yaptık fakat bizim şu anda karşı karşıya olduğumuz sorunlar o dönemin sorunlarından farklı. O dönemde borçlu olan devlet değil, kamuydu. Şu anda şirketler kesimi borçlu, sağlam olan kamu kesimi. Biz o dönemde-yiğit düştüğü yerden silkindi, kalktı-bir senenin içerisinde geri döndük ama şu anda özel sektör borçlu, bankacılık kesiminin dışında bir borçlu, dolayısıyla bankacılık kesiminin üzerinde yetkilerde Bakanımıza yetki vereceğiz. Onun için... Bizim henüz ne yaptığımız belli değil. Rakamlara sahip olmazsak işlerimizi doğru dürüst yapamayız. Şu anda biz U gibi bir resesyonun içindeyiz, yayın tabanında bir yere doğru gidiyoruz. Buradan ne zaman çıkarız bilmiyoruz. Onun için, siz diyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani siz derken AK PARTİ'lileri kastediyorum. Geçmişinizde rasyonel, efendim akla yatmayan şeyleri söylemeyen, doğruyu, oy kaybına da sebep olsa söylemekten çekinmeyen bir uygulama dönemimiz oldu. Anlaşıyor ki bunu siz yapmamışsınız, IMF başımıza vura vura bunu yaptırmış. Şimdi o gün onu yapıyor da bugün niye yapamıyorsunuz, niye bu kadar popülist oldunuz? İşte demek ki IMF'nin baskısı kalkmış, üstünüzdeki zemberek bozulmuş, kitabın cildi bozulmuş, şimdi rastgele... Kurala göre bir sistem işletmiyorsunuz, duruma göre kural, program uyguluyorsunuz.

Bitireceğim hemen.

Enerji sektöründe şu anda toplamda 70 milyar dolarlık bir kredi stoku var. Bunun aşağı yukarı yeniden yapılandırmaya ihtiyacı olanı 12-13 milyar dolar. Bunun nedeni, dediğim gibi ekonomi daralıyor, enerji talebi düştüğü için de enerji fiyatları düşüyor, şirketlerin bilançolarındaki borç-sermaye oranları da son derece zayıf. Dolayısıyla yeni bir sermayelendirmeye ihtiyaç var burada.

Şirketler ve KOBİ'ler kesimine baktığımızda toplam NPL'in neredeyse yüzde 20'si imalat sanayisinde. İkinci kategori NPL'ler bu sektördeki neredeyse genelin 2 katı. Dolayısıyla özellikle gıda, içki, tekstil, metal tekstil ve plastik sektörleri şu anda en fazla sıkıntı çeken kurumlar.

Üçüncü sektör inşaat. İnşaat da 85 milyar TL'nin 6,7 milyarlık NPL'i var. Ayrıca bir de dolar cinsinden kredi var, 15,3 milyar, bunun NPL'i de 1,3 milyar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla yapılması gereken şey, şu anda yaptığınız 2 maddelik düzenlemenin üzerine oturduğu rakamlar ve veriler güvenilir değil. Bunun üzerinden bir yere varamazsınız. Onun için ilgili otoritelerin elini serbest bırakın, onları zorlayın, gerçek resim ortaya çıktıktan sonra tekrar bir analiz yapın, o analiz üzerine göre tekrar bir çözüm üretin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

(2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin belki de en önemli maddesi 16’ncı maddemiz; çok çok önemli bir madde ve uzun bir madde, biraz önce Sayın Kuşoğlu’nun dediği gibi. Tabii uzun olması, kısa olması bir tarafa, maddenin kapsadığı ve Türkiye’nin iş hayatında üstleneceği fonksiyon önemli.

Biraz önce Bankalar Birliği Genel Sekreterimiz, aslında -bazı arkadaşların hoşuna gitmedi ama- güzel şeyler söyledi. “Bu bir ihtiyaç, bir gereklilik” dedi. Sayın Durmuş Yılmaz da söyledi. İhtiyacın nedenini de üç başlıkta belirtti. Birisi küresel nedenler, uluslararası piyasalardaki sakinliğin olmayışı, dalgalanmanın Türkiye’yi etkilemesi, özellikle de bizim neredeyse dış ticaretimizin yüzde 50’sine yakın bir kısmını yaptığımız Avrupa Birliği’ndeki dalgalanmalar.

İkinci olarak da ne dedi? Jeopolitik gelişmeler. Bunu, çevremizdeki olup bitenleri hepimiz biliyoruz. Özellikle 2011 yılından itibaren güneydeki gelişmeler ve tabii ki içerideki gelişmeler. İçeride de hem ülkemizin doğu, güneydoğu bölgesinde düşük yoğunluklu teröre karşı mücadelesi; ayrıca -işte önümüzdeki günlerde 15 Temmuzda üç yıl bitecek, dördüncü yıla gireceğiz, onunla birlikte- Türkiye’ye karşı içeriden, dışarıdan fiilî, her bakımdan yapılan saldırılar ve bir diğer önemli konu, hepimizin de içinde olduğu, 2014 yılından 2019 yılına kadar, ben diyeyim 7 tane seçim, siz deyin işte referandumla, bu sene seçimin 2 defa yapılması, vesaire, vesaire, bu seçimler. Bunlar iç gelişmeler.

Onun da ötesinde, biliyorsunuz Türkiye dinamik bir ülke, her yıl nüfusumuza sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak 1 milyonun üstünde insan katılıyor. Yani geçen sene 81’dik, bu sene 82 milyon. Her yıl 1 milyon, 1 milyon artıyor. Köyden şehre müthiş bir göç var; insanlar daha iyi yaşamak, daha konforlu bir hayat sürmek istiyor, daha fazla pay almak istiyor her şeyden. Bütün bunları sağlayacak bir tarafta resmî yönetim, diğer tarafta da sivil toplum, iş dünyası.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; tabii bunlar malum, hepiniz biliyorsunuz. Bu 16’ncı maddeyle geçmişte de örneklerini gördüğümüz İstanbul Yaklaşımı ya da Anadolu Yaklaşımı adıyla tarihe geçmiş olan yapılandırmalar söz konusu. Şimdi Bankacılık Kanunu’nda bir değişiklikle ne yapıyoruz? Finansal güçlük içinde bulunan, borçlarını geri ödemede güçlük yaşayan ya da yaşaması muhtemel olan kredi borçlularının ödeme yükümlülüklerini yerine getirmesine, yani borcunu ödeme niyetinde olan işletmelere bir nefes alma imkânı sağlıyoruz.

Şimdi Sayın Kuşoğlu “canlı olan, ölü olan” diye iki kategoriye tabi tuttu. Ben de ona katılıyorum. Gerçekten ödeme niyetinde olan insanlar için bu söz konusu. Zaten ödeme niyetinde olmayan borcunu öyle bir yapılandırmaya, çerçeve anlaşmasına girmez.

Tabii, bu 400 milyar TL’lik bir bütünlüğü, büyüklüğü kapsıyor ki bu çok çok büyük bir rakam. Tabii, kanunda kavramlar var, maddeler var. Ne diyor mesela? “Alacaklı kuruluş”, “bağımsız denetim kuruluşu”, “birlik”, “borçlu”, “çerçeve anlaşması” “sözleşme” gibi kavramlar da var. Elbette hayat

böyle düz değil, sürekli kazanamazsınız. Yani iş hayatı da öyle, insanlar da öyle. Sürekli başarı elde edemezsiniz, zaman zaman testere gibi düşersiniz, kalkarsınız ama belli ki bugün içinde bulunduğumuz “ekonomik girdap” –diyelim- sıkıntı, böyle testere gibi olmuyor da, hani “W” gibi olmuyor da bir müddet “L” gibi olacak galiba ama biz istiyoruz ki, diyoruz ki bu “L” gibi değil de “U” gibi olacak yani düşüp, bir müddet devam edip sonra tekrar çıkacak çünkü hep böyle olmuş yani iktisat tarihinde veya dünya tarihinde gördüğümüz krizler de bu şekilde aşılmış. Yani bir söz var: “Hiçbir tünel ebedi değil, mutlaka ışığa çıkarsınız.”

Tabii, sizler bu Komisyonda gerçekten güzel katkılar yapıyorsunuz ki dün, bugün ben gıptayla izliyorum. İlk defa burada beş grubuz. Enine boyuna -hani eskilerin deyimiyle “efradını cami, ağyarını mâni” derler- tartışıyoruz. Elbette sizin göreviniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Elbette sizin göreviniz, tabii, bizim bu tarafta bulunan milletvekillerinin görmediklerini de görmemiz ve bize, teklif sahiplerine ve Hükûmete yapıcı, yol gösterici tavsiyelerde bulunmanız son derece yararlı ve bunu ben şahsım adına veya grubum adına da takdirle karşılıyorum. Yakışanı yapıyorsunuz, yakışanı yapıyoruz hep beraber, zaman zaman hararetlenme olsa bile, Mehmet Bekaroğlu arada şeyin dışına çıkıyor bazen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Suçlarınıza ortak olmayacağız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Neticede, değerli arkadaşlar, bu, Türkiye’nin meselesi, hepimizin meselesi. İşletmelerimizi, kurumlarımızı güçlü hâle getirmek için, sadece finans kurumlarını değil, reel sektörü de güçlendirmek için böyle bir yeniden yapılandırmaya yeni bir sayfaya ihtiyacımız var. Bu, çerçeve anlaşmasıyla yapılacak belli ki, önümüze gelmiş bu kanun. Son derece önemli bir madde ve Türkiye için, iş dünyamız için hayırlı olacağına, yararlı olacağına inanıyorum ama her şeyden önce önemli olan, maddenin çıkarılması değil, uygulanmasıdır.

Hep rahmetli Sakıp Sabancı’yı anarım ben. Tekrar onu rahmetle anıyorum. Bir konuşmasında şöyle demişti: Ağam, “know-how” çok önemli ama Türkiye için “know-who” daha önemli demişti. Kim yapacak?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “How-now”, “how-now...”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – En iyi bir kanun bile kötü bir uygulayıcı elinde zulme dönüşebiliyor. Dolayısıyla bu yapılandırmanın Türkiye için hayırlı olmasını diliyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Cemal Bey “en önemli madde” dedi 16 ve 17’ye sanıyorum. Hemen şunu ifade edeyim: Yani “Hep böyle olmuştur.” diye bir hava esmeye başladı Komisyonda. “Yani hep böyle olmuştur, şimdi de denk geldi böyle oldu.” Böyle değil bu iş yani. On yedi seneden beri bu ülkeyi yönetiyorsunuz, bundan on beş sene evvel, on sene evvel, beş sene evvel... Daha birkaç ay evvel Sayın Hazine ve Maliye Bakanının neler söylediğini biliyoruz yani her şey tozpembe filan gidiyordu ama bu taraftanda en azından sizin Komisyona geldiğiniz tarihten yani 1 Kasım seçimlerinden bu yana defalarca ve defalarca bu teşvikler, bu uygulamalar getirilirken “İşte halının altına süpürüyoruz, buradan

bir sonuç çıkmayacak, daha büyük tedbirler, daha bedeli ağır tedbirler almak zorunda kalınacak ve bu bedeli herkes ödeyecek...” Ama sorumlusu sizsiniz yani, bunu kabul edeceksiniz. “Böyle gidiyordu, Suriye uçak düşürdü, işte filan yerde rüzgar şöyle esti, bilmem böyle esti, bundan oldu.” Hayır efendim, sizin uyarılmanıza rağmen bilinçli bir şekilde uygulamış olduğunuz tercihleriniz ve uygulamalarınızdan dolayı bunlar oldu. Yani bütün bu konuştuklarımızın altında yatan, bu 400 milyar TL’lik yapılandırmaya bizi zorlayan sebep Türkiye’nin borçları, işte zamanında yüzde 3’lerle, 4’lerle almış olduğu borçları bugün çeviremiyor olması. Bütün bunların altında, temelinde bu yatıyor. Peki bu para nasıl geldi?

Bakın, Binali Bey güzel şeyler söylüyor zaman zaman. Bugün aşağıda da Genel Kurulda da tartışma konusu oldu. HDP Grubundan bir arkadaş işte “Kürt illeri” filan dedi, her zaman olduğu gibi AK PARTİ Grubu “Türkiye’de Kürdistan yoktur.” filan diye atıldı. Hemen şeye işaret ettiler: “İşte Binali Bey dedi ya ‘Kürdistan’ filan diye...” Binali Bey başka bir şey daha demişti arkadaşlar. Demişti ki: “Zamanında bol para geliyordu, sandık ki hiçbir zaman bunu sormayacaklar filan, aldık bol bol, şimdi de ‘Hadi bakalım, paralarımızı verin.’ demeye başladılar ve sıkıntı buradan başladı.” Bu paralar alındı ve en şeyle... Yağmalandı mağmamandı filan yani böyle bir şey söylemiyorum ama verimli bir şekilde kullanılmadı bunlar, yanlış politikalar dolayısıyla kullanıldı ve problemler de buradan kaynaklanıyor. Nereden yanlış politikalar dolayısıyla kullanıldı? En önemlisi inşaat sektörüne, betona bu paralar gömüldü. Şimdi, oradan herhangi bir üretim olmuyor, oradan bir katma değer çıkmıyor, borçlarımızı ödeyemiyoruz. Adam “ver” diyor parayı, ödeyemiyoruz.

Şimdi bir düzenleme yapıyorsunuz değerli arkadaşlar. Rakamları ortaya koydunuz. İşte 106 milyar TL’lik batmış, işte takibe alınmış olan var. Yakın izlemeye olan 285 milyar, 31/3 itibarıyla dört ay daha geçti, dolayısıyla 400 milyar TL’lik yani 70 milyar dolarlık bir yapılandırma karşı karşıyayız. 2002’deki yapılandırma ne kadardı?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 200 milyon dedi, Anadolu yaklaşımı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyse, bu rakamın çok çok altında bir rakam. Her neyse... O zaman da sormuştuk, şimdi de soruyoruz değerli arkadaşlarım: Nereden bulunacak bu para? Bankalar yapacak. Bankalar nereden bulacak? Bankalara verildiyse nereden verildi bu şey? Peki, şöyle bir şey söylüyoruz -biraz vicdanla da hareket edelim- diyoruz ki: “Emeklilikte yaşa takılanlar...” Hemen küplere biniliyor. “Ne demek emeklilikte yaşa takılanlar kardeşim? Kaç lira olduğunu biliyor musunuz? Nereden gelecek bu para?” “Ya, olur mu işte emekliye yüzde 5? Ya ayıp kardeşim ya, gerçek enflasyon o mudur?” “Nereden bulunacak?” diye hemen atlıyorsunuz. Peki arkadaşlar, bunlara nereden bulunuyor?

Bakın, bu batık kredilerin en önemlilerinden biri enerji batık kredileri. Enerjide de yanlış politikalar var, enerjide de nereye gittiği bilinemedi. Dünya kadar sanayici, üretici alanlarından çekildiler yanlış politikalarınız dolayısıyla, inşaata ve enerjiye para yatırdılar. Şimdi enerjide ne kadar batık borç var? “12 milyar dolar” deniliyor. “Fon kuracağız, onu kurtaracağız. İnşaatta fon kuracağız, onu kurtaracağız.” Nereden gelecek bu paralar arkadaşlar? Teklif sahibi arkadaşımız bir şey söylesin. Başka diğer grup temsilcilerimiz bir şey söylesin. “Şuradan gelecek.” diye bir şey söylesin bize. 2002’de filan IMF’den borç almışlardı, para gelmişti değil mi, bankalar kurtarıldı filan. IMF’yle anlaşma mı yapılacak? Oradan mı gelecek yani bu para? Nereden gelecek? Netice itibarıyla bizim paralarımızla yapacaksınız, bize sormadınız. Biz derken vatandaşları kastediyorum, bu ülkede yaşayan herkesi kastediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Geniş kitleleri kastediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İş dünyasının bütün borçlarını sanki devlet ödüyormuş gibi bir şey söylüyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Bütün borçlarını devlet ödüyor.” filan demiyorum yani böyle bir mugalatayla işi karıştırmayın. “Bütün paraları devlet ödüyor.” demiyorum ama paraları devlet ödüyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz de çekiyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devlet filan kim ya? Devlet dediğiniz biziz, biz ödüyoruz yani. Netice itibarıyla nedir devlet?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz büyük bir sorunun tohumunu ekiyorsunuz şu anda.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devlet paraları topluyor, bizden vergileri topluyor. Vergileri de nasıl topladığımız, kurumlar vergisi ne kadar, direkt vergiler, dolaylı vergiler ne kadar alıyorsunuz, bunlarda ne kadar adalet var, ayrıca tartışılabilir ama hep beraber bir kaynak oluşuyor Türkiye’de. Burada haksız bir şekilde kanun çıkararak bu paraları belli kesimlere aktarıyorsunuz.

Enerji şirketleri... Kim bu enerji şirketleri? Sayayım isterseniz, burada sayılır mı sayılmaz mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Borcun yapılandırılması bu, ortada bir borç var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, borç var.

Bereket Enerji, GAMA Enerji, Sabancı, bunlar kim? Ne kadar borçları var? Bir sürü söylenti var, deniliyor ki: “Bu firmalar Türkiye’de içeriye güvenmediklerinden dolayı dışarıya şu kadar para çıkardılar.” “Hayır, öyle değildir.” diyebiliriz ama ben de “Öyledir” diyorum. Öyle midir değil midir, bunları kim söyleyecek? Bizim cebimizden gidecek netice itibarıyla.

Dün, sağ olsun Sayın Yılmaz önemli bir şey söyledi, ben bilmiyordum, öğrendim. Dedi ki: “Yedek akçe filan bunlar hikâye, öyle bir şey yok. Bu, şu demektir: İsmi, adını koymuyorlar ama Merkez Bankası para basacak.” Buymuş yedek akçe dediğimiz şey, Merkez Bankası para basacak.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Yok böyle bir şey! O 2002’den önceydi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Merkez Bankasının para basmasının ne anlama geldiğini biliyoruz değerli arkadaşlar. Şunu söylüyorum: Yani “Bunu yapmayın etmeyin.” Filan demiyorum ama bir defa burada pişkin pişkin -kusura bakmayın- oturup, bundan sorumlu, hepimiz beraber, hep beraber katkı sağlıyoruz, hep beraber güzel bir şeye... Hayır, çok kötü bir şey yaptınız, çok kötü yönettiniz, siyaseten bunun bedelini...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir defa bu “pişkin pişkin” ifadesi sana hiç yakışmadı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Pişkin pişkin”i çıkardım, olgun olgun. Ne diyelim yani? Ben Türkçeyi ilkokul 1’inci sınıfta öğrendim arkadaşım, ancak bu kadar öğrenebildi

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hepimiz aynı gemideyiz yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha güzel ifadeler varsa o kelimeleri söyleyin onunla söyleyelim. Olgun bir şekilde, hiçbir şey olmamış gibi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Resimde görüldüğü gibi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Resimde görüldüğü gibi.

“Hep beraberiz...” Hayır efendim, ortak filan değiliz. Kanunla da insan soyulabilir, kanunla da eşkıyalık yapılabilir. Gelirsiniz, burada siyasi gücünüzü kullanırsınız, kanunları çıkarırsınız ve bir yerden alıp bir yere yönlendirirsiniz, şu anda yaptığınız şey de budur. Aldınız, topladınız, yanlış politikalar dolayısıyla insanları bu alanlara sevk ettiniz.

Bakın, değerli arkadaşlarım, dış borçlarla ilgili bir şeyiniz var mı? Nasıl ödenecek? Kim ödeyecek özel şirketlerin bu kadar büyük borcunu? Bunlarla ilgili bir şeyiniz var mı?

Peki, bu yaptıklarımızın tamamını sadece biz burada mı konuşuyoruz? Dünya izlemiyor mu sanıyorsunuz bunları? Dünya hepsini izliyor, Türkiye’de ne oluyor, kaç kuruş nereden nereye gidiyor, hepsini izliyor.

“Efendim, dünyanın hepsi bize düşman.” Peki, hepsi bize düşmanlardan alıyorsunuz bu parayı değerli arkadaşlarım. Şimdi, oturalım, sizin on yedi yıllık iktidarınız döneminde kullandığınız kaynaklara bakalım, vergi kadar dışarıdan kaynak alıp kullanmışsınız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, benim sözümü kestin, söyleyeceklerim vardı ama Sayın Bekaroğlu’nu süresiz konuşturuyorsunuz, olmaz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu’nun dokunulmazlığı var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum değerli arkadaşlarım.

Bakın, kaynak filan yok, kaynak bizim cebimizdir. Haksız bir şekilde, çoğunluk gücünüzü kullanarak bizi de ortak etmeye çalışıyorsunuz ve çıkardığınız yasalarla cebimizdekini alıp başka bir yere aktarıyorsunuz. Emeklinin cebinden, işçinin cebinden... Bakın, şimdi, devlet işçileriyle ilgili yüzde 5 zam teklif ettiniz, memurun cebinden, işsizin cebinden alıp bir yerlere aktarıyorsunuz kardeşim. Bunu kanunla yaptığınızdan dolayı “Bu eşkıyalık olmuyor.” filan diyemezsiniz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, Faik Bey beni arkada bekliyor, söyleyecek mi diye. 2002’de, kendileri bu değişikliği yaparken ben Saadet Partisi adına kürsüye çıkmış, konuşmuş ve demiştim ki: “Taliban gibisiniz siz, dalıyorsunuz bir yere, eşkıyalık yapıyorsunuz, gücünüzü kullanarak bir yerden kapıp başka tarafa götürüyorsunuz.” Aynı şeyi size söylüyorum arkadaşlar. Dalıyorsunuz, çoğunluk gücünüzü kullanarak birilerinin cebinden alıp bir tarafa gönderiyorsunuz. “Kurtarıyoruz efendim.” filan diyorsunuz, biraz da geniş kitleleri kurtarın değerli arkadaşlarım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz sayın vekilim.

Bankalar Birliği Genel Sekreterimizden bir açıklama alalım.

Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, izninizle bir teknik bilgi vermek istiyorum konuşulan rakamların kamuoyunda ve özellikle uluslararası yatırımcılar nezdinde yanlış anlaşılmasına müsait olması nedeniyle.

Türkiye’de bankacılık sektörü, 2018 yılından itibaren uluslararası muhasebe standartlarına göre karşılık ayırmaya başladı. 2018’den önce sınıflandırma yapılırken, kredilerin belli günlerde -doksan günü aşan sürelerde- tahsilatının gerçekleşmemesi hâlinde bir sınıflandırma yapılıyordu, sayın vekilimizin söylediği gibi. Fakat 2018’de bu sınıflandırmada 5’li bir grupta yapıldı. Birinci grup krediler, hiçbir sorun olmayan “canlı krediler” dediğimiz krediler. İkinci sınıf krediler ise, kredinin verildiği duruma göre, borçlunun riskinde bir artış olmasından dolayı bankaların kendi ihtiyatı yaklaşımlarıyla 2’nci sınıfa koydukları krediler. Bunlar sorunlu ya da donuk kredi değil. Örneğin kurlarda ya da faiz oranlarında bir artış olunca, borçlunun durumunun ilk kredinin ilk verildiği güne göre daha farklı bir konuma gelmesinden dolayı ikinci sınıfa ayrılan krediler.

İzninizle, çok şıkkı var ama tam olarak okumak istiyorum: “Kredilendirilebilir nitelikte finansman yapısına sahip gerçek ve tüzel kişilere kullanılmış olan -demek ki kredilendirilebilir- ancak makroekonomik şartlardaki veya borçlunun faaliyet gösterdiği sektörlerdeki veya bunlardan bağımsız olarak borçluya ilişkin olumsuz gelişmeler nedeniyle, borçlunun ödeme gücünde veya nakit akımında olumsuz gelişmelerin gerçekleşeceği tahmin edilen krediler.”

O nedenle, konuşmalarda “sorunlu krediler 400 milyar lira” gibi bir rakam geçti. Bu kamuoyuna çıktığı zaman beklenenden çok yüksek bir rakammış gibi anlaşılır. O nedenle -Sayın Merkez Bankası Başkanımız da dile getirdi- bu rakamlar konusunda çok dikkatli olmak zorundayız. Yatırımcılar “Zaten böyle büyük rakamlar vardı, Mecliste de bunlar konuşuldu.” Diyebilir, dolayısıyla iletmek istiyorum.

Sorunlu olan krediler, “donuk alacaklar” dediğimiz üçüncü, dördüncü ve beşinci grupta ayrılan kredilerin toplamı -ki üçüncü grup krediler “tahsil imkânı sınırlı” diyor, “tahsil imkânı kalmamış” da demiyor, dördüncü gruptakiler “tahsili şüpheli” diyor ve beşinci gruptakiler “tahsil imkânı kalmayan” diyor- 106 milyar TL. Dolayısıyla, 285 milyar liralık kredi, durumlarında iyileştirme olduğu anda birinci gruba hemen geçebilecek krediler. 400 milyar liralık bir sorunlu potansiyel veya...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ama bugün kıyaslanabilir değil çünkü oranlar değişmiş, dolayısıyla bugün 2000’den çok daha kötü, 400 değil belki 500.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Tabii, bu konuyla ilgili bilemem ama böyle bir açıklama yapmak istedim. Bunu bilginize sunarım efendim.

Yapılandırılan 108 milyar liralık kredinin de önemli bir kısmı ikinci gruptaki krediler zaten.

Bir de Bankalar Birliği Yönetim Kurulunda yaptığımız değerlendirmelerde, bankacılarımızın geçmiş tecrübelerinden söylediği de bu ikinci sınıfta bulunan kredilerin çok büyük bir bölümünün daha sonra tahsil edildiği yönünde.

Bilginize sunarım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Darı ambarında rüya görmek bu, başka bir şey değil.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yolunda giderse, tersi de olabilir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zaten tersi olduğu için düzenleme yapıyoruz, yolunda gitmediği için kanun çıkarıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yani bu konuşmayı biraz da açık söyleyeyim içim acıyarak yapıyorum. Bundan tam on yedi yıl altı ay önce İstanbul yaklaşımı konuşuyorduk yine ve ben şu masalarda Hazine Müsteşarı olarak oturuyordum.

Biraz önce, işte, yok uçak düştüğü zaman şöyle olur, bu kalktığı zaman böyle olur, şu olur, bu olur; siz buraya bu kanunu getiriyorsanız, genel bir yeniden yapılandırma kanunu getiriyorsanız sistemik risk var demektir, sistemik bir krizi aşmaya çalışıyorsunuz demektir. “Kriz yok, geçici birtakım şeyler var.” Bunların hepsi, açık söyleyeyim, gerçek değil. Gerçekleri görmemiz lazım, olan biteni görmemiz lazım.

Bakınız, yine o tarihlerde, bu kanunun görüşmelerine baktığımız zaman Adalet ve Kalkınma Partisinin kurucularından Abdullah Gül Bey konuşuyor, diyor ki: “Önce haklı bir soru sormak istiyorum: Bu kriz nasıl oluştu? Bu kriz tabii bir afet mi? Bu kriz gökten mi geldi? Veyahut da bu kriz oluşurken dünya konjonktürü mü etkiledi? Büyük bir ambargoyla mı karşı karşıya kaldı Türkiye?

Petrol fiyatlarında inanılmaz artışlar mı oldu? Tüm bunları dikkate alırsak bu krizin tamamen yerli sebeplerden kaynaklandığını hep beraber göreceğiz.” Evet, bugün yaşadığımız kriz de tamamen yerli sebeplerden kaynaklanmaktadır ve kötü yönetimin bir eseridir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İnsaf insaf! Sayın Milletvekilim, biraz insaf ya! Dünyada hiçbir şey olmamış gibi konuşuyorsunuz. Bugün buraya, on yedi yıl altı ay sonra İstanbul Yaklaşımı geliyorsa bu kriz...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Ha, ne olduğunu ben söyleyeceğim tabii ki Sayın Vekilim.

Bakınız, ne oldu biliyor musunuz? Türkiye’de 2014 yılında ilk defa Cumhurbaşkanını milletimiz seçti ama seçilen Cumhurbaşkanı çıktı, “Ben diğer cumhurbaşkanları gibi olmayacağım.” dedi ve bir düğmeye bastı. Ondan sonra da hukuk devletinde çok ciddi bir yıpranma sürecinin içine girdik. Ha, bu maliyetsiz miydi? Değildi. 2013 yılında Türkiye’nin millî geliri 950 milyar dolardı. 2018 yılında Türkiye’nin millî geliri tam 166 milyar dolarlık bir azalışla 784 milyar dolara indi. “Efendim, bize dışarıdan saldırı var.” E siz, 2009 yılında kalkıp, şirketlere daha önce getirilmiş olan birtakım düzenlemeleri bir kenara itip “Dışarıda para bol, biz yürüyeceğiz, gideceğiz, ekonomiyi sıcak parayla büyüteceğiz.” derseniz, şirketlerin net dış borçlarını 300 milyar dolara getirip dayarsanız eloğlu, Amerikan Merkez Bankası Başkanı “Ben artık para basmayacağım.” dediği zaman 2013 yılında getirdi sizi en kırılgan 5 ekonominin arasına koydu. Hiç anlamadık, niye biz en kırılgan 5 ekonominin arasındayız, hep sorduk birbirimize. Hâlbuki yazıyordu altta: “Türk şirketlerinin yabancı para cinsinden aşırı borçlanması nedeniyle...”

Şimdi, bugün bu yasa buraya geldi. Tabii, biz burada bunu tartışırken sizler diyorsunuz ki: “Bu firmaların ekonomiyi yeniden kazandırılması için, kapasite kullanımlarını artırmak için, istihdamın artırılması için mali sektöre olan borçların yeniden yapılandırılması yasasıdır.” Sokaktaki adam ne diyor biliyor musunuz? Diyor ki: “Bu, yandaş firmaların kurtarılması için benim cebimden benim verdiğim vergilerle yapılacak olan bir operasyondur.”

Değerli milletvekilleri, sene başından bugüne devlet bankalara ne kadar para verdiniz burada yaptığınız düzenlemelerle? 45 milyar. Biraz önce arkadaşlarımız sordu. Efendim, şimdi, 400 değil 300; 300 değil 400... Ortada Ekrem Bey. Şirketlerin yabancı para cinsinden borcunun ne olduğunu sağır sultan biliyor, dünyada farklı bir şey ne? Dünya zaten sizin ne durumda olduğunuzun farkında.

Bakınız, 400 milyardan bahsediyoruz. İstanbul Yaklaşımı’nı 17 yıl önce yaptığımızda konuştuğumuz, taahhüde bağlanan rakam neydi biliyor musunuz? 6 milyar dolar. 400 milyar Türk lirasını dolara böldüğünüz zaman ortaya çıkacak rakamla karşılaştırmış işin boyutunu. Yani Türkiye’nin CDS’leri bu kadar yüksekse, faizleri bu kadar yukarıdaysa bunun nedeni dışarıdan bize yapılan saldırı falan değil. Ha, ben size söyleyeyim, dışarıdan bu kadar borçlanırsanız... “Borç alan emir alır.” dedik. Siz bu ekonomiyi dışarıdan saldırıya açık hâle getirdiniz, kötü yönetim bu ekonomiyi dışarıdan saldırıya açık hâle getirdi.

Açık söyleyeyim, burada tartışmamız gereken konular var. 400 milyar... 400 milyarın ne kadarından bankalar vazgeçecek? Bu vazgeçilen kısmı nereden karşılayacağız? “Efendim, özel bankadır, kârını, zararını bilir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Devam edebilir miyim? Damdan düşen birini dinlerseniz iyi olur, isterseniz de susabilirim tabii.

BAŞKAN – Buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şimdi, bu 400 milyarın ne kadarından bankalar vazgeçerse 2 şey olacak; ya sermaye koymayacağız ama bankalar kredi hacmini daraltacaklar, beklediğimiz etki gelmeyebilir o zaman ya da bunu bir şekilde sermaye lehine karşılamaya çalışacağız, bunun da yine ekonomiye ciddi bir maliyeti olacaktır. Ha, uzun vadede toparlar mı? Doğru seçimleri yapabilirsek toparlayabiliriz.

Şimdi, ben burada izin verirsiniz bir iki öneride bulunmak istiyorum. Şimdi, getirilen düzenlemeye baktığım zaman, biraz önce Bülent Bey de söyledi, çerçeve anlaşmalarla... O dönemde hani “Yapmadım, yapsaydık iyi olurdu.” dediğim şey şu: Kimler bundan faydalanacak? “Bunu yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlar veya alacaklı kuruluşlar veya bağımsız denetçiler, denetimciler belirleyecek.” diyoruz ya bence yine burası böyle kalsın ama bunların yaptığı işlemleri... Yani “Bu sorunlu değildir, bu toparlanır sonra.” kararı verildikten sonra o kararı bir bağımsız denetçi denetlesin. Bu tür şeylerde güveni sağlayabilmek bakımından çift denetim olması son derece önemli. Ben Hazineye de çift denetim yaptırmıştım; operasyonu yaptık, operasyonu biri denetledi, operasyonu denetleyeni de bir başka uluslararası denetçi denetledi. Tabii bizde banka batışları, batan bankaların karşılanması, bankaların sermayelendirilmesi meseleleri de vardı. Umarım, inşallah bir an önce kendimize geliriz de bu reel sektör krizi bir finansal krize dönüşmez, tabii onlar da gelmez ama herhâlde trilyona yakın imza attım, ondan dolayı da karşıma herhangi bir sorumluluk çıkmadı Allah’a çok şükür.

Dolayısıyla, burada benim gördüğüm, alınması gereken önlemlerden bir tanesi, bu yapılan operasyonların her bir şirket bazında... Yani diyelim bankayla bağladın, banka dedi ki: “Bu sorunlu kredidir ama bunu yeniden yapılandırdığınız zaman bu düzelir.” Bankanın bu kararını bir bağımsız denetçiye denetletirsek bu çok daha objektif olur.

Sayın Başkan, çok da fazla zaman almak istemiyorum ama bunun yapılmasının önemli bir nedeni var. Bakın, buradan bir tane kanun çıkardınız. Bu, devletle iş yapan müteahhitlerin bu işi götüremeyecek hâle gelenlerinin sözleşmelerinin tasfiyesi veya devri; bu süreç o kadar partizanca işletildi ki yani bana gelen şikâyetler... Bir sürü müteahhidin, doğru düzgün herhangi bir gerekçe olmadan, yaptığı işin yeniden yapılandırılmasına, tasfiyesine izin verilmedi. “Ya yaparsın ya teminat mektubunu yakarız.” dediler. Bunun dışında da bir sürü adamın –ama baktığınız zaman “Kimler bunlar?” diye çok ilginç tablolar ortaya çıkıyor tabii- kredileri yenilendi, ya tasfiyesine izin verildi ya da devrine izin verildi. Dolayısıyla, burada bu iradiliği mümkün olduğu kadar azaltmamız lazım. Onun için de ben burada bağımsız denetçi raporunun önemli olduğuna inanıyorum.

Türkiye gerçekten kritik bir süreçten geçiyor. İnşallah bu süreçten geçerken çok sıkıntılı günlere girmeyiz ama biraz önce, bundan iki önceki Merkez Bankası Başkanımızın, Sayın Yılmaz’ın söylediklerine ben de katılıyorum, bu gidişe baktığımız zaman maalesef doğru teşhis koyamıyoruz, doğru ilaç veremiyoruz, gerekli dozda ilacı veremiyoruz, bu işler aspirin tedavisi ve pansumanla geçer zannediyoruz; geçmez efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Faik Bey.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Bir kere şöyle başlamak gerekiyor: Faik Bey’in söylediği her şeye yüzde yüz katılarak konuşacağım, hem deneyim ışığında bunu söylüyor olmasının bir kıymeti var hem de hakikaten yaşanan bir gerçek var ülkede. Çözülmesi gereken sorunu doğru tespit etmeden, bugün, sadece şirket kurtaralım kaygısıyla yasa yaparsak belki birkaç şirket kurtarırız gerçekten ama Türkiye ekonomisini kurtaramayız. Bizim

hedefimiz birkaç şirket kurtarmak değil, bizim hedefimiz o şirketlerin içinde barındıkları Türkiye ekonomisini kurtarmak olmalı. O zaman, Türkiye ekonomisinin bu şirketleri bu noktaya taşımış olan özelliklerini tespit etmeden ilerlemek doğru bir yasa yapmayı ortaya çıkarmaz. Dolayısıyla, şu tespitte ortaklaştığımız kesin: Türkiye’de bir kriz var. Buna “kriz” deseniz de demesiniz de bir kriz var. Üstelik bu kriz, kılcal damarlara kadar yayılmış bir kriz, birkaç banka kurtarmak, bir kamu kurtarmak değil, kılcal damarlarda üretim yapan şirketlerin bir reel sektör krizinden bahsediyoruz. Dolayısıyla, bunu bir maddenin teknik detayını tartışmakla sınırlı kılsak o zaman korkarım ki yarın yeniden, yeniden İstanbul yaklaşımı, yeniden ve yine yeniden İstanbul yaklaşımı, belki 81 ilin adını koyduğumuz yeni yaklaşımlara ihtiyaç devam eder. Onun için, her şeyden önce bence yapmamız gereken en temel tespit ne oldu da bu şirketler kurtarılması gereken bir kredi krizini doğurur hâle geldi? Ne olduğunun yanıtını dışsal faktörlerde arayıp bir kadermiş, bizim elimizde olan sebeplerden olmamış gibi tartışsak o zaman çare üretemeyiz. Dünyada bizim kontrol edemeyeceğimiz şeyler hep olacak, uluslararası konjonktür hep değişecek, beklenmedik olaylar hep olacak ama bize düşen, beklenmedik olaylar karşısında güçlü bir ekonomiye var etmek olmalı.

Dolayısıyla, izin verirsiniz -biraz uzatmama da izin vermenizi rica ederek, başka hiçbir maddede söz almayacağım- bu krizin üç nedeni var diyorsak, bu üç nedeni hakkaniyetle tartışalım.

Birinci neden, bugüne kadar krediye dayalı bir düzen kuruldu. Bu kredi bağımlısı düzeni değiştirmek için hiçbir adım atılmadığı gibi, bugün de krediye bağımlı düzeni devam ettirmek ısrarı ortaya çıkmış vaziyette ve bu krediye bağımlı düzen içerisinde krediyi alan şirketlerin aldıkları kaynağı doğru, etkin, verimli, bir daha krediye ihtiyaç duymayacakları alanlara yatırması için kamu yol gösterici rolünü üstlenmedi. Ne yaptı kamu? Rantı, işe yaramayacak verimsiz inşaatı -verimli inşaatı elbet ihtiyaç vardır ama- her şeyinin önüne koyan, bunu yaparken de işi bilene değil yandaş gözükene işi vermeyi tercih eden, dolayısıyla bir “know how” ekonomisi değil “know who” ekonomisi kurmayı bilerek ve isteyerek yapan bir anlayışın sonucunda bu krediler çarçur edildi. Bu değişmediği sürece, yarın yeniden bir kredi kriziyle karşılaşırız, yeniden yapılandırma ihtiyacı çıkar. Bunu değiştirecek miyiz? Esas ihtiyacımız bu tartışma. Bunu yapmazsak, evet, bu düzenlemeyi yaparız, geçiririz, birkaç şirkete de bugün kurtarırsak, bir ay sonra, iki ay sonra, üç ay sonra, beş ay sonra yine aynı şeyi tartışıyor oluruz. Bu değişecek mi?

Bu krizi çıkarmış olan ikinci temel sebep...Dolayısıyla, birincide şunun da altını çizeyim, oraya geri gelmek istiyorum sonra, nasıl yapıldı, kamu yol gösterici rolünü hangi araçlarla üstlendi? En temel kullandığı araç Kamu İhale Kanunu oldu. Kamu İhale Kanunu ayda bir kez değiştirildi bu ülkede, ayda bir kez kime gideceği, kimi tanıdığı üzerinden belirlenen bir düzen içerisinde kredinin nereye kullanılacağını yönlendiren bir araç oldu. Şimdi, bin beter bir iş yapılıyor, bırakın bunu düzeltmeyi, Kamu İhale Kanunu’ndan muafiyet getirilen fonlar oluşturuyoruz. Varlık Fonu, Kamu İhale Kanunu’na tabi değil. Turizm Ajansı, adı ajans ama fon, Kamu İhale Kanunu’na tabi değil. Artık kanunu değiştirmiyoruz, kanuna tabi olmayan işler yapmayı tercih ediyoruz. Bu değişmediği sürece bu kriz devam edecek.

İkinci temel sebebi, kurallı işleyen bir ekonomiye tamamen yıktık. Bunun yerine neyi koyduk? Keyfi işleyen bir ekonomik düzeni koyduk ve bu keyfiliği de ortaya çıkaran en temel unsur, kapsayıcı bütün kurumları yok ettik, tamamen dışlayıcı kurumlar kurduk. Bu kapsayıcı kurumlardan kastım ne? İçinde biz yokuz mesela. Burada da esasında öyle bir muamele oluyor, haydi konuşun da bitirin, gidelim. Aynı kaygıyı duyuyoruz, aynı gemide değiliz, bu gemiyi batıran biz olmadık ama aynı kaygıyı duyuyoruz. Ben de bu ülkenin bir parçası olarak bambaşka işler yapılabilecek bir potansiyel görüyorum. Ama sesimizin duyulmadığı, demokrasinin olmadığı bir yerde kurallı işlemez işler, keyfi

yürür. Parlamenter demokrasiyi yıktığımız andan itibaren bu kriz hızlandı ve derinleşti. Parlamenter demokrasi iyileştirilerek geri gelmezse yarın yine ve yeniden bir kredi krizini konuşuyor oluruz. Bu yetmez, hukuk yok; bu yetmez, soğan depolarının basıldığını, fiyat genelgelerinin yayımlandığını, kredinin kime verileceğinin talimatla yapıldığını dünya âlemin bildiği bir ekonomik düzen kuruldu. Piyasa ekonomisinin yıkılmış olması tartışılabilir, kurallı işleyen bir düzen yok edildi. Tabii ki kriz çıkar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütü Elvan geçti)

BAŞKAN – İlave süre vereceğim efendim.

Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bunların hiçbirisi değişmezse bu paketin bir anlamı olmaz, geçiririz, birkaç şirketi kurtarıyoruz, kurtarmak için, Sayın Özlal’ın da önermelerini de dikkate alarak hatta artırarak belki teknik düzenlemeler de yaparız ama çare olmayacağı gerçeğini kabul etmezsek biz, sürekli burada aynı konuyu tartışıyor oluruz.

Bu krizin ortaya çıkışında üçüncü sebep, evet, uluslararası konjonktür değişti, değişir tabii ki dinamik bir dünyada yaşıyoruz ama uluslararası konjonktürün 2019 yılında bizim gibi dışarıdan kaynağa ihtiyacı olan ekonomiler için zor koşullar getireceğini, 2013’te dünyaya Amerikan Merkez Bankası duyurmuştu zaten. Gözümüzü kapattık, kulağımızı tıkadık ve dedik ki: “Biz devam ediyoruz ne olursa olsun.” İşte buraya kadar devam edilebildi. Evet, uluslararası konjonktür değişti ama hiç beklenmedik bir şekilde değişmedi ki, biz biliyorduk bugünlerin geldiğini. Buna hazırlık yapmamayı seçmiş olmayı tartışmazsak eğer o zaman konjonktür değişmeye devam eder, beklemediğimiz şeyler olmaya devam eder ve bu beklemediğimiz şeyler üzerinde harcadığımız vakit kendimizi hazırlamak için harcamamız gereken vaktin önüne geçmeye devam eder. Bunu değiştirmediklerimiz sürece bu krizi çözemeyiz.

Dolayısıyla, şimdi, teknik kısma geleceğim ama teknik kısmın, hakikaten bunlar değişmeden bir işe yaramayacağı gerçeğini tespitle söyleyeceğim. Diyelim ki bu düzenlemeyi yaptık ve şimdiki değeri değiştirmeyecek biçimde zamana yayarak bu batmış şirketleri kurtarmaya karar verdik. Değer değişmedi ve ödeme zamanı geldi, koşullar da değişmedi, biz aynı ekonomik düzende devam ediyoruz, aynı antidemokratik düzende devam ediyoruz, aynı toplumsal barışı yıkan düzende devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayabilir misiniz konuşmanızı.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tamamlayacağım.

Bunları olduğu takdirde, ödeme günü geldiğinde değerini hiç değiştirmeden şirketleri bugün rahatlatığımız koşullarda yarın ödeme yapma kapasitesi yaratacaklarını düşünüyor muyuz? Mümkün değil. Düşünüyorum diyen, hiçbir gerekçeye dayandırmadan bunu söyler. Biz temenni yapmakla yükümlü değiliz. Ben de ödemelerini istiyorum ama ödeyebilmeleri için koşulun sağlanmadığı yerde bu olmaz.

O zaman, ikinci senaryo: Diyelim ki bir değer düşecek yani bir “hair cut” olacak, bir kesinti kabul edilecek, dolayısıyla, bankalar bir kısmını üstlenecek bu yükün, o zaman soru şuna geliyor: Bankaların yaşayacağı zararı kim karşılayacak? Bankalar buna hazır mı? Hakikaten reel sektör krizini tamamen bankaların üzerine yıkacak bir düzeni kurarsak bu işten kurtulacağımızı mı düşünüyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bunu Bankalar Birliği Genel Sekreterimize de soralım.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Mutlaka yanıtlayacaktır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Zorunluluk getirmiyor ki.

BAŞKAN – Bankalar Birliği Genel Sekreterimize söz vereceğim zaten.

Sayın Böke, lütfen...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – İzin vererseniz bitiriyorum, çok haklısınız, bir daha söz almayacağım, hakikaten iyi niyetiniz için de teşekkür ediyorum.

Tabii, bankalar için bir soru daha: Bu kötü kredileri devam ettirme refleksi ve kötü kredi doğuran sistemi değiştirmeden bunu yapma refleksi yeni ve gerçekten ihtiyaç olan kredileri sıkıştırmıyor mu? Bu soruya bir yanıt ihtiyacı olduğu kanaatindeyim.

Bir de son olarak, şimdi, teknik detay yani düzeltmeler yapacak olsak burada ne yapmak gerekir? Yeni İstanbul yaklaşımını yapalı birkaç ay oldu, 2018 Eylülü. Ben, isterim ki Türkiye Büyük Millet Meclisine bu yaklaşımı sonucu ne oldu anlatılsın. Kimler yararlandı, ne kadar faydalandı? Bunu şunun için söylüyorum: Verimli kaynaklara aktarılmasını sağlayacak kurallara, kriterlere ihtiyaç var, bu kriterlerin şimdiden konuşulmasına ihtiyaç var. İkinci bir denetimle birlikte, halkın denetim yapacağı Meclisin mekanizmasının da bunun parçası kılınması gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla ben diliyorum ki bir sonraki uzun sohbetimiz, yeni yaklaşımlara ihtiyaç doğurmayacak değişiklikler üzerinde olsun.

Şimdiden teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi Bey, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri; iktidar, ekonomik krizi aşma yönünde sistemli bir program açıklamış değil ancak attığı adımlardan bir programın tasarlandığı ortaya çıkıyor. Benim gördüğüm, iktidar, ekonomik krizi aşmak için dört ayaklı bir program uyguluyor. Bunun birinci ayağında, Merkez Bankası Başkanının görevden alınması var. İkinci ayağı, Merkez Bankası ihtiyat akçelerine hazinece el konulması var. İhtiyat akçelerinin hazineye aktarılması demiyorum, ihtiyat akçelerine hazinece el konulması var. Üçüncü ayağı, TÜİK'in istatistikleriyle oynayarak, TÜİK memurlarının, görevlilerinin marketlere gideceği günü o marketlere telefon ederek fiyatları indirmek suretiyle ve bir kısım zamları temmuz ayına kaydırmak suretiyle memur maaşı zammını düşük tutmak. Dördüncü ayağı da yurt dışı çıkış harcının artırılması. Bu ayakları tamamlayacak olan bir madde de bugün önümüzde, mali sektöre olan borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin bir düzenleme.

On yedi yıl sonra ülkeyi bir kriz ortamına sürükleyip ve firmaların, işletmelerin mali sektöre olan borçlarının yeniden yapılandırılması düzeyine taşıyan iktidarın bu maddede büyük sorumluluğu vardır. İşletmeleri kötü yönetenler olabilir, işletmelerin nakit akışını iyi planlayamayan işletmeler olabilir, yöneticiler olabilir, işletme sahiplerinin kusurları olabilir ama bu madde kapsamına giren, girecek olan o milyarlarca liralık, 400 milyar liralık büyüklüğün tek sorumlusu vardır, en büyük sorumlusu vardır o da iktidarın kendisi.

Değerli arkadaşlar, mali sektöre olan borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin ilk düzenleme 2002 yılında 4743 sayılı Kanun'la yapıldı. İstanbul yaklaşımı Kanunu. Daha sonra 2006 yılında, Anadolu yaklaşımı olarak isimlendirilen, KOBİ'lerin Mali Sektöre Olan Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun çıktı. Her iki kanunda da AK PARTİ iktidarlarının herhangi bir sorumluluğu yoktu,

2006’da çıkanda dahi çünkü KOBİ’ler 2001 krizinden çok ağır etkilenmişti, hâlâ o krizin etkileri altında ezilmiş olan, mali durumlarını düzeltmemiş olan KOBİ’ler vardı, öyle bir yasa çıktı. Fakat şimdi önümüze gelen bu madde, 2002 ve 2006 İstanbul ve Anadolu yaklaşımlarından çok daha kapsamlı bir düzenlemeyi öngörüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Önceki iki yasa ayrı yasalar olarak çıkmıştı, bu iki ayrı yasanın konusu burada tek maddeyle düzenleniyor. Maddeyi anlayabilmek için önce gerekçesine baktım, gerekçe yarım sayfa. Gerekçeyi anlayabilmek için maddeyi okudum çünkü madde 2,5 sayfa; işler tersine dönmüş durumda, gerekçeyi anlayabilmek için maddeyi okumak gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, maddenin değerlendirmesine geçiyorum. Üç ana konuda düzenleme yapılıyor burada. Birincisi, yapılandırma maliyetini düşürmeye yönelik düzenlemeler, bu da daha çok vergilerde oynamak suretiyle yapılıyor. Ne yapılıyor? Yapılandırma kapsamında düzenlenecek olan sözleşmelerle ilgili olarak Damga Vergisi Kanunu’na göre damga vergisi istisnası, Harçlar Kanunu’na göre harç istisnası getiriliyor, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’na göre banka ve sigorta muameleleri vergisi istisnası getiriliyor. Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu’ndan istisna getiriliyor. Ayrıca, Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 5’inci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 17’nci maddesinde yer alan belli bir süreyle aktifte tutulan gayrimenkullerin satışından doğan kazançların kurumlar vergisi ve katma değer vergisinden istisna edilmesine yönelik istisnalar burada da kullanılıyor. İlave bir adım daha atılıyor -çok önemli bir adım, çok iyi tartışmamız lazım, önergeyle getirilmiş durumda o- değersiz alacaklarla ilgili bir düzenleme yapılıyor. Bu işin faturasını vatandaş ödeyecek, bankalar ödemiyor. Bankalar ödesin diye bir yaklaşım içerisinde değilim, yanlış anlaşılmasın, ekonomik krizler bütün işletmeler gibi bankaları da etkiliyor, onlar da kredi müşterilerinin kredilerini vadesinde ödeyememiş olması nedeniyle, batmaları nedeniyle kredilerini ödeyemiyorlar, bankalar da elbette ekonomik krizden etkileniyor. Sonuçta ekonomik krizlerin bütün faturası hazineye yani vatandaşa çıkar.

Şimdi, bakın, rakamlar tartışmalı. 400 milyar mı, farklı bir rakam mı? Donuk kredilerin toplamı burada tabloda 106 milyar Türk lirası fakat 400 milyar lira gibi bir rakam telaffuz edildi. Yeniden yapılandırılan ya da çerçeve anlaşmasına göre yeni bir itfa planına bağlanan kredilerin toplamı 108 milyar lira. Bugüne kadar değersiz alacak grubuna girmeyen bu alacaklar bu önergelerle değersiz alacak olarak addedilecek ve Vergi Usul Kanunu’nun 322’nci maddesine göre gider yazılacak bunlar. Bunun faturası hazineyedir. Bakın, burada hiç kimse şunu düşünmesin: Damga vergisi istisnası, harç istisnası... Hayır, buradan otomatikman, eğer bu rakam 400 milyar liraysa yüzde 20’si, 80 milyar TL gider yazılacak; 80 milyar TL. 400 milyar TL değersiz alacak olarak yazılacak, bunun kurumlar vergisi tutarı 80 milyar liradır, yüzde 20’den. Fatura vatandaşa çıkacak, ücretliye çıkacak, esnafa çıkacak, dar gelirli insanımıza çıkacak, ayakkabı tamircisine çıkacak, bakkalımıza çıkacak; herkese çıkacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayabilir miyiz Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, tamamlayacağım.

Esasen önergelerden bir tanesi bir sonraki maddeyi yürürlükten kaldırıyor, dolayısıyla bir sonraki maddede o önerge üzerinde konuşmayacağım. Burada da izninizle o konuşma süremi kullanmak istiyorum. Teşekkür ediyorum yaklaşımınız için.

Sevgili arkadaşlar, değerli milletvekilleri; yapılandırmanın maliyetini düşürmeye yönelik düzenlemeler var. Çok sayıda alacaklının bir araya gelerek yapılandırmayı süratle sonuçlandırmasına yönelik düzenlemeler var. Yapılandırmanın zimmet olmadığına yönelik düzenleme var. Elbette zimmet

olmamalı. Bankacılık Kanunu'nun zimmet maddesi esasen dönemine göre... O dönemi olağanüstü dönem olarak adlandırıyorum, büyük bir bankacılık krizi yaşandı, hazineden kamu bankaları ve TMSF'ye devredilen bankalara toplam 47 milyar dolarlık bir kaynak aktarıldı, bunların hepsi milletin vergilerinden ödendi. O olağanüstü dönemde çok katı bir zimmet maddesi yazıldı. O dönemi, o dönemin şartları içerisinde o maddeyi değerlendirecek doğru olur. Onu bugüne taşıyıp bugün değerlendirecek çok doğru olmaz, bugün için çok sert bir maddedir. Zaman içerisinde de o maddede 2 değişiklik yapıldı, zimmet maddesi biraz daha yumuşatıldı. Ancak burada, bir sonraki maddede düzenlenmiş olan ancak önergeyle bu madde kapsamına dâhil edilen bir zimmet tanımı var: "Bu maddeye göre yapılan yeniden yapılandırmalar zimmet sayılmaz." Bu madde hangisi? Geçici madde. Bunun mefhumumuhaliifinden ne çıkar? Geçici madde dışında yapılan yapılandırmalar zimmet sayılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, toparlıyorum.

Şu an BDDK'nin 2008 yılında yayınlamış olduğu yönetmelikteki çerçeve anlaşma uyarınca, bankaların, banka sisteminin bugüne kadar yapılandığı rakamın toplamı 108 milyar liradır. Pardon, düzeltiyorum, çerçeve anlaşma öncesi yapılan yapılandırmaların tutarı 108 milyar liradır; çerçeve anlaşma uyarınca, BDDK'nin çerçeve sözleşmesine dayalı olarak yapılan yeniden yapılandırmanın tutarı da 700 milyon lira civarındadır. Yüksek bir rakam yok çünkü insanlar, firmalar kendilerinin afişe olmasını istemiyor; oraya başvurursa çok ağır koşulları var, yükümlülükleri var; ticari itibarları zedelenek. O nedenle BDDK'nin yönetmeliği başarılı olmadı. Şimdi, buradaki bu "zimmet" tanımı, korkarım ki insanları ürkütecektir, başvurularını engelleyecektir. O zimmet maddesi aynen buraya taşıyor. Tavsiyem, oturup bir daha değerlendirin, daha anlamlı bir düzenleme yapın.

BAŞKAN – Evet, lütfen Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir şey daha söyleyeyim: Şimdi, krize nasıl geldik? Çok değerli yorumlar yaptı Sayın Öztrak, Sayın Böke; diğer arkadaşlarımız güzel değerlendirmeler yaptılar. Bakın, döviz geliri olmayan şirketlere döviz cinsinden borçlanma izni verildi. Sonra bu kriz başladığı zaman bundan tekrar vazgeçildi, "Yanlış yapmışız." denilip tekrar eskiye dönüldü. Yap-işlet-devret sözleşmelerinin, kamu-özel iş birliği sözleşmelerinin toplam tutarı 122 milyar dolardır. Bakın, bunlar bütçede borç olarak gözüküyor ancak kreditorler Türkiye'nin dış borcunu hesaplarken oturup bu rakamlara da bakıyorlar. Bunlar sanki bir sihirli formül gibi önümüze, Türkiye'nin önüne getirildi. "Beş kuruş ödenmiyor..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, hepsinin faturası millete çıkıyor, millet ödüyor bu faturayı. Hepsini dönüp dolaşıp bizim vatandaşın vergilerinden ödeniyor. Daha bu 122 milyar doların yaratacağı etkiyi, krizin derinleşmesine yapacağı katkıyı yaşamış değiliz; bunu da yaşayacağız. Ama bu 4 önde umarım iktidar başarılı olur yani Merkez Bankası Başkanının görevden alınması, ihtiyat akçesine Hazinece el konulması, memur maaş zamlarının baskı altına alınması ve yurt dışı çıkış harçlarının artırılması.

Hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Madde teklifin en önemli maddelerinden birisi. Mali darboğaza düşen firmaları tekrar üretime yönlendirebilme, katma değer yaratabilmesini sağlamak amacıyla getirilmiş bir düzenleme. Tabii, içinde bulunulan ekonomik durumla ilgili hangi etkenler nedeniyle bu duruma gelindi, bu çok uzun tartışma. Yani şimdi maddede yapılan düzenlemeden çıkıp da “Ekonomi nasıl bu duruma geldi?” onu yapmayacağım. Yani dışarıdan saldırıların olduğu kabul edilmiyorsa diyebileceğimiz bir şey yok. Yani daha sıcak konuları yaşıyoruz yani S400’den dolayı tehdit ediliyoruz, Doğu Akdeniz’deki uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarımızdan dolayı tehdit ediliyoruz, “Yaptırım uygulanır.” diyor. Yani bunlar görmezden gelinirse yapılacak yorumlar da tabii ki bizim nazarımızda itibar görmez.

Bu düzenlemeyle ilgili ben Mustafa Bey’den şunu rica edeceğim: Aslında İstanbul yaklaşımı burada düzenlemede örnek alınmış ki her kesim İstanbul yaklaşımının başarılı olduğu konusunda da hemfikir. Hem sorulara da cevap verilmiş olur yani süreç nasıl işleyecek? Kimler, nasıl, ne zaman başvurabilecek? Mesela Anadolu yaklaşımında KOBİ’lere de açılmıştı belli şartlarla; aktif toplamı şu olursa, işte, hasılatı şu olursa, 250 kişi çalıştırırsa falan diye. Burada öyle bir şart var mı? Herkes başvurabilecek mi? Buna nasıl karar verilecek? Yani bu yeniden yapılandırmada belli bir süresi mutlaka vardır çünkü burada çerçeve anlaşılmaya ve yönetmeliğe atıflar var yani onların içerdiği hükümlerle birlikte bunu anlatabilirsek. Mesela ek kredi verilebilecek mi, ilave finansman verilebilecek mi? Hangi şartla verilebilecek? Nasıl verilecek? Onun müzakeresi için bir süre var mı? Yani bu tür uygulama nasıl olacak? Açıkçası onlar anlatılırsa... Bir de alacaklılar arasında ihtilaf oldu, nasıl çözüm sağlanacak? Yani aşama aşama, başvurudan karar verilme aşamasına, sözleşme imzalama aşamasına kadar... Sözleşmeyi kimler imzalayacak, taraflar kim? Yani o konuda süreci kısa olarak bir alabilirsek hem de sorulara da cevap verilmiş olur.

Ben teşekkür ediyorum, desteklediğimiz bir madde.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir cümleyi düzeltebilir miyim?

BAŞKAN – Neyi düzelteceksiniz efendim?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Düzeltme yapacağım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Akif Bey, bir konum kaldı, pardon.

Faik Bey de dikkat çekti o konuya, yani bunu bir açabilirsek. Hani, borçluların mali durumunun tespitiyle ilgili değerlendirme konusu var ya, orada denetim kuruluşlarına yetki veriyoruz, ayrıca “Çerçeve Anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlar” diyoruz “...veya borçlu tarafından kabul edilmesi halinde alacaklı kuruluşlara...” Yani bu biraz sıkıntı oluşturur mu? Yani kredi veren banka ile borçlu elbette anlaşabilir. Yani onu koymamız gerekir mi? Bunu, hangi ihtiyaçtan dolayı böyle bir hükmü koyduk?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sürecin hızlı bir şekilde yürümesi adına.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani her banka kendi sıkıntılı kredisi olan müşterisini bu kapsama almak ister. Yani öyle bir taraflı şey çıkabilir mi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – O raporlar düzenleyici otorite, BDDK murakıpları ve Sayıştay denetçileri tarafından zaten inceleniyor. Yani gerçeğe aykırı bir şekilde...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani uygulama bir kısa anlatılırsa... Bir de “Yandaş firmalar kurtarılacak.” Denildi, hem de öyle olmadığını, İstanbul yaklaşımının esas alındığını net olarak göstermiş oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir şeyi eksik ifade ettim. Banka kredileri şüpheli alacağa dönüştüğü anda şüpheli alacak karşılığını ayırıyor banka, onu gider yazıyor. Daha sonra değersiz alacağa dönüştüğü anda -önerge onu getiriyor- bu tamamen bilançodan çıkarılıyor. Onu düzeltiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi arada Bankalar Birliği Genel Sekreterimizin bir talebi oldu, herhâlde bir açıklama yapma gereğini hissediyor. Eğer uygun görürseniz ben ona bir söz vereceğim, ondan sonra Sayın Kuşoğlu’ndan devam edeceğiz.

Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, daha önce yapılan iki yapılandırma çalışmasında da Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumumuz bir yönetmelik çıkarıyor ve bu yönetmeliğe göre de Bankalar Birliğine bir çerçeve anlaşması hazırlama yetkisi veriyordu. Bankalar Birliğinin şu an itibarıyla yönetmeliğe göre hazırladığı çerçeve anlaşması sayın vekilimizin sorduğu soruların tamamına açıklık getiriyor. Burada birden fazla çerçeve anlaşması yapmak mümkün. Alacaklıların bir araya gelecek... İlk aşamada bu sorunun öncelikle büyük şirketlerdeki kısmını çözebilmek için 100 milyon TL ve daha üzeri alacaklılar için bir çerçeve anlaşması yapıldı. Ama Sayın Akif Hamzaçebi Vekilimizin söylediği gibi, şu anda bankacılık sisteminde çerçeve anlaşması dışında da bankaların bir araya gelecek yaptıkları yapılandırmalar var. Biz genel trendi görebilmek adına bankalarımızdan rakamların dağılımını istedik, 15 milyon TL’nin altında olan, 15 ila 100 milyon TL arasında olan ve 100 milyon TL’nin üzerinde olan yapılandırmalarını sorduk. Bu rakamlar da tabii, birden fazla borçluya olduğu için her banka her şirketle ilgili gönderiyor. Rakamlar belki 2, 3, 4 kat daha fazla ama genel trend, sayı olarak özellikle 15 milyon TL’nin altındaki şirketlerin yapılandırmalarının oldukça yüksek olduğunu ama oransal olarak da büyük işletmelerimizin... Çünkü onların kredileri daha yüksek...

Sayın Müsteşarımın, Faik Öztrak Bey’in bahsettiği gibi, özellikle büyük işletmelerimizin toplam krediler içindeki yabancı para payının yüksek olmasından dolayı, kurlardaki artış onları olumsuz etkiledi. KOBİ’lerin toplam kredilerinin yüzde 85’i TL. KOBİ’lerde etkilenme daha çok. Büyük işletmeler etkilendiği için onlarla ticari ilişkiye girmesinden kaynaklanan bir alacak sorunu başladı.

Bir de konkordato uygulaması bu dönemde karşımıza geldi. Konkordatoda şirketlerin başvurusunun nedeni, borçları içinde finansal kurum dışında da ciddi bir alacaklının olması. Çünkü çerçeve anlaşması ve finansal yeniden yapılandırma çalışması, çerçeve anlaşmasına imza atan alacaklılar dışındaki alacaklıların alacağını tahsil etmeye yönelik hiçbir sınırlama getirmiyor. Ne İstanbul yaklaşımında vardı ne Anadolu Yaklaşımında vardı.

Sayın vekilim, borçlu, lider banka dediğimiz, en fazla borçlu olduğu bankaya gidip başvuruyor. Bu başvurusu lider banka tarafından eğer olumlu görünür ise bu borçludan alacaklı olan diğer bankalara durumu anlatıyor. Bir alacaklı bankalar konsorsiyumu kuruluyor. Alacaklı bankalar konsorsiyumu-yine sayın vekilimin sorduğu- “Sorunlu olan, yaşamayacak olan şirketler burada var mı? Bir veya birden fazla bankada yasal takibi yüzde 25’in üzerinde olan şirketler çerçeve anlaşmasına göre yapılandırmaya alınmıyor efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz, İstanbul yaklaşımını anlatıyorsunuz, değil mi?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Hayır, bu çerçeve anlaşmasında da mevcut çerçeve anlaşmasında da düzenleme aynı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Efendim, “Ankara yaklaşımı” diyoruz biz buna.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yaklaşım, yaklaşım... Bir türlü...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Kanuna göre, çerçeve anlaşması, belki bu mevcut çerçeve anlaşması...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yönetmelikte mi çıktı?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Evet, yönetmelikte... Daha önce çıktı kanunda.

Bu çerçevede, ben şöyle bir bilgi vereyim: Finansal yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumlarının ve bu kapsamda borçlarının yeniden yapılandırılması veya yeni bir itfa planına bağlanması sonucunda borçlarını ödeme kabiliyeti kazanacağına ilişkin kanaatin oluşmasını teminen, ilgili borçlunun mali durumunun tespiti ve fizibilitesi alacaklı kuruluşlar konsorsiyumunun kararıyla bir bankaya -daha önce bu konuda Türkiye Sınai Kalkınma Bankası uzman banka olarak kullanılmıştı- veya bankalara, birden fazla bankaya veya bağımsız denetim kuruluşlarına ya da alacaklı kuruluşlar konsorsiyumu tarafından uygun görülecek kuruluşlara... Neden böyle bir karar verdik bu çalışmayı yaparken? Çünkü Türkiye’de uluslararası nitelikte 4 tane bağımsız denetim şirketi var ama Türkiye’de kurulmuş, yine düzenlemelerimize uygun başka denetim firmalarımız da var. Sayı çok olursa yetiştirme imkânı olmaz diye, alacaklı bankaların bir araya gelip vereceği karar. Bir borçlunun yapılandırılması için alacaklı bankaların en az yüzde 70’inin olumlu yönde karar vermesi lazım ve yeni bir kredi verebilmek için ise tamamının karar vermesi lazım yani yüzde yüz diyecek ki: “Evet, bu şirkete kredi verilirse bu şirket ayakta kalır.” Onun için tüm detaylarıyla çerçeve anlaşması bunu düzenlemiş durumda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Başkanım, o zaman heyetten bir tanesi “hayır” derse...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öbür dilerim Başkanım. Ekrem Bey’in anlattığı çerçeve anlaşması... Mevcut şekilde bir yönetmelik var burada. Çıkarılacak bir yönetmelikten bahsediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Hazırlamışlar işte, çıkaracaklar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O ayrı, daha önceden çıkarılmıştı. Ayrı bir şey çıkmayacak mı?

BAŞKAN – Revize edecekler, mevcut yönetmeliği revize edecekler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman bu maddede bundan bahsetmek lazım yani şu anda çıkarılmış ve uygulanmakta olan yönetmeliğe atıfta bulunmak gerekiyor. Biz sanki yeniden bu kanuna istinaden bir yönetmelik daha çıkarılacak diye düşündük.

BAŞKAN – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani bir de şu var Sayın Başkan...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yürürlüğe girdi mi o yönetmelik?

BAŞKAN – Evet, Ekrem Bey, tamamlayın lütfen.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Dolayısıyla herhangi bir bankanın tek başına bu çerçeve anlaşmasına göre karar çoğunluğu yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yeni bir yönetmeliğiniz yok mu?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yüzde 70’nin “okey” demesi, olumlu bakması lazım. Bunlar aynı zamanda raporlanacak. Alacaklılar arasında bir uyuşmazlık oldu veya borçlu “Alacaklılar çerçeve anlaşmasına uymadı.” derse, yine Bankalar Birliğinde bir hakem heyeti oluşturulacak -daha önce de benzer hakem heyeti oluşmuştu- ve bu hakem heyeti uyuşmazlığı BDDK’mize rapor edecek.

BAŞKAN – Ekrem Bey, bir de bu sorunlu kredilerle ilgili, miktar konusunda bir “108” deniyor, bir “400” deniyor. Nedir buradaki gerçek şey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz yokken açıkladı onu.

BAŞKAN – Açıkladınız mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 306 milyar.

BAŞKAN – Tamam, peki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım... Şurada bir şey var...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ekrem Bey’e bir ilave yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mustafa Bey, bir şey soracağım da... Yani burada kurtarılabilecek şirketler, firmalarda keyfilik yok. Yani “Kendi adamımızı kurtaralım, A kişiyi, B kişiyi kurtaralım...” Heyet karar verecek buna ve bankaların bu heyetle yüzde yüz mutabık kalması lazım değil mi?

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Yüzde 70.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yüzde 70’i borçların yapılandırılmasıyla ilgili, yüzde 100’ü yeni bir kredi vermeyi ancak...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani keyfilik yok burada arkadaşlar. Az önce, hani “Kimler kurtarılabilecek?” “Partizanlık olacak...” falan, hepsi ortadan kalktı.

CAVİT ARI (Antalya) – Her şey güzel yani?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yani bir banka “hayır” derse diğerlerinin hepsi yapsa olmuyor.

BAŞKAN – Şöyle: Şimdi, Sayın Ök’e ben bir söz vereyim, hiç söz almadı, bir şey soracak herhâlde.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Teknik bir şey sormak istiyorum: Şimdi diyelim ki firmanın farklı bankalara farklı kredi oranlarında borcu var. Bunlar yüzde 70 oranında bir araya toplandığında, tekrar yapılandırılacak kredi faiz oranı tek, sabit mi olacak, yoksa her bankayla ayrı ayrı mı anlaşacaklar?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Vekilim, bu düzenlemeye göre, bankalar bir araya gelip o şirketin gerçekten yapılandırılmasında hangi imkânlar... Tabii ki her banka yapmayacak, ortak bir faiz oranı üzerinden bu yapılanma yapılacak ama burada esas olan... Ben Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulunun bu konuda kamuoyuna yaptığı açıklamayı okumak istiyorum: “Bankalar ve diğer finansal kurumlar, münferit veya birlikte, borçlarını ödemeye niyetli ancak farklı nedenlerle edimlerini zamanında yerine getiremeyen müşterilerine, ödeme kabiliyetlerinin iyileştirilmesine destek olmak amacıyla her bir müşterinin mali durumu, ödeme gücü ve uzun dönem borçlu-alacaklı ilişkisi ayrı ayrı ve özenle değerlendirilerek, karşılıklı iyi niyete ve özveriye dayalı olmak üzere, her dönemde kredi kanallarını açık tutmakta, vade, ödeme ve teminat koşullarında esneklik sağlamaktadır.”

Burada yapılandırmayı yaparken bankalar, şirketten de öz kaynak koyması gerekiyorsa öz kaynak koymasını isteyecek, belki organizasyon yapısında bir değişiklik gerekiyorsa organizasyon yapısını... Yani alacaklı bankalar konsorsiyumu, bu ince... Bunların hepsi daha önceki düzenlemelerde de vardı, onu güncel koşullarda yaptık.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Savaş, buyurun lütfen.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, Ekrem Bey’in söylediklerine ilave olarak, borçlunun alacak bankalardan lider bankaya başvurmasından itibaren, bu yapılandırmanın doksan gün içerisinde sonuçlandırılması gerekiyor, üç ay içerisinde. Yani üçte 2’sinin, alacaklı kuruluşların üçte 2’sinin kararıyla da bir altmış gün daha ilave süre veriliyor. Toplamda da yüz elli gün içerisinde anlaşmanın imzalanması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, yönetmelik konusunu bir daha şey yapar mısınız?

BAŞKAN – Yönetmeliği, evet... Bankalar Birliği, BDDK...

Buyurun.

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Şimdi, geçtiğimiz sene çok hızlı hareket edilmesi adına bir yönetmelik çıkardık. Tabii ki burada vergi istisnaları yer alamadı. Açıkçası, bu kanunun temel yapılma nedenlerinden bir tanesi de bu vergi istisnalarının, muafiyetlerinin kanun yoluyla getirilmesi ve alacaklı ve bankaların teşvik edilmesi, böyle bir ortam yaratılması; açıkçası bu.

Şimdi, bu yönetmelik hâlihazırda geçerli olacak, buna göre yapılan çerçeve anlaşmalar da geçerli olacak ama ufak tefek revizyonlar yaşanabilir. Bunun dışında bir değişiklik yok. Temelde bu yönetmelik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha önce yapılan bu çerçeve anlaşması uyarınca yapılan anlaşmalar...

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Bunların mülga olmaması için çalıştık zaten çünkü çok emek verildi, pek çok banka bir araya geldi, üzerinden geçildi, bizim kurulumuz defalarca revizyon verdi, değiştirdik. Hani, bunların yok olmasını istemedik açıkçası. Zaten bir araya da gelindi, epeyce bir banka bir araya geldi ve imzaladı. Onu sağlamaya çalıştık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçmişte yapılan bu işlemlere atıf var mı, onların geçerli olacağıyla ilgili?

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bu kanunun çıkmasından sonra, yürürlüğe girmesinden önce yapılan işlemler bundan istifade eder.” diye bir hüküm koyduk mu?

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Var, var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Var mı? Göremedim ben.

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – “Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliğe göre hazırlanan çerçeve anlaşmalarda belirlenen borçlular, Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar” diye başlıyor ve devamı. O ilk cümleyi okursanız orada var, onu gözetmeye çalıştık açıkçası çünkü çok emek harcadı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yeniden yapılandırmaya tabi tutulabilir. “Bu madde uyarınca yapılacak finansal yeniden yapılandırmalara ilişkin usul ve esaslar kurum tarafından çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanan çerçeve anlaşmalarıyla belirlenir.” Yani “daha öncekiler de yararlanır buradaki istisnalardan” diye bir hüküm yok.

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Biz bir daha okuyalım isterseniz ama...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Siz okuyun efendim, o dediğiniz cümleyi okuyun da anlayalım.

BAŞKAN – Eğer bir eksiklik varsa onu koyalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sanki var, görmedim ben onu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, teknik olarak yani kanun çıktıktan sonra bence bu kanuna göre bir yönetmelik çıkarsınlar yani biz kanunda yönetmeliği referans almayalım. Kanun tekniği açısından olmaz bu.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Yok zaten, böyle bir şey yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama var.

BAŞKAN – Hayır, hayır, yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Bu kurum tarafından çıkarılmış yönetmeliğe göre” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yönetmelik çıktı.” diyorlar, bu yönetmeliğe göre kanun çıkarıyormuşuz.

BAŞKAN – Nerede?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, öyle diyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Öyle diyor, öyle diyor.

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Hayır, yönetmeliğe göre kanun çıkarmıyoruz. Daha önceki yönetmeliğe göre de bir çerçeve anlaşması var, onun mülga olmasını istemiyoruz. Hani öneriniz varsa o çerçeve anlaşmasının...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O zaman kanun çıktıktan sonra yönetmelik ihtiyacı var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Var, bir çalışma var, yönetmeliği var, belli bir yere gelmiş, şimdi biz kanunu çıkarıyoruz, şimdi anladık onu.

BDDK DÜZENLEMELER DAİRESİ BAŞKANI N. MÜGE DOĞAN – Bu kanuna göre tekrar bir yönetmelik çıkarılır, bu yönetmeliğe atıfta bulunulup “Bunlar geçerli.” denilebilir, hani o olabilir ama bu çerçeve anlaşmasının değişmemesi lazım, çok emek harcandı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Kuşoğlu’nun söylediği şey doğru, ben de katılıyorum açıkçası yani oraya -Sayın Keskin, siz de dinlerseniz- “mevcut çerçeve anlaşması kapsamında yapılan yapılandırmalar da dâhil” gibi bir ibare koyarsak bu sorun çözülür diye düşünüyorum. Ne diyorsunuz?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Çerçeve anlaşmasına göre yapılanlar ve çerçeve anlaşması olmadan yapılanlar da var, bugüne kadar yapılanlar da var ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onlar tekrarlanacak mı? Yoksa buna dâhil olmaz, buradaki istisnalardan yararlanmaz böyle bir madde dercetmezsek.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Efendim, biz vergisel açıdan sadece çerçeve anlaşmasına göre yapılanların vergiden yararlanmasından...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi tarihten itibaren?

BAŞKAN – Yasa çıktıktan sonra.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – 600 milyon liralık, 700 milyon liralık kısmı yararlanamayacak vergiden fakat onu eklerseniz bugüne kadar yapılanlar da yararlanır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte, onu da ifade etmek gerekir.

BAŞKAN – Orada ufak bir meblağ var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onlar yararlanmazsa sorun olacak ama.

BAŞKAN – Ufak bir meblağ var ama çok fazla değil, 600 milyonluk bir şey varmış anladığım kadarıyla.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım, ben Ekrem Bey’e bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ekrem Bey, bu kredilerin vergisel maliyeti nedir?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Şimdi, Sayın Vekilim, şu an itibarıyla bankaların bilançolarında 3’üncü, 4’üncü ve 5’inci gruptan gelen tahsili gecikmiş alacakların toplamı 106 milyar TL ve bankalarımız bunun aşağı yukarı yüzde 75’i kadar gider yazmış durumda ama bu, bugün olan değil, tüm bankaların kurulduğu tarihten itibaren bugüne kadar gelen rakam 106 milyar TL. Bu düzenlemeyi bankacılık sektörünün istemesinin temel nedeni şu... Bu 106’nın 80’i zaten ayrılmış durumda, gider yazılmış durumda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gider yazıldı onlar.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Gider yazılmış durumda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vergisi ne kadar? 16 milyar lira mı? Yüzde 20’si 16 milyar.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yüzde 20’si evet, bugünkü değerlerle 16 milyar.

Şimdi, bir müşteriden alacağınız 100 liralık sorunlu krediniz var, bugüne kadar da yüzde 100’üne karşılık ayırmışsınız ve Karşılıklar Yönetmeliği’ne göre de Bankacılık Kanunu’na göre de bunların gider yazılmasına izin verilmiş. Aslında, net sorunlu kredi sıfır fakat bugüne kadar aktiften silinemediği için biz hem brütü hem ayrılan karşılığı ve neti gösteriyoruz. Dolayısıyla her bakan, bankacılık sisteminin sorunlu kredisi 100’müş gibi görüyor. Oysa yüzde 100’üne karşılık ayırdığı için sıfır. Uluslararası düzenlemelere göre, bu değersiz alacak olduğu anda bilançodan siliniyor. Hatta, Türkiye’de faaliyet gösteren uluslararası bankalar Türkiye’deki bankayı kendi bankalarında konsolide ederken -ayrılmışsa yüzde 100’ü- bunları sıfırlayarak... Bankaların tahsili gecikmiş alacaklarının gider yazılabilmesi için düzenlemelerde ayrıntılı bir bilgi var, ancak ve ancak işte teminat kısmı, diğeri...

Nasıl değersiz alacak oluyor efendim? Bugün neden o ikisi birden duruyordu? Aciz vesikasına bağlanması gerekiyor ancak bunların alınamayacağının bir belge... O da çok uzun sürüyor Sayın Vekilim, sizler de biliyorsunuz. O nedenle böyle bir düzenleme talep edildi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani ne dedi anlamadım. “Kriz yok.” mu dedi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 80 milyarlık maliyeti yok yani.

BAŞKAN – Ya, Sayın Bekaroğlu, çok güzel anlattı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Az önce “Dışarıda uçak muçak düştü, kriz oldu.” dediniz, şimdi de “Bir şey yok.” dediniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, vergiyi sorduk Sayın Bekaroğlu, vergisel boyutunu sorduk.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya “Karşılığı yok.” dedi. Sıfır risk...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben şimdi vergiyi sordum Sayın Bekaroğlu.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, yok, öyle şey yok. Nedir, neden...

BAŞKAN – Sayın Savaş, buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, Uğur Bey’in sorduğu vergisel boyutla ilgili olarak, önümüzdeki dönem bu çerçeve anlaşmalar kapsamında yapılandırılan kredilerin boyutunun bizim getirdiğimiz istisnalardan dolayı ne kadar olacağını bilemeyiz.

BAŞKAN – Bilmediğimiz için bir şey diyemeyiz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Misal, ne kadar firma başvuracak, önümüzdeki dönem bu faiz oranları ne olacak? Çünkü banka sigorta muamele vergisi faiz üzerinden alınan yüzde 5’tir yani o kredinin vadesi ne kadar olacak, hangi firmalar başvuracak, bu sözleşmenin miktarı ne olacak, damga vergisi, harçlar... O nedenle onun rakamını tam olarak söyleyebilmek mümkün değil şu aşamada.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şunun için sordum ben Mustafa Bey: Sayın Hamzaçebi az önce konuşmasında 400 milyarın yüzde 20’si kadar, 80 milyar bütçeye bir maliyeti olacağını ve bunun da milletten çıkacağını söylediği için...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, onu düzeltti.

BAŞKAN – Düzeltti onu.

Teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, önce Sayın Bekaroğlu’nun Ekrem Bey’e sorduğu soruya cevap vereyim. Şimdi, Ekrem Bey Bankalar Birliği Genel Sekreteri olarak diyor ki: “Biz bankalar olarak sorunlu krediler için yüzde 100 karşılık ayırdık, birçoğunu ayırdık.”

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yüzde 75’ini.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bankalar açısından bu sorun değil ama firma ölmüş demektir tabii ki. Firma açısından sorun, o firma iflas etmiş bir firmadır yani ekonomi açısından bir sorun var, banka açısından yok. Bir kere, onu düzeltelim, yanlış anlaşılmasın.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu tartıştığımız konu çok önemli. Sadece belli firmaların ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili bir konu değil bu. Bu konu, Türkiye’nin yeniden kredi alabilmesi için önemli, Türkiye ekonomisinin canlandırılması açısından çok önemli. 450 milyar dolar borcumuz var bizim, yabancı parayla 450 milyar dolar borcumuz var. 450 milyar dolar bize borç veren ülkeler, fonlar tekrar bize borç verebilmek için ekonomimizin düzelmesini istiyorlar, düzgün çalışmasını istiyorlar. Böyle bir ekonomide, biraz önce anlattığımız türden bir ekonomide... Vergi de yok, şu anda vergi alamıyoruz, yüzde 50’nin altında şu anda tahakkuk/tahsilat oranı. Demin SGK Başkanımız “Bu sene de

iyi.” dedi ama öyle değil. SGK’de vergi konusunda Maliyeye göre daha da kötü bir durum söz konusu tahakkuk/tahsilat oranı açısından. Şu anda vergi de alamıyoruz, piyasada bir canlılık yok. Biliyorsunuz, herkes tekrar ÖTV’nin falan düşürülmesini bekliyor piyasada bir canlılık olması için. Ekonominin tekrar faaliyete geçebilmesi, işler hâle getirilmesi lazım. Bunun için bu kredilerin, bu firmaların canlandırılabilmesi lazım tekrar, mümkün olduğunca. Onun için, bu konuda başarılı olunması lazım. Sayın Hamzaçebi işin bir boyutunu anlattı, vergiyle ilgili olarak tabii ki hazineye, maliyeye bir yük olacak, en azından verilmeyen vergiler dolayısıyla; doğru ama bir taraftan da bize borç verenler bu ekonominin canlandırılmasını, bu borçların devlet tarafından, hazine tarafından da üstlenilmesini istiyorlar. Bunu üstlenebilmek demek, hazinenin buraya kredi vermesi demektir, bankalara kredi vermesi, kaynak sağlaması demektir. Onun anlamı da vatandaşın daha az ücret almasıdır, emeklinin daha az ücret almasıdır, işçinin, memurun daha az ücret almasıdır, kaynaklarımızın azalmasıdır; bunu görelim bir kere, böyle bir realite var, bu basit bir hadise değil. “Burada üç beş tane firmaya para vereceğiz ya da kendi aralarında anlaşacaklar, ekonomiye kazandırılacaklar.” Böyle bir şey değil bu. Bunun çok derin etkileri var, her vatandaş için var, hepimiz için var. Onun için, bu konu tartışılırken sadece bazı firmaların ekonomiye kazandırılması olarak değil herkesin, her vatandaşın bundan etkilenmesi olarak değerlendirilmesi lazım diye düşünüyorum.

“6 milyar dolar” dedi Faik Bey İstanbul yaklaşımı için, 6 milyar dolar, bakın, on yedi sene, on sekiz sene önce; bugün 70 milyar dolardan bahsediyoruz. Bir de bunun dışında borçlarımız var. Biraz önce söyledim, 450 milyar dolar borç var, bunun 300 milyar doları özel sektöre ait, kamu-özel iş birliği ya da dışarıdan alınan borçlar hariç. Bu ekonomiyi çevirebilmek için en başta bu konunun, ondan sonra da diğer problemlerin çözülmesi lazım. Şu konuyu hatırlıyor musunuz? Yeni Ekonomi Programı, YEP. Nasıl bir tanıtımla gündeme gelmişti? “Güçlü Türkiye için” vesaire... Biz son iki sene içerisinde 6-7 tane bu tür programlar açıkladık, hepsi başarısız oldu, bunun başarılı olması lazım. Başarılı olması lazım ki Türkiye tekrar ayağa kalkabilsin. Çok önemli bir konuyu konuşuyoruz, tartışıyoruz. Onun için, mümkün olduğunca daha detaylı olarak konuşmamız lazım.

İşin bir hukuk boyutu var dedim, bir de kaynak boyutu, mali boyutu var. Hukuk boyutuyla ilgili olarak şöyle düşünülüyor: Evet, bu, iktidar tarafından bir sermaye transferi ya da yeni bir sermaye grubu yaratma şeklinde kullanılabilir. Kullanılabilir, doğrudur ama bu tür şeyler tam tersi etki de yapabilir, kriz dönemlerinde büyük sıkıntılar da çıkarabilir. Bu tür hukuksuzluklar, adaletsizlikler iktidarlara da yok edebilir, o kadar da önemlidir. Onun için, mümkün olduğunca çizilen çerçeveye, hukuka uygun hareket edilmesi, hakkaniyetli olunması gerekir, belli kriterlerin muhakkak olması gerekir. Ben şimdiye fark etmedim bu maddeyi okurken, daha önceden hazırlanan bir yönetmeliğe göre bu çalışmalar yürütülecekmiş. O yönetmelikte bildiğim kadarıyla 100 milyonluk bir sınır da var değil mi?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Çerçeve anlaşmasında var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çerçeve anlaşmasında var, burada o sınırlar falan yoktu. Şimdi olayın boyutu çok farklı hâle geldi.

Bir de Ekrem Bey, madem bu çalışmalara başladınız, burada bir kaynak ihtiyacı yok mu, görmüyor musunuz? Yani şimdiye kadar, bu çalışmaları yürütürken herhâlde 600 milyon liralık sözleşme yapılabilmiş, bir mutabakat sağlanabilmiş değil mi? O çok düşük kalıyor. Demek ki bir kaynak aktarılması da lazım. Bu, can suyu gibi böyle ufak bir kaynak da değil, çok önemli bir kaynağın aktarılması lazım ki nasıl bulunacak, nereden bulunacak, o da ayrı bir konu, hiç tartışmadığımız,

konuşmadığımız bir konu. Bunu bulamadığımız sürece büyük bir sıkıntı çekeriz, bu girişim de akim kalır, bundan sonrasıyla ilgili çok daha büyük bir maliyete katlanmak zorunda kalırız, bunları görmemiz lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ekrem Bey, buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bankalar Birliği Yönetim Kurulunun ve üyelerimizin bu çalışmayla ilgili olarak kamudan talep ettiği tek konu, vergilerde, geçmişte olduğu gibi sağlanabilecek imkânlar oldu, damga vergisi, BSMV ve harçlarla ilgili; onun dışında, herhangi bir talebi olmadı efendim. Çünkü sektör mümkün olduğu kadar vade vererek bunu yapıyor, yeni krediyle ilgili hiç görüşülmedi. Ama 2008 krizinde de bankacılık sisteminin hiç talebi olmamıştı biliyorsunuz.

Ben izin verirsiniz bir değerlendirme yapmak istiyorum. 2008’den günümüze kadar, özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliğinde reel ekonominin ve bankacılık sisteminin ayakta durması için o ülkelerin merkez bankalarının sektöre ne kadar ciddi kaynak aktardığını veya hükümetlerin ne kadar kaynak aktardığını da biliyoruz. İnşallah -bu temennimiz hepimizin temennisi gibi duruyor- ek bir kaynak talebi olmaksızın mevcut yapılandırmalarla ek vadeler sağlayarak bu firmaların ayakta kalmasını sağlayabiliriz. Çünkü talebin zaten büyük bir kısmı reel sektörden geliyor, farklı sektörlerden geliyor, bir yoğunlaşma yok. Ama Bankalar Birliğinin an itibarıyla bir kaynak talebi olmadı efendim.

Bilginize sunarım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaç firma söz konusu?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Efendim, biraz önce söylediğim gibi, 700 milyon lira çerçeve anlaşmasına göre yapılandırılanlardan iki firma var şu anda ama çerçeve anlaşması dışında yapılan ve tabii, birden fazla sayılan şirketlere baktığımızda 200 bine yakın. Bunun çok büyük bir bölümü KOBİ, 15 milyon TL’nin altında ama bankalardan çerçeve anlaşmasına göre biz istatistik topluyoruz, çerçeve anlaşması dışında yapılan yapılandırmalara ilişkin bilgi toplamadık, sadece bir ön bilgi olsun dedik. Ama çerçeve anlaşmasında yapılırsa yine çerçeve anlaşmasına göre hangi bölgelerde, hangi firmalar miktar olarak firma ismi almadan konsolide edip bu bilgileri daha önce de yayınlamıştık, şimdi de aynı şekilde zaten...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sadece bir soru soracağım.

BAŞKAN – Bir cümle sorun, peki.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 106 milyar TL ne yapıyor? 18-19 milyar dolar; bunun için bir kaynak talep etmiyor Bankalar Birliği “Biz bunun karşılığını ayırdık.” Yanlış mı anladım?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani 19 milyar TL nereden gelecek?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Kârdan düşüldü, öz kaynaklardan düşüldü bu tabii efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani bizden almayacak mısınız? Şu ücret, ücret değişmeyecek mi? Vatandaştan almayacak mısınız?

BAŞKAN – Hayır.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Yok efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Allah Allah, gözlerim yaşardı.

BAŞKAN – Sayın Emecan, burada bir haksızlık yaptık size, size daha önce söz vermemiz gerekiyordu, hem de kadın milletvekili olarak öncelik tanınmamız gerekiyordu.

Buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sorun değil, telafi ederiz başka bir zaman Başkanım.

Bu arada tabii, dinleyerek beslendim de yani çok büyük bir sıkıntı değil. Sonuç olarak, sorular oldu, cevaplar oldu, burada çok teknik değerlendirmeler oldu, üzerine çok konuşuldu, epeyce konuşuldu. Ben birkaç tespit yapıp birkaç da soru sormak istiyorum, bu şekilde katkıda bulunmak istiyorum.

Şimdi, beni en başta rahatsız eden bir şey oldu. Yani bu rahatsızlığımı paylaşmak istiyorum. Kanun maddesi paylaşıldı, okundu ve teklif sahibi Sayın Savaş, açıkladı, açıklamalarını yaptı, bürokratlarımız yaptı fakat ben tehlikeli bir durum gördüm burada. Sanki bu konuştuğumuz madde, bu konu çok normal bir durummuş gibi yani olağan, bu ülkede her yıl olabilecek, yaşanabilecek durumlar, işte, firmaların borçlarının yapılandırılması, firmaların kurtarılması falan. Öyle bir anlattınız ki masal dinler gibi dinledim yani çok olağan bir şeyden bahsediyormuşuz gibi. Hâlbuki bu ülkede uzun süredir bir kriz var ve hâlâ bu kriz kabul edilmiş durumda değil. Şu anda bu krizin etkilerini konuşuyoruz, şu anda bu maddede biz bir sonucu konuşuyoruz. Bu sonuç da batmış, zor duruma düşmüş firmalar. Sanki bu normalmiş gibi... Bakın, her şeyi normalleştirmek doğru bir şey değil, tehlikelidir. Bazı şeylerin normal olmadığını görerek bunun tedavisini yapmak lazım, hastalıklar gibi. Yani ilaç alırsınız, yan etkileri olur. Buna daha sonra değineceğim. Ama ben bunu çok tehlikeli görüyorum, bunun altını çizmek istedim. Bu ülkede bir kriz var mı, yok mu? Bu sonuca nasıl gelindi, nereden gelindi? Yani uçak düştü, işte S400'ler oldu yani bunlarla mı gelindi sadece? Bu tespiti yapmadığımız sürece burada bunları konuşmaya devam ederiz.

İkinci bir tespitim: Siz, Plan ve Bütçe Komisyonunun eski bir üyesisiniz ve burada birçok arkadaşımız var benden önce görev yapan. Bu Komisyon teknik bir Komisyon. Burada tabii ki teknik konular konuşuluyor ama yine tehlikeli gördüğüm bir şey, bu Komisyon mekanik bir komisyona dönüşmeye başladı sanki, çok mekanik konuşuyoruz. Yani burada alınan kararlar dışarıda toplumu etkiliyor, vatandaşımızı etkiliyor. Soruyorlar dışarıdan: “Bu 32 maddelik kanun teklifinde bize faydalı ne var?” diye. İnanın, cevap verecek bir şey bulamadım ben. Burada aldığımız her karar dışarıda 80 küsur milyon insanın hayatına dokunuyor. Bizim böyle bir sorumluluğumuz var. O yüzden de bu mekanik yaklaşımdan, bu körlükten öncelikle bir kurtulmamız lazım ve, evet, teknik bir Komisyon ama burası bir kurtarma komisyonuna dönüştü, bir af komisyonuna dönüştü. Gelen kanun tekliflerine baktığımız zaman hepsinde bir kurtarma, bir af, bir kaynak yaratma altyapısı görüyoruz.

Sayın Başkanım, bunların altını özellikle çizmek istedim.

Bugün ülkede bir güven yok, güven endeksi düşmüş durumda. Güven olmadığı için piyasalarda hiçbir hareket olmadığını sokaktaki vatandaş bile biliyor, sadece bizim bilmemize gerek yok. Para hareketi yok. Hiç kimse alım satım yapmıyor. Tabii ki şirketler sıkıntıya girecekler böyle bir durumda. Peki, kurtararak mı çözeceğiz? Bu kredileri yapılandırarak mı çözeceğiz bu sorunları? Hayır. Yapısal reformlar, yapısal reformlar, yapısal reformlar diyoruz. Ama bir türlü bu yapısal reformlar önümüze gelemiyor, bu Komisyonunun önüne gelemiyor. Burası bir af komisyonuna dönüştü. Bir adalet reformu yapılıyor biliyorsunuz, oradaki af da buraya gelecek diye korkuyorum açıkçası.

Şimdi, herhâlde bu ülkeye en fazla güven duyulduğu zaman ve dış sermayenin geldiği zaman Avrupa Birliği uyum yasalarının çıktığı dönemdi. Yani o dönem bittikten sonra, bu görüşmeler bittikten sonra bu güven endeksi de düşmeye başladı ve krizle birlikte de şu an bu duruma gelmiş bulunuyoruz.

Şimdi, burada, evet, firmalar yapılandırılıyor, bu konuda çok konuşmalar yapıldı. “Bu işten yararlanacak yaklaşık 200 bin firma.” mı demiştiniz biraz önce? Biraz önce ne demiştiniz? Vatandaşa bir güven gerçekten yok, açık söyleyeyim, bizde de çok fazla yok. Evet, teknik anlamda belki yapılması gerekenler, yapılacak olanlar doğru olabilir. Sayın Öztrak’ın, Sayın Böke’nin yapmış olduğu öneriler var burada. Onların ben değerlendirileceğini de düşünüyorum. Tabii ki katkıda bulunmak isteriz. Ama sormak istediğim bazı sorular var.

Şimdi, baktığımız zaman aslında, Türkiye’de özellikle kamu sermayesinin çeşitli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kamunun bütün kaynaklarının ağırlıklı olarak 5-6 firmaya aktarıldığını biliyoruz. Bugün Türkiye’de bunlar bu büyük işleri yapıyorlar ve bu firmalar bu büyük işleri almış durumdalar. Bütün Türkiye’nin gözü de bunların üzerinde.

Ben şimdi kayıtlara da geçmesi açısından sormak istiyorum size: Örneğin, 2005-2018 yılları arasında devletten 9 milyar lira ve 9 milyar avroluk ihale alan, yine 10 milyar lira ve 8 milyar avroluk ihale alan Kolin İnşaat ve Kalyon İnşaat bu kurtarılacak olan firmaların içinde var mı? 2007-2017 yılları arasında devletten 13,8 milyar lira ve 7,8 milyar avroluk ihale alan Cengiz İnşaat, 15,37 milyar lira ve 7,8 milyar avroluk ihale alan Limak var mı? 1,9 milyar lira ve 7,8 milyar avroluk iş alan Mapa var mı? 22,15 milyar avro bedelle üçüncü havalimanı inşaatını alan Kolin-Kalyon-Cengiz-Limak ve Mapa ortak girişimi var mı? Hangi şirketler kurtarılacak? Hangi şirketler olacak bu operasyonun içerisinde? Kimler yararlanacak? Bunları bizimle paylaşacak mısınız? Bu soruları sormak istiyorum. Bu soruların cevabını inanın toplum da bekliyor.

Bir iki sorum daha var, hemen onları da paylaşacağım.

Örneğin, Sayın Bankalar Birliği temsilcimiz bir firmayla ilgili 4-5 bankanın birlikte karar vereceğini söyledi fakat o firmanın tek bir bankaya borcu var ise o zaman ne olacak? Yani o tek bir banka nasıl karar verecek buna? Ne yapılacak? Şu ana kadar bu çerçeveye anlaşmasına göre ne kadar bir yapılandırma yapıldı, onu lütfen paylaşırsanız seviniriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir de beklentiniz bu operasyondan ne kadar? Bir de bunu paylaşırsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi bu maddeyi çok tartıştığımızı hepimiz görüyoruz “Üç saati geçti.” dedi Başkan. Ben konuyu uzatmayacağım ama geçmiş yıllarda “İstanbul yaklaşımı” “Anadolu yaklaşımı” denilen bir sisteme benzer bir sistem getiriliyor. Müsaade ederseniz ben buna “Ankara yaklaşımı” demek istiyorum, bir adını koyalım bu için. Tabii, bu yaklaşımın, yapılanmanın bir maliyeti olacak. Bizi ilgilendiren tarafı, kamu olarak biz kanunla beraber bankalara getirilen bu imkândan, banka sigorta

muamele vergisi istisnası, işte Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu, damga vergisi gibi, harçlar gibi bazı vergilerde muafiyet getiriyoruz. Elbette, bunun kamuya bir yansıması var. Ama biraz önce gerek Sayın Öztrak'ın gerek Sayın Böke'nin gerek Sayın Akif Hamzaçebi'nin konuşmalarında yani on yedi yıllık AK PARTİ iktidarına göndermelerde bulunuldu, ben de tabii, AK PARTİ milletvekili olarak kayıtlara geçmesi açısından, bir polemige neden olmamaya çalışarak bazı şeyleri söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, 2002 yılında geldiğimiz noktayı 2001 kriziyle beraber benim yaşında olanlar –ki hepiniz aşağı yukarı bilirsiniz, benden genç olan arkadaşlar da var- bilirler, Türkiye neredeydi? Kaç tane banka konsolide oldu, el konuldu, battı ama 2002 ile 2019 arasındaki on yedi yıllık süreçte bir tane banka batmadı. Hatta, tüm zamanların en büyük ekonomik krizi olan 2008 dünya krizinde bile Türkiye'de bir banka batmadı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İstanbul yaklaşımı 8 milyar dolar, şimdi 70 milyar dolar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani hepimiz uçağa biniyoruz. Uçağa bindiğinizde öyle sütliman bir durum yok. Zaman zaman hava şartlarından, zaman hava boşluğundan ne olur? Uçaklar türbülans yapar ve içindekiler sarsılır, ürker, korkar, paniğe kapılır amasağlam, güçlü pilotlar, işini bilen pilotlar o türbülanslardan uçağı çıkarır. Panik yok “no panic” “don't panic.” Biz yolcuyuz belki uçakta. Zaman zaman da Türkiye bu süreçte gerçekten sıkıntılı dönemler yaşadı ama en büyük sıkıntıyı, hatırlayın, 2008, 2009'da yaşadık. Sayın Merkez Bankası Başkanımız bunları biliyor. Sizler gerçekten bu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teğet geçmişti o kriz!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, teğet geçti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eğer o zaman bu tedbirleri alsaydınız şimdi bunu yapmak zorunda kalmazdınız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Türkiye 230 milyar dolarlık millî gelirlerden 900 milyar dolarlara kadar çıktı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 700 milyar, 700..

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şu anda 700. Bir türbülans yaşadık, atlatıyoruz. Dengeleme, disiplin, değişim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Rakam olarak doğru ama bir zaman var. Cami avlusuna konulan çocuk bile büyüyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi nereye indi? 25 bin dolardı hedefiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, dolayısıyla haksızlık etmeyelim. On yedi yıllık süreçte Türkiye'nin nüfusu 66 milyondan bugün 82 milyona geldi yani 16 milyon insan, bir de dışarıdan gelenleri düşündüğümüzde nüfusumuza 20 milyon insan katıldı ve hepimiz aynı gemideyiz, aynı uçaktayız Elbette sizleri anlıyorum ama güzel işler de yapıldı. Yani bugünkü sıkıntılara rağmen Türkiye'de hâlâ fert başına millî gelirimiz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 8 bin dolar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değil, 9 bin küsur dolardayız, ben onu yuvarlak olarak 10 bin dolar diyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın ya.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bin dolar da benden.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama kayıt dışı ekonomiyi dikkate alıp satın alma gücü paritesini de dikkate alırsak Türkiye hâlâ fert başına 15 bin dolarlar civarında bir millî gelire sahip. Bu da 1 trilyon 200 milyar dolarlık bir Türkiye demek. Ama bugünler geçecek, panik yapmayın.

Şu yapılanmayla beraber bankalara ve iş dünyasına bir imkân getiriliyor. Bizi ilgilendiren yani kamuyu ilgilendiren bu kanunla beraber bazı istisnalar getiriliyor ama burada esas sorun, iş dünyası ile kredi veren, fon sağlayan, finans sağlayan kurumlar arasındaki anlaşmadır. Biz bunun yasal altyapısını yapıyoruz, elbette bunun topluma bir maliyeti var ama neticede bu iş yapılması lazım, zaten aklı başındaki ifadelerden de bunu görüyoruz.

Dolayısıyla ben buna tekrar “Ankara yaklaşımı” diyorum ve desteklediğimizi ifade ediyorum.

Hayırlı olsun.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

Nilgün Hanım, daha sonra size söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önce Nilgün Hanıma söz verebilirsiniz.

BAŞKAN – Nilgün Hanım’a verelim, peki.

Buyurun Nilgün Hanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Paylan, size de çok teşekkür ediyorum.

Ben aslında burada -tabii, üç saatir tartışıyoruz kanunu- kişiye özel, firmalara özel bir kanun yapıyormuşuz gibi ithamları duymaktan gerçekten hem kendi adıma hem de partim adına rahatsız oldum. Çünkü söylendi, burada, evet, vergisel bir muafiyet var, bundan etkileniyoruz mali olarak ama burada borcunu ödemekte sıkıntı çeken bütün firmalara yönelik bir uygulama getiriyoruz. Bu ne anlama geliyor? Ve buradabir taraftan da bankalar tarafından bir bakış açısı var. Bankalarda da biz ne yapıyoruz? Getirdiğimiz o muafiyetle birlikte bankaların firmalarla olan anlaşmalarının önünü açmış oluyoruz. Burada şunu görüyoruz ki, firmalar bankalarla gidip anlaştıkları takdirde... Ben yanlış mı anlıyorum, bilmiyorum ama şöyle bakıyorum olaya: Benim 100 bin lira borcum var. 100 bin lira borcumu bir yıl vadeyle her ay 10 bin 10 bin ödeyecektim fakat sıkıntıya düştüm, ödeyemiyorum, bunun karşısında 100 bin liralık borcumu iki yılda ödeyeceğim. Böyle yeniden bir yapılandırma. Yani ortadan kalkan bir şey yok. Biz belki bu 100 bin lirayı iki yıl içinde vadelendirerek o firmanın bunu ödeyebilme oranını artıracacağız. Ben bunu bu şekilde görüyorum ve bunu, bu fonu -bunu firma ödediği takdirde- ekonomiye tekrar bir geri dönüş olarak görüyorum. Açıkçası, ben “kişiye özel” “firmalara özel” terimlerini kabul etmiyorum, bunu doğru bulmuyorum. Ve şunu da biliyorum: Bu mutabakat çerçevesinde bankalarla da ciddi bir anlaşma olduğunu biliyorum. Eğer Sayın Başkanımız da söyleyebilirse çok memnun olurum çünkü Türkiye’deki bütün bankaların bu konuda hemfikir olduğunu biliyorum. Aslında biz bu anlamda, bu konuda hem reel sektörün önünü sıkıntılardan açmış oluyoruz hem de bankaların biraz daha elini rahatlatmış oluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yemekleri de böyle arada geçiriyoruz vallahi; öğlen pide, akşam simit.

BAŞKAN – Ne yapalım, bugün bitireceğiz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ekonomi yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ekonomi yapıyoruz da yemek arası dahi veremiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok önemli bir maddeyi görüşüyoruz ve torba yasaya baktığımızda arkadaşlar, çok önemli maddeler görüştük ama inanın, vicdanen hiç rahat değilim. Elbette, kapitalizmin hâkim olduğu bir dünyada yaşıyoruz, şirketlerin, bireylerin ezdiği bir dünyada yaşıyoruz ve kapitalizmin -bildiğimiz gibi- vicdanı yoktur arkadaşlar, kapitalizm vicdansızdır. Pek çok ülkede kapitalizm yaşanıyor ama bazı ülkelerde daha vicdanlı, daha orta vicdanlı kapitalizmler yaşanır, o da vicdansızdır ama bizim gibi ülkelerde vahşi kapitalizm yaşanır ve orada hiç vicdanı arayamazsınız.

Bakın, arkadaşlar, iki gündür görüştüğümüz maddelere bakalım veya görüşeceğimiz maddelere bakalım, şimdi, şehir hastanelerini görüşeceğiz mesela. Neden? Çünkü şehir hastanesine yatırım yapan firmalarla -şu anda kur arttı- yeniden anlaşma olasılıklarını değerlendireceğiz ve o firmaları rahatlatacağız bir şekilde. Enerji anlaşmalarını tekrar değerlendirdik ve enerji anlaşmalarında Cengize, Koline, Limaka enerji yatırımlarında yeniden sözleşme yapma hakkı verdik. Turckcellin, VodaFononun, TÜRK TELEKOM'un talep ettiği bir madde var, onu görüşeceğiz. Değerli arkadaşlar, bankaların tabii ki talepleri, onu konuşuyoruz üç saattir; şirketlerin talepleri var, onları konuşuyoruz; büyük şirketler sıkışmış durumdalar, onu konuşuyoruz. Ve arkadaşlar iki gündür gerçekten 82 milyon bize bakıyor -az önce Sayın Emecan da söyledi- 82 milyon gelecek kaygısı duyuyor ve bunların büyük çoğunluğu yoksul arkadaşlar ama onların adı yok. O büyük kesimde 8 milyon işsizimiz var, asgari ücretli milyonlarca vatandaşımız var, 2.020 lira asgari ücret alıyorlar ve açlık sınırı 2.124 TL'ye 2.020 TL alıyorlar. Çalışanlarımızın büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında maaş alıyorlar, 7 bin lira yoksulluk sınırı arkadaşlar. Çiftçilerimiz geçinmiyor, esnafımız sifatsız dükkân kapatıyor, emeklilerimiz geçinmiyor, emeklilikte yaşa takılanların sorunları var, biz bunları çok az bahsettik. Niçin diyoruz Sayın Başkan, bakın "Kalkınma planını sosyal taraflarıyla birlikte görüşelim." talebini niçin size ilettim? Bilmiyorum, umarım o konuda adım atmışsınızdır. Çünkü sosyal tarafların sesini duyarsak, işçi kesimlerinin, emekçi kesimlerinin, emeklilerin derneklerinin, çiftçi kesimlerinin, ekoloji gruplarının, kadın gruplarının -mesela kadının adı yok- bunların sesini duyarsak belki hani o vicdansız kapitalizmin etkisinden biraz sıyrılırız -hani, burada bizi görüyorsunuz, talepler hep o yönden geliyor, şirketler kesiminden- gerçek anlamda toplumun taleplerini duyarız. Belki o zaman... Açıkça söylüyorum, bakın, hani, Einstein'ın bir lafı vardı "Aynı şeyleri yaparak farklı sonuçlar elde edemezsiniz." der. Orada tabii bir sıfat kullanır "...farklı sonuçlar beklemek delilerin işidir." der, onu kullanmamış olayım ama aynı şeyleri yaparak analitik zekâyı, kafaya sahip bir kişi bilir ki farklı sonuç elde edemez. Yani kimyada aynı girdileri sokarsanız farklı çıktı olmaz. Biz de dört yıldır şu anda yapmakta olduğumuz şeyleri defalarca yaptık arkadaşlar. Defalarca vergi affı yaptık, defalarca varlık affı yaptık, defalarca yapılandırma yasaları buradan geçti arkadaşlar, geçen yıl da İstanbul yaklaşımı yasası buradan geçti, uygulandı. Şu anda ikinci grup olan bu 100 milyarlarca liranın büyük çoğunluğu zaten yapılandırılmış olanlar. KGF buradan

geçti arkadaşlar, 300 küsur milyar KGF'yle bu ikinci grup olanların çoğunluğu yapılandırıldı, bunların hepsini yaptık. Değerli arkadaşlar, bu çerçeveden baktığımızda, yaptığımız şeyleri tekrar yapıp farklı sonuç elde edeceğimizi düşünüyoruz, edemeyeceğiz.

Bakın, bunu kabul edersek sorunumuz şu: Şimdi, bünye hasta, bünyeye sürekli kortizon verdik, geçici rahatlama etkileri söz konusu oldu, bu düzenlemede de geçici bir rahatlama etkisi söz konusu olabilir yani uluslararası konjonktür izin verir, Amerika biraz faiz düşürür, işte, gelişmekte olan ülkelere biraz fon akımı ki bugünlerde oluyor, olabilir, bünye geçici bir süre rahatlayabilir ama temel sorunlara neşteri atamazsak bünye hasta ve emin olun çok da kötü günler bizi bekleyebilir. Şunu tespit edemediğimiz sürece yani temele, demokrasinin krizinin ekonomik krize yol açtığı teşhisini yapmadığımız sürece hiçbir sonuç elde edemeyeceğiz arkadaşlar. Öncelikle, bu teşhisi yapmamız gerekir ve bu meseleyi demokrasi krizini çözme odaklı olarak bakmamız gerekir.

Sayın Başkan, bu servisle beraber konuşma olduğu zaman da gerçekten, inanın, çok zorlanıyoruz, onu da söyleyeyim.

BAŞKAN – Yok, senin her zaman performansın iyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eyvallah.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hep de size denk geliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yapalım işte, öyle denk geliyor, kısmet.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, az önce bahsettim, çiftçiler, emekçiler, çiftçi Hüseyin amca, emekçi Mehmet amca, efendim, emekli Ayşe teyze bütün bunlar buraya bakıyorlar şimdi. Diyorlar ki: “Arkadaş, milletvekillerimiz bizim hayırımıza ne yapıyor?” Gerçekten, böyle bakıyorlar. Şirketlerin hayrına çalışıyoruz ama bakın, ben şirketlere karşı olan bir insan değilim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç olarak, mevcut, nesnel duruma göre elbette şirketler de olacak, bankalar da olacak, çalışanlar, emekçiler de olacak, çiftçilerimiz de olacak, esnaflarımız da olacak ve bunların, bu bütünün yarattığı bünye etkin bir şekilde işleyecek ama sosyal taraflar eğer adalet bulamazsa yalnızca şirketler odaklı, bankalar odaklı bir bakışa sahip olursak emin olun, o şirketler de abat olmazlar. Ya, Turkcell'in 30 milyon müşterisi var, tamam mı, efendim, bankaların on milyonlarca müşterisi var, kim bunlar? İşte bu bahsettiğimiz emekçiler, emekliler, çiftçiler. Eğer ki bu bahsettiğimiz müşteriler yani tüketiciler eğer iyi hissetmiyorlarsa, eğer gelirleri yoksa, eğer işleri yoksa, eğer gelecek kaygıları varsa, geleceğe dair güvenleri yoksa ne yaparlar? Merkez Bankası tabiriyle harcama davranışları değişir. Yani kısırlar kendilerini, korkarlar, gelecekte endişe ederler hatta gelirleri yoksa harcamazlar. Çünkü dedim ya, asgari ücret açlık sınırının altındaysa o tüketiciden bir harcama beklemeyin. Onlara ne yaptık? Bakın, hiç adları yok, 100 milyon üzeri borçlular, 150 milyon, 500 milyon, 5 milyar, toplamda 3 trilyon, 500 milyar yapılandıracağız. Ya, Allah'ınızı seviyorsanız, yıllarca tüketicilere “Gidin bankalara gelirin yetmiyorsa, bireysel kredi alın.” diye pompalanmadı mı? Bankalar çarşaf çarşaf hâlâ yapıyorlar “Gel, 10 bin lira, al 300 lira, bayram kredisi, bilmem ne kredisi, ayda 500 lira öde, 100 lira öde...” yapmadı mı? “Taşıt kredisi, gel, al, ödersin nasıl olsa. Konut kredisi, gel vatandaş” demedi mi? Bunlar satıldı, kredi pompalandı vatandaşlarımıza ve milyonlarca vatandaşımız şu anda o borçlarını ödeyemiyorlar, ciddi bir borç krizi yaşıyorlar.

Peki, sabahtan beri, borç krizi yaşayan vatandaşlarımızın, dar gelirli vatandaşlarımızın adı burada geçti mi arkadaşlar, ismi geçti mi? “Onların borçlarını ödeyebilecekleri şekilde faizlerini ‘haircut’ yapıp, bir kesinti yapıp uzun vadeli yapılandıralım.” diye bir cümle geçti mi? Hayır. Yani tüketici kredileri, konut kredileri, taşıt kredileri, kredi kartları ödenemiyor. Herkes asgari ödemesini kredi

kartının ya yapabiliyor ya onu da yapamıyor. Çünkü gelir azalıyor yani gelir reel olarak azalıyor. Ve bu çerçevede de artık tıkanmış durumda. Tıkanıklık bankalarda, şirketlerde değil, tüketicide, tüketicuyu harekete geçirebilirse, tüketici güven duyabilirse, gelirle buluşabilirse, borcunu ödeyebilecek programlandırmaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz de damlata damlata veriyorsunuz.

BAŞKAN – Yok, on dakika oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, Başkanım, beş artı üç oldu.

BAŞKAN – Yok, hayır, beş vermedim, altıdan başladık, altı başladık, sen iyi bak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı artı üç, dokuz oldu o zaman.

BAŞKAN – Hayır. Ama arada eklediğim süreler var.

Bak, sen hesapla, on dakika oldu ama önemli değil, süre önemli değil.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, yine insicamım bozuldu, nerede kalmıştım?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aynı şeyleri tekrarladığın için fark etmiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yani tüketici, arkadaşlar, yani vatandaşlarımız, yoksullar, emekçiler, çiftçiler, esnaflar odaklı bakmadığımız sürece -emin olun, bakın, bu odaklı bakmıyoruz, üç saattir konuşuyoruz, iki gündür konuşuyoruz- ne bankalar abat olur ne Turckcell abat olur ne efendim Cengiz, Kolin, Limak abat olur, hiçbirimiz abat olmayız. “Tüketici” dediğimiz değil, halk, yoksullar odaklı bakmalıyız. Onları rahatlatmalıyız ki onlar iyi hissetsinler.

Tabii, yine mecburen gidip bankalara borçlarını ödeyecekler, şirketlerden alışveriş edecekler, ürettiği şeyleri, kurumlardan ve onlar da iyi hissedecekler. Yani gerçekten tersinden bir kere bakmayı deneyelim ya. Ama bakın, bu çok radikal bir bakıştır, hiç denemedik. Hep şirketleri iyi hissettirmeye çalıştık ama sonuçta olmadı arkadaşlar. Onlarca kez yapılandırma, vergi affı, şu, bu işe yaramadı ve bu sefer de yaramayacak korkarım.

BAŞKAN – Evet Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben ilk kez söz aldım Başkanım, iki, üç kez söz alanlar da oldu, ilk kez söz aldım ve bitiriyorum, iki dakika daha toparlıyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Daha önce konuştuklarınız da oldu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, şey yapmayalım.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Cemal Bey, çok önemli bir konuyu görüşüyoruz.

Yani bakın, bu perspektifle bakmayı öneriyorum. Ben etkili olacağını, sonuçta, kabul edeceğinizi düşünmüyorum ama en azından sizleri etkilemeye çalışıyorum. Bu perspektifle bakmadığımız, hiç denemediğimiz için daha doğrusu hep aynı şeyleri yapıyoruz, farklı sonuç alamıyoruz. Emin olun böyle. Ve kamu vicdanını yaralıyoruz. Yani vatandaşlarımız inanın şunu söylüyorlar, sokakta bizi çeviriyorlar: “Ya, arkadaş, yüzde 15 çaya, yüzde 16 şekere, yüzde 20 şuna, buna zam gelirken bana neden yüzde 5 zam veriyorsunuz?” diye vatandaş yolda benim yolumu çeviriyor. Çoğu bu yüzde 5’i

de bulamıyor biliyor musunuz, kamu bu yüzde 5'i veriyor, özel sektör diyor ki: "Kriz var arkadaş, ya aldığına razı ol, sıfır zam ya da kusura bakma güle güle." aynen böyle diyor bakın. Özel sektör bunu da diyemiyor ya imkânı yok diye...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Vatandaş sadece sizi çevirmiyor, bizi de çeviriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biliyorum.

O anlamda, bakın, bence arabayı atın önüne koymayalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zaten sizi çevirmesi lazım, bizi niye çeviriyor, bizim ne günahımız var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir sefer farklı bir bakışı deneyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen, tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, bu yapılandırmalara şirketlerden önce bankalar karar vereceklermiş, bağımsız bir denetim kuruluşuna gideceklermiş, bağımsız bir denetim kuruluşu raporu da uygun olursa yapılandırılacakmış.

Değerli arkadaşlar, bakın, yıl başından bu yana ciddi anlamda kamu bankaları piyasaya para verdiler. Özel sektör bankaları şu anda çekiniyorlar çünkü verilebilecek şirket bulamıyorlar. Demek ki kamu bankaları daha çok risk aldılar yani verilmeyecek durumda olan şirketin borçlarını yapılandırdılar ve bu eğilim korkarım ki İstanbul yaklaşımında da böyle olacak. İstanbul yaklaşımında da kamu bankaları ağırlıklı, kamunun fon aktarması ağırlıklı olacak ve bu da bence sonuç almayacak.

Sürem kısa olduğu için kısıdan söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, bakın, bu torbada varlık barışı da var, herkesin dikkatine sunuyorum bunu. Başkanım rakam verince düzeltmeye çalışıyor. Servetin büyük çoğunluğu, hadi 60'ı demeyeyim, şimdi yapılandırılacak kişilerin elinde arkadaşlar. Bakın, servetin büyük çoğunluğu şu anda bu borçları yapılandırılacak şirketlerin sahiplerinin elinde. Ama ne yapıyorlar? Türkiye'de bir alışkanlık var, bunu hepimiz biliyoruz, şirketlere öz sermayeye koyulmuyor, öz sermaye zayıf bu şirketlerde, servetler başka yerlere götürülüyor ya yurt dışına götürülüyor ya Türkiye'de başka yerlerde değerlendiriliyor, şirketlerin borcu içeride kalıyor ve öz sermayeyle buluşmuyor.

Bakın, bu yapılandırma sırasında, benim önerimdir, şirket ortaklarının mal varlığına mutlaka bakılmalı çünkü kamu kaynağı aktarılabilecek olan, böyle gözükmüyor yani kamu kaynağı aktarılabilecek.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kamu kaynağı aktarılmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aktarılıyor arkadaşım, aktarılıyor. Niye? Bak, KGF'de de aktarıldı.

Şimdi, Vergi Harç Fonu'nu düşürürken de aktarıyorsunuz, yeniden yapılandırma sırasında da aktaracağız, aktarılabilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunlar eğer ki bir kar topu gibi dönüp daha büyük bir kriz olarak üzerimize düştüğünde o zaman, arkadaşlar, bunların tamamı kamu bankalarının üzerinde kalacak, kamunun üzerinde kalacak. Şimdi yapmamız gereken, bir önerim var, bu yapılandırmalar sırasında şirket ortaklarının varlıklarına da mutlaka bakılmalı, yurt içi ve yurt dışı. Maliyemize buradan çağırı yapıyorum: Man Adası, Panama, Malta'daki belgelerdeki listelere baksınlar ve o listelerde olanların

yapılandırılmalarını yapmasınlar diye öneriyorum. Milyarlarca para, 200 milyar dolar yurt dışında, 300 milyar dolar borç içeride var arkadaşlar ve ciddi servetler dışarıda ve içeride borçlar yapılandırılmaya çalışılıyor. Bu anlamda da mutlaka bakılması lazım.

Ezcümle şunu söyleyeyim: Demokrasi krizimizi çözmeden, hesap soran, hesap verebilen bir sistem içine geçmeden ekonomik krizlerini çözemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Başkanım, bu konuşma tarzı da, beş kere kesilmesi de...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anlaşılan şu ki yani ekonominin kötü yönetilmesi sonucu olarak ticari faaliyet gösteren irili ufaklı işletmeler borç batağı içine düşmüş. Kanunla büyük ölçekli kurumsal firmaların borçlarına belirli bir yasal düzenleme kapsamında yapılandırma imkânı getirilirken küçük ölçekli işletmeler, esnaflar ise bankaların insafına bırakılmaktadır.

Şimdi, ben bu kapsamda birkaç soru sormak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bu yasaya çerçeve anlaşması kapsamı dışında kalanlarla ilgili bir yapılandırma düzenlemesi eklenmesi düşünülmekte midir?

İkincisi, yapılandırılma getirilmesi. Sorunlu kredi stoku tutarı ne kadardır? Yasayla bankaların sorunlu kredilerini bilanço dışına çıkarma, silme ve benzeri imkânlar getirilmektedir. Bu bile ne kadar sıkıntılı bir durumla karşı karşıya bulunduğumuzun bir göstergesidir. Bu borçları silme, bilanço dışına çıkarma borçları neye göre, hangi kritere göre ve kime göre yapılacaktır.

Bunun dışında, Sabah gazetesinin çoğunluk hisselerini satın alan firmanın borçları da bu çerçeve anlaşması kapsamında yapılandırılacak mıdır? Devletten aldıkları kredilerle özelleştirilen kamu kurumlarını alan firmalar da bu kapsam içerisinde var mıdır?

Sevgili Komisyon üyeleri, bir bilgi vermek istiyorum size: Almanya'ya iltica başvurusu yapanların sayısı bu yılın ilk yarısında 2018'e göre artış gösterdi. Türkiye Almanya'ya iltica başvurusu alınan ülkeler arasında Suriye, Irak, Nijerya ve Afganistan'dan sonra 5'inci sırada. Hayallerle ekonomi yönetenlerin bu acı gerçekleri görmesi zorunludur. Milletin kefen parasına el koyuyorsunuz, büyük ölçekli firmaların borçlarını yapılandırıyorsunuz. Şirketleri, bankaları kurtarıyorsunuz. Peki vatandaş ne olacak? Onu düşünüyor musunuz?

Milletten al, yandaşlara aktar; vatandaş bunu böyle anlamaktadır. EYT'liye gelince yok, emekliye gelince yok, işçiye gelince yok, 3600 ek gösterge isteyenlere yok, borcunu ödeyemeyen çiftçi intihar ediyor, çiftçiye gelince yok, yandaşa çok. Olmuyor arkadaşlar, kamuoyu bunu böyle anlamaktadır.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Başkanım, aslında çok uzun süre olmuştu, bir soru soracaktım.

Bizim Bankalar Birliği Genel Sekreterimiz değil mi?Efendim, sizinle adaşız da şunu arz etmek istiyorum: Şimdi, doğuda -biz, özellikle gezdiğimizde- vatandaş bir kredi almak istiyor kendi evini veya dükkanını veya arsasını teminat olarak bankaya vermek istiyor ama banka bunu almıyor. İlla diyor ki: “Ya, sen batı illerinde, orada gayrimenkulün vesairen varsa bunu göstereceksin.” Bu konuda ne düşünüyorsunuz, kanaatinizi almak istiyorum.

Bir de şöyle: Şimdi, bazı konuşmacılar özellikle bu yasalarla ilgili sanki biz hani bir Cengizi, Limakı veya bir Telsimi, Turkcell'i veya farklı şirketleri kurtarıyormuşçasına bir algı yaratmak istiyorlar. Bu doğru değildir.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu devlet hepimizin devleti, elbette ki Parlamente'ya ilgili milletvekili yeni Cumhurbaşkanlığı sistemiyle ilgili olarak bir yasa teklifi getirdiği zaman bunun eksikliği gediği olabilir. Burası bir ihtisas komisyonu. Dolayısıyla bu ihtisas komisyonunda herkes kendi kanaatini, kendi görüşünü söyleyebilir ama nihayetinde, mesela, özellikle, konuşmacılardan işte Bülent Bey olsun veya Hamzaçebi Bey olsun, diğer arkadaşlar olsun, gerçekten bizim de ufukumuzu açan çok farklı anlamdaki güzel görüşlerini dinledik. Bunları biz dinlediğimiz zaman ben şahsen mutlu oluyorum. Ben bir AK PARTİ milletvekili olabilirim ama nihayetinde hepimiz bu devletin gerçekten kalkınması, bu devletin önünü açmak için çaba ediyoruz. Dolayısıyla bu ihtisas komisyonunda çıkabilecek olan yasaların en ince teferruatına kadar varsa virgülü, yanlısını bizim birlikte omuz omuza vermemiz lazım ve bunu da değerlendirmemiz lazım. Ki burada da hani Komisyon Başkanlığı'nı da yapan Lütü Bey gerçekten daha önce de Komisyon Başkanıydı yine burada ve çok büyük de bir deneyimli devlet adamı. Şunu arz etmek istiyorum: Bu yasa tasarısı üzerinde özellikle insan hakları konusunda veya bu devletin savunma harcamaları konusunda bir algı yapmak da doğru değildir. Ben hani bu senaryoları yazmak veya bu anlamda bunu farklı bir tarafa çekmenin doğru olmadığını kanaatindeyim.

Bu yasanın da hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Paylan, Sayın Emecan bireysel kredilerdeki konut kredilerinde ödemelerdeki sıkıntılardan bahsettiler. Takipteki alacaklar 28/10/2018'e göre toplamda günümüze kadar 3,9'dan 4,6 olmuş toplamda. Bunun en büyük şeyi KOBİ'ler. Bugün de zaten KOBİ'lerle ilgili konuşuyoruz, KOBİ'lerle ilgili bir yapılandırma düşünülüyor genellikle. İhtiyaç kredileri yüzde 5,2'den yüzde 5,4'e çıkmış 28/10/2018'de, 28/6/2019'a kadar. Kredi kartları ise yüzde 6'dan 6,2'ye, taşıt 3,2-3,7; konutta ise yüzde 0,5 yüzde 0,7 olmuş.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim çok teşekkür ediyorum.

Kuşkusuz bir önceki konuşmacı meslektaşımın söylediği gibi, daha doğrusu görevdaşımın diyelim -bir meslekten çok görev olarak kabul etmemiz gerekiyor yaptığımız işi- bu yükün altından beraber kalkmamız gerekiyor. İşte tam da bu noktadan bu çalışmanın da beraber yapılması gerekirdi evveliyatının diye düşünüyorum. Konuşmasında teşekkür ederken sevgili vekilim, bütün partilerin değerlerinin katkı sunması gereken ihtisas komisyonunda katkı sunması gereken bir çalışma olarak bahsetti. Katılıyorum ama evveliyatında bunun yapılması gerekirdi. Daha geniş ve teknik anlamda daha yeterli bir yerde bu çalışmanın yapılarak teklifin öyle getirilmesi gerekirdi.

Alışkanlık hâline gelmiş bir çalışma biçimi var artık Meclisimizde. Ben bunu söylerken Meclisin yüce şahsiyetini de korumak anlamında söylüyorum. 2017 Anayasası yapıldığında yasamanın ve diğer erklerin birbirinden çok net ayrıştırılacağı iddiası gündeme getirilmişti. Biz de bu tekçi düzenin aslında bütün erkler egemen hâle geleceğini anlatmaya çalışmıştık.

Şimdi, bu yasa teklifleri yapılıp getiriliyor, Meclisten bir şekilde, buna da komisyonlar yoluyla dâhil olun da usule uygun olarak yasalar çıksın diye bir destek bekleniyor. Her şeye rağmen ama her şeye rağmen burada bunları konuşmamızın çok kıymetli olduğuna inanıyorum. Yani az da olsa bir demokratik refleks verebileceğimiz alanların kıymetini bilmemiz gerektiği inancındayım. Bu yasanın yapılış şekliyle beraber, yaklaşım yasalarıyla beraber aslında Türkiye'nin başka şeyler de eş güdümlü olarak yapması gerektiği düşüncesindeyim.

Yine sevgili meslektaşım ya da görevdaşım diyeyim -kendisine çok da saygılar duyuyorum- insan haklarından bahsetmenin, hukuktan bahsetmenin çok gereksiz olduğunu anlatmaya çalıştı bu yasal düzenleme... Tam aksine, dünyanın bütün modern ülkelerinde ve dünyanın bütün modern iktisatçıları iktisadın sadece bir rakamsal mesele, ekonominin sadece rakamlarla tarif edilecek bir şey olmadığını, insanla beraber hukuk güvenliğinin önemli olduğunu anlatmaya çalışırlar ve hayat da böyle gelişir. Şimdi biz burada ne kadar yaklaşım projesi yaparsak yapalım... “Yapmayalım.” demiyorum bakın, dikkatinizi çekiyorum. Hatta Türkiye'nin bunları çok önce yapması gerekirdi ve çok daha detaylı yapması gerekirdi. Ama maalesef, şöyle bir süreç yaşadık: “Kriz var.” dediğimiz zaman krizi kabul ettirmek bile mümkün olmadı iktidara uzun bir süre. Hiçbir koşulda Türkiye’de bir ekonomik kriz olduğunu kabul etmeyen bir iktidar var karşımızda. Hâlbuki tıpta bile önce gerçeği yakalarsınız, teşhis ve tedaviyi bir silsile hâlinde hayata geçirirsiniz. Ya, böyle bir anlayışa uzun süre bunu anlatamamanın ızdırabıyla beraber geldik bu noktada ve tıkanık bir yerden çıkmaya çalışıyoruz. İyi niyetli olmalıyız, emek vermeliyiz. Çıkmanın yollarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, yani kıymetli şeyler söyleyeceğim, merak etmeyin.

Bir emek birliği içerisinde buradan çıkmalıyız ama bu çıkışın reçetesi bununla beraber başka yasaları da gündeme getirmekten geçiyordu. Bir adalet reformu tartışması yaptı Türkiye, AK PARTİ yaptırdı. İçeriği itibarıyla katıldığımız ve katılmadığımız noktalar var. Adalet reformu tartışması yaparken OHAL hukukunu kutsayacak şekilde bir adalet reformu tartışması çok doğru değildi ama buna rağmen, hayata geçirmemiz gereken çok önemli yasalar var. O reformun içerisinde kısmi olarak bazı yasaları hayata geçirmemiz gerekirdi. Türkiye mülkiyet hakkının bile yasal teminat altında olmadığı bir ülke hâline gelmişken yani çokça yasayı hızla hayata geçirmemiz gerekirken sadece bir yaklaşım projesiyle yola çıkmanın tehlikeleri olduğunu düşünüyorum. Çıkalım ama bunu destekleyecek yasaları da hızla yapmamız gerekir. Yani güven olmaya bir ülkede siz yaklaşım projesi yaparsanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayalım efendim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zamanımı bilmediğim için kusura bakmayın.

...sadece işte arkadaşlarımızın da kuşkuyla baktığı, “yandaş sermaye” dediği, şu ya da bu tanımladığı çünkü bir değerlendirme sürecinden de geçecek buradaki firmalar, tamamı yararlanamayacaklar. Eleştirdikleri tablonun kaçınılmaz olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum efendim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Peki, siz bu kadar faydalanmak istiyorsanız benden.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şunu ifade edeyim. Sayın Aydoğan’ın ifade ettiği bir husus var burada. Bu özellikle ben belki Komisyon üyemiz olmaması nedeniyle bir bilgi vermekte yarar görüyorum. Biz tabii, bu kanun teklifi gelmeden önce parti sözcüleriyle bir araya geliyoruz ve şu anda gündeme getirilen önergelerin bazıları diğer arkadaşlarla birlikte aldığımız karar çerçevesinde yapmış olduğumuz, atmış olduğumuz bir adım. Elbette, yüzde yüz, tam uyum sağlandı diyemem ama yani parti sözcüsü arkadaşlarımız da biliyor ki birçok şeyi dikkate aldık ve bu çerçevede de gerekli çalışmaları birlikte yaptık. Onu özellikle belirtmek istedim.

Ama katkınız için çok teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir sorum olacak.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Maddede yer alan şu fıkayla ilgili bilgi rica ediyorum.

Dördüncü fıkra: “Finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumunun tespiti ve finansal yeniden yapılandırmanın uygulanabilirliğine ilişkin değerlendirme, bağımsız denetim kuruluşlarına, Çerçeve Anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlara veya borçlu tarafından kabul edilmesi halinde alacaklı kuruluşlara yaptırılır.”

Önceki İstanbul ve Ankara yaklaşımlarında bu yoktu sanıyorum. Ankara yaklaşımına baktım, yoktu; İstanbul yaklaşımını henüz...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ankara yaklaşımı bu oluyor efendim, öteki Anadolu yaklaşımı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Anadolu Yaklaşımı, pardon.

Şimdi, burada bir cümlecik var, o da şu: “Çerçeve Anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlara...” Kim bunlar? Çerçeve anlaşmasının tarafları, alacaklı banka ile yine kredi borçlusu. Bu nasıl bir hüküm? Burada bir sorumluluk var da bu sorumluluk bağımsız denetim kuruluşlarıyla bu çerçeve anlaşması uyarınca belirlenecek kuruluşlara mı atılacak acaba?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Aslında, bunun yanıtını Bankalar Birliği Genel Sekreterimiz verdi ama muhtemelen siz içerde değildiniz ama tekrar şey yapabiliriz.

Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz önce bir hatibimiz söyledi, demin siz de belirttiniz ama bu yasayla ilgili birlikte çalıştığınızı. Dolayısıyla Komisyon üyemiz olmaması hasebiyle ben aynen sizin görüşünüze katılıyorum ve şunu da arz etmek istiyorum.

Buradaki -demin de söyledim- bir ihtisas komisyonu olması hasebiyle bakın CHP milletvekilleri olmasına rağmen, 3 kişi, ben onlarla ilgili donanımlarından dolayı kendilerine teşekkür ettim.

Bir şey daha arzetmek istiyorum: Yine, Türkiye’de mülkiyet teminatının olmadığı kanaatinize de katılmıyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Açıklayabilirim izin vererseniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Burası Türkiye Cumhuriyeti devleti, hukuksal anlamda dolayısıyla bu tür zafiyet özellikle gösterebilecek cümleyi de kullanmayı sen doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, izin verirsiniz, özür dilerim...

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum. Lütfen arkadaşlar...

Sayın Savaş, var mı ifade edeceğimiz bir şey?

BDDK yetkilileri, var mı bir şeyimiz? Bankalar Birliği Genel Sekreterimiz? Yok.

Peki, değerli arkadaşlar...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, soru vardı Bankalar Birliği...

BAŞKAN – Onu daha önce açıkladı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Ekrem Bey'in de sorusu vardı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Söyledi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu sorunun cevabını daha önce Sayın Keskin verdi ama bir daha tekrar etsin.

Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN -Sayın Vekilim, çerçeve anlaşmasında 5'inci madde finansal yeniden yapılandırmada uygulanacak ilkelerle ilgili olarak bir bölüm var. FYY, finansal yapılandırma kapsamına alınacak borçluların mali durumlarının ve bu kapsamda borçlarının yeniden yapılandırılması veya yeni bir itfa planına bağlanması sonucunda borçlarını ödeme kabiliyeti kazanacağına ilişkin kanaatin oluşmasını teminen ilgili borçlunun mali durumunun tespiti ve fizibilitesi, alacaklı kuruluşlar konsorsiyumunun kararıyla bir bankaya veya bankalara, bağımsız denetim kuruluşlarına ya da alacaklı kuruluşlar tarafından uygun görülecek kuruluşlara kapsamı ve hazırlanma süresi alacaklı kuruluşlar konsorsiyumu tarafından belirlenmek üzere yaptırılır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, benim sorduğum çerçeve anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlar hangileridir? Yani çerçeve anlaşma...

BAŞKAN – Bununla ilgili şunu ifade etmiştim Sayın Keskin, 4 uluslararası firma var. Bir de ilave olarak onu açıklarsanız, o soru gelmişti daha önce.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Efendim, çok sayıda firma olması nedeniyle bağımsız denetim yapan 4 firmamız var uluslararası nitelikte ve daha geniş kapsamlı olan diğer denetim yapan firmalara da buna gidebileceğiz veya bu konuda bu şirketin sadece borçlarının yapılanması değil belki organizasyonun da yapılanmasını gerektirecek bir durum olursa bağımsız danışmanlık firmaları da olur. Bu alacaklı kuruluşlar konsorsiyumu tarafından karar verilecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır Ekrem Bey, bağımsız denetim kuruluşlarını anladım, 4 tane değil, sayıları çok fazla.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – 4 uluslararası, bir de kendi ülkemizde kurulanlar var, hepsiyle yapacağız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama bağımsız denetim kuruluşu 4 uluslararası olabilir ama yerli kuruluşlar var.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Var, var, onlar da var, onlar da girecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 4 tane değil, çok fazla.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN - Daha önce “4 bağımsız kuruluşla yapalım.” denmişti.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Onu geçiyorum, “Çerçeve anlaşmaları kapsamında belirlenecek yeterli bilgi ve uzmanlığa sahip kuruluşlar...” Çerçeve anlaşması kapsamında kim belirliyor bunları?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Çerçeve anlaşması bunları belirleyecek ve alacaklı kuruluşlar konsorsiyumu... Geldi diyelim bir firma efendim, kime yaptırılabilir bunu?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Alacaklı firmalar konsorsiyumu o zaman.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Evet, onlar karar verecekler.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Anladım, başkaları da olabilir.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN –Evet.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikle 16’ncı madde üzerindeki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, yine bu maddeyle bağlantılı az önce okutup işleme almış olduğumuz 5411 sayılı Kanun’da değişiklik yapan yeni madde ihdasına yönelik önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine 6361 sayılı Kanun’da değişiklik yapan yeni madde ihdasıyla ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 17...

MADDE 17-5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Bankalar, bu Kanunun geçici 32 nci maddesinin yürürlükte olduğu dönem süresince, anılan madde uyarınca indirdikleri; kısmen veya tamamen vazgeçtikleri kredilerin Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan muhasebe •ve finansal raporlama standartlarına göre kayıttan düşülmesine ve kredilerin yeniden yapılandırılması dâhil geri ödenmelerine ilişkin politikaları oluşturmak ve uygulamak, bunları düzenli olarak gözden geçirmek, bu hususları icra edebilecek gerekli yapılan tesis etmek ve işletmek zorundadır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir. Bu madde uyarınca özel karşılık ayrıldıktan sonra tahsil imkanı kalmaması nedeniyle kayıttan düşülen krediler, 213 sayılı Kanunun 322 nci maddesi hükümleri kapsamında değersiz alacak addolunur.

Bu Kanunun geçici 32 nci maddesi uyarınca yapılacak; teminat azaltma, anapara ve diğer alacaklardan vazgeçilerek kayıttan düşme yahut benzer işlemlerle kredilerin yeniden yapılandırılması bu Kanunun 160 ncı maddesi ile düzenlenen zimmet suçunu oluşturmaz.

6361 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki şirketlerce özel karşılık ayrıldıktan sonra tahsil imkanı kalmaması nedeniyle kayıttan düşülen alacaklar, 213 sayılı Kanunun 322 nci maddesi hükümleri kapsamında değersiz alacak addolunur.”

BAŞKAN – 17’nci maddeye yönelik bir önergemiz vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 17’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN – Evet, bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, bundan sonra elektronik haberleşmeyle yani cep telefonlarına yönelik 3 madde var. Eğer uygun görürseniz...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Madde 19...

BAŞKAN – 19’u görüşeceğiz efendim. Grup grup gidiyoruz. Açıkçası şöyle: Elektronik haberleşmeyle ilgili üç maddemiz var mobil cihazlara yönelik. Şöyle: Eğer uygun görürseniz 22, 23, 24 var, daha sonra kamu özel iş birliğiyle ilgili üç maddemiz var yine birbiriyle ilintili ve ondan sonra sizin dediğiniz maddeye...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Merak ettim neden 19’u sona bırakıyorsunuz?

BAŞKAN – Şöyle: Burada bir grup arkadaşımız var çok sayıda gelen, özellikle İstanbul’dan gelenler var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ben de İstanbul’a döneceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Memnuniyetle. 19’u öne alalım. Uygun mu arkadaşlar?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bizim için sorun yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bazı şeyleri de arkadaşlarımızın istekleri doğrultusunda yapmamız lazım.

BAŞKAN – 19’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- (1) 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 80 inci maddesi kapsamında teşviklerden yararlanmasına karar verilen ve bu kapsamda sera etkisi yaratan egzoz gazı salınımını tamamen ortadan kaldıracak teknolojilerin geliştirilmesi için münhasıran Türkiye’de gerçekleştirdikleri Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirdikleri elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye’de imal eden mükelleflerin, destek kararında belirlenen kadarıyla, bu yatırımları dolayısıyla Kanunun 32/A maddesi kapsamında hak kazandıkları yatırıma katkı tutarını, söz konusu malların ilk iktisabı dolayısıyla 31/12/2035 tarihine kadar vergi dairesine ödenen özel tüketim vergisinin, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla bu mükelleflere kısmen veya tamamen, nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullandırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(2) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN – Evet, bu maddeyle ilgili, Gelir İdaresi Başkanımızdan bir bilgi alalım.

Buyurun efendim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yapılan düzenlemeyle, Kurumlar Vergisi Kanunu’muza bir geçici madde ihdas edilmekte. Bizim Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 32/A maddesinde bir indirimli kurumlar vergisi uygulamamız var. Bu uygulamada, yatırım yapan firmalara belli tutarlarda kurumlar vergisini daha az ödeme imkânı getiriliyor. Ancak uygulamada büyük yatırımlar yapıldığı zaman, yatırımın da büyüklüğüyle orantılı olarak ilk zamanlarda kurumlar vergisi çıkmadığı için amortisman ayrılması dolayısıyla, firmalar bunları çok daha uzun yıllarda amorti edebiliyorlar, bu indirimden çok daha uzun yıllar sonra faydalanabiliyorlar. Bu da bazen bazı büyük yatırımlarda amaca hizmet etmeyebiliyor. Burada getirilen düzenleme de sadece kurumlar vergisinden değil de bu tip yatırım yapan -biraz sonra şartlarını söyleyeceğim- firmalara, kurumlar vergisinin yanı sıra, ödeyecekleri kendi vergi borçlarından nakden veya mahsuben de bu indirimli kurumlar vergisinden yatırım tutarı kadar faydalanma imkânı getiriliyor. Tabii, bunun şartları kanunda çok ciddi şekilde sınırlandırılmış. Bir kere, bu yapılacak olan yatırımın proje bazında desteklenen yatırım olması gerekiyor.

Yine, sera etkisi yaratan egzoz gazı salınımını sıfırlayacak teknolojileri geliştirecek AR-GE teknolojilerinin münhasıran Türkiye’de geliştirilmesini amaç edinen bir yatırım olması gerekiyor ve bu yatırımın sonucunda da Türkiye’de elektrikli motor araç imalatı yapılması gerekiyor. Böyle bir yatırım yapıldığı zaman ortaya çıkacak yatırım tutarı firmalar tarafından, dediğim gibi, kendi vergi borçlarına nakden veya mahsuben iade edilebilecek. Mesela şu anda bir otomotiv imalatı yapıldığında ÖTV ödeniyor. Fabrika satıyor, ilk tescil edildiğinde müşteriye satılırken müşteri bir ÖTV ödüyor. Mesela bu uygulamaya geçildiğinde, elektrikli motor imalatı yapıldığı zaman bu şirketler ürettikleri otomotivleri sattıklarında, yine vatandaşlar bunları alırken ÖTV’lerini ödeyecekler ama üçer aylık dönemler itibarıyla uygun bulunursa bu yatırım yapan firmalar bu ÖTV’lerini nakden iade alma imkânına kavuşacaklar. Böyle belli sınırlar içerisinde öngörülen bir indirimli...

BAŞKAN – Yani bu, anladığım kadarıyla, elektrikli otomobili teşvik eden bir madde.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Özünde evet Sayın Başkanım, onun için getirilen bir düzenleme.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, bir şey mi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben de aynı şeyi sormuştum. Şu an için yerli otomobil söz konusu. Tabii, buna uyacak diğer projeleri de kapsayacak önümüzdeki süreçte. Çok olumlu, mantıklı bir düzenleme. Tabii, otomobilin üretim yeri Konya olursa daha da mantıklı olacak, daha da doğru olacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, destekliyorsunuz, öyle mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım da destekledi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, destekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, teşvikin kapsamını olumlu olarak değerlendiriyorum. Önemli bir şart konmuş buraya: “Münhasıran Türkiye’de gerçekleştirdikleri Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirdikleri elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye’de imal eden mükelleflerin...” Acaba bu kapsama giren kaç mükellef vardır, onun bilgisini rica ediyorum.

İkincisi: Yazımda bir şeyi düzeltmemiz lazım: “Sera etkisi yaratan egzoz gazı” demişiz. Sanıyorum “sera etkisi yaratan” ibaresi fazla. Teknik bir açıklama olursa görüşümü değiştirebilirim. Sanki sera etkisi yaratmayan egzoz gazı da var gibi anlaşıyor. Teknik olarak eğer konulması gerekiyorsa arkadaşlardan bilgi rica ediyorum, değilse bu ibareyi çıkarmakta yarar var.

“AR-GE” deyince anlıyoruz ne olduğunu ancak Türk Dil Kurumu sözlüğüne bakarsanız “AR-GE” diye bir kavram Türkçede yok.

BAŞKAN – Açık yazalım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İlgili yasada, AR-GE faaliyetlerini teşvik eden yasada “tanımlar” maddesinde “AR-GE” der, daha sonra ona yer verir. Bu düzenleme, Kurumlar Vergisi Kanunu’nda yer alıyor. Kurumlar Vergisi Kanunu’nda “AR-GE” kavramı yok. Dolayısıyla onu da “araştırma ve geliştirme faaliyetleri” olarak açık yazarsak daha doğru olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de burada katılmakla birlikte bir hususu ilave olarak, Akif üstadıma ilaveten sormak istiyorum. “Nakden” demişiz, “Mükelleflere kısmen veya tamamen, nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle...” Yani mahsuben tamam, uzun yıllara sari olmasını da anlıyorum gerekçenizde ama nakden ödemeyi anlayamadım yatırım indiriminde ya da diğer teşviklerde. Yani bir ödeme mi söz konusu olacak nakden? Pek alışık olmadığımız bir şey de.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir de Sayın Başkan, 2035 çok uzun değil mi?

BAŞKAN – Efendim?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 31/12/2035 tarihine kadar ödenecek olan özel tüketim vergisinin nakden veya mahsuben iadesi söz konusu. Bu süre çok uzun değil midir? Yani neye göre hesabı yapıldı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu düzenleme niye şöyle bitmiyor... Veya “Tamamen nakden ya da vergi borçlarına mahsuben ödenebilir.” diye bitmiyor. “Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.” diyor yani Cumhurbaşkanı istemezse böyle bir şey olmayacak.

BAŞKAN – Şimdi, o şundan kaynaklanıyor: Bakanlar Kurulunun yetkisi Cumhurbaşkanına verildiği için “Bakanlar Kurulu” geçen yerleri arkadaşlarımız... Değil mi, öyle bir yetki veriliyor şu anda?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam “Bakanlar Kurulu” geçmiyor. Bu yeni düzenlenen bir...

BAŞKAN – Hayır, hayır, eskiden Bakanlar Kurulu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başka bir...

BAŞKAN – Hayır, hayır, eskiden Bakanlar Kuruluna...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, niye Bakanlar Kurulu o zaman? Öyle sorayım. Eskiden olsa... Niye Bakanlar Kurulu yetkili kılınıyor, öyle bir hak niye verilmiyor? Yani Cumhurbaşkanı bunu nasıl kullanacak? Bazen kullanacak, bazen kullanmayacak; Ahmet'e kullanacak, Mehmet'e kullanmayacak mı, ne olacak yani?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim, Sayın Gelir İdaresi Başkanım...

Sizin var mı Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, var efendim.

BAŞKAN – Önce sizi alalım, ondan sonra söz verelim o zaman.

Buyurun efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Böyle çok büyük yatırım yapacak, mahsuben iade için beş on yıl geçmesi lazım ama bunun iadesi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biz maliyecilik yapıyoruz.

BAŞKAN – Yok, yok, doğru söylüyorsunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Cümlelerim hoşunuza gitti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok, yok, ben de pürdikkat sizi dinliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aç şu mikrofonu da...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, teşekkür ederim.

Daha vakit almamak için konuşmadım. Tabii, 2035 yılı bir hesaba dayanıyor mutlaka. O hesabı öğrenmek istiyorum. Neye göre 2035? Kaç mükellef yararlanacak? Bir rekabet var mı bu piyasada yoksa münhasıran bir mükellefi mi tarif ediyoruz, onu öğrenmem lazım. Yatırımın tutarı çok yüksek olabilir, bunun geri dönüşü çok uzun yıllar alabilir. O nedenle mahsuben iade yanına nakden iade konmuş durumda, onu anlıyorum, doğal. Fakat -Sayın Bekaroğlu da söyledi- yetkiyi Cumhurbaşkanına veriyoruz. Evet, eskiden Bakanlar Kuruluna ait olan yetki şimdi doğal olarak yeni sistem gereği Cumhurbaşkanına verilmek durumunda; bu, kaçınılmaz. Ancak Katma Değer Vergisi Kanunu'nda, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda bu tip nakden veya mahsuben iadelerde Bakanlar Kurulu mu yetkiliydi, Cumhurbaşkanı mı yetkili şu anda, öyle mi yoksa Hazine ve Maliye Bakanlığı mı? Örneğin indirimli orana tabi katma değer vergisinde iade işlemlerini Maliye Bakanlığı yapıyor, Bakanlar Kuruluna gitmiyordu. Burada niye Cumhurbaşkanına taşıyoruz bunu? Yetki Hazine ve Maliye Bakanlığında olsun. Niye yukarı taşıyoruz onu bu kadar?

BAŞKAN – Belki iki bakanlığı ilgilendiriyor, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını da ilgilendiriyor, acaba ondan mı?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, hayır, vergi konusu tamamen Maliye Bakanlığındadır, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı görüş bildirir Hazine ve Maliye Bakanlığına.

Katkı olsun diye bir şey daha söyleyeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, maddenin son fıkrası yani (2) numaralı fıkrası diyor ki: “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.” Bu fıkra doğru, hem Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili hem de Cumhurbaşkanı. Şimdi, Cumhurbaşkanı... Bakın, (1)’inci fıkranın şöyle bitmesi lazım: “Bu mükelleflere kısmen veya tamamen, nakden ya da vergi borçlarına mahsuben iade edilir.” Bitti. Sonra “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Bir keyfilik var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Olmaz.

BAŞKAN – Buyurun Gelir İdaresi Başkanımız.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; bir kere, kapsama kaç mükellef giriyor, zaten burada görüşüldü. Bu, elektrikli kapsamında, elektrikli otomotivi desteklemeye yönelik bir...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Elektrikli taşıtlar mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Taşıtlar, evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Açar mısınız onu?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – O kapsama hepsi girebilir yani.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir motosiklet de girebilir mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Motosiklet de girebilir, otomobil girebilir, kamyonet girebilir; hepsi girebilir, sıkıntı yok onda. Dolayısıyla şu anda bu maddeden faydalanan mükellef yok, bize bir müracaat yok yani bildiğimiz kadarıyla.

Tabii, bu sera etkisiyle alakalı konuyu biz Sanayi Bakanlığı, Ticaret Bakanlığıyla müşterek yaptık, bu kısma Ticaret Bakanlığındaki arkadaşlar destek verdiler. Onların temsilcisi varsa belki onlar açıklayabilirler.

Üçüncüsü, Cumhurbaşkanımızın bu yetkisiyle alakalı... Zaten bizim bütün kanunlarda oran ve tutar konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki veriliyor, usul ve esasların belirlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki veriliyor yani orada bir şey yok. Bir de burada zaten kanunun girişinde, Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında bir destek kararı çıkacak. O destek kararı da Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkartılıyor ve aslında yani kısıtlayıcı anlamda düşünülerek yazıldı.

BAŞKAN – Yani proje bazlı destek kararı Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılıyor, dolayısıyla bu kararı da Sayın Cumhurbaşkanlığının vermesi gerekir diyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Sayın Hamzaçebi Milletvekilimizin dediği gibiotuz beş yıl çok uzun, o zamana kadar çok fazla otomobil veya çok fazla araç imal edilip de çok fazla bir iade yapmak veya mahsuben iade yapmak durumu olmasın diye aslında sınırlayıcı anlamda getirilen bir düzenleme bu.

Şunu da açıklayayım Sayın Başkanım bu iade anlamında: Tabii, burada şu andaki mevzuata göre bizim elektrikli otomobiller için uygulanan ÖTV oranları 85 kilovata kadar yüzde 3, 85 ile 120 kilovata kadar yüzde 7, 120 kilovat ve üzerinde de yüzde 15 ÖTV var. Buradaki mantık da nakden iade sisteminde mevcut sistemi bozmadan, yine, otomobillerin ÖTV’sinin de alınmasına yönelik olarak imalatı yapılacak. İlk tescil yapıldığında vatandaşa satılırken vatandaş ÖTV’lerini ödeyecek ama tabii,

hangi arabanın satıldığı şase numarasından belli olacağı için üç ayın sonunda imalatı yapan firma “Benim imal ettiğim arabalardan şu kadar tutardaki araba satıldı, bu kadar ÖTV ödendi.” diyecek ve o kadarlık ÖTV’yi –tutarı ve kapsamı sınırlanacak orada- iade yapacağız firmaya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yatırıma katkı tutarını da iade...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Tabii, geçmeyecek.

BAŞKAN – Yatırıma katkı tutarını geçemeyecek herhâlde.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeye özü itibarıyla karşı değiliz. Türkiye’de üretilen ve geliştirilen elektrikli araçları üreten şirketlere ek vergi teşviki getiriliyor ancak deminden beri tartışılan konuya bir açıklık getirmek maksadıyla söz aldım.

Eskiden kanunlarda Bakanlar Kuruluna verilen yetkileri şimdi Cumhurbaşkanı tek başına hükümet olduğu için Bakanlar Kurulu yerine Cumhurbaşkanı kullanıyor ancak buradaki “Cumhurbaşkanı yetkilidir.” ifadesi doğru değildir yani bunu “Bakanlar Kurulu” diye yazmak da mümkün değildir çünkü Anayasa’nın 73’üncü maddesine baktığımız zaman Bakanlar Kurulunu veya yeni ifadeyle Cumhurbaşkanının vergilerle ilgili yetkisinin ne olduğu çok açık ve net olarak belirtilmiştir. Onu 73’üncü maddenin son fıkrası şöyle belirliyor: “Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde –burası çok önemli- kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.” Yani ya vergi oranları olacak ya istisnalar, muafiyetler olacak, bunların da alt ve üst sınırı olacak, bu alt ve üst sınır içerisinde bunu belirlemeye sadece Cumhurbaşkanı yetkilidir. Yoksa burada olduğu gibi ödeme biçimini vesaireyi belirleme yetkisi Cumhurbaşkanında olamaz, “Bakanlar Kurulunda” yazsaydık o da olmazdı. Onun için Sayın Hamzaçebi’nin önerisini çok yerinde buluyorum. “Nakden veya hesaben ya da vergi borçlarına mahsuben ödenir.” diyerek kapatmak lazım bu cümleyi.

BAŞKAN – Ne diyorsunuz? Bir açıklama daha...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyi ne diyecekler, çok açık ya, yapmayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, katkı vermek amacıyla...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Maliye Bakanlığı usul ve esasları belirleyecek zaten, genel tebliğ çıkarır, bir şey yapar.

BAŞKAN – Ne diyorsunuz arkadaşlar?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Yani biz burada bir sıkıntı görmüyoruz Sayın Başkanım ama...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Gelir İdaresi Başkanı bir bilgi verdi, doğrusu katılmıyorum. Bilgisi şu: “Hep böyle yani indirimle ilgili Bakanlar Kurulu yetkili.” diyor. Örnek verdim: Katma değer vergisinde indirimli orana tabi ürünlerle ilgili işlemlerde iadeyi yapmaya Cumhurbaşkanı mı yetkili şu anda?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Hayır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Maliye Bakanlığı yetkili.

Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 13’üncü maddesinden itibaren bütün istisna maddelerine bakın, “İndirimle ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.” der. Bunun ondan bir farkı yok. Özel Tüketim Vergisi Kanunu’na bakın, yine aynı şekildedir. Burada da (2)’nci fıkraya doğrusunu yazmışsınız, Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir, yukarıda diyorsunuz ki: “Cumhurbaşkanı yetkili.” Yani “Sayın Cumhurbaşkanından talep geldi, bunu böyle koyduk.” diyorsanız bürokrat olarak size bir şey söylemem.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır. Bitireyim sözlerimi Sayın Başkan.

Susabilirsiniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben söyleyeyim izin verirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi’nin konuşacak dili var. Lütfen, size de söz vereceğim. Sizin dışınızda 3-4 kişinin söz talebi var Sayın Bekaroğlu, bastığınız anda veremem ki.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teknik olarak doğru değil.

İki, “2035 yılı acaba uzun mu?” derken, “uzun” demedim. Acaba uzun mu? Mutlaka bir hesaba dayanıyordur. Tabii ki bir sınır getiriyorsunuz ama bugün “2035” deyip yarın “Çok fazla araba üretildi, bunu 2025’e çekelim.” diyemezsiniz. Verdiğiniz bir söz var devlet olarak, kanun çıkmıştır. Bu nasıl bir hesaba dayandı? Yani bir üretim hedefi var herhâlde önünüzde. Maliye Bakanlığına, bunlar Gelir İdaresine sunulmuştur. Bu nasıl bir hesaba dayanıyor? “Kaç mükellef giriyor?” derken Sayın Başkan cevap verdi bana. Dedi ki: “Bu madde kapsamında başvuran kimse yok.” Madde henüz yürürlüğe girmedir ama bu tip düzenlemeler talep üzerine yapılır. “Talep” derken talebi yadırgamıyorum, elbette idareye vatandaşlar, mükellefler, yatırımcılar gelir dertlerini anlatırlar; haklı görülür, ülke ekonomisine katkı vereceği görülür. “Bir saniye, bu konuda bir yasal düzenleme yapalım.” denilir, bu çok doğaldır. Bu talepleri asla yanlış bulmam. Talep üzerine idarenin harekete geçmesini de doğru bulurum. Elbette bürokrasinin görevi odur. Ya siyasetçi, bakan bunu söyleyecek ya bürokrasi bakanın önüne getirecek. Sorduğum, bu kapsamda bu madde taslağı kimleri... “Kimleri” de demeyelim, önemli değil kimlikleri. Yani kaç kişi var? Acaba birkaç kişi var da ne bileyim 1 milyon otomobil üretebilecek miyiz? Bir projeksiyon olmalı, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, elektrikli araca geçiş bütün dünyada tartışılıyor ve Avrupa’da şu anda pek çok ülkede yasalar da çıkıyor. Ama bu yasalar şu şekilde oluyor: “2025 yılına kadar karbon gazı emisyonu salan araçlar üretilebilecek. 2025 yılından sonra yasak.” diye yasalar çıkıyor. 2028’de mesela Almanya çıkardı. Bazı ülkeler “2030” dedi. Öyle yasalar çıkarıyorlar ki sektör buna hazırlansın, yani “2028’den sonra artık içten patlamalı araç üretemeyeceksin yani benzinli, mazotlu araç üretemeyeceksin.” diye, “Hepsi elektrikli olacak.” diye. Sektörler de bununla ilgili çok ciddi yatırımlar yapıyorlar ve rekabetçi bir ortamda bunu yapıyorlar. Hani devlet şunu demiyor: “5 babayı getirmen arkadaş, bir şirket kursunlar da o sektörü abat etsin.” Biz maalesef bunu yapmaya çalışıyoruz. Oysa zaten sektör buna doğru gidiyor yani dünya buraya doğru gidiyor, elektrikli araca doğru gidiyor. Bunu yalnızca 5 babayı işine bırakırsak korkarım şu olur: 1970’lerde olan korumacı ekonomiyle... Tofaş vardı o zaman, Renault vardı, iki tane şirket vardı; onların kötü arabalarına mahkûm kalmıştık, onları desteklemiştik. Rekabet

olmayan yerde nitelik de olmadı ve yıllarca onlara mahkûm olduk. Burada da korkum şu ki bakın lafzı, madde gerekçesiyle beraberdir biliyorsunuz yani gerekçeye bakar maddeyi anlamayan. Ben de gerekçeye baktığımda aynen şunu söylüyor: “Elektrikli motorlu otomotiv markalarının...” Yalnızca otomotivi referans veriyor, sizin dediğiniz gibi diğer motosiklete, şuna buna vermiyor “otomotiv” diyor.

BAŞKAN – Yo, o şart değil, öyle yazmış ama şey yok, hepsi giriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçede böyle diyor ama.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – “Otomobil” demiyor, “otomotiv” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Otomotiv” olunca elektrikli otobüs girer mi arkadaşlar? O lafza girer mi?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Girer. “Otomotiv” diyor.

BAŞKAN – “Otomotiv”e girer arkadaşlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Traktör de girer.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, peki.

Diğer noktada ama lafzında şöyle var: Proje bazında destekleme, bakın, Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi Kanunu referans vermiş. Buna referans veriyor yani yalnızca proje bazında desteklenmesini içeren projelerde bunu vereceğiz diyor yani demek ki Sayın Cumhurbaşkanının belirleyeceği şirketlere bu destek verilecek.

BAŞKAN – Ya, öyle değil efendim ya, bakın, “proje bazlı” demek “100 milyon doların üzerinde ülke için stratejik yatırım yapan yatırımlar.” demek, onun düzenlemesi var. Yani 100 milyon doların altındaki hiçbir proje, proje bazlı yatırım kapsamına giremez ve burada onunla da yetinilmiyor, ithalat yaptığımız ürünler kapsamında ve stratejik ürünler olmak zorunda bu proje bazlı destek sisteminde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu yasa ilk çıkarken de ben şunu söylemiştim, Rekabet Kurumuna sormuştum, cevap veremedi. Rekabet Kurumu gelip burada görüş de veremedi. Şimdi, burada eğer ki yalnızca belirli şirketleri bu noktada Cumhurbaşkanı belirleyeceği için, buna onayı kim verecek? Sayın Cumhurbaşkanı verecek “Buna uygunsun, bu yasa dahilinde olursun ya da olamazsın.” İsterse 500 milyon dolarlık yatırım yapsın x şirket, Cumhurbaşkanı onaylamazsa sonuçta proje bazında desteklenen gruba giremeyecek. Yani bu da rekabet konusunda bir eksiklik getirir. Zaten oraya doğru gidiyoruz, bütün şirketler bu konuda yatırım yapacaklar. O “babayığit” dediklerimiz de yapsınlar bu yatırımlarını ve bu çerçevede rekabetçi ortamda nitelik çıkar, kalite çıkar. Burada korumacılık çıkar diye endişe ediyorum. Rekabet Kurumu buradaysa görüşünü merak ediyorum.

Diğer bir mesele arkadaşlar, bakın, ÖTV’yi kim ödüyor? Vatandaş ödüyor, tüketici ödüyor ÖTV’yi, alan tüketici ödüyor. Biz diyoruz ki: “Ey vatandaş, sen araba alırken ÖTV’yi ödeyeceksin, biz bu ÖTV’yi alıp şirkete vereceğiz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, madde aynen bunu söylüyor: “Vatandaş, sen ÖTV’yi ödeyeceksin, biz bu kaynağı alacağız şirkete vereceğiz.” Ya, böyle bir şey olamaz arkadaşlar, ÖTV’nin ruhuna aykırı. ÖTV’yi vatandaş ödüyorsa hazineye gelir kaydedilir ve vatandaş yararına kullanılır. Bunu başka türlü yapmamız lazım. ÖTV değil mi, mantığı bu. Hazineye gelir kaydedilir, sosyal politikalarda harcanır, başka şeye de harcanır amaherhâlde ilk kez oluyor böyle bir şey. “Ben ÖTV’yi tahsil edeceğim, vatandaş ödeyecek, alıp şirkete vereceğim.” demek ilk kez oluyor arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Adam yatırımını bir an önce mahsup etsin diye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, iyi de ÖTV’yi veriyoruz, başka şekilde desteklenebilir.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başka şekilde desteklenebilir ama vatandaşın ödediği ÖTV’yi alıp da şirkete vermek, olamaz böyle bir şey, bunu kabul etmememiz gerekir diye düşünüyorum.

Diğer bir mesele arkadaşlar, yapmamız gereken, bakın 2035 yılına kadar da sürdürüyoruz, on altı yıl boyunca bu avantaj devam edecek bu şirkete veya şirketlere, Cumhurbaşkanının belirleyeceği şirketlere on altı yıl boyunca bu aktarmayı yapacağız. Ya, gerçekten büyük bir sıkıntı çünkü emin olun, sektör 2025 yılı sonrası –dünya- tamamen elektrikli araç üretimine geçiyor, biz 2035 yılına kadar belirlenen şirketlere ÖTV aktarması yapacağız, vatandaşın ödediği ÖTV’yi aktaracağız. Buna Gelir İdaresinin de yol veriyor olmasına, Maliye Bakanlığının yol vermesine teessüf ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Bu “Cumhurbaşkanı yetkilidir.” konusuyla ilgili görüşümü ifade edeceğim. Bu biraz Anayasa gereği zorunlu olarak değerlendiriyorum çünkü Anayasa’da oran belirleme konusunda ancak Cumhurbaşkanının yetkisi var yani sınırlar içerisinde oran belirleme. Eğer burada “Maliye Bakanı yetkilidir.” desek mesela kısmen mahsubu yapamaz çünkü “Yüzde 20’sini yapıyorum.” diyemez, bakanın öyle bir yetkisi yok. Cumhurbaşkanı yetkili...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Cumhurbaşkanının oran belirleme yetkisi yok. Alt ve üst sınır içerisinde...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, “kısmen veya tamamen” ne demek? Alt sınır, üst sınır.

Yüzde yüzde sıfırın karşılığıdır kısmen veya tamamen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sıfır ile 20 arasında Cumhurbaşkanı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama Maliye Bakanı “kısmen”i uygulayamaz. Yani “Yüzde 20’sini mahsup ediyorum.” nasıl diyecek? Anayasa’ya göre bu yetki Cumhurbaşkanında ya da kanuna açıkça yazarınız, hocam sizin dediğiniz gibi “Şu kadar.” diyeceksiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, yani netice itibarıyla çoğunluk oylayacak, çıkacak bu madde, ne yapmak istiyorsanız o çıkacak ama burada yanlış yazılıyor. Bunu tekrar tekrar okuyun. Burada Komisyon ve Meclis bu işi yapma yetkisini Cumhurbaşkanına veriyor. Böyle bir şey olmaz yani. Bu “kullandırma yetkisi” ama neyi kullandırma yetkisi? Sayın Komisyon Başkanının dediği gibi “Bir teşvik vardı, o teşvike karar verme...” onu zaten Cumhurbaşkanı veriyor. Öyle değil ki. “O teşviki alan insanlara şunları vergi borçlarına mahsuben ödenmesi suretiyle kullandırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.” “Kullandırılır.” diye bitirmesi gerekiyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Cumhurbaşkanına verilen yetki kısmen mi kullanılacak, tamamen mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman öyle deyin.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Öyle ama.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama o zaman şöyle diyeceksiniz yani “Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak böyle bir kanun maddesi çıkarıyoruz, bunu kısmen ya da tamamen kullandırma yetkisini Cumhurbaşkanına veriyoruz.”

BAŞKAN – Söylemeye gerek yok onu, kanunda o ifadeyi kullanmaya gerek yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim?

BAŞKAN – Bu düzenlemede o ifadeyi kullanmaya gerek yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya çarpmaz kimse bizi ya, bunu güzel bir şekilde yazalım, “Cumhurbaşkanı” ibaresini buradan çıkardık diye çarpılmayız, bir şey olmaz ya. Güzel bir şekilde yazalım, bu nedir kardeşim ya!

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, bu maddeyle ilgili görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Şimdi, tabii okuduğumuz zaman sanki adrese teslim bir kanun maddesi teklifi gibi gözüküyor. Basında da geçtiğimiz zamanlarda yer aldı, elektrikli traktör üretimiyle ilgili birtakım haberler vardı. Şimdi “Acaba buna yönelik olarak iktidara yakın firmalar kayırlamak amacıyla mı bu teklif getirildi?” diye insanın içine böyle bir şüphe de doğmuyor değil açıkçası.

Tabii, bir de bakın bu kanun teklifinde 1’inci maddeye, 2’nci maddeye bakıyorum, maddelerin çoğunda sonunda Cumhurbaşkanına bir esneklik tanınıyor, yetki tanınıyor yani Cumhurbaşkanı da sonuç itibarıyla bir insan yani Cumhurbaşkanına haksızlık yapıldığını düşünüyorum. Bu kadar çok yükü bir kişinin kaldırması mümkün değil yani gelin burada Cumhurbaşkanının yükünü hafifletelim, hiç olmazsa şu kanun teklifinde Cumhurbaşkanını bu olayın dışında bırakalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Şener’in hakikaten yerinde belirttiği, Anayasa’nın 73’üncü maddesi diyor ki: “Bu tür konularda alt ve üst sınırları, yukarı ve aşağı sınırları içerisinde değişiklik yapma yetkisini ancak Cumhurbaşkanına verebilirsin.” Burada kısmen veya tamamen verme... Böyle bir yetkiyi Anayasa vermiyor ki burada bunu yapalım. Böyle bir yetkiyi vermek demek Anayasa’yı değiştirme anlamına gelir ki Anayasa’yı değiştirme hükümleri Anayasa’da belirtilmiş durumda. Yani bu Komisyon, Anayasa’yı zımnen değiştirebilecek bu fıkra’yı ekleyemez ki. Yani AkifHamzaçebi Bey’in önerdiği olay eğer gerçekten burada geçerse bu tartışmalar da bitmiş olacak. Burada kanunun düzenlenmesinde herhangi bir sıkıntı da olmamış olacak ama aksi takdirde bu son cümle, Anayasa’nın 73’üncü maddesinin son fıkrasına aykırılık teşkil eder.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Egzoz gazı kaldı mı orada?

BAŞKAN – Ona bakacağız efendim, eğer şeyse Genel Kurulda bir önergeyle düzeltelim onu, arkadaşlar not aldılar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir şey daha söyleyeyim “salınım” değildir Sayın Başkan “salım”dır.

BAŞKAN – Evet, bunu da not alalım lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, 20’nci maddeyle ilgili görüşlerimi iletebilir miyim, uçağa yetişmem gerekiyor da.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yurt dışına çıkış harcı, Türkiye’nin bugüne kadar çeşitli dönemlerde, çeşitli isimler altında uyguladığı bir harçtır. 1970-1980 arasında bunun adı “dış seyahat harcamaları vergisi”ydi. Sıkı kambiyo rejiminin uygulandığı bir dönemde o adla uygulandı, başarısız olduğu görüldü; Sayın Turgut Özal’ın Başbakanlık Müsteşarlığı dönemiyle beraber, serbestleşme, liberalleşme politikaları çerçevesinde kaldırıldı. Çok doğru bir iş yapıldı. Ancak daha sonra, Özal’ın Başbakanlığı döneminde –Allah rahmet eylesin Sayın Özal’a- bu, Toplu Konut Fonu olarak getirildi. Başarısız olduğu görüldü ve sonra tekrar kaldırıldı. Tekrar ne zaman geldi? 2001 yılında geldi. 2001 yılında 50 Amerikan doları karşılığı bir bedelle bu harç alınmaya başlandı, daha sonra bu yasada 2007 yılında bir değişiklik yapıldı -ben burada, Komisyundaydım, şurada oturuyordum- bu rakam 15 Türk lirasına indirildi. Sordum, rahmetli Kemal Unakıtan buradaydı, yanında Gelir İdaresi Başkanı vardı. “Efendim rakamı düşürüyoruz, tabana yayıyoruz, daha çok para toplayacağız.” dediler. 2006 yılı rakamı 102 milyon liraydı, 2007’de tak diye 58 milyon liraya indi. 2008’de 50 milyon liraya indi, 2009’da 50 milyon, en son 2018 rakamı var, 105 milyon lira.

Verimsiz bir vergi, boşu boşuna insanları bürokrasiye boğuyoruz. Şimdi bu rakam yükseltiyor, 15 Türk lirası 50 Türk lirasına çevriliyor. Gazetelerde haberler okudum, efendim böyle bir vergi Fiji Adaları’nda varmış, bir de Japonya’da varmış, bilmiyorum bu haberlerin kaynağı kimdir. Bırakalım Fiji’yi, Japonya’yı bu vergi Türkiye’ye yakışmıyor. Hedefi Avrupa Birliğine tam üye olmak olan Türkiye Cumhuriyeti, böyle ilkel bir vergiyle uğraşmamalı. Bürokrasi yaratan, vatandaşların seyahat özgürlüğünü engelleyen bir düzenlemedir bu. Değil burada artış yapmak, bunun kaldırılması yönünde bir kanun teklifim vardır. Aynı şekilde, pasaport harçlarının kaldırılması yönünde kanun teklifim vardır, son derece yüksektir pasaport harçları da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Son cümlelerim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hem pasaport harcının yüksekliği hem bu yurt dışı çıkış harcının varlığı seyahat özgürlüğünü engellemektedir, ilkel bir düzenlemedir. Gelir İdaresinin de çok taraftar olduğunu düşünmüyorum; herhangi bir temasım olmamıştır, kendi kanaatimin o zamandan bu yana Gelir İdaresinde de olabileceğini düşünüyorum her nedense. Tamamen buradan çıkarılmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, size de iyi yolculuklar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, elektronik haberleşmeyle ilgili 22’nci, 23’üncü ve 24’üncü maddeler var. Bunların hepsi birbiriyle ilintili. Dolayısıyla, bu üç maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlgili bakan yardımcımız lütfen gelsin.

22, 23 ve 24’üncü maddeleri okutuyorum:

MADDE 22- 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 51 inci maddesinin onbirinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(11) Tahsilata ilişkin riskin yönetilmesi ve kötü niyetli kullanımların önlenmesi amacıyla abonelerin elektronik haberleşme hizmetlerine ve elektronik kimlik bilgisini haiz cihazlara yönelik tarafların kendi sistemlerinde oluşan fatura tutarı ve ödeme bilgileri ile sahtecilik, dolandırıcılık riski içeren şüpheli veya zarar doğurucu vakalara ve işlem hareketlerine ilişkin kayıtlar işletmeciler, cihazların finansmanını sağlayan doğrudan ya da dolaylı işletmeci iştirakleri ile diğer kredi kuruluşları veya finansal kuruluşlar ve Kurumun MCKS’si arasında paylaşılabilir veya işlenebilir.”

MADDE 23- 5809 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) İşletmeciler, elektronik kimlik bilgisi değiştirildiği tespit edilen, uluslararası dolaşım hizmetlerine yönelik düzenlemeler ve Kurum düzenlemelerine uymayan elektronik kimlik bilgisini haiz cihazlara, kayıp, kaçak veya çalıntı cihazlara, elektronik haberleşme hizmeti veremezler. Ancak, Kurumun MCKS’sinde kayıtlı iken elektronik kimlik bilgisi kopyalanmış gerçek cihazlar ve mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeciler tarafından finansman borcu bulunduğu bildirilen cihazlar borcun devam ettiği süre boyunca sadece eşleştirme yapılan abone numaraları ile kullanılmak üzere kullanıma açılır. İşletmeciler finansman borcu ödenen cihazları, eşleştirme yapılan numara kısıtının kaldırılmasını teminen MCKS’ye bildirir.”

“(3) Kurumun MCKS’sinde kayıtlı iken kesintisiz yedi yıl süreyle elektronik haberleşme şebekelerinden hizmet almayan cihazların elektronik kimlik bilgileri kayıtlı olmaktan çıkarılır. Bu yedi yıllık sürenin hesaplanmasında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki süre de dikkate alınır. Bu suretle elektronik kimlik bilgileri kayıtlı olmaktan çıkarılan cihazların kullanıcılarının, Kurum düzenlemeleri çerçevesinde başvuru yapmaları halinde cihazların elektronik kimlik bilgileri tekrar kayıtlı hale getirilir.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ve cihaza ilişkin borcun ödenmemesi halinde cihazların MCKS üzerinden kullanıma kapatılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 24- 5809 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Elektronik kimlik bilgisi değiştirilen cihazlar

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kurumun MCKS’sinde kayıtlı olmakla birlikte bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce elektronik kimlik bilgisi değiştirilmiş olan cihazlara elektronik haberleşme hizmeti verilmesi dört ay içinde engellenir. Bu cihazların kullanıcıları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Kurum düzenlemeleri çerçevesinde başvuru yaparak iki yüz elli Türk lirası tutarındaki kayıt ücretini genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı muhasebe birimi hesabına yatırmaları halinde, cihazların elektronik kimlik bilgisi ilgili abonenin numaraları ile eşleştirilerek kullanılabilir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu 22 ve 24’le ilgili iki adet önerge var. Belki daha sağlıklı bir tartışma ve görüşme ortamı oluşturulması için o önergeleri de okutuyorum, o önergeyi de dikkate alarak görüşmeleri yürütmemiz de yarar var diye düşünüyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesiyle değiştirilen 5809 sayılı Kanunun 51’inci maddesinin on birinci fıkrasında yer alan “cihazların finansmanını sağlayan doğrudan ya da dolaylı işletmeci iştirakleri ile diğer kredi kuruluşları veya finansal kuruluşlar” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve madde başlığında bulunan "değiştirilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve borcu bulunan" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 57'nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik uyarınca finansman borcu bulunduğu bildirilen cihazların kısıtlanmasına ilişkin hüküm, bu maddenin yürürlük tarihinden sonraki iş ve işlemlere uygulanır."

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Sayın Ömer Fatih Sayan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Sayan.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; öncelikle MCKS sistemiyle ilgili bilgi vermek istiyorum. MCKS, Mobil Cihaz Kayıt Sistemi. Bildiğiniz gibi, 2000'li yılların başında cep telefonu, kapkaç vesaire, birçok farklı, istenmeyen olaylar olmaktaydı. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumumuz, mobil cihazların âdeta sicili olabilecek şekilde bir Mobil Cihaz Kayıt Sistemi geliştirdi. Bu tarihten sonra da bu kayıt sistemine dâhil olmayan hiçbir telefon kullanılmaz hâle geldi. Bu kapkaçı, cep telefonu çalınmasını vesaire hepsini tamamen engelledi. Niçin engelledi? Çünkü o kayıt sistemine kayıtlı olmayan IMEI numaralarına operatörlerimiz hizmet verememekteydi. Bugün geldiğimiz noktada, bu kanun teklifimizle birlikte üç şeyi getirmiş oluyoruz: Birincisi, 270 milyon telefon şu anda Mobil Cihaz Kayıt Sistemi'ne kayıtlı. Bunda sadece 80 milyon aktif kullanıcımız var. Yedi yıldan fazla süredir sinyal almayan mobil cihazlarımızın bu kayıt sisteminden silinmesini istiyoruz. niçin bunu istiyoruz? Çünkü gelişen teknoloji ve mobil cihazlardaki vergi dolayısıyla kaçak telefonların daha önce kayıtlı, bu Mobil Cihaz Kayıt Sistemi'ne kayıtlı telefonların IMEI numaralarının bunlara kayıt edildiğini ve kullanıldığını, kopyalandığını görmüş olduk. Yani eski telefonlar âdeta yeni telefonmuş gibi kopyalanıyor. Biz bunları bilmemize rağmen, bu iş kanunla belirlendiği için bu silmeyle ilgili kanun gücüne ihtiyaç duymaktayız. Bundan dolayı yedi yıldan fazladır hiçbir şekilde şebekeye girmemiş telefonların bu sistemden silinerek kaçak telefonların üstüne o IMEI numaralarının kayıt edilmemesi amaçlanmakta, bir.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kaç milyon telefon var üzerinden yedi yıl geçen?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yedi yılı geçen de yaklaşık bir 70 milyon civarında var, aktif telefon sayısı kadar telefonumuz var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaç dediniz?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – 70 milyon efendim, yedi yıldır hiçbir şekilde kullanılmamış.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kullanılmıyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Tabii, yani 270 milyon var zaten, 200 milyon orada kalmaya devam ediyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kaç kere telefon değiştirdik mesela...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Evet.

İkincisi, dolandırıcılık vakalarının önlenmesi. Biz Mobil Cihaz Kayıt Sistemi'ne bunu koyduk ancak operatörler bildiğiniz gibi taksitle satış yapıyor. Taksitle satış yaptıkları zaman gerek şirket kurarak gerek dolandırıcılar Mobil Cihaz Kayıt Sistemi'nde hiçbir şekilde bilgiler, sadece Mobil Cihaz Kayıt Sistemi değil, dolandırıcılık yapanlar... Örneğin, Turkcell'den telefon alanlar için Turkcell kendisi bir "database"den buna bakabilmekteyken aynı şahıs gidiyor, herhangi bir telefonu Vodafone'dan ya da TÜRK TELEKOM'dan da... İlk başta TÜRK TELEKOM'dan yirmi dört ay vadeli bir telefon alıyor, birinci taksiti ödüyor, ikinci taksitten itibaren ödemiyor. Aynı şahıs gidiyor öbür tarafa, öbür operatöre gene yirmi dört ay taksitle bir cep telefonu hattıyla birlikte alıyor, birinci taksiti ödüyor, ikinciye ödemiyor. Bu, bu şekilde onlarca kez olabilmekteydi. Biz gene bu kanun teklifimizle birlikte, dolandırıcılık maksadıyla belirli bir süreden fazla ödenmeyen, cep telefonunu dolandırıcılık amacıyla kullanan şahısların bunu kullanmamasını teminen bilgi paylaşımının önünü de açmış oluyoruz. Kanun maddesiyle getirdiğimiz ikinci durumumuz bu.

Son olarak da bu dediğimiz 270 milyon eski telefonlardan klonlanmış telefon sayısına... Bunların da belirli bir kısmının 250 TL ödeyerek bir numara eşleştirmesi yapılması sayesinde sistemde aktif olarak kullanılmasını, âdeti bir af getirilmesini teminen de son maddemiz...

BAŞKAN – Onu bir daha tekrar ederseniz çünkü arkadaşlarımız duymadı, üçüncü şeyi.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Üçüncü durum da şu efendim: Cep telefonlarına eski telefonları bilinçli bir şekilde klonlanmış, aynı IMEI numarası da olmak üzere numaralar getirilmekte ve esasında bu telefon, özellikle Android telefonlarda, iPhone'larda bu oran çok daha az olmakla birlikte, Android tabanlı dediğimiz, iPhone dışındaki telefonlarda bu çokça var. Telefonlar esasında yeni bir telefon olmasına rağmen eski bir telefonun IMEI'yi buraya kaydedilmiş. Bunların önlenmesi amacıyla biz bir sefere mahsus, insanların bu telefonları kullanabilmesini de teminen -aynı IMEI numarasıyla üç beş tane telefon olabiliyor- IMEI numaralarını bir sefere mahsus 250 TL ödeyerek affedecek şekilde, numaralarıyla ilişkilendiriyoruz. Bu üç temel husus üzerine kanun teklifimiz yapıldı.

MCKS'yle ilgili düzenlemeler kanunla yapıldığı için, esasında bu sorulabilir, ben şimdiden cevap vermek isterim. Niçin kanuna ihtiyaç duyuldu? Bu düzenleme kanunla yapıldı artı bunun için gene kanunla düzenleyerek bu yetkiyi almak istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Söz talebi?

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, tabii, klonlamayla ilgili düzenlemeye diyeceğimiz bir şey yok. Aslında dün de konuşmuştuk, elbette yani bu Turkcell, Vodafone, TÜRK TELEKOM, hepsi güzide kuruluşlarımız, firmalarımız. Bunların alacaklarında sıkıntı olması da istemediğimiz bir durum ama onların alacağını bizim kanunla burada düzenlememiz ne kadar uygun? Yani dolandırıcılık varsa bu polisin işi, Ceza Kanunu'nda zaten onun cezası vardır. Yani alacak tahsilinin, hele ki finansal kuruluşlarla da bunu paylaşmanın getireceği bana göre daha büyük sıkıntılar söz konusu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Fatih Bey, var mı söyleyeceğiniz bir şey?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKAN YARDIMCISI ÖMER FATİH SAYAN – Yok efendim.

BAŞKAN – Peki.

Değerli arkadaşlar, 22'nci madde için verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Verilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü madde için verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kamu-özel iş birliği projelerine yönelik üç maddemiz var, yine üçü de birbiriyle ilintili.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – 20'nci maddeyi görüşmedik mi?

BAŞKAN – Görüşmedik henüz efendim, sonraya bırakıyoruz.

Kamu-özel iş birliğiyle ilgili bu üç maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26, 27 ve 28'inci maddeleri okutuyorum:

MADDE 26- 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yapıtırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına (ö) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (p) bendi eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“p) Sözleşme bedeli: Sözleşme kapsamında işletme dönemi boyunca yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ile hizmet bedelinin yönetmelik çerçevesinde hesaplanan net bugünkü değerleri üzerinden elde edilen toplamını,”

MADDE 27- 6428 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında E.00000500695 “değiştirmek” ibaresi “artırmamak” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu kapsamdaki sözleşme değişikliklerinde, sözleşme bedelinin artırılmaması kaydıyla kullanım bedeli veya hizmet bedeli artırılmak veya azaltılmak suretiyle değiştirilebilir. Sözleşme bedeli, net bugünkü değer dikkate alınarak belirlenir ve net bugünkü değer hesaplanmasına ilişkin esaslara yönetmelikte yer verilir. İdare tarafından gerekli görülmesi halinde yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ödemelerine ilişkin Türk lirası veya döviz cinsinden alt ve üst limitler sözleşme değişikliği düzenlemelerine uygun olarak belirlenebilir.”

MADDE 28-6428 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 4 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklik hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş sözleşmelere de uygulanır.”

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Eldemir.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bu 3 maddenin birincisinde “sözleşme bedeli” diye bir bedelin tarifini yapıyoruz. İkincisinde, devam eden sözleşmelerde kanun gereği bedeli azaltmamız mümkün değil. Bizim ihtiyaç duymamız durumunda bedeli artırmak değil, tam aksine “değiştirmemek” diye bir hüküm var, biz de bedelleri düşürebilmek adına Meclisten yetki istiyoruz. Üçüncü maddesinde de bunun yürürlüğe girişi tarihinin bu sözleşmelerin başlangıç tarihi itibarıyla yapılabilmesi için yetki istiyoruz.

Burada, daha önceki konuşmalarımızda, bunların özel hukuk sözleşmeleri olduğu, bunların karşılıklı olarak yapılabileceği konusunda görüş alışverişinde bulunmuştuk ancak burada, kanunda “değiştirmemek” ifadesi geçince biz bunları düşürebilmek adına böyle bir yetkiyi Meclisten istiyoruz.

Bir de, biliyorsunuz, cari ekonomik koşullar hızlıca değişebiliyor. Buralarda, bu sözleşmelerin kamu menfaatine, kamu lehine revize edilmesi adına ve işlerin sürdürülebilirliği açısından hazineye bir yük getirip getirmemesi konusunda da bir artı yük getirmemesi adına burada formülasyonla ilgili hazineden bir destek istedik. Bu noktada, biz sözleşmeleri artırmamak kaydıyla azaltma yönünde bir değişiklik talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Buyurun Sayın Vekilim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, şimdi, öncelikle şehir hastanelerinin bugünkü durumuna şöyle bir baktım. Yapımı tamamlanan 8, yapım inşaatı devam eden 12 şehir hastanesi var; toplam 20 proje. Yani, sözleşmesi yapılmış ve bu kanun değişiklikleri kapsamına giren 20 proje var ki yaklaşık 11,31 milyar dolarlık sözleşme değerine sahip, çok ciddi bir değer.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yatırım bedeline sahip, sözleşme bedeli ayrı.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Evet yatırım. “Sözleşme değeri” olarak geçiyor Cumhurbaşkanlığının yayınladığı KÖİ projeleriyle ilgili kitapçıkta.

Şimdi, burada, tabii, sağlık projelerinde, 20 proje olarak tanımladığımız bu yap-kirala-devret modelinde özel sektör tesisi yapmakta, fiziksel donanımını sağlamakta, belirlenen süre boyunca sözleşmede belirlenen alanları işletmekte ve sonunda tesisi kamuya devretmektedir ve bu süreye baktığımızda genellikle yirmi dört, yirmi beş yıl gibi bir süre, bütün projelerde birbirine çok yakın. Şimdi, burada “sözleşme bedeli” tanımı olarak getirilen maddede, bu tanımda “Sözleşme kapsamında işletme dönemi boyunca yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ile hizmet bedelinin yönetmelik çerçevesinde hesaplanan net bugünkü değerler üzerinden elde edilen toplamı” diyor yani net bugünkü değerleri üzerinden elde edilen toplamı “sözleşme bedeli” olarak tanımlamış ve bunun artırılmaması ama azaltılabilmesi... Tabii, sözleşmeyi görmüyoruz Sayın Bakan Yardımcım. Görmediğimiz, bilmediğimiz sözleşmede, içeriğinde hangi değerler üzerinden yapılmış olduğunu, döviz cinsinden mi, Türk lirası cinsinden mi, hangi öngörülerle, hangi faiz, enflasyon, döviz kuru öngörülerıyla yapılmış bir sözleşme olduğunu bilemediğimiz yine bir karanlık kuyunun içerisinde ışığı görmeye çalışıyoruz, bir karar vereceğiz. Vereceğimiz karar kamu yararına mı olacak zararına mı olacak? Yani, buradan biz kamu adına bir yarar mı sağlayacağız, bir zarar mı sağlayacağız, zarar mı çıkacak ortaya, bunu kestirebilmemiz dahi mümkün değil. Tabii, burada ihale süreçlerine, bunun...

Esas burada dikkatle ve ısrarla ve altını çizerek durmamız gereken mesele, bu duruma nasıl geldi, neden geldi? Niye azaltma ihtiyacı duyuyoruz? Yani, çok fahiş değerler üzerinden mi bu sözleşmeler yapıldı da şimdi kamu yararını düşünüyoruz? Önümüzdeki süreç adına çok fahiş bedeller ödeyeceğimizi mi gördük de bu kur değişimleri, bu artan faiz ve enflasyon oranları karşısında çok yüksek bedeller

üzerinden şirketlerin hastane işletmesiyle mi karşı karşıyayız? Sağlık sisteminde geline nokta bu tür azaltımı sağlayacak bir düzenlemeyi getirmek zorunda bıraktı. Ben açıkçası bu konuda bir şey diyebilmek için yani bu konuda karar verebilmek için yeterli bilgiye sahip olmadığımızı düşünüyorum sözleşmeler üzerinden.

Bakın, bir sözleşme yapıldı bu şehir hastaneleri projelerinde. Proje fizibilitelelerini ve diğer ön hazırlıklarını devlet yapıyor, bu projenin yapımı için esnek ihale yöntemlerinden biri olan, özel şirketlere ticari sır olan özel bir sözleşmeyle veriyor. Burada büyük bir kısmı, neredeyse tamamı pazarlık usulü ihale. Kendi kanun maddesinde de aslında pazarlık usulü ihalenin nasıl yapılması gerektiğini düzenlediği hâlde buna uygun mudur, değil midir, bunun kendisi bile tartışma konusu ki bakın, söz konusu kanunda, bu şehir hastaneleriyle ilgili, daha doğrusu Sağlık Bakanlığınca kamu-özel iş birliği KÖİ modeliyle ilgili kanunda 3'üncü maddenin (8)'inci fıkrasında pazarlık usulü ihalenin hangi hâllerde yapılacağı açıkça belirtilmiş ama yapılan ihalelerin büyük bir kısmının pazarlık usulü ihale olduğunu da biliyoruz. Dış kredi ihtiyacı duyacak olan şirketlerin projenin en az yüzde 20'lik kısmını öz kaynaklarıyla yapmak zorunda olsalar da finansman gerekmesi konusunda kredi için hazine garantisi verildiği, ödeme güclüğü çekerlerse borçlarını hazinenin üstleneceği, ayrıca şirketlere devlet tarafından vergi indirimleri, muafiyetler, SGK primlerinde indirimler ve benzeri çeşitli teşviklerin verileceği, bu da yetmez, tabii, inşa edilen bu hastanelerin yirmi dört, yirmi beş yıl süreyle kiralanması ve hastaneyle birlikte otoparkın, kafeterya, restoran, otel ve benzeri ticari alanların işletmesinin de şirketler tarafından yapılacağı...

Sayın Bakan "Burada kesinlikle hasta garantisi yok." diyordu, hâlen daha o konuda bir bilgi sahibi değiliz, sadece Sayın Bakanın sözünü bu devletin, Hükûmetin bir bakanı olarak güven duygusuyla kabul ettik ama yine de bunu bilemiyoruz ve böyle bir madde, kanun değişikliği karşımıza geliyor, deniyor ki: "Bu konuda biz böyle bir sözleşme bedeli üzerinden bir değişiklik yapılmasını, elimizi rahatlatacak bir değişiklik yapılmasını istiyoruz net bugünkü değer üzerinden." İnanın ben verilecek kararın çok belirsiz ve aynı zamanda risk altında bir karar olduğunu düşünüyorum, kamu yararı olup olmadığı konusunda endişelerim var, bunu izah etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, bu 3 madde bu paketin önemli maddelerinden çünkü devlet epey bir zamandan beri yeni bir finansman modeli buldu ve son yıllarda yapılan büyük yatırımların hemen hemen tamamı, milyar, milyar dolarlarla ifade edebileceğimiz yatırımlar bu modelle yapılıyor. Bu model, öyle bir model ki işte, - bugün vergiden filan para bulmak, borç almak, o da değil- gelecek kuşakları borçlandırarak yapılan önemli bir model yani sadece bizi ilgilendirmiyor, otuz dokuz sene sonra, kırk dokuz sene sonraki insanları ilgilendiren bir model.

Deminden beri düşünüyorum, biraz önceki "Cumhurbaşkanı yetkilidir." sözünden de hareketle; ya, bu kayıtlar alınsa, yirmi sene sonra, otuz sene sonra böyle aklı başında insanlar bizi izlese, baksalar ne diyecekler? "Ya, bu insanlar ne yapıyor? Saat 10.00'da toplandılar, yaş ortalaması 50 küsur filan, gece 22.00 oldu, on iki saattir bu insanlar ne yapıyor?" diye gerçekten soracaklar yani. Böyle tuhaf bir iş yapıyoruz.

Şimdi, uluslararası alanda bilinen adıyla kamu-özel ortaklığı, biraz evvel ifade ettim, bir tip özelleştirme modeli. Büyük projeleri, işte, hastaneler, okullar, otoyollar filan... Bunları burada tartıştık, kamu-özel ortaklığı nedir, ne değildir, başka ülkelerde nasıl uygulandı, niye bazı ülkeler terk ettiler, ne oldu? Bunların hepsini konuştuk ve ısrarla ve ısrarla bu sözleşmeleri görmek istedik, özellikle hastanelerle ilgili, şehir hastaneleriyle ilgili sözleşmelerin ne olduğunu görmek istedik. Asla ve asla bu sözleşmeleri çıkarmadılar. Yazılı olarak sorduk, Sayın Bakan Yardımcım, değerli arkadaşlarımız; orada da şey yapmadılar, işte, ticari sır filan neyse yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu milletin geleceğini, torunu borçlandıran bir konuda bilgi talep etmesi niçin problem olabilir? Bunu da gerçekten anlamış değilim. Bakın, büyük bir anlaşma, milyar, milyar dolarlık anlaşmalar. “Sözleşme bedeli” lafı bu şeylerde daha evvel yapılan anlaşmalarda hiç yok. Sözleşme bedeli var mı? İlk defa geliyor sözleşme bedeli. Yani nasıl olabilir böyle bir şey. Değerli arkadaşlarım, en temel konular nasıl düşünülmemiş, “sözleşme bedeli” diye bir şey düşünülmemiş.

Şimdi, çelişkinize bakın, diyorsunuz ki: “Bu kapsamdaki sözleşme değişikliklerinde, sözleşme bedelinin artırılmaması kaydıyla kullanım bedeli veya hizmet bedeli artırılsın veya azaltılsın suretiyle değiştirilebilir.” Peki, sözleşme bedeli için de diyorsunuz ki: “Sözleşme bedeli: Sözleşme kapsamında işletme dönemi boyunca yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ile hizmet bedelinin yönetmelik çerçevesinde hesaplanan net bugünkü değerleri üzerinden elde edilen toplamını,” Peki, yani sözleşme bedelini oluşturan parçalar artırılıp eksiltirken sözleşme bedeli nasıl artırılmayacak ve eksilmeyecek; bunu da bilemiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu model hastanelerde –diğer yerlerde de çok büyük problemler olur ama- gerçekten çoktan çıkmıştır. Bugün Ankara Bilkent Şehir Hastanesinde öyle şeyler oluyor ki oradaki memurlar, çalışanlar saçlarını başlarını yoluyorlar; benim gibi kel olanlar ne yapıyor bilemiyorum. 1 kilo karpuz 1 lira, o karpuzun kabuklarını çöpe atmak için kilosuna 1 lira ödeniyor. Yani bunu abartarak söylüyorum, bu kadar garip şeyler var. Peki, zamanında bu sözleşmeyi yapanlar, bu anlaşmaları yapanlar, bu ihaleleri verenler bunları nasıl düşünmez, nasıl öngörmez değerli arkadaşlarım? Bakın, bugün SGK’yle ilgili değişiklikler yaptık -yurtdışı sigorta işte, şuradan 30 bin kişi, şu kadar artırırsak şu kadar para gelir- işte, SGK batmış vaziyettedir ama size şunu ifade edeyim: Dünyanın en pahalı hizmeti veriliyor bugün faaliyete geçen şehir hastanelerinde. Biz veriyoruz bu parayı, SGK ödüyor bunları yani. Bakın, Ankara’nın hiçbir hastanesinde bugün -alınmış dünya kadar makine var- MR filan çekilmiyor ama orada yirmi dört saat ekipler falan oluşturulmuş, sabahdan akşama MR çekiyorlar. Niye? MR’a şu kadar ödeme garantisi verilmiş euro cinsinden, dolar cinsinden. Şimdi, bu yapılan, aslında geçmişte yapılan büyük bir hatanın, hatta işlenen büyük bir suçun itirafı anlamına geliyor. Şundan da emin değiliz: Çünkü dünyanın değişik yerlerinde bu sözleşme yenileme işlemlerinde hep kamu kazanmamış, karşı taraf da kazanmış; tam olarak ne anlama geldiğini de bilemiyoruz ama şunu çok açık, net bir şekilde biliyoruz, görüyoruz ki bugüne kadar yapılan sözleşmelerde bizden saklanan, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden bile, kamuoyundan bile saklanan bu sözleşmelerde çok büyük hatalar yapılmış, yanlışlıklar yapılmış; kamu ciddi bir şekilde zarara uğratılmış, uğratılmaya da devam edecek değerli arkadaşlarım.

Evet, şu anda önümüzde bulunan bu değişiklik, aynı zamanda şehir hastaneleri modelinin yani bu yap-işlet-devret modelinin ya da kamu-özel iş birliğiyle yapılan bu modelin iflas ettiğini, bu sözleşmeleri revize etme yoluyla bu iflası belki biraz daha uzatabileceklerinin bir başka ispatı da değerli arkadaşlarım.

Başka bir şey var, bu teklifin 28'inci maddesinde, kanunun yürürlük tarihinden önce imzalanmış olan sözleşmeler de bu kapsama alınıyor. Acaba bu sözleşmelerde uluslararası tahkim falan bu işin içinde değil mi, onlar girmeyecek mi eğer insanların kendileri sözleşme gereği “Biz buradan zarar ediyoruz, sözleşmemiz devam etseydi şöyle olacaktı.” derlerse uluslararası tahkime falan gitme hakları, yetkileri yok mudur? Eğer böylesi bir başvuru ihtimali yok ise bu sözleşme koşullarının daha ilk başlarda kamu aleyhine oldukça hükümler içerdiği ortada yani baştan beri düzeltibilirdiniz değerli arkadaşlarım.

Gerçekten, bu yapılanlar bu modelin ciddi bir şekilde... Sadece şehir hastanelerinde değil çünkü sanıyorum öngörülenin yarısı gerçekleştirilmiş durumdadır enerjide, kara yollarında, tünellerde, şehir hastanelerinde. Daha yapılacak dünya kadar proje var, büyük proje var, bugün elde edilen tecrübe, şu anda görüştüğümüz konu diyor ki: Bu modeli terk edin. Bu modelle kamu yani biz, hepimiz büyük bir şekilde zarara uğruyoruz anlamına da gelir, bunun itirafı anlamına da geliyor. Bu değişikliğin buraya getirilmesiyle bunu da itiraf etmiş oluyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, öncelikle, biz bu konuyla ilgili görüşmeler yaparken Sayın Bakan Yardımcımla da konuşmuştuk, Halil Bey, hatırlıyorsanız bize bir örnek yapacaktınız konuyla ilgili. Hazırladık mı onu?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Hazır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dağıtabilir miyiz ya da ekrana yansıtabilir miyiz?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Zaten tek bir şeydir o, tablo olarak hazırlandı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman yansıtalım ekrana, onun üzerinden konuşalım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Çıktı da verebiliriz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çıktı da olur, ekrana da yansıtabilirsiniz; her ikisi de olur ya da.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Ekrana yansıtalım.

Soruları alabilirim Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili 6428 sayılı Kanun 2013 yılında çıktı, o zaman da Mustafa Bey vardı, beraberdik, Komisyon Başkanımız yine Lütfi Bey'di. Tutanaklar burada, o zaman da bu konuları tartıştık, alt komisyona da bu havale edilmişti, o zamanlar biraz daha detaylı tartışmalar yapabiliyorduk. Bunlar, tutanakların bir kısmı. Hiçbir sorun olmadığı o zamanki Bakan Recep Akdağ tarafından özellikle ifade edilmiş, bunları çıkardım. Sözleşmelerle ilgili hiçbir sorun olmadığı da ifade edilmişti, şimdi bir sorun olduğu için konuyu getiriyorsunuz. 3 tane madde var, sözleşmelerin yenilenmesini talep ediyorsunuz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – 3 madde var ama tek konuyu içeriyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, tek konu.

Yani sözleşmeleri yenileyebilmek için bazı maddelerde değişiklik yapıyorsunuz, yeni tanımlar getiriyorsunuz, “kullanım bedeli” gibi bazı tanımlar yapıyorsunuz.

Şimdi, buna neden ihtiyaç duyduk? Hiçbir sorun yoktu, sözleşmelerle ilgili de bir sorun yoktu, eskalasyon da dikkate alınmıştı, enflasyon, dövizdeki artış vesaire gibi konular da dikkate alınmıştı, bu sorun nereden çıktı acaba?

Onun için, mevcut durum ve sizin istediğiniz değişikliklerden sonraki durumu birer örnekte görebilsek çok net anlaşılacak, bir problem olmayacaktır, hemen geçecektir diye düşünüyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Hazırlıyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yansıtılsın da üzerinde konuşalım o zaman. Nereye verdik?

BAŞKAN – Siz devam edin, bilgisayardan yansıtacaklar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, şunu görmek istiyoruz: Mevcut kanunla ilgili olarak şu andaki talep edilen değişiklikler, 3 tane tanım. Mevcut durumda...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çıktı olarak verebilirler mi, mümkün mü Sayın Bakan Yardımcım? Çıktı da elimizde bulunsun, dosyamıza koyalım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, size sonra da söz verebilirim isterseniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, şunu söylemek istiyorum, sonra da söz alabilirim de Sayın Başkan, çok uzatmayalım konuyu. Bir kanun var bu konuyla ilgili, bu kanun detaylı olarak konuşuldu, tartışıldı. Şimdi bir sorun var, daha önce öngörülmüş olması gereken bir konu, sözleşmede de öngörüldü, kanunda da öngörüldü, eskalasyon maddesi de var, buna göre sözleşmeler yapıldı, enflasyonu ve dövizdeki artışı da dikkate almıştık ama sözleşme şimdiye kadar görmedik. Ne oldu ki bunlar öngörüldüğü hâlde böyle bir sorun oldu? Onu, mevcut durumu ve istenen durumu yan yana görebilsek bir örnekte konuyu hallederiz, sadece bunu söylüyorum.

BAŞKAN – Gelince tekrar söz vereyim size.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, tekrar söz alayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan Yardımcısına teşekkür ediyoruz. Gerçi kısa bir bilgi oldu. Bu şehir hastaneleri zaten bir efsaneye dönüştü; hiçbir içeriğini bilmiyoruz, ismi “şehir hastanesi” ama şehirlerin uzağında ve her zaman gündeme geliyor ve birçok problemi de içinde barındırıyor. Tanıtımı iyi yapıyor fakat içinde çalışanlara ve hizmet almaya gidenlere sorarsanız, gerçekten çalışma ortamı açısından da bir yığın sıkıntı barındırıyor.

Sağlığın olmazsa olmaz koşulları var -zaten Bakanlıkta ve icraattasınız- yani iyi konutta oturmak, huzur içinde yaşamak, temiz su içmek. Normalde bir devletin, hükûmetin en büyük görevi aslında insanların hasta olmayacağı ortamı yaratmak ve olabildiğince koruyucu sağlığa hizmet ayırmak.

Burada bir yığın düzenleme yapıldı ve bu on yedi yıllık dönemde her zamanki gibi inişli çıkışlı düzenlemeler yapıldı. Bakanlık kendi organizasyonunu değiştirdi, şimdi tekrar geriye dönmek istiyor. Aile hekimliği desek baştan sona kadar bir yığın iş çıktı fakat buradaki en önemli konulardan birisi de şehir hastaneleri.

Şehir hastaneleri niçin önemli? Bir taraftan ulaşılabilirlik açısından, insanların ulaşımı açısından sıkıntılı. Biz biliyoruz ki Türkiye’de ve Türkiye gibi ülkelerde en dezavantajlı kesimler daha sık hastalanmakta, en dezavantajlı kesimler, en yoksunlar daha sık, gerek mikrobik olsun gerek yaşam şartlarından olsun hastalıkla baş başa kalmakta ve bunların ulaşımında ciddi sıkıntılar çıkmakta.

Şehir hastaneleriyle ilgili ilk günden bugüne kadar hiçbir detayı bilemiyoruz biz. Birçok kez, gerek vekillik düzeyinde gerek sizlerle bire bir görüşmelerimizde gerek bütçe görüşmelerinde Sayın Bakana da sormamıza rağmen, sözleşmenin içeriği nedir, bilemiyoruz fakat şunu biliyoruz: Arsa tahsisinde kolaylık sağlandığını biliyoruz, teminatta kolaylık sağlandığını biliyoruz, vergi muafiyetinde kolaylık sağlandığını biliyoruz, KDV’de, ÖTV’de kolaylık sağlandığını biliyoruz, ithalat için, getirdikleri cihazlar için kolaylık sağlandığını biliyoruz ve daha çoğunlukla da hangi firmaların buna girebilme kapasitesi olduğunu ve aldıklarını da biliyoruz fakat bu içeriğin ne olduğunu bilmediğimiz hâlde şimdi tekrar önümüze gelen şey sözleşmenin düzenlenmesi. Yani bir bilmece var, bu bilmeceye tekrar bir yetki veriyoruz. Mutlaka tasarrufla ilgili bir şeyler düşünülüyor çünkü adil olmayan bir şey vardı. Yani bir taraftan dövizle ilgili krizler varken sözleşmenin dövizle olup olmadığını... Az önce Sayın Bekaroğlu’nun söylediği gibi, yani alınan ürünün imha edilmesi veya yok edilmesinin bile daha pahalıya mal olduğu bir süreçle karşı karşıyayız.

Şimdi, Dünya Bankası, bu kamu-özel ortaklığıyla ilgili veya kamu-özel işletmeyle ilgili, sözleşmelerle ilgili bir yığın sıkıntıyı zaten saptamış ve açıklamış ve uzun süreli sözleşmeler değil de iki yıldan sonra sözleşmelerin hiçbir işe yaramadığını, güncelleştiğini belgelemiş.

Türkiye’de yirmi beş yıllık bir süreç, hiç belli olmayan bir süreç. Yani en büyük hedef 2023 denilmiş, yirmi beş yıllık bir hedef konulmuş ve bir kısmı dövizle belirlenmiş ve içeriğini bilmediğimiz bir konu. Nedir içeriğini bilmediğimiz? Biz diyoruz ki yüzde 70 hasta garantisi verilmiş; hayır, böyle bir şey yok. Görüntülemeyle ilgili şunlar verilmiş; hayır, yok ama biz okuyamıyoruz sözleşme nasıldır, ihale şartları nasıldır, bir kere bunun bilinmesi lazım.

Bir taraftan da yanılmıyorsam şu anda 8 tane açık, 10 tane daha düşünülüyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – 9 tane bugün itibarıyla.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Evet.

Şimdi, bunların Sağlık Bakanlığına hizmet bedeli olarak getirdiği bütçe yükünü siz hesapladınız mı? Yani bizim kendi hesaplamalarımız ve meslek örgütlerinin hesaplamalarına göre, şu anda yüzde 39, Sağlık Bakanlığının bütçesine şu anda hizmet giderleriyle ilgili bir yük getiriyor. Önümüzdeki dönem 31 tane şehir hastanesi hedefleniyor ve bu da yaklaşık yüzde 69 bütçeye denk gelecek önümüzdeki yıllarda.

Bir Bakanlık, koruyucu sağlık, personel, nüfusu artan bir ülke, bir yığın işlem düşünülürken, kendi bütçesinin yüzde 69’unu, üçte 2’sini hizmet veya kira veya diğer işlerle ilgili bir bütçeye ayırmak zorunda kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım sayın vekilim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Türkiye gibi ülkelerde...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Oranlar doğru değil, ben birazdan söyleyeceğim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Zaten bilemiyoruz oranları, kabataslak söylüyorum, bilsek daha sağlıklı konuşurduk.

Oranlar sizde, dediğim gibi, bir bilmece gibi önümüze bırakıyorsunuz, bu bilmece üzerinden biz konuşmaya çalışıyoruz.

Bir taraftan da bu hesaplamalara göre, biz kabataslak açıklanan rakamlar üzerinden bir hesaplama yaptığımızda, sizin bu hastanelere veya Sağlık Bakanlığının bu hastanelere veya devletin bu hastanelere verdiği parayla, bütçeden giden parayla biz 25 tane yeni hastane yapabiliriz bunlara vereceğimiz kirayla. Biz kira veriyoruz, hastane yapmıyoruz, yatırımlardan uzaklaşıyoruz. Biz sözde iş birliği yapmışız, iş birliği yaptığımız firmaları zenginleştiriyoruz, garanti veriyoruz ve bir yığın sıkıntı çıkıyor.

Az önce arkadaşlar da söyledi, gerçekten sözleşmenin içeriğini bilemiyoruz.

Şimdi, bakın, yemekle ilgili bir sayı sınırlaması var, en alt bir sınırlama, garanti verilmiş “Bu sayıda biz yemek alacağız.” Yemek düşse onu veriyoruz, çıkarsa da çıkan limitin üstünde vereceğiz. Ramazan ayında ne yaptığınızı ben bilmiyorum, nasıl bir hesaplama yaptığınızı bilmiyorum. Bunu biliyor musunuz? Bunların bizimle paylaşılması lazım. Tümüyle, gerek hizmette gerekse hizmet dışında, sağlıkla ilgili medikal olaylarda, çekim, laboratuvar, bir yığın şey, güvenlikte, birçok işlemlerde yapılan harcamaları biz bilmediğimiz zaman, döviz midir değil midir... Ve ülkenin bu kriz döneminde belli firmalara zaten yeterince bir kıyak geçilmiş, uzun bir süre hedeflenmiş, şimdi bilmediğimiz bir şekilde sözleşme... Sadece indirilmeyi de şimdi eklediniz, daha önce yükseltilmesi veya alçaltılması gibi bir yetki var.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Yok...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Öyleydi ilk geldiğinde.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Yok, daha önce değiştirilmemesi var...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ana çerçeve o ama...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – Bizim talep ettiğimiz şey azaltılması.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – O zaman şöyle yapalım Sayın Bakan Yardımcım, kabaca... Bir: Niçin sözleşmeler ticari sır gibi saklanıp burada bu gereksinimi duyuyorsunuz? İki: Şu andaki bütçeye maliyeti ne kadardır? Önümüzdeki yıllarda nasıl olacak bu 31 hastaneye çıktığında ve bu kriz döneminde dövizle ilgili nasıl bir düzenleme yapıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Halil Bey, tam dediğim gibi olmamış, bir örnek olmamış ama şuradan anladığım, 2019’un 10’uncu ayından 2035’in 10’uncu ayına kadar bir on beş-on altı yıllık süre öngörmüşsünüz. Kullanım bedeli, bu kırmızı eksenle ilgili, bir alt limit olarak 20, üst limit olarak 40 olarak öngörmüşsünüz. Şimdi, tanımlıyorsunuz... Kullanım bedelinin tanımı gerçi var. Yeni tanımımız nedir? Sözleşme bedeli. Sözleşme bedeli burada ne olacak, onu görmemiz lazım; bir.

İki: Şimdi, yapılan kullanım bedeli sözleşmeleri ya da sözleşmeler döviz üzerinden midir, TL üzerinden midir?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ERDEMİR – TL üzerinden ama eskalasyonunda döviz faktörü var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte, ben de diyorum ki: Mevcut örnekte bir tane gösterebilerseniz, mevcut hesaplama, kullanım bedeli, sözleşme bedeli neden saptı? Neden saptı da bunları yenileme ihtiyacı duyuyoruz? Bunu yaptıktan sonra, bu sözleşmemizi yaptıktan sonra yani bu kanunu çıkardıktan sonra yeni sözleşmeleri yapınca ne olacak? Bu şeyi görebilelim, iki tane hesaplamayı yan yana görelim de...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Onunla alakalı şöyle diyeyim Sayın Velim: Şimdi, Hazine bir simülasyon üzerinden bunları çıkarıyor. Bunlara da Hazine Genel Müdür Yardımcısı Serhat Beyler çalıştı. Ben sözü bırakayım, bununla ilgili simülasyon neye göre yapıldı, ne hedeflendi bir anlayalım.

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle Sayın Vekilim izin verirsiniz, böyle bir yetkiye neden ihtiyaç olduğunu, finansal olarak nasıl bir ihtiyaç içerisinde olduğumuzu bir anlatayım size. Öncelikle, burada biz herhangi bir hesaplamayı değiştirmiyoruz yani sözleşmede kullanım bedelinin nasıl hesaplanacağı aynı kalıyor. Burada bu sözleşmeler yapıldığı zaman... 2011, 2012 yıllarında düşük enflasyon ve düşük kur ortamında bağtılan sözleşmeler bunlar ve yirmi beş yıllık sözleşmeler. Baktığımızda, uluslararası finansal piyasalardaki volatilité ve buradaki uluslararası finansal piyasalardaki problemlerin ülkemizde de yansımaları sonucunda -biliyorsunuz paramız önceki sene bir değer kaybına uğradı- bu etkenlerin bu sözleşmelerdeki etkilerini biz araştırdık ve yansıda gördüğünüz bu kırmızı hat, şu anda hiçbir değişiklik yapmasak bu sözleşme bedellerinin belli varsayımlar altında çıkabileceği yolu bize gösteriyor yirmi beş yıl boyunca.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi varsayımlar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Bu varsayımlar enflasyon yüzde 10...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani yirmi beş yıl değil de on beş yılda 13 birimden 80 birime doğru çıkıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Evet, on beş yılda 13 birimden 80 birime çıkıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Logaritmik büyüyor herhâlde?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Evet, üstel büyüyor, çok doğru Sayın Vekilim. Her sene enflasyon yüzde 10, kur değişimi yüzde 12...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kur yüzde 12 artacak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu birim nedir? TL mi dolar mı nedir bu birim?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, bu, kredinin ödendiği para birimidir. İçerisinde Japon yeni olan da var, euro olan da var, dolar olan da var; ondan dolayı para birimi olarak yazmayı tercih ettik. Aslında Türk lirasıdır, kullanım bedelinin ihalede belirlenen miktarı Türk lirasıdır ancak kullanılan kredi yabancı kredi olduğu için, eskalasyon yapılmak zorunda ki her sene kullanım bedeli krediyi karşılayabilsin, kredi ödemesini karşılayabilsin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani bu bir hastanenin rakamlarını mı ifade ediyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Bu tamamen bir örnek Sayın Vekilim, herhangi bir hastanenin rakamlarını ifade etmiyor. Bu model çalışırsa bizim nasıl bir sonuçla karşılaşabileceğimizi simüle eden bir örnek bu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dolar cinsinden söyleyebilir misiniz başlangıçta kaç dolardı, bitişinde kaç dolar olacak?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Buna şöyle diyebiliriz: Başlangıçta 10 dolarsa bitişinde 80 dolara çıkma ihtimali, olasılığı var. Biz bürokrat arkadaşlarımızla bu olasılığı tespit ettik.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yahu, onu teorik olarak getirene kadar, yaptığınız, işletmeye açılmış hastane var, onun rakamlarını getirip koysanız ya.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, ticari sır sözleşmeler...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne biçim ticari sırmış bu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazinesden ödüyoruz parayı ya Hazinesden!

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Meclise ticari sır olabilir mi? Yani siz millet için yapıyorsunuz, biz milletvekiliyiz yani ticari sır olabilir mi milletvekillerine? Yok böyle bir şey!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazinesden ödediğimiz şey nasıl sır oluyor? “Bir projeksiyon görelim.” diyoruz yahu!

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hayır, Meclis öğrenemeyecek de kim öğrenecek bunu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Burada, kullanım bedeli var, hizmet bedeli niye yok?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Efendim, kullanım bedelinin içerisinde zorunlu hizmet bedeli de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kapalı oturum yapalım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hizmet bedellerinde bizim sözleşme sürekliliğimiz yok Sayın Bakanım, yirmi beş yıl şeyimiz yok yani.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama kamuya maliyeti içinde bir hizmet bedeli ödediklerimiz var.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Kamu maliyeti içerisinde, biz aldığımız hizmetlere bir bedel ödüyoruz, birazdan ben onu açıklayacağım. Yani bizim, dövizle endeksli olan şeyimiz sadece kullanım bedeli, o da kira kısmı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani bize masal anlatmak için geliyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kirayı biz dövizle...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Kira bedelinin her üç ayda bir, bir eskalasyonla revizesi söz konusu. Burada TEFE, TÜFE ortalaması artı dövizdeki değişikliklerle ilgili... Yani Resmî Gazete’de yayınlanan bir yönetmelik çerçevesinde belirli bir formül var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani dövizle endeksli.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Döviz endeksi de var, enflasyon da var yani belli katsayılarla onların ikisinin de artışına sebebiyet veren bir durumu var. Yani formül gizli bir formül değil, Resmî Gazete’de olan bir formül.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mevcutta yani mevcut durumda mı öyle Halil Bey?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Mevcutta öyle.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, mevcut durumun eksiği nedir, yanlışı nedir ki böyle bir artışa sebebiyet veriyor? Yani eskalasyon sözleşmede öngörüldüğü hâlde, tanımlandığı hâlde neden sorun var?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim, burada işin esası şu: Şimdi, yirmi beş yıllık uzun bir süre. Bazen enflasyon ile döviz kurundaki artış oranları, uzun vadede hepsi aynı eğriyi seyrederek. Yani bazen, ara sıra döviz kuru zikzaklar çizse de uzun vadede de –o da on yıl civarında- mutlaka ve mutlaka başlangıç ve bitiş noktaları üç aşağı beş yukarı aynı noktaya gelir. Bizim burada yapmak istediğimiz, geçen sene temmuz ayında, ağustos ayında yaşadığımız gibi, kur riskinin birden yükseldiği durumlarda kullanım bedeli rakamımızın çok yükselmesinden rahatsız olmamızdır. Bu bizde neye sebebiyet veriyor? Şuna sebebiyet veriyor: Şimdi, siz yılbaşı bir bütçe yapıyorsunuz, yıl sonuna kadar o bütçeyle hastanelere kullanım bedeli ödemesi yapacaksınız. Bu yapacağınız ödeme de eğer arada kur riskleri çok zıplarsa, enflasyon da ona paralel gitmezse, bu sefer kur riskinden kaynaklı fazla para ödeme durumunda kalabiliyorsunuz ama uzun vadede bu aynı noktaya geliyor. Bizim, bu tür sıçramalarda bu sistemin önüne geçme adına yaptığımız bir şeydir bu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Türkiye’de bir tesis var, buna kira ödüyoruz. Dolayısıyla Hükümet Türk lirasının değerini korumak için yabancı parayla yapılan kira sözleşmelerinde vesairesinde “Türk lirasına dönün.” dedi, buna rağmen yine de bir şekilde kendisi kirayı dolara endekslemiş. Türkiye’de yapılan hizmet ve satın alınan...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu kadar Türk lirası bitti mi? Bu niye bu kadar komplike bir iş?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok, bu iş şunun için komplike: Bu işlerin hepsi yabancı kredilerle yapılan, daha doğrusu yüzde 90’a yakını yabancı kredilerle yapılan bir anlaşma. Bizim bunda bir yatırımcıya bir projeye alakalı “Yüzde 20’den az öz kaynak kullanmayacaksınız.” diye şartımız var. Biz, bir tarafta enflasyonu, bir tarafta kur riskini onun için almışız. Yüzde 80’i yabancı olan bir şeyde... E şimdi, siz, Merkez Bankasında uzunca yıllar idarecilik yaptınız Sayın Vekilim, sonuçta yurt dışından bir yatırımcı Türkiye’ye bir para getirirse bunu Japon yeni getirirse çıkışta Japon yenine dikkat etmek ister, euro getirirse euroya dikkat etmek ister. Bizim burada yapmak istediğimiz, bunun IRR’ları, DCR’ları bu noktada yabancı yatırım...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yabancı kredide kur riski var, kur riskini Hazine üstlenmiş.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ama, bu riski üstlenmemek diye bir şey söz konusu olabilir mi? Bizim kullanmış olduğumuz bir hastanenin veya hizmete aldığımız bir yerin kira sözleşmesini ödememe gibi bir durumu olabilir mi bir devletin?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Müsaade eder misiniz, bendeydi söz sırası da.

Halil Bey, şunu soruyorum: Mevcutta bir anlaşmamız var, bir sözleşmemiz var, ticari sırları falan da öğrenmek istemiyoruz, herhangi bir yerin anlaşmasını, sözleşmesini, adını da vermeyin fakat mevcut durumda biz şöyle bir 100’lük anlaşma yaptık. 100 diye gösterin. Mevcut durumda, bu yaptığımız anlaşmayla kullanım süresi, kullanım bedeli vesaire şunlardır, buna göre yaptığımız anlaşma şöyle bir sonuç veriyor yirmi beş yılda, biz yeni getirdiğimiz sistemle şöyle bir şey yapmak istiyoruz deyin, yeter. Geçen gün de onu istedim ben. Her ikisini de yan yana bir tablo hâlinde gösterin, sadece bir sayfada bu görünebilir. Ticari sır falan, hiçbir şeyi öğrenmek istemiyoruz. Burada da ticari sır diye bir gerekçenin söylenmemesi gerekirdi.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok, ben ikinci slaytı açtırıyorum şu anda.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Ayı bir konu, yanlış bir ifade oldu.

İkincisi, size sormak istiyorum: Sözleşmeler yapılırken, eskalasyon dediğimiz konu, fiyat artışlarının, döviz artışının, enflasyonun dikkate alınmasıdır zaten. Sözleşmelerde bu vardır, neden dikkate alınmıyor ki buna bir ihtiyaç duyduk? Yani eskalasyon maddesi var.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hayır, biz onu dikkate alıyoruz zaten.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Niye ona rağmen, böyle bir eğri söz konusu oldu ki?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR - Ama orada şöyle: Hızlı bir şekilde dövizin arttığı durumlarda bir oran geri gelmiyor, o da şu... Açınca izah edeceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama döviz hızlı da artsa yavaş da artsa eskalasyon yapıyorsanız hepsini kavırıyorsunuz demektir.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yapıyoruz ama bir konuda o sözleşmelerin bir yerinde, şimdi ekrana çıktığı zaman izah edeceğim onu, aradaki farkı da rakamsal olarak göreceksiniz yani 1 milyon bedelle ne oluyor veya 4 milyon bedelle ne oluyor, bir örneğini hazırladık Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, onu görelim.

Yani, 100 bin liralık bir örnekte mevcut durumda ne oluyor yirmi beş yılda ya da buradaki örnekte olduğu gibi on beş yılda sizin istediğiniz değişiklikler gelirse ne olacak, onu bir görelim. Nedir eksik? Onu anlamadık. Örneği yok, hiçbirini bilmiyoruz. Ondan sonra kanun yapıyoruz. Zaten, geçmişte de öyle yaptık, her şey mükemmeldir, sormayın, gerek yok, vatan, millet denildi, bakın, yine geldik aynı noktaya. Onu soruyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok, ben, bu formülü izah edeyim, diğer soruların hepsine de bir cevap vereceğim Sayın Vekilim. Önce şu formüldeki konuyu halledelim de, niye ihtiyaç duyduğumuzu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de şeyi istiyorum: Bakanlıkta kaç kamu-özel iş birliği sözleşmemiz var şu anda? Sözleşme bedelleri toplamı ne, kullanım bedelleri toplamı ne döviz bazında? Bir de onları verebilirseniz memnun olurum. Sonra konuşmamıza devam ederiz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli bürokratlar, sizleri de saygıyla selamlıyorum.

Efendim, kamu-özel iş birliği, sağlık hizmetinin bir kamusal hizmet dışına çıkmasına sebep olmuş ve sağlık hizmetinin âdeti para kazanılır ticari bir hizmet alanı hâline dönüşmesine neden olmuştur. Yap-kirala-devlet şeklinde yapılmış olan şehir hastanelerinde hizmetin odak noktası insan sağlığı değil hastanedeki şirketlerin kâr etmesi hâline dönüşmüştür. Bu yasa teklifi de âdeti bir itiraf niteliğindedir. Bakın, biraz önce yansıttığınız grafi de onu gösteriyor. Yani bu sistemin kamuyu oldukça büyük bir zarara uğrattığını da itiraf ediyorsunuz burada çünkü kamu büyük olasılıkla burada zarara uğradı, hatta her şehir hastanesine ödediğiniz parayla 8 tane aynı şehirde hastane yapılabileceğine dair bilgiler var. Bu yasa teklifiyle de ölçsüz olarak ödediğiniz kamu kaynaklarına sınır getirmeye çalışıyorsunuz. Demek ki öngörünüz oldukça zayıf. Bakın, yüksek miktarda kamu kaynaklarını boşuna kullanmış olduk.

Efendim, şimdi, görüyoruz ki, dövizle de bir ödeme var. Yerli ve millî olduğunu iddia eden bir iktidarın, Türk lirasını kuvvetlendirmek isteyen, enflasyonla mücadele etmek isteyen bir iktidarın dövizle sağlık hizmeti satın almasını da yadırgadığımı ifade etmek istiyorum ve şiddetle, bir an önce dövizden vazgeçip sağlık hizmetinde mutlaka Türk lirasına dönülmesi gerektiğini belirtmek istiyorum.

Yine, sözleşmeler neden saklanıyor? Bakın, bu kadar muallakta. Şeffaf bir yönetimi niçin sergilemiyorsunuz? Sakladıkça altında başka şeyler aranıyor. Mesela, bürokrat arkadaşımız, şu anda siz sözleşmenin içeriğini biliyorsunuz, değil mi? Biraz önce ticari sır olduğunu ifade ettiniz. Şöyle söylemek istiyorum: İktidar milletvekili arkadaşlarım, burada, lütfen, dikkatinizi çekmek istiyorum, sizlere seslenmek istiyorum. Bir bürokrat, millet için hizmet eden bizlerin, milletin temsilcilerinin bilmediği bir konuyu biliyorsa ticari sır olarak da bizlerle paylaşmıyorsa burada sizlerin yetersizliği vardır arkadaşlar yani bir bürokratin bildiği bir noktayı bir milletvekili hayli hayli bilmelidir. Her şeyden önce de iktidar partisi milletvekili arkadaşlarıma sesleniyorum: Ticari sır diye bir şeyi kabul etmiyorum. Biz, milletin temsilcisiyiz, millete hizmet ediyorsunuz ve millete hizmet ederken de sır diye bir şey olmaz. Yabancılar kaynak mı aktarıyorsunuz diye sormak istiyorum ben. Sözleşmeleri bir an önce açıklayın. Ticari sır diye bir şey yok. O zaman, her bürokrat kafasına göre “ticari sır” der. O zaman Meclisin denetim yetkisi nerede kaldı? Biz neden milletvekili olduk? Millete nasıl hesap vereceğiz? Milletin kaynakları yabancılar nasıl gidiyor nasıl bileceğiz? Böyle bir savunma olmaz. O zaman her bürokrat...

Değerli iktidar partisi milletvekili arkadaşlarım, sizlere tekrar sesleniyorum: Her bürokrat sıkıştığı noktada “ticari sır” der, bu Meclisle hiçbir bilgiyi paylaşmaz. Vatandaşımızın sırtından da böyle milyarlarca dolar dışarıya akar gider. Evet, şu anda hortum bağlanmış, milletimizin sağlığı üzerinden dışarıya kaynak aktarılıyor. Bunun bir an önce çözülmesi gerektiğine ben inanıyorum.

Bakın, aynı zamanda, bir hekim olarak sesleniyorum sizlere. Bu şehir hastaneleri normalde, açıkçası çalışılabilecek mekânlar değiller, çok büyük mekânlar. Sağlık çalışması bir ekip hizmetidir ve ekip çalışması bozulmuştur.

Bakınız, daha dün, Bursa'dan bir hekim arkadaşımın yayımladığı bir mesajı sizlerle paylaşmak istiyorum. Ayın 16'sında yani önümüzdeki salı günü Bursa Şehir Hastanesi hizmete girecek, 3.500 yataklı Bursa Şehir Hastanesi ve şehir merkezindeki Bursa Muradiye Hastanesi, yıllardır hizmet veren hastane de kapatılıyor. Bakın, orada çalışan hekim arkadaşımız şöyle diyor: “Hüzünden ölmek bu olsa gerek. Yüreğime bir ateş taş oturdu, belki kalkmayacak.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yani, hekim arkadaşlarımız bu şekilde sıkıntılılar, hastalarımız sıkıntılılar. Gelin, bu modelden vazgeçin. Bu model, model değil. Sır falan da değil. Sır burada gözüktü zaten, ne oldu? Kamu kaynakları bolca dışarı doğru aktarılmış. Şimdi onu engellemeye çalışıyorsunuz, itiraf ediyorsunuz, diyorsunuz ki: Çok para verdik, haddinden fazla para ödüyüz. Şimdi bunu düzeltmeye çalışıyoruz. Bu sağlık sistemi, sağlık sistemi değil; vallahi, dönün bu işten.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti.)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Soruların hepsine arka arkaya cevap vereceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bence sonunda konuşun isterseniz.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu şehir hastaneleri hikâyesini doktorlarımız, hekimlerimiz, tıpla ilgilenenler sağlık hizmetlerinin sunumu açısından değerlendirebilirler ama ben işin bu tarafına değil de bu mekanizmanın kuruluşuna ve bunun finansmanına takılmış olduğum için işin bu boyutu üzerinde...

Sayın Milletvekilim, kaşla göz arasında maaş zammı mı olur Allah aşkına!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Maaş zammı değil...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O önceden gelir, öğrenilecek ne olduğu, anlaşılacak şekilde rahat bir ortam olur.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Sayın Bakanım, sizin konuşmanıza denk geldiği için kusura bakmayım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Devamlı dolaşıyorsun ya. Kaşla göz arasında... Meclisten bu tür geçen şeylerin hepsi sistemi bozuyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Devamlı dolaşmıyorum, Bülent Bey’le konuştum, sizi de rahatsız etmedim Sayın Bakanım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sistemi sürekli bozuyorsunuz, böyle alelacele şey olmaz ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kaç dakikamı yedi? Bir buçuk dakikamı.

BAŞKAN – Sürenin önemi yok, ilave süre veriz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, anladığım kadarıyla idare birileriyle anlaşıyor, birtakım iş adamlarıyla anlaşıyor, bir bina yaptırıyor-yanlış bir şey söylersem düzeltin çünkü şu ana kadar edindiğim izlenime göre söylüyorum-sonra bu yapmış olduğu binayla ilgili bir sözleşme yapıyorlar, belki sözleşmeyi baştan yapıyorlar. Bir taraftan yapmış olduğu binayı devlet kir alıyor, bir taraftan da hastanede bazı hizmetleri sunuyorlar, mesela MR vesaire gibi. Bunlar kaşlığında da hizmet bedeli ödeniyor. Öyle mi acaba? Yani kiraladıkları için kullanım bedeli, sundukları hizmet için de hizmet bedeli ödeniyor. Ama biz şu ana kadar yapılan bu şehir hastanelerinin hangisi kimle hangi sözleşme yapılarak yapıldı, buna arsa bedava mı verildi, yoksa belli bir bedel karşılığı mı aldı, o arsayı kendisi mi buldu, devlet mi verdi, bu krediyi nasıl temin etti, hazine garantili bir kredi alıp mı yaptı bilmiyoruz. Yani eğer ikisini de devlet sağladıysa bu şahıs cebinden 1 lira harcamadan bunu tamamlamış oluyor, o anlama geliyor. Sonra, kullanım bedeli olarak kaç lira ödeniyor? Hizmet bedeli olarak kaç lira ödeniyor? Aradaki sözleşmelerin ayrıntıları nedir? Bunlar hakkında kamuoyuna derli toplu, düzgün bir bilgi verilmemiştir. Burası dağ başı değil, Türkiye Cumhuriyeti aşiret devleti değil; bu devlette Anayasa vardır, yasalar vardır, kurumlar vardır ve kurallar vardır. Her bir kurumun görevi ve sorumlulukları vardır. Sorumsuz hiçbir kurum yoktur ve kamu malı kullanılıyorsa şeffaflık vardır, açıklık vardır ve denetlenebilirlik vardır; bunların olmadığı bir kamu yönetimi olamaz. Vatandaşın parasını kullanıyorsun. 80 milyon insan, şu kriz ortamında evine ekmek götürecek parası olmayan insan, bir lokma bir şey aldığı zaman üzerinde KDV’dir, ÖTV’dir, bilmem nedir diye para ödüyor. Bunun parasını kullanıyorsun ve “Ben bunu gizli kullanacağım.” diyorsun. Yani böylesine gayretkeş bir gizliliğin altında ne olabilir? Bir kere bu, görevi kötüye kullanmak. Bu kadar katı bir gizlilik varsa emme basma tulumba gibi devletin hazinesi bir yere aktarılıyor demektir, akıtılıyor demektir, kamu parası lüzumsuz yere birtakım insanlara menfaat sağlamak için kullanılıyor demektir. Ve de denetlenmesi lazım, kamunun kendi içinde denetim kurumları var ama Meclis de bir denetim kurumudur. Meclisin 2 temel görevi vardır, birincisi idarenin denetimidir, ikincisi yasama yetkisidir. Siz Türkiye’nin en güçlü denetim mekanizmasının olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisine, biz kamu parasının nereye harcandığını bildirmeyiz diyorsunuz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok efendim, öyle bir şey.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani şimdi, Bakan Yardımcısı olarak, Hükümet kalmadı ama Bakan olarak hatta Hükümetin başında Cumhurbaşkanı olarak ve tüm bürokratlar olarak diyorsunuz ki: Biz tüyü bitmemiş yetimin parasını harcarız, birtakım iş adamlarıyla baş başa belirleriz, gerekirse onlara menfaat sağlarız ama biz denetim birimlerine bilgi vermeyiz. Bunun anlamı budur. Bakın, bu günler gelir geçer, açık söyleyeyim, kim bu bilgilere sahipse, bu sözleşmeleri kimler yapmışsa, bulduğu hâlde gizlemişse hepsi yarın dönem değiştiğinde tek tek bunun hesabını verir, hiçbiri yakasını yargıdan, mahkemeden, suçluysa içeri girmekten kurtaramaz. Onun için, bir kere devlet insanı olmayı öğrenin ya. Siz kamu görevlisisiniz, bir partinin elemanı değilsiniz. Devletin kuralları neyse ona göre yönetmek zorundasınız.

Sözleşmeleri bilmiyoruz, hangi sözleşmeler yapılmış, hiçbirimizin haberi yok. Şimdi, buraya 3 madde getiriyorsunuz ve sunarken de diyorsunuz ki: İlk sözleşmelerde kamu zarar görüyordu, bu yüklenicilerle görüşerek kamuya daha az ödeme yapma imkânı sağlamak için yani fiyatları, bilmem hizmet bedelini, kullanım bedelini düşürmek için bu metni getirdik diyorsunuz değil mi? Ben buna inanmıyorum işte. Bu zihniyetle ihale yapan hiçbir mekanizmanın, bunun üzerinden para kazanan yüklenicilerin kazancını azaltmak için veya ulaştıkları parayı azaltmak için buraya bir metin getireceğine asla inanmıyorum çünkü sözleşmelerin ayrıntısını bilmiyoruz. Gelmişiz, önümüze bir madde konulmuş ve ona göre bize sunulan şu: Fiyatları düşüreceğiz. Nasıl düşürüyorsunuz?

Şimdi, öyle bir düzenleme var ki, bakın, sözleşme bedeli diye bir ilave yapılmış bu metne.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sözleşme bedeli kısmı var, tarifi ilave edilmiş sadece.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Vardı, doğru, burada siyahla görünüyor, daha önceden bir sözleşme bedelinin geçtiğini anladım. Ama tanımında, sözleşme bedeli tanımında “Yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ile hizmet bedelinin hesaplanan net bugünkü değeri üzerinden elde edilen toplam.” diyorsun, net bugünkü değeri üzerinden. Şimdi, yirmi beş yıllığına bu anlaşma yapıldıysa sözleşme bedeli de hizmet bedelinin ve kullanım bedelinin toplamıysa ama bu toplam, bugünkü değer itibarıyla net toplamıysa... Ki sözleşme bedeli boyunca alttaki yapacağınız düzenlemeye göre sözleşme bedeli değişmeyecek ama hizmet ve kullanım bedeli sürekli değişecek. Hizmet ve kullanım bedelinin dönem sonu, işletme dönemi sonunda sözleşme bedelini geçmeyeceğiyle ilgili bir madde var mı burada? Yok.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR –Var efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nerede var?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR –“Sözleşme fiyatını artırmamak üzere...” diyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, sözleşme bedelini artırmıyorsunuz ama arkasından gelen cümlede diyorsunuz ki: “Kullanım bedeli ve hizmet bedelini artırmaya veya eksiltmeye...”

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bize de diyorsunuz ki: Eksiltme de yazdık ama biz aslında artırmak için getirdik bunu.

Şimdi, hizmet bedelini ve kullanım bedelini sürekli işletme boyunca artıracaksanız, sözleşme bedelini artırmayacaksanız, dönem sonu itibarıyla kullanım bedeli, artı hizmet bedeli nasıl olacak da sözleşme bedeline eşit olacak, bana bir söyleyin bakayım; imkânsız bu. Sözleşme bedeli dönem başındaki toplamı ama siz işletme dönemi sonuna kadar, yirmi beş yıl sürekli hizmet ve sözleşme

bedelini artıracaksınız. Bu nasıl olacak, bana bir anlatın. İmkânsız bu. Onun için, bu paket bu yüklenicilerin kazancını artırmaya yönelik olarak getirilmiştir inancı ve kanaati içerisindeyim. Hiç de yüklenicilerin alacağı parayı azaltma niyetiyle getirilmiş bir metin değildir.

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben bir iki cümleyle katkıda bulunacağım, fazla konuşmayacağım, üzerine çok şey söylendi. Zamanında biz kamu-özel iş birliği modelinin yürümeceğiyle ilgili eleştirilerimizi yaptık, bütçe görüşmelerinde de yaptık ve bugün buraya bu 3 madde geldiyse aslında sistemin çöktüğünün göstergesidir. İster sizin ortaya koymuş olduğunuz niyet olsun ister Sayın Bakanımızın yapmış olduğu tespit olsun, şimdi buraya bu şekilde bir revizyonla geldiğinize göre sistem çökmüştür, işlememektedir.

Bundan sonrası ne olacak, asıl buna bakmak lazım ama öncelikle bu sistemin çöktüğünün bir kabul edilmesi gerekiyor, bunun kabulüdür ilk önce olması gereken. En başta da bu sistemden vazgeçilmesi gerekiyor, yol yakinken geri dönmek gerekiyor.

Ben fazla bir şey söylemeyeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, bu salı günü birlikte yaptığımız brifingde de -toplantıda- konuşmuştuk. Bize basit yani mevcut durumda nasıl hesaplama yapılmış, bu değişiklikten sonra nasıl hesaplanacağıyla ilgili 2 örnek getirilecekti, o yapılmadığı için somut olarak göremiyoruz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim, bu slaydın arkasında var, 4 sayfa bu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öyle mi?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Tabii, tabii.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – E, onu yapalım, görelim onu.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim, göstereyim hepsini o zaman, tek tek anlatayım. Bize slayt dediniz, biz hazırlayıp geldik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Görelim onu, tabii ki.

Şimdi, burada, bakın, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – O zaman, şöyle yapalım Bülent Bey, siz de uygun görürseniz: Onlar, şimdi, arkadaşlar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kafamdaki soruyu da söyleyeyim de.

BAŞKAN – Lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha birçok şey var da bakın “Bu kapsamdaki sözleşme değişikliklerinde, sözleşme bedelinin artırılmaması kaydıyla...” diyorsunuz ama “...kullanım bedeli veya hizmet bedeli artırılmak veya azaltılmak suretiyle...” Şimdi, sözleşme bedeli artırılmayacak ama kullanım bedeli artırılabilir, hizmet bedeli artırılabilir. Bunlar, tabii, soru işareti yaratıyor. Uygulamada hizmet bedeli nedir?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi Serhat Bey onu özetleyecek.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani Sayın Bakanın dediği gibi de olabilir. Onun için, o örnekleri görelim.

BAŞKAN – Serhat Bey, buyurun.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Diğer, soruların hepsini alalım mı?

BAŞKAN – Tamam, alalım.

Zaten Emecan Hanım görüşünü verdi.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sistem çöktü, nokta. Görüşüm budur.

BAŞKAN – Sayın Bulut, buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Maddeye ilişkin düşüncelerimi aktarmadan önce, bu hafta ve haftaya Meclise gelecek konulara baktığımızda, maalesef, toplumun beklentilerinin çok uzağında konular. Böyle olunca da insan siyasi itibarından vazgeçiyor, Meclisin itibarı açısından da ciddi sıkıntılar olduğu kanaatindeyim çünkü bir krizin olduğu açık ve bu krizin mağdurları var -biraz önce Garo da bahsetti- örneğin öğrenciler var, Türkiye’de yüzde 26’lara ulaşmış üniversiteli işsiz sayısı. Onların beklentisi ne? “Ya, şu kredilerimize hâl bulun.” diye... Ya da küçük esnaf var ciddi sıkıntıda olan, onlara ilişkin bir şeyler çıkarabilirdik ama maalesef, bu hafta gelen ve gelecek hafta gelecek gündemler iki konuda yoğunlaşmış durumda; bir tanesi, kaynak bulmak; bir diğeri de “sarayın 5 müteahhidi” dediğimiz şirketleri rahatlatmak. Bunun dışında da hiçbir şey yok.

Bugünkü konuya gelince, gündeme gelince de açıkçası, bu konu geçen dönem tartışılmış olsaydı bu hâle gelmezdi. Bir bilinmeyen var ve o bilinmeyen içerisinde biz yokuz ve bu konuda da yorum isteniyor. Sayın Kuşoğlu kaçtır sorularla gidiyor çünkü bir şey söyleme şansı yok çünkü sözleşmeyi bilmiyor, iyileştirilmek istenen şey ne onu bilmiyor. O yüzden, bu madde aslında sadece Meclisi hiçe saymanın dışında bizim açımızdan da bir nezaketsizlik, onu söyleyeyim.

Örnek diye söyleyeyim, deniliyor ki: “Bu sadece bir tanım.” Değil mi? Sayın Bakan Yardımcısı öyle dedi “Buraya bir tanım koyalım.” denildi, değil mi? Ne var tanımında? 2 tane tanım var; biri “kullanım bedeli”, diğeri “hizmet bedeli.”

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – “Kullanım bedeli” zaten var.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Var. Evet, evet devam ediyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – “Sözleşme bedeli” de var.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - “‘Hizmet bedeli’ de var ama buraya bir tek ‘sözleşme bedeli’ni koyacağız.” dedi değil mi? Yeni bir şey yok yani.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – “Sözleşme bedeli” ismi de geçiyor ama tanıımı yapılmamış.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Tanımı yapılmıyor. Burada yapacağımız sadece tanım yapmak ama bir taraftan da deniyor ki: “Burada rakam değişmeyecek, aksine düşecek.” Siz yeni bir sözleşme mi yapacaksınız?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hayır.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Yani kiminle bu fiyatlandılaşacaksınız? Diyorsunuz ya “Fiyatı düşüreceğiz.”

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ama burada, bakın...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Bakan, tamam.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Eğer fiyatı düşürecekse, o zaman burada yeni bir tanım yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Bitmedi efendim.

BAŞKAN – Evet, söyleyin.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Tamam, devam ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Eğer bu, tanım değil de bir yeniden sözleşme ise o zaman, bize, ne kadarlık bir sözleşme yapılmış bunun ifade edilmesi lazım.

BAŞKAN – Onu söylediniz zaten.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Açıkçası aklımıza değişik sorular geliyor. “Sözleşme bedeli” denince “Acaba bunun devredilmesi mi düşünülüyor?” diye akla geliyor. Çünkü bir sözleşme yapılmış bir şirketle, bu, ticari sır olabilir ama “sözleşme bedeli” buraya konulunca o zaman “Acaba bunudevretmek mi istiyorlar?” diye ya da “Böyle bir madde konularak olmayan bir hakkı mı vermek istiyorlar?” diye insanın aklına sorular geliyor. Bu mesele özü itibarıyla iyi niyetle ya da buradaki arkadaşların samimiyetiyle çözülecek bir durum değil. Bu işin yazılı olarak, kaynaklarıyla bize verilmesi gerekiyor ve tarif üzerinden değil yazılı beyan üzerinden yapılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, sizin görüşünüzü de alalım.

Sayın Yılmaz, buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Öğleüreri Haymana Karasüleymanlı köyü çiftçilerinden Abdullah Kutsal ısrarla odamı arıyor, sekreterime bir faks gönderiyor, mutlaka bunu Komisyonunda okumamı istiyor; onun için okuyorum, talebini yerine getiriyorum: “Geçen hafta Pazartesi, Temmuzun 2’si, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Polatlı Ticaret Borsasına gelerek ‘Neden buğdayı yüksek fiyattan alıyorsunuz? Bu fiyattan buğday alınmaz. Bu şekil, bu fiyattan buğday alırsanız batarsınız.’ dedi. Peki -aynı müdür- geçen yıl köylü buğdayını 90 kuruşa satarken esnaf 1 lira 70 kuruşa buğday sattı. Toprak Mahsulleri Ofisi tüccarın mı, köylülerin mi dostu, kimin dostu; bunu halka açıklasın. Saygılarımı sunarım.”

Şimdi, efendim, ironi şu ki: Bir iktidar var, bu iktidar millette hizmet etmek için yol yapıyor, sağlıklı yaşamaları için hastane yapıyor, köprü yapıyor fakat bu hizmet bu milleti, bu ekonomiyi batıracak; aynen Osmanlı’nın dış borçla Dolmabahçe Sarayı’nı yapması gibi. İroni bu. Şu anda ekonomi daralıyor. Tartışma şu: Acaba Türkiye’de maliye politikası daralan Türkiye ekonomisine bir destek verebilir mi? İlave bir harcama yapabilir mi? Cevap: Evet, Türkiye hazinesi bir harcama yapabilir. Niçin? Çünkü merkezî Hükümetin borcunun millî gelire oranı yüzde 32 civarında, dünya standartlarına göre son derece düşük. Ama arkasından hemen bir soru geliyor, diyor ki bütün uluslararası camia ve içeride: “Ya, biz gerçekten merkezî Hükümetin toplam borcunun millî gelire oranından, daha doğrusu hazinenin mali alanının olduğundan emin miyiz, kesin miyiz?” Soru şu: Kamu-özel iş birliğiyle ilgili olarak “contingent” dediğimiz yükümlülükler ne kadar? Bunu üstüne koyduğumuzda, bizim acaba borç yükümüzü nereye gidiyor? 35 mi oluyor, 40 mı oluyor, 45 mi oluyor? 45 olduğu zaman, o zaman dünya diyor ki...

BAŞKAN – Neyin 45’i?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kamu borç yükünün.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Üstüne koyduğunuz zaman, bizim şu anda bilmediğimiz... Bu ekonomik politika şu anda el yordamıyla yürütülüyor, gerçekten ortada rakam yok. 880 milyar lira...

BAŞKAN – Hayır, siz gayrisafı yurt içi hasılaya oran olarak söylüyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, şu anda 32.

BAŞKAN – Evet, tamam.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Fakat bunları bilmediğimiz için insanlar tahminde bulunuyorlar. Belli bir noktaya geldikten sonra risk priminiz artıyor, kurunuz hareket ediyor, faiziniz hareket ediyor. Dolayısıyla bizim bu konuları bilmemizde fayda var. Bu ekonomik politikanın sıhhatli ve sağlıklı yürütülebilmesi için rakamlara hâkim olmamız lazım. Biz bunu bilmiyoruz.

Sayın Bakanım gayet açık ve net olarak koydu, Meclisten bu bilgi saklanıyor ve burada kötü niyetin var olduğunu söyledi. Bu kamu-özel iş birliğinin amacı şu: Devlet hızla yol yapmak zorunda, altyapı yatırımı yapmak zorunda, sağlık hizmeti vermek zorunda ama bütçe imkânlarımız buna elvermiyor. 2019 yılı bütçesi 880 milyar; 250’si SGK’ye gidiyor, öbürü personel giderlerine gidiyor, geriye kalan 230-250 milyar TL’lik bir kısmı da hizmet ve mal alımları. Tabii, bununla yatırım yapılamaz, hastane yapılamaz, köprü yapılamaz. Dolayısıyla bütçe imkânıyla senede 1 tane hastane yapabilirsin, belki 2 tane hastane yapabilirsin. Dolayısıyla “Ben kamu-özel iş birliğiyle zamanı bu tarafa çekeyim, bunları yabancıya krediyle yaptırırım, zaman içerisinde öderim.” demiş.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, maddelere ilişkin spesifik söyleyeceğiniz bir şey...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Maddelere ilişkin olarak söylüyorum işte.

Dolayısıyla bu yöntemle yapılan, bütçenin içine sığmayan bu şeyi, biz bu şekilde yapalım demişiz fakat gelinen nokta o ki, şu anda biliyoruz ki, biz bütçeye koyamayacağız dediğimiz, bütçe imkânı yok dediğimiz şeyi... Şu anda, örneğin, Osman Gazi Köprüsü için ödediğimiz bir yıllık bedelle biz bu köprüyü yapabiliyoruz. Demek ki kaynak varmış ki bütçeye ödenek koyuyoruz. Dolayısıyla burada bu yapılmak istenilen şey gerçekten açık ve net değil.

Burada bir şey daha var. Bugünkü net değeri -“present value”- neyle iskonto edeceksiniz, bunu hangi faizle iskonto edeceksiniz yirmi beş yılda?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, onların cevabını alacağız efendim.

Teşekkür ediyorum. Sayın Yılmaz, inanın ben dokunmadım, kendiliğinden söndü o da.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, yorulduk arkadaşlar, gerçekten yorulduk; geçmişte yaptığımız hataları düzeltmeye çalışmaktan yorulduk. Çünkü bu kamu-özel iş birliği âlâyıvalayla anlatılırken hep bu uyarıları yapmıştık. Maalesef, haklı çıkmaktan dolayı da üzgünüm.

Değerli arkadaşlar, dedik ki: Bir yılda 5 tane şehir hastanesi yapmayalım, 3 tane köprü yapmayalım; 1 tane yapalım şehir hastanesi, 1 tane köprü yapalım, kamu kaynaklarıyla yapalım, böyle kapitülasyon anlaşmalarına imza atmayalım döviz kuru riskini taşımayalım. Siz bu anlaşmalara imza atarken dolar 2 liraydı, 2,5 liraydı; şimdi 5,5-6 lira. Maalesef, hâlâ da bu yoldan vazgeçilmediğini görüyoruz yani hâlâ bu kamu-özel iş birliği anlaşmalarına devam edilmeye çalışıldığını görüyoruz.

Bakın, bütün bu anlayışın devreye geçtiği yıl 2010 yılları ve o zaman 2 trilyon dolarlık bir ekonomi hayali kurdu Tayyip Erdoğan, öyle anlattı. 2011 seçimlerini hatırlarsınız, “Bir Türkiye hayalim var; 2 trilyon dolar olacak 2023’te, kişi başı gelir 25 bin dolar olacak, işsizlik yüzde 5 olacak, enflasyon yüzde 5 olacak.” dedi, böyle bir hayal topluma anlattı. 2019 yılına geldik arkadaşlar, 700 milyar dolarlık bir ekonomiyiz ve biz, o varsayımlarla bu sözleşmelere imza attık. Şu anda geldiğimiz noktada hazineye, bütçeye çok ciddi bir yükü karşı karşıyayız. Arkadaşlar, bu anlaşmalar on beş yıllık, yirmi yıllık, yirmi beş yıllık anlaşmalar. Mesela, Akkuyu Nükleer Santral anlaşması yirmi yıl boyunca her yıl 2-3 milyar dolar bu ülkeden götürecektir. Bakın, hâlâ devam ediliyor, hâlâ ısrar ediliyor. Bu Osman Gazi Köprüsü, Yavuz Selim Köprüsü, Avrasya Tüneli; her yıl hazinemizden milyarlarca lira bu kaynaklara ayrılacak ve eğer ki biz kamu kaynaklarıyla yapmış olsaydık hem vatandaşlarımız geçilebilir köprülerden geçmiş olacaktı... Geçemiyorlar çünkü... Osman Gazi Köprüsü’ne gidin bakalım. Ben geçtim geçenlerde, 120 liraydı arkadaşlar. Yani gidiş geliş düşündüğünüzde kaç vatandaş geçebilir acaba? Boştu zaten köprü inanın; bir benim arabam gidiyordu, bir tane de karşıdan geliyordu. Normalde bir köprüde vızır vızır araba geçer. Vatandaş geçemiyor ki... Arkadaşlar, geçilemeyen köprüler ve hazineye çok ciddi yük bindiren projelerle karşı karşıyayız.

Çok detaya girmek istemiyorum: Ayağımıza dolanmış pranga. Şimdi “Bu prangadan nasıl kurtuluruz, nasıl yönetiriz?” diye yeniden yasa geldi maalesef.

Şimdi bu sözleşmelere gelirsek üç ayağı var; bir kamu ayağı var bu sözleşmenin, bir yatırımcı ayağı var, bir de kreditor ayağı var arkadaşlar yani paraya veren. Parayı veren esas orada, zurnanın zırt dediği yer parayı verende. Yatırımcı da değil, yatırımcı zaten yandaş şirketler; Kalyon, Cengiz, Limak, Rönesans, değil mi? Çoğunu Rönesans yapıyor galiba bu hastanelerin?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Bir tanesini tutturabildin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rönesansı tutturdum, değil mi? Tamam, Rönesans çoğunu yapıyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – 14 tane firmamız var, hepsini...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, neyse söyleyin... Rönesans pek çoğunu yapıyor ama diğerlerini de aşağı yukarı biliyoruz yani hangileri olduğunu. Şimdi ezberimde yok ama siz söylerseniz ortaya çıkar.

Açıkça söyleyeyim: Yatırımcı da değil esas sorun, kreditor. Kreditor öyle bir sözleşmeye imza attırması ki siz burada adım atamazsınız, tahkime gider çünkü kreditor. Sayın Bakan Yardımcım, ben merak ediyorum, kreditorlerle görüşme yaptınız mı? Kreditorler, bu işe -diyelim ki siz düşürme yönünde adım atmaya çalışıyorsunuz- eyvallah edecekler mi? Bir sefer yakalamışlar, seni yirmi beş yıl bağlamış, euro bazında, Japon yeni bazında, dolar bazında anlaşmaya mahkûm etmiş. Eyvallah etmezse iki yolunuz var, ya ödersiniz ya da tahkime gidersiniz. Yani kabul etmek zorunda değil, tahkime gidersiniz ya da ödetir. Tahkimi biz kazanırsak eksik öderiz, onlar kazanırsa aynen ödenir. Yani kreditor bu anlaşmada anlaşmak zorunda da değil.

Değerli arkadaşlar, bedeli net bugünkü değer hesabı konusunda ben de anlamadığımı söyleyeyim. Bunu bir kez daha açıklarsanız...

Yani çok tekrar edildiği için daha fazla uzatmayacağım. Büyük bir yanlışla girdik, çocuklarımızın geleceğini ipotek altına aldık. Umarım, bu ipotek de gerçekten -Durmuş Bey’in söylediği gibi- Osmanlı’nın sonunda ayağımıza dolandığı gibi bir kez daha ülkemizin ayağına dolaşmaz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu konuyu aslında değişik mecralara götürüyoruz çünkü burada istenen, yapacağımız değişiklik mevcut sözleşmelerin iptaliydi, yenilenmesiyle ilgili değil. Bakanlık bir teklif getiriyor, teklifte de...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bakanlık mı getiriyor? Sayın milletvekilimiz getiriyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, özür dilerim, alışkanlık var tabii, bizim de geçmişten kalan.

CAVİT ARI (Antalya) – Alışkanlık değil, gerçeği söylediniz yani.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani yeni sisteme bizim de uymamız lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mustafa Bey’e saygımız var.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bazı ifadeleri zaman zaman yanlış kullanıyoruz; tabii, teklif...

Şimdi, değerli arkadaşlar, içinde işletmecilik yapan, ticaretle uğraşan ya da profesyonel yöneticilik yapan insanlar da var. Hepiniz kamudan gelmediniz. Ben de uzun yıllar üniversitede işletme bölümünde on beş yıl öğretim görevliliği yaptım fakat özel sektör geçmişim de var yaklaşık on bir yıl, hatta yedi buçuk yılında bir Fransız şirketinin genel müdürlüğünü de yaptım, en son BMC’nin CEO’luğunu yapıyordum, meşhur BMC otomotiv sanayisinin.

Şimdi, neticede bir yatırımı yaparsınız, yatırımın süresi vardır, hemen akşamdan sabaha aspirin gibi kâra geçmezsiniz. Devlet de yatırım yapar ama son yıllarda gerek dünyada gerekse ülkemizde büyük çaplı yatırımların kamu eliyle yapılmasından vazgeçilmiş, özel sektöre imkânlar tanınmıştır. Sağlık sektöründe de altyapıda, büyük yatırımlarda devlet işte bu tür bir model geliştirmiş 2009’dan sonra, 2010’dan sonra. Doğrudur, yanlıştır, bunu tartışıyoruz doğru da şimdi siz akşamdan sabaha şey bekliyorsunuz. Bu yatırımın bir ömrü var. İşte Osman Gazi Köprüsü’nden bahsedildi ya da Yavuz Sultan Selim Köprüsü’nden bahsedildi. Şimdi, o sürenin sonunda da bu, kamuya kalacak. Ha, yirmi beş yılda kendini ödemez de otuz yılda öder. Bilemem şartları, belki yirmi yılda ödeyecek ama başa baş noktası kaç yılda sıfır noktaya gelecek, maliyet ile sabit giderler birbirini karşılayacak?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – En son baktığımızda Osman Gazi ödemişti kendisini!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimse geçmiyor, geçemiyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, arkadaşlar, bu bir tercihti, o günkü şartlarda yapılmıştı. Bugün tenkit ediyorsunuz. Benim de kafamın karıştığı, özellikle sağlık yatırımlarında canımı sıkın işler oluyor çünkü gidiyorsunuz, hastaneye, size A’dan Z’ye tahlil yazıyorlar, yok kanser tahlili, bilmem ne tahlili. Ya, kardeşim, ne gereği var? “Efendim, siz para ödemiyorsunuz.” diyor. Kim ödüyor? Meclis ödüyor. Ya, Meclis de ödese kamu ödüyor, sana ne kardeşim, bana illa hastalık mı icat edeceksiniz diye zaman zaman benim de çıkış yaptığım oluyor. Gidiyorsunuz ufak bir mesele için, size diyor ki: “Efendim, gelmişken bir check-up yapalım.” Şimdi moda oldu ya. “Yok MR çekelim, yok şunu çekelim.” İlla bir hastalık buluncaya kadar... Yani sistemde çok aksayan yerler var ama şimdi biz tabii ki bugün bu akşam sadece bunu konuşmuyoruz, başka maddelerimiz de var; Meclis tatil oldu, tatile girdi, biz Komisyon muhtemelen sabahlayacağız burada.

Şimdi, yatırım mantığı açısından tenkit edebiliriz, doğrudur ama biraz da inşafı davranalım. Tabii, kamunun, milletin de halkın da hizmet alması lazım. “Siz hastane yapamıyorsunuz.” E, şimdi diyorsunuz ki: “Bütçeden yapalım, az yapalım.” E, ama vatandaş da hizmet bekliyor. Şimdi yatırımcı da diyor ki... Dünyada deli para var. Hâlâ, bugünlerde söylenen, dünyada 40 trilyon civarında bir fon birikmiş ve yatırım yapmayı bekleyen paradan bahsediliyor. Ha, bundan Türkiye ne kadar pay alabiliyor? Ben de katılıyorum, çok cüzi, hatta yok nispetinde; alamıyoruz. Bu da son yıllardaki, son günlerdeki olaylardan dolayı, güvenden dolayı; ne dersenez deyin, bunu tartışabiliriz ama bir şekilde

bu yatırım iklimini iyileştirip dünyaya bir mesaj vermemiz lazım yani iktidarıyla, muhalefetiyle hep birlikte çünkü aynı gemideyiz, aynı uçaktayız yani zararı hep beraber görüyoruz. Dünyada bu fon o kadar fazla, neredeyse para almayı dövüyorlar ama Türkiye para alamıyor, alırsa da çok yüksek maliyetlerle alıyor ve bu maliyeti hep beraber ödüyoruz.

Ben uzatmak istemiyorum ama biraz da empati yaparak alınan hizmetlerin getirisini düşünelim yani gecikmiş hizmet pahalı hizmettir. Yani siz şimdi yol yapmayacaksınız, havalimanı yapmayacaksınız, hastane yapmayacaksınız ya da enerji santrali yapmayacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayalım demiyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, sorun hizmet sunmak değil, şeffaf olsun diyoruz, şeffaf. Bir tek şey istiyoruz ya, şeffaflık istiyoruz o kadar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz tamamlayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şeffaflıkta ben de varım ama Türkiye’de de kurallar var biliyorsunuz, hukuk var, ne diyor “ticari sır” diyor. Ya, bu ticari sır olayını hakikaten ben de anlayabilmiş değilim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Öyle bir sır yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani niye ticari sır oluyor? Meclisten neyi gizliyoruz?

CAVİT ARI (Antalya) – Siz niye bize soruyorsunuz? Bize soruyor ya!

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Siz neden bize soruyorsunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama, neticede, değerli arkadaşlar, bu konular bu akşamın konusu değil. İsterseniz daha...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Hayır” deyin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Hayır” diyemiyoruz çünkü bizim yerimizde siz de olsanız “hayır” diyemezsiniz çünkü bu ihtisas komisyonları, özellikle de Plan ve Bütçe Komisyonu iktidarın komisyonudur arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, iktidar değilsiniz, 1’inci partisiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, 1’inci partinin komisyonudur çünkü bizim partiden Başkan seçilmiştir. Gelen şeyi, evet, inceliyoruz, daha ayrıntılı olarak biz de bilgi isteriz, ben de bunu diyorum ama 1’inci parti olarak gelen bu tür teklifleri de değerlendirip kabul etmek gibi bir sorumluluğumuz var. Ben illa, mutlaka kabul edeceğiz anlamında söylemiyorum ama yoksa işler yürümez yani vatandaş da hizmet bekliyor.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok teşekkür ederim.

Cemal Bey güzel bağladı da bir soru sormak istiyorum, hemen cevap vermeyebilirsiniz: Şimdi, siz özel sektörde de kamuda da yöneticilik yaptınız, bir uluslararası şirketin CEO’su olsanız, Hazine garantisi de var, devlet garantisi de var, bir anlaşma yapmışsınız. Burada “Özel sözleşme özel hukuk

hükümlerine tabi.” diyor. Bu özel hukuk hükümlerine tabi olan, sizin için Hazine garantisi de olan anlaşmayı niye değiştiresiniz? Değiştirir misiniz? Sizin kârınıza, sizin lehinize; Hazine de garanti etmiş, devlet garanti etmiş “Vereceğim.” demiş, neden değiştirirsiniz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, cevap vereyim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değiştirmenizin bir mantığı olur mu? Size sormazlar mı “Bu kadar güzel bir sözleşmeyi neden değiştirdin?” diye? Şimdi biz burada özel hukuka tabi bir sözleşmeyi değiştirmek üzere kanun değişikliği yapıyoruz, diyoruz ki: Sözleşme miktarı artmayacak ama çok açık...

BEKİR KUVVET ERİM (Ayдын) – Azalacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, yok; kullanım bedelinde, hizmet bedelinde artış da olabilir. Şimdi, siz, Allah aşkına yani bu işleri bilen birisi olarak söyleyin bana, mevcut durumdaki sözleşme mi uygundur, yoksa bu değişiklikten sonra yapılacak olan sözleşme mi uygundur? Hangisini biliyorsunuz? Siz buna “evet” diyecek olan, halk adına, bu millet adına yani edebiyatını yapmayayım, tüyü bitmemiş yetim edebiyatı yapmadan, doğrudan bir milletvekili olarak, hakkı hukuku bilen birisi olarak bunları bilmeden buna nasıl “evet” diyeceksiniz?

Halil Bey çok değerli bir arkadaşımız, beraber çalıştığımız süre içerisinde en ufak bir şeyini görmedim, onunla ilgili değil bu konu ama Sağlık Bakanlığının yaptığı bu iş doğru değil, geçmişte yaptığı iş doğru değil, şimdi de yaptığı iş doğru değil.

Sayın Başkanım, biz 2013’te çıkarmışız bu kanunu. Alt komisyona da havale etmiştik, o zamanlar daha detaylı çalışmalar yapıyorduk. Bu, alt komisyona havale edilerek çıktı ama eksikti, bu da eksikti. Sayın Bakan dedi ki: “Her şey tamamdır, hiçbir eksigi yoktur.” Burada var, tutanakları çıkardım, burada her şey var. Ya, bütün bunlardan sonra sözleşmeler yapıldı, hiç birisinde ne olup bittiğinden haberimiz yok ama bugün Sağlık Bakanlığı da Enerji Bakanlığı da Ulaştırma Bakanlığı da hepsi bütçeye yük oldu. “Hiçbir şekilde yük olmayacak.” denilmişti o zaman bize, “Bize güvenin, hiçbir şekilde bütçeye yük olmayacak.” denildi ama bugün yük. Bugün, biraz önce gördünüz eğriyi, 13 para birimi değerindeki bir miktar on beş sene sonra 80’e çıkabiliyor. E, biz bunları bilmeden neye “evet” diyeceğiz?

“Efendim, ticari sır var.” E, olur mu ticari sır? Özel hukuka tabi bir sözleşme bu.

BAŞKAN – Yalnız, Bülent Bey, sözünüzü kestim ama benim bildiğim -yanılıyor muyum bilmiyorum- bunların hiçbirinde Hazine garantisi yok, öyle bir şey söz konusu değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Var, var.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Öyle bir açıklama yapmadılar.

BAŞKAN – Hayır, yok, Hazine garantisi yok arkadaşlar.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hazine garantisi yok efendim, sadece kira ödeme garantisi veriyoruz biz.

BAŞKAN – Hayır, onu da siz veriyorsunuz, Hazine vermiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim veriyor? Sağlık Bakanlığını mı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakanlığın bütçesinden veriliyor, devlet bütçesi yani. Özerk mi bütçeniz Sayın Sağlık Bakan Yardımcısı?

BAŞKAN – Bülent Bey, bu yapılan hastanelerin hiçbir kredisinde Hazine garantisi yok. Ben böyle biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama devlet garantisi var, Sağlık Bakanlığının garantisi var.

BAŞKAN – Hayır, hayır, öyle bir şey olur mu ya? Veremez.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Müsaade ederseniz açıklayayım. Burada, hiçbir şekilde, Hazine bizim sözleşmelerimize garanti imzası atmıyor.

BAŞKAN – Bir saniye, mikrofonunuzu açayım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, kayıtlara geçsin, çok önemli.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şehir hastaneleriyle ilgili hiçbir imzaya Hazine tarafı garanti vermek suretiyle imza atmıyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bakanlık garanti veriyor mu?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Biz veriyoruz efendim. Kullandığımız malın kirasını vermeyelim mi yani? Bu, krediyle ilgili değil. Biz kiramızı ödeme garantisi veriyoruz.

BAŞKAN – Kirayı ödeme garantisini.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR –Aslında ben uzun bir anlatımda bulunacağım, Bülent Bey tamamlasın diye bekliyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman, siz anlatın, sonra şey yapalım. Bunun da devamı var, “4 sayfadır.” dedi.

BAŞKAN – Serhat Bey, siz o gün bize çok sakın bir şekilde, güzel anlatmıştınız. Bence Serhat Bey teknik boyutunu da biliyor, bir anlatsın bize veya önce siz geneli üzerinde söyleyeceklerinizi söyleyin.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Başkanım, Serhat Bey az önce bir grafik çıkardı, yalnız, burada somut bir örnek üzerine bir şey söylemiştik, ben onun örneğini bir göstereyim, ondan sonra Serhat Bey’e geçsin.

Şimdi, sayın vekillerim, şu anda, bu, Resmî Gazete’de yayımlanmış, kanunla birlikte, kanundan alınan yetkiyle Resmî Gazete’de yayınlanmış kullanım bedeli hesap formülü. Biraz karışık formül. Burada birkaç faktör var. Az önceki konuşmamda söylediğim gibi; bir, dövizle ilgili durum var; iki, enflasyonla, (TEFE+TÜFE)/2’yle ilgili bir durum var. Şimdi, burada her hâlükârda “KBD/DKR>(KBD-1)/DKR (D-1)” diye bir yer var. Bakın, orada siyahla yazılmış, her hâlükârda. Şimdi, bu formülün bu satırı bir arızaya sebebiyet veriyor, bunu aşağıda izah edeyim, ondan sonra Serhat Bey’e bırakacağım sözü. Ocak 2011’de nihai teklifi alınmış, yıllık 4 milyon lira kira bedeli, kullanım bedeli olan, euro bazlı ve işletmeye de 1 Ocak 2017’de aldığımız bir tesis olarak düşünelim.

Bülent Bey, sizin istediğiniz buydu değil mi, bu tarz bir örnek?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, karşılıklı olarak görelim.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, ben bunu normal şartlar altında sıfır enflasyon, sıfır döviz olsaydı benim buna ödemem gereken kira miktarını -yani diğer finansman giderleri vesaire gibi şeyleri düşünmesen- yani 4 milyonu 1 milyon, 1 milyon olarak ödemem lazım, üçer aylık dört dönemde yani dört çeyrekte. Şimdi, az önceki formüldeki koşula göre 1.718.339 olarak ödüyorum bunu, sonra üç aylık dönemin sonunda nisan başında 1.993, sonra yedinci ay, temmuz başında 2.003 vesaire bu şekilde 2019’un yedinci ayına kadar geliyorum. Bakın, orada 2018’in dördü ile 2018’in yedinci ayı ve onuncu ayı arasında ciddi bir farklılaşma görüyoruz; bu, dövizin zıpladığı bir dönem biliyorsunuz. Şimdi, o formülde dövizle ilgili yani “KBD/DKR>” her hâlükârda olmalıdır yeri var ya, eğer koşul olmasa bakın, sağ sütun ile sol sütun hep aynı gidiyor. Enflasyon ile dövizin çok ciddi farklılaştığı noktada ufak tefek artışlar yapıyor. 32.594 bugüne kadar ödediğimi kabul edecek olursak 32.335 diğer tarafta oluyor, yaklaşık 250 milyon gibi burada bir farklılık var. Bakınız, piyasa stabil

hâle geldiği zaman rakamın iki tarafı aynı, Bülent Bey, arada bizim kastettiğimiz buradaki bu konu. Şimdi, size diğer konuyla ilgili kısmını teferruatlı bir şekilde Hazine'den Serhat Bey, Genel Müdür Yardımcımız anlatsın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Serhat Bey’den önce ben bir söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Arkadaşlar, hepimiz milletvekiliyiz, hepimiz milletin vekiliyiz. Biz burada birinci parti de olsak sizler de, bizler de milletimiz adına buradayız, yasayı da onun için yapıyoruz. Hükümetimiz de bu milletin hükûmeti. Dolayısıyla, hiçbir yatırımcının lehine bir şey yapamayız, aleyhine de yapmayız. Bizim derdimiz burada, adaleti tesis ettirmek çünkü bir sözleşme yapılmış. Hiç kimse “Hilal-i Ahmer Cemiyeti” adı altında yatırım yapmaz, elbette ki kârını düşünür ama bizler de vatandaşımızın menfaatini düşünmek zorundayız, bunu da hamaset için söylemiyorum. Ama sağlık hizmeti her türlü şeyin üstünde değerlendirilmeli ve Türkiye’deki sağlık hizmetlerinin geldiği kaliteyi de hepimiz biliyoruz, görüyoruz. O bakımdan, arkadaşlarımız kanun teklifini getirdiler, yatırımların verimliliği, kârlılığı, bunlar tartışılır. Ayrıca, isterseniz Mecliste bir komisyon kuralım, gruplar anlaşsın, bu işi araştıralım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kuralım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, ben grup adına konuşma hakkına sahip değilim ama eğer bir şey varsa...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hemen kuralım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biz burada kuramayız onu, bu, Meclisin işi ama bu akşamki konumuz değil, gecenin bu saatinde sistemi tartışmaya kalkarsak sabaha kadar tartışırız, hepimizin anlatacağı güzel şeyler var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cemal Bey, teşekkür ediyorum.

Serhat Bey, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – CEO olarak bu anlaşmadan, bu sözleşmeden niye vazgeçsin? Kanun çıkarıyoruz ama sözleşmeler iptal edilecek kendi istekleriyle.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sözleşme tek tarafı olarak iptal edilebilir mi, onu bilmiyorum. Mutlaka karşılıklı olarak iptal edebilir ama tek tarafı olarak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya, Serhat Bey bir anlatsın, ondan sonra sorunuz varsa yine alalım.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, demin tam anlatırken yarıda kesildi, bizim yaptığımız bu değişikliklerle herhangi bir şekilde net bugünkü değerle bir ödeme miktarı belirlenmiyor. Kanunun normal hâlinde bir sözleşme bedeli tanımı yok. Yani sözleşme bedeli nedir dediğinizde “kullanım bedeli ile hizmet bedeli toplamı” deniliyor ama kullanım bedelinde bir eskalasyon var demin anlattığım gibi, hizmet bedelinde dövizli bir eskalasyon yok, orada da var ama asgari ücret artışıyla, enflasyon artışıyla hizmet bedeli tarafında eskalasyon var. Biz şu anda kullanım bedeliyle ilgiliyiz, kullanım bedelini de o binalar için ödediğimiz kira olarak düşünebiliriz. Bu projelerde yabancı kreditorler projede belli bir gelir düzeyi istiyorlar. Bu gelir düzeyini de şuna göre belirliyorlar: Projenin anapara ve faiz ödemesinin belli bir katı, 1,20 katı-

1,25 katı; o zamanki koşullar, o zamanki risklilik neyi gerektiriyorsa ona uygun bir katta gelir istiyorlar. Şimdi bu grafikte gördüğünüz o mavi satır, mavi çizgi o tabanı gösteriyor. Üzerinde koyduğumuz yeşil çizgi de şirketin kârlılığını sınırladığımız noktayı gösteriyor. Ne demek istiyorum? Bu formüle göre ödemeler artıyor, eskale ediliyor -edilmesi de gerek ki krediyi karşılansın- ve buraya geldiğinde artık ihalede, kapanış finansal modelinde bu şirket ne kadar kâr edecekseniz bu noktada o kârlılıkta çalışmaya başlıyor ve biz bunu burada sınırlayıp yatay bir şekilde devam ettiriyoruz. Dolayısıyla, şu gördüğünüz alan kadar alanı aslında bu sözleşmeye göre ödememiz gerekirken bu yetkiyi alıp değişikliği yaparsak ödemeyeceğiz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Yukarısına çıkmayacağız grafikte?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Evet, çıkmayacağız, biz yeşil çizgi üzerinde devam edeceğiz ama bu değişikliği yapmasaydık, bunu biz öngörmeseydik... Şunu vurgulamak istiyorum: Şu anda gerçekleşmiş bir zararımız yok, bu zarar, ileride ortaya çıkabileceğini düşündüğümüz bir zarar, belki de çıkmayacak, belki de burada kalacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zarar nedir?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Zarar şu: Bu değişikliği yapmazsak katlanacağımız miktarı zarar olarak nitelendirirsek...

BAŞKAN – Zarar değil de daha çok ödeyeceğim diyeceksiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - ...ya da ihale şartlarında şirketin öngördüğünden daha fazla kazanması -bunu biz ödediğimiz için- şirketin ihaledeki kârlılıktan daha fazla kazanması hazinemizin zararına. Biz bunu engellemek için o kârlılıkta bir sınır koyuyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O yeşil sınırın aşıldığı yıl kaç görünüyor orada?2030 görünüyor. 2030'da ortaya çıkabilecek sorunu şimdiden mi düzeltiyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Aynen öyle yapıyoruz Sayın Vekilim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) –Niye?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Çünkü böyle bir riski şimdi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Önümüzdeki on bir senede başka ne sorunlar çıkacaktı da şimdiden niye düzeltiyorsunuz onu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, problemler büyümeden halledersek daha rahat...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) –On bir sene önceden ne diye düzeltiyorsunuz kardeşim?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Şöyle ifade edeyim size...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hiç onun bir mantığı yok.

BAŞKAN – Şöyle, mesele şu, bana anlatılan, tabii, formülleri bilemiyorum ama: Şimdi, kur arttığı zaman...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Şirket zora giriyor.

BAŞKAN – Hayır.

...şirkete daha çok para ödüyorsunuz ama kur düştüğü zaman ödediğiniz parayı düşürmüyorsunuz. Doğru mu? Böyle bir şey mi var?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) –Bakın, burada da bir yanlışlık var Sayın Başkan.Buradaki yanlışlık da şu yani söylenenin yanlış olduğunu anlatmaya çalışıyorum: Arkadaş anlatırken net bir şekilde yabancı kreditorler yani bu binaları yapanlar döviz kredisi kullandı demek istedi.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Evet, tabii ki Sayın Bakan.

BAŞKAN – Doğru, doğru.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Peki, döviz kredisi kullanan kredi borcunu ödeme yükümlülüğü altındayken niye ödemelerin düşmesini isteyecek? Döviz fırlamış, sorun oradan çıkıyor zaten. Demek ki artıracaklar ödemeyi.

BAŞKAN – Hayır, siz, yüksek kâr ettiğini mi düşünüyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Başkanım, yüksek kâr edebileceğini öngörüyoruz “Yüzde yüz yüksek kâr edecek.” de demiyoruz ama “Yüksek kâr etmesin.” diye bir risk yönetimi sergiliyoruz. Diyoruz ki: Bu formül bu kârlılıktan sonra artık artmasın, eskale olmasın çünkü burada döviz kredisini ödüyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama enflasyonun ve kurun hep yüzde 10-12 artacağını düşünüyorsunuz. Hükûmet daha yeni kalkınma planında getirdi “Yüzde 5’e düşüreceğiz.” dedi.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Öyle düşünmüyoruz Sayın Vekilim “Artarsa ne yaparız biz?” diye düşünüyoruz. Risk yönetiminin esası budur, siz de biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, doğru, haklısınız ama yani yüzde 10-12’ye göre varsayım koyarsanız, hep öyle artacağına göre varsayım koyarsanız yani bu devletin hiçbir zaman enflasyonu düşüremeyeceği varsayımını da ortaya koyuyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, varsayım yanlış anlaşılmasın lütfen. Varsayımı biz o şekilde koymuyoruz. Bakın, o yeşil çizgi, bizim koyduğumuz tavan varsayıma göre değil, şirketin ihale kârlılığıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama senin “curve”ün o varsayıma göre çizilmiştir, yüzde 10-12 enflasyon ve kur artışına göre çizilmiştir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, biz burada ne “curve” çizersek çizelim önemli olan, bizim burada ulaşmaya çalıştığımız şey, kurdaki veya enflasyondaki artış sonucu yüklenici ekstra bir para almasın. Biz tabii ki bir şey ödeyeceğiz, bir formüle göre ödeyeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama kurun artacağı varsayımını ortaya koyuyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Ama azalırsa genebizim kârımıza, daha az ödeyeceğiz o zaman. O zamanböyle bir risk gerçekleşmemiş olacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama ona göre bugünkü değere getirirken de bu yıllara daha fazla ödeyeceksiniz. O riski satın almak için, yükselmeme riskini satın almak için yani kreditorü ikna etmek için şimdi daha fazla ödeyeceksiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Hayır, Sayın Vekilim, öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Serhat Bey, sizin bitirin sunuşunuzu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Bu noktada, bütün yapmaya çalıştığımız şey... Burada tamamen hukuki bir mesele aslında. “Sözleşme bedeli değiştirilemez.” diyor. Biz bunu kanun değişikliği yapmadan yaptığımızda sözleşme bedelini aşağı çekmiş oluyoruz; bu, kanuna aykırı oluyor çünkü kanunda “Sözleşme bedeli değiştirilemez.” diyor ve bir tanım da getirilmemiş. Hem sözleşme bedeli bu finansman yapısına uygun olarak tanımlanıyor bu kanunda hem de sözleşme bedelini bu şekilde azaltmamıza imkân sağlanıyor.

Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu sözleşme bedeli nasıl oluyor da işletme dönemi sonuna kadar yapacağımız ödemeleri azaltıyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, bu model varsayım üzerine kuruluyor. Bakın, yirmi beş yılı projekte edip kamu-özel iş birliği modeli oluşturuyoruz. Bu yirmi beş yıl boyunca bir varsayım kullanmak zorundayız. Sayın Durmuş Yılmaz Vekilim dedi ki: “Neye göre iskonto edeceğiz?” Biz bunu hazine kâğıtlarına göre iskonto edeceğiz. Hazine borçlanma oranı neyse...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunu buraya yazmanın... Veya şeyi söyleyeyim...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Yönetmeliğe yazacağız Sayın Vekilim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun buradan çıkarılması lazım, bunun kanun maddesi olması lazım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Bunu yönetmeliğe yazacağız Sayın Vekilim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun referansını vermeniz lazım. Oraya yazamazsın da neyse bu, Merkez Bankası politika faizi mi, iki yıllık kâğıt mı, on yıllık kâğıt mı, bunların ortalaması neyse onu buraya yazmanız lazım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Orada yönetmeliğe yetki verdik Sayın Vekilim, yönetmelikte onu düzenleyeceğiz.

BAŞKAN – Başka söyleyeceğiniz var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Bu kadar Sayın Başkanım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Affedersiniz...

Sayın Başkanım, şurada bir gösterebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Milletvekilim, sizin getirdiğiniz metinde “sözleşme bedeli” diye bir tanım getirmişsiniz ama “bu sözleşme bedelinin dönem başı yani şu tarih itibarıyla hizmet ve kullanım bedelinin toplamı” diye tanımlamışsınız. Şimdi, grafikten de görüyoruz ki kullanım bedeli sürekli artıyor. Şu tarih itibarıyla belirlediğiniz, tanımladığınız sözleşme bedeli nasıl olacak da daha yüksek ödemelere imkân sağlayacak? Demek ki sözleşme bedelinin hiçbir fonksiyonu yok burada, sadece tanımı var, fiyat belirlemede bir etkisi yok ki.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sözleşme bedelini koymamızın nedeni, bu pazarlıklarda biz bir değişiklik yaparsak elimizde net bugünkü değer olarak ne var; yapmazsak ne var, bu ikisini karşılaştırmak, bir yatırım projesi analizi yapmak. Bunu da başka bir türlü yapma imkânımız yok Sayın Vekilim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Şirket kabul ediyor mu bunu böyle yaparsanız?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Şirket kabul ediyor Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Buyurun Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle, yine bu eğriye göre baktığımızda, grafiğe göre baktığımızda yani diyelim ki 2030’da tavana ulaştığını varsayarsak on beş yıl boyunca onun artmayacağını öngörüyorsunuz yani o tavanda hep kalacağını öngörüyorsunuz buna göre. Tavan koyuyorsunuz, değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, tavan koyduk, öyle olacak, bu değişikliği böyle yaparsak öyle devam edecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu söylüyorum: Kreditor veya yatırımcı diyecek ki: “Arkadaş, ben 2030’dan 2045’e kadar artmayacak bir rakamı şimdiden kabul ediyorum.” Bu varsayımı söylüyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Ediyor Sayın Vekilim, konuştuk ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, ne bedelle ediyor? Ticarete –az önce Cemal Bey söyledi-kimse kara kaşınız, kara gözünüz için buna “Evet.” demez.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Hemen izah edeyim Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben şunu merak ediyorum: Bu on beş yıl boyunca bu ödemenin artmamasını hiçbir firma kara kaşınız, kara gözünüz için kabul etmez, karşılığında bir şey vermiş olmanız gerekiyor. Ne verdiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Hemen izah edeyim Sayın Vekilim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İyi niyet kuralları çerçevesinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İyi niyet olur mu ya?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de iyi niyetliyim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Karşısında belirlilik veriyoruz Sayın Vekilim. Burada, bu sözleşmede böyle bir risk gerçekleşirse taraflar artık –biliyorsunuz, siz hukukçusunuz bildiğim kadarıyla- bu sözleşmede edimin ifası artık katlanılmaz hâle geliyor devlet için. Bu bana ne veriyor? Sözleşmenin uyarlanması için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ödeyememe, “default” için...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – “Default” değil, sözleşmenin uyarlanması için tahkime gitme hakkı veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tahkime gitme tehdidini koyuyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Böyle bir belirsizliğe de katlanmak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) -Ama risk bekliyor yatırımcı da ve diyor ki: “Ben yüzde 30’dan yüzde 45 sabite razıyım.”

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Evet, aynen.

“Bu şekilde bunu ayarlayalım. Benim zaten ihale kârlılığını siz bana veriyorsunuzburada. Bu noktada tahkim riski falan olmadan kapatalım bunu.” diyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, son bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bu pazarlığı böyle olağanüstü, CDS’in 400 olduğu, işte kurun, faizin, enflasyonun oynadığı bir yılda mı yapmak doğru yoksa Sayın Bakanımızın dediği gibi, daha on bir yıl var o zirveye, CDS’mizin daha düşük olduğu, risk primimizin düşük olduğu, kurun, faizin daha normal olduğu bir zamanda mı yapmak kamu adına daha fazla kazanç getirir?

Size soruyorum Mustafa Bey: Olağanüstü dönemlerde eliniz zayıftır, CDS’iniz 400’ken pazarlıkta gücünüz zayıftır, CDS’iniz 100 olursa daha güçlü parazlık edersiniz, risk priminizin düşük olur, şimdi pazarlık edersek daha fazlasını veririz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Sayın Vekilim, pazarlıkta kullandığımız hiçbir argüman CDS’e veya riskliliğimize dayanmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar bakıyorlar. Sen bakmazsın, onlar bakarlar.

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşlar. Karşılıklı konuşmayalım, teker teker konuşun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuçta onlar da parasını almaya bakar.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL – Onlar paralarını alıyorlar Sayın Vekilim. Krediör, kredisinin ödendiği bir tabanı kabul ediyor. Burada buna itiraz edebilecek olan yatırımcı da demin söylediğim gibi, belirliliği satın alıyor ve biz de onu CDS'lere göre değil, ihale kârlılığına göre zaten müzakere ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama siz söylediniz “Enflasyon varsayımını yüzde 12 aldık.” dediniz, kur artacak.

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yatırımcı kârını garanti ettiği sürece kabul eder zaten.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şu sunumdan sonra benim anladığım şu: Mevcut durumda yapılan sözleşmelerde, Sağlık Bakanlığının yaptığı sözleşmelerde devletin aleyhine, Sağlık Bakanlığının aleyhine, kreditorlerin lehine çok aşırı bir kârlılık durumu var ve “Makul, kendi kârını kabul edecek duruma bunları getirmeye razıyım.” bile diyebiliyorlar özel hukuka tabi sözleşmeler olduğu hâlde. Ben arkadaşımızın iyi niyetli olduğuna inanıyorum tabii ki ama şu anda yaptığımız sözleşmelerin de -kabul etmek lazım ki- çok aşırı bir şekilde devlete bir mağduriyet getirdiği ortada.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biliyor musunuz söz sözleşmeleri?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biliyoruz ki bunu düzenliyoruz, biliyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Olasılık Sayın Vekilim -burayı benim vurgulamam lazım- biz bir olasılık üzerinden bir risk yönetimi yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya, ne yapıyorsunuz o zaman Serhat Bey? Olasılık üzerinden bizi gecenin bu saatinde nasıl çalıştırıyorsunuz ya? Ne demek “olasılık” üzerinden?

Ben sana o zaman söyleyeyim: Olasılık olarak burada devletin zararı var, burada da devletin kârı var; bunun olasılığını daha fazla olarak görüyorum, olur mu, dalga mı geçiyorsunuz Allah aşkına?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Sayın Vekilim, sizi sinirlendirdiğimiz için özür dileriz ama bu işin doğası böyle yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya olur mu öyle şey? “Olasılık, olasılık...” Olasılık varsa, bizi ne diye uğraştırıyorsunuz? Biri gerçek, biri böyle değilse, Allah aşkına, dalga mı geçiyorsunuz ya?

BAŞKAN – Şimdi, burada mesele şu, Bülent Bey’in söylediği şey şu...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Buraya afaki bir tablo getirmişsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Olasılık varmış da, onun için değişiklik yapıyorum.” Dalga geçer gibi ya, böyle rezillik mi olur Allah aşkına?

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olasılık varmış ya, Allah Allah, olur mu öyle bir şey?

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, sizin yaptınız şey şu aslında...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Senin gibi sakın birini bile kızdırdılar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vallahi billahi, olasılık varmış da onun için yapıyorlarmış. Öbürü daha fazla bir büyük bir olasılıktır, ben bu devlete güveniyorum, bu daha büyük bir olasılıktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon yüzde 2’ye düşecek, kur artışı olmayacak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya, bu olur mu dalga geçer gibi, biz enayi miyiz? Bu söylenecek şey mi gecenin bu saatinde ya?

BAŞKAN – Şimdi, Bülent Bey’in söylediği şey şu ki bugün...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neyse onu söylersiniz, burada da yaparız biz, vatan haini miyiz ya?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Böyle şey olur mu ya dalga geçer gibi, olasılığa göre kanun yapıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, kurun yüksek olduğu dönemlerde gerçekten kamu üzerinde çok ciddi bir yük oluşuyor benim gördüğüm. Yani Bülent Bey’inkine yakın benim de açıkçası gördüğüm şey. Dolayısıyla karşı tarafın bu alandaki kârını bir anlamda belirli bir tavanla sınırlamaya yönelik yapmış olduğunuz bir düzenleme, işin özeti bu, anladığımız da bu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SERHAT KÖKSAL - Evet, evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bunu söyleyeceksiniz arkadaşlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla bu maddenin geri çekilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Bakan, sizin var mı söyleyeceğiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hiçbir problem yok, hiçbir sorun yok ama “Biz yapalım, dursun.” Allah Allah ya, biz enayi miyiz ya, bu ne biçim laf ya? Bir sorun var, onun için çözüyoruz. Bunu söylersiniz, çözeriz, biz vatan haini miyiz burada?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Söz alabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dalga geçer gibi “Sorun yok, bir problem olabilir diye yapıyorum.” diyor, Allah Allah!

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim “Bir problem yok.” diyecek olsak bir önceki tabloyu açmayız. Yani altı aylık dönemde, bir önceki şeyde bile 200 lira bir fark olmuş.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – 200 lira mı?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – 250 bin lira oradaki şeydi yani verilen simülasyon.

BAŞKAN – Halil Bey, çok kısa özetleyelim lütfen.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, Sayın Başkanım, öncelikle, şunu söyleyeyim: Şehir hastaneleri belli istekliler arasında ihale yöntemiyle ihale edilen işlerdir. Yani kanun ve yönetmelik çerçevesinde önce kapalı teklifler alınır, sonra açık eksiltmeyle yapılır, daha sonrasında da uygun teklif veren 2 istekli arasında da pazarlıkla yapılır ve herhangi bir şekilde herkese açık bir ihaledir. Şimdi, birtakım firma isimleriyle ilgili “Birkaç kişi yapıyor.” vesaire dendi. Sabahtan itibaren de farklı firmaların adı da zikredildi başka işlerde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar diğer maddeler.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ben size şöyle söyleyeyim siz zikrettiniz diye. Bizde 19 firma yeterlilik almış ve bu işlere girmiş: Rönesans, Akfen, Yıldızlar, YDA, Tekfen, Gap, İctaş, Güriş, Kalyon, Gürbağ, Kayı, Fernas, İg, Teknimed, Cepa, Esta, Pers, Çelikler, Egemen. Yani bu kadar firma yeterlilik alıp, dosya alıp bu ihalelere giriyor.

Şimdi, diğer taraftan, az önce, verdiğimiz işlerle ilgili, sayın Mardin vekilimiz “MR çekiliyor, MR’ı euroyla vesaireyle...” dedi. Ya, böyle şeyler yok. Biz kullanım bedeli, kira kısmında sadece dövize endeksli, diğerlerinin hepsinde TL’yle iş yapıyoruz. Şu anda hekim arkadaşımız da var aramızda, Fikret

Bey, hekim arkadaşımız, yıllarca hastanecilik yapmış, hastanede doktorluk, hekimlik yapmış, bilir. Kamunun birçoğunda, büyük hastanelerin birçoğunda görüntüleme hizmeti dışarıdan alınır, laboratuvar hizmetinin birçoğu dışarıdan alınır.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hayır, hayır, son zamanlarda.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Hayır ama Fikret Bey şöyle söyleyeyim...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sizin iktidarınız zamanında bu böyle olmaya başladı, çoğu zaman değil.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Doğru, bizim iktidarımız zamanında zaten sağlıkta dönüşüm oldu, biz bunu kabul ediyoruz yani buna itirazım yok.

BAŞKAN – Şu an için söylüyor yani “çoğu zaman” dediği...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR - Ama bunu şehir hastanelerine...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ama bunun da şöyle sakıncası var...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Fikret Bey, ben söyleyeyim, tamamlayacağım şey açısından.

Yani bu, sadece şehir hastanelerine mahsus bir şey değil, kamunun her yerinde yemek dışarıda pişiyor, geliyor veya içeride taşeron tarafından pişiriliyor veya firma tarafından. Veya işte, ne diyeyim, Türkiye’de otellerin şu anda neredeyse tamamı, Antalya’da, güneyde, her yerde bütün oteller kendi çamaşırlarını kendi otellerinde yıkamıyor. Yani artık Türkiye birçok hizmeti kendi alanında ihtisaslaşmışlara taşere ediyor, bu doğrudur. Yani burada MR’ı euroyla falan ödemiyoruz.

Ha, hasta garantisi diye bir şey yok sayın vekillerim. Bakın, bir daha söylüyorum, burada Plan ve Bütçe Komisyonunda da Sayın Bakanımız ısrarla söyledi: Hasta garantisi diye bir şey söz konusu değildir. Sadece şöyle bir garanti var, o garanti de garanti değil eşik değeri, nedir? Örnek veriyorum, 500 yataklı bir hastanede -Sağlık Bakanlığı yılların bakanlığı- veya eğitim ve araştırma hastanesinde ne kadar MR çekilir, ne kadar tomografi çekilir, ne kadar laboratuvar hizmeti olur; bunların bir istatistiği var. Bunlar üzerinden iskonto alabilmek için eşik değerler oluşturur. Bakın, biz MR’ları buradaki yatırımcıya SUT bedeli üzerinden ödüyoruz. Sadece SUT bedelinden değil, bunların vermiş olduğu ilk eşige kadar yüzde 40 iskonto alıyoruz, onun üzerinde çektiğimiz her şeyden 40+40 iskonto alıyoruz. 40+40 iskonto da 60’a yakın bir iskonto demek.

BAŞKAN – Bunu da yeni getirdiniz galiba, bildiğim kadarıyla.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Evet, yeni getirdik Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yeni getirdiler, çok iyi bir yöntem.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ve laboratuvar da eşik...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ya, lütfen gülmeyin canım, ne, biliyor musunuz?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Gülerim tabii, siz Başkansınız ama taraf oluyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ya, niye taraf olayım canım? Ben de düşüncemi ifade ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Siz Başkansınız, taraf oluyorsunuz, tarafsızca yönetmeniz gerekiyor.

BAŞKAN – Lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Görüşlerini belirtiyor Hocam.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ben de söyleyeyim: Bir firma kâr etmeden bu işte hizmeti verir mi? Devlet kendisi verse hiç kâr etmeyecek.

BAŞKAN – Şimdi, Değerli Vekilim, bakın, siz ne dediğini anlamadınız bile, anlamadan konuşuyorsunuz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Olur mu, nasıl anlamadım.

BAŞKAN – Ne dedi, anlatın o zaman bakayım, söz veriyorum, anlatın.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – “Yüzde 40+40 iskonto, çok iyi.” dedi, siz de onaylıyorsunuz.

BAŞKAN – Ne demek o? Ne dedi?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bir firma kâr yapmadan devlete hizmet verebilir mi?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ya, bizim böyle bir iddiamız yok, kimseye zararına iş yaptıracağız diye de bir iddiamız yok.

BAŞKAN – Hayır, anlattı “Yeni bir hizmet getirdiler.” dedim çünkü...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Devlet neden bu hizmeti başkasına aktarıyor, ben onu anlamıyorum.

BAŞKAN – Bir saniye ya, müsaade edin.

“Yeni bir hizmet getirdiler.” dedim. Nedir bu getirdiği hizmet, güldünüz, biliyor musunuz? Ya ben bunun mücadelesini verdim, Bakanlığım döneminde de verdim bunun mücadelesini. Niye verdim? Çünkü günde diyelim ki 20 MR çekilebiliyorsa, bir bakıyorsunuz bir hastanede 50 tane MR.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakanım, Türkiye, dünyada en çok MR çekilen ülkeler arasında zirvede.

BAŞKAN – Ben onun için söyledim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Türkiye’de gereksiz MR çekiliyor.

BAŞKAN – Ya, bir müsaade edin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Neden? Fazla kâr yapabilmek için gereksiz yere MR çekiyorlar. Bakın, sayın vekilimiz de bilir.

BAŞKAN – Hayır, tamam işte, onu söylüyorum ya. Siz anlamadınız dediğim nokta o.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanımın dediğini siz anlamadınız ya, hiç de dinlemiyorsunuz.

BAŞKAN – Müsaade edin ya, bir müsaade et Sevgili Kardeşim.

Şimdi, ben şunu söyledim o dönemde, Bakanlığım döneminde ısrarla: Eğer günde normalde 20 MR çekilmesi gerekirken 50 MR çekiliyorsa sen 20 MR’a normal ödenmesi gereken parayı ödersin, 20’nin üzerindeki 30 MR’a da bunun yüzde 10’unu ödersin, 15’ini ödersin, tam şeyi ödemezsiniz. Bunu söylemiştim, yaptılar diye ben de onu söyledim Sevgili Kardeşim, söylediğim şey bu.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkanım, 20’nin üzerindeki MR’lar inanın hepsi gereksiz, devlet boşu boşuna para harcıyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Başkanım, bir açabilir misiniz mikrofonu.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Gereksiz, evet, yaşayan birisiyim.

BAŞKAN – Ya, şimdi...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Cevabını müsaadenizle vereyim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kamu hastaneleri aralarında ciro bazında yarışıyorlar.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim, bakın, siz bir hekimsiniz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evet.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR - Eğer şu anda “Hekimler yapılmaması gereken MR’ı, tomografiyi istiyorlar.” diyorsanız, ben bir şey söyleyemem.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakanım, aynen istiyorlar, söylüyorum, kayıtlara girsin.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Bizim hekimlerimizin hiçbiri -bakın, özel hastane değiliz biz, kamu hastanesiyiz- bu anlamda yani ihtiyaç duymadığını “Git, oraya çekti.” demez. Orayla bir fiziki bağı yok ki, ya o taşeronla bir fiziki bağı yok ki.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkanım, bir ilave yapacağım.

Sayın Bakanım, bakın, başhekimleriniz ciro bazında birbirleriyle yarışıyorlar “Sen kaç ciro yaptın, ben kaç ciro yaptım.” diye. Geliyor başhekim diyor ki: “Ben bu ay 10 trilyon ciro yaptım, geçen aya göre 2 trilyon artırdım.” Bunu bir başarı olarak söylüyor. Kamudan çıkıyor bu paralar, yazıktır ya, yazık.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ya, Sayın Vekilim, biz kamuda...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Başhekimler toplantı yapıyor, diyorlar ki hekimlere: “Arkadaşlar, MR fazla isteyin, odyo fazla isteyin, şunu fazla isteyin, gelirimiz artsın.”

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Aynen böyle. Boşu boşuna ameliyat yapıyor, lüzumsuz yere patoloji tetkiki yaptırılıyor bize. Bakın, ben şahit oldum buna. Vicdanımız sızlıyor, yazıktır ya, olmaz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Ee, tamam, o zaman şöyle: Bunları isteyenlerle ilgili iki satır dilekçe vereceksiniz, o kurumda doktorluk yapmışsınız, ihbar edeceksiniz. Ben şunu, gereksiz...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Başhekim baskı yapıyor, “Ciroyu artırmamız lazım, döner sermayeyi dağıtamıyorum size, o yüzden her vatandaşın, gelenden tetkik isteyin, efendim, şey yapın.” diyor.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar...

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Böyle bir şey olur mu?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yapılıyor bu.

BAŞKAN – Neyse sadece performans kriteri var ama neyse ben girmeyim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ben size söyleyeyim: Bakın, şu anda Balıkesir Devlet Hastanesinin döner sermayesi düşmüş durumda. Doktorlar feveran ediyorlar, başhekim de durmadan toplantı yapıyor. Neden? Şehir hastanesine durmadan hasta pompalandı, oradaki hasta potansiyeli azaldı.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Bu arada Balıkesir Şehir Hastanesi KÖİ değil yani bizim hastane, devlet hastanesi.

Buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Peki, neden ismini “Devlet Hastanesi”nden “Şehir Hastanesi”ne çevirdiniz, onu da soru önergesi olarak yazdım size.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Evet, bunun cevabı bizde. Biz şehir hastanesini KÖİ modeliyle yapılan hastane olarak tarif etmiyorsunuz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Ne modeli, anlayamadım?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – KÖİ yani kamu-özel iş birliğiyle yapılan. Bizim için şehir hastanesinin tanımı şudur: O şehirde sağlıktaki son nokta olarak tanımlıyoruz. Diyoruz ki: Bir vatandaş oraya girdiği zaman hiçbir şekilde başka bir yere sevkıyla ilgili ihtiyacı kalmaması yani ikinci basamak değil, üçüncü basamak hastane olsun. Şu anda biz, biliyorsunuz, Balıkesir Şehir Hastanesinin de bir an önce eğitim araştırma hastanesi olması için uğraşıyoruz. Yani o nitelikteki bir hastanenin böyle olması lazım diye uğraşıyoruz?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Acaba öyle mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bakın, şehir hastanesi kuracaksınız Balıkesir’e...

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, kıfayetimizakere...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, bu işin...

BAŞKAN - 26’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben dehşete kapıldım. Bu piyasa... Hayret bir şey.

BAŞKAN - 27’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi 20’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun I inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “15 Türk Lirası” ibaresi “50 Türk Lirası” şeklinde, “bu miktarı” ibaresi “bu miktarı üç katına kadar artırmaya veya” şeklinde ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Bu madde uyarınca alınan harcın çıkış başına 15 Türk Lirası (Cumhurbaşkanınca 15 Türk Lirasından düşük bir miktar belirlenmesi halinde belirlenen miktar) 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 2 nci maddesinin f bendine göre Toplu Konut İdaresine aktarılır, kalan miktar genel bütçeye gelir kaydedilir.”

BAŞKAN – Bir önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

İsmail Tatlıoğlu

Ankara

Bursa

“MADDE 20- 8/3/2007 tarihli ve 5597 Sayılı Yurtdışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun İle Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.”

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, sözü size vereceğim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Söz istemiyorum, gerekçeyi okutun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yurt dışına çıkış harcının alınmaması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Şimdi, söz taleplerini göremiyoruz, kusura bakmayın, söz talep eden düğmeye basarsa...

Sayın Emecan, buyurunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son maddede bir ilk yaşıyoruz.

Teşekkür ederim.

Burada yurt dışına çıkış harcının 15 TL'den 50 TL'ye çıkarılması üzerine bir kanun teklifi yapılıyor. Şimdi, bu madde en başta Anayasa'nın 23'üncü maddesine -seyahat özgürlüğüne- 13'üncü maddesine -ölçülülüğü- ve 73'üncü maddesine -yani Cumhurbaşkanının belirleme yetkisiyle ilgili- aykırı görünüyor yani 3 tane Anayasa maddesine aykırı bir düzenleme yapılıyor; birincisi bu.

İkincisi: Sayın Hamzaçebi de gitmeden önce değinmişti, üzerinden biraz zaman geçti, şöyle bir tekrarlamak gerekirse önce 2001 yılında ülkemizde yaşanan ekonomik kriz döneminde uygulanmakta olan ekonomik program çerçevesinde ihtiyaç duyulan ek mali kaynağın sağlanması amacıyla yani aslında o dönemde alternatif bir finansman yöntemi olarak düşünülmüş yurt dışına çıkış harçları ve alınmasına karar verilmiş. Daha sonra 4705 sayılı Kanun'la 2001'de yurt dışına çıkış yapan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hariç, Türk vatandaşlarından çıkış başına 50 ABD doları karşılığı Türk lirası tutarında harç alınması hükmü getirilmiş. 2006 yılında da bu fazla görülerek Türk vatandaşlarının ödemekle yükümlü olduğu 50 ABD doları 15 TL'ye indirilmiş.

Geneli üzerinde yapmış olduğum konuşmada da bir hesap yapmıştık, bununla ilgili bir hesap paylaşmıştım. 2018 yılında 8 milyon 383 bin kişi yurt dışına seyahat etmiş, elde edilen gelir yaklaşık olarak 125 milyon 745 bin TL. 50 liraya çıktığı zaman bu rakam 419 milyon 150 bin TL gibi bir rakam oluyor. Ve 15 liralık kısmı, sanırım -yanlışsam düzeltin lütfen- TOKİ'ye aktarılıyor bu gelirin.

Şimdi, burada bu kadar milyarlık gelirlerden bahsederken elde edilen miktara baktığımız zaman, gerçekten çok da kayda değer bir gelir gibi görünmüyor. Hem Anayasa'nın 3 tane maddesine aykırı olması hem bu kadar yüzde 233 oranında bir artış yapılması hem de çok da fazla bir suya sabuna dokunur bir miktar olmaması aslında belki de... Yani ya aynı kalsın ya da toptan kaldıralım bu maddeyi, seyahat özgürlüğü insanlarda olsun, rahat bir şekilde giriş çıkış yapsınlar ama illa da böyle bir gelir alınacak deniyorsa bu miktar aynı kalsın. Bunu neden bu kadar artırmaya gerek duyuyoruz, bunun da bir açıklaması yapılırsa seviniriz. Yani neden bu 15 TL 50 TL'ye çıkarılıyor? Aslında bu açıklamayı dinledikten sonra bu konuşmayı yapsaydım daha doğru olacaktı ama bu saatte artık herhâlde herkes yoruldu, sıralar karıştı.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Yok, yok, sıralar karışmaz.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İzahat almayacak mıyız Başkanım?

BAŞKAN – Alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Malumun ilamı” diyorsunuz.

BAŞKAN – Yok, yok, alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mustafa Bey niye getirmiş böyle bir şeyi?

BAŞKAN – Ben de biraz gerildim, onun için kusura bakmayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, niye getirilmiş?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Aydın'a para lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aydın’a para lazım.

BAŞKAN – Sayın Savaş, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mustafa Bey, çok ah alacaksınız.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Beraber alacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ben “Hayır.” diyorum, “Evet.” diyenleri ortak edin.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Efendim, burada yurt dışına çıkış harçlarını 15 TL’den 50 TL’ye yukarı çekmeyle ilgili bir öneri getirdik. Şu anda 100 milyon TL civarında bir gelir var, bu geliri artırmaya yönelik bir teklif. Bu yetkiyi yukarı çekme noktasında da Sayın Cumhurbaşkanımıza da yetki veriyoruz, bu kadar. Yani yaklaşık 7 milyon yurt dışına çıkan...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Bir zamanlar kaldırılacağı düşünülüyordu ama.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu 70 sente muhtaç olduğumuz dönemdeki...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yok, canım, eskiden de vardı, niye böyle...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Değer mi yani?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – On iki yıldır da artırılmıyordu ama.

BAŞKAN – Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bakın, tabii ki devlet vergi alır ama devlet vergiyi adaletle alır. Yani düşünün ki arkadaşlar gelirden ve servette eşit değiliz ama harcamalarda devletimiz ne hikmetse, daha doğrusu bu Hükümet hepimizi eşitlemeye çalışıyor. Yani bir sigara alırken de en zengini de, en garibanı da aynı vergiyi veriyor; arabasının benzinini doldururken de en zengini, en garibanı aynı vergiyi veriyor; şimdi yurt dışına çıkarken de.

Arkadaşlar, bakın, son yıllarda, daha doğrusu “iyi günlerimizde” diyeyim, yurt dışına orta kesim de çıkmaya başlamıştı Mustafa Bey. Yani orta kesim hayatında ilk kez belki Avrupa’yı görmüştü, ne bileyim dünyayı, yılda 1 kez yurt dışına gitmeye başlamıştı. Hani euro 1,5-2 lirayken, dolar oralardayken bu hayalleri kurmaya başlamıştı. O zamanlarda “Biz bu yurt dışına çıkış vergisini düşürdük, dedik ki vatandaşımız dünyayı görsün.” değil mi, o zaman Tayyip Bey de bu açıklamaları yapmıştı. Dönemin Maliye Bakanı “Vatandaşlarımız gitsin, yurt dışını gezsinler, gelsinler.” demişti, gerçekten de böyle bir şeyler başlamıştı.

Şimdi, euro olmuş 6-7 lira, dolar olmuş 6 lira, vatandaşımız zaten yurt dışına çıkma hayallerini bir kenara koydu. Şimdi “yetmez” diyorsunuz. Hani orta kesim zaten çıkamıyor. Ortanın üst kesimi de -Bir de “yetmez” diyorsunuz- o da zorlanıyor zaten çıkamıyor. “15 lirayı da 50 lira yapıyorum.” diyorsunuz.

Arkadaşlar, bakın, gelirden eşit değilsek, servette eşit değilsek, bu tip vergilerde de eşit olamayız. Yani en zengini de gidecek... Onun için ne ki bir bahşiş parası 50 lira. Hani lokantada yemek yediğinde 50 lirayı bahşiş veriyor zengin. Ama yoksul için bu 50 lira çok büyük para. Gerçekten büyük para.

Arkadaşlar, büyük para ya; gülmeyin. 50 lira büyük para.

Bu anlamda, bu tip vergileri koyarken de sosyal devlet olma anlayışını öne koymamız gerekiyor. Şunu diyorsunuz siz: Türkiye’nin yüzde 1’i kaymağı yiyenler, hani az önce saydığımız şirketlerin patronları, onların yandaşları, şunlar bunlar yurt dışına gidebilsin ama geri kalanlar gidemesin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı’ya iki sefer var; uçakta şu anda bilet bulamıyor. Samimi söylüyorum, uçakta bilet bulamıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yurt dışına gitsin bakayım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – 7 milyon kişi çıkıyor yurt dışına. 7 milyon kişiden alınan gelir 105 milyon. Ve o, 1960’lı yıllardan beri uygulanan bir vergi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ama şunu söyleyeyim Mustafa Bey: Şimdi kaç para alacaksınız? 100 bin yerine 300 bin olacak değil mi?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O olmayacak, yurt dışına daha az çıkış olacak. Varsayalım 300 bin oldu.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Nerden biliyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olacak, göreceksiniz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Göreceğiz... Göreceğiz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 300 milyona, biliyor musunuz, bu yıl bir yazlık saray yapıyoruz yalnızca. 330 milyon lira maliyeti yazlık sarayın.

Bakın, bir sarayın maliyetine... Kışlık saraya zaten milyarlar gitti, o ayrı. Yazlık sarayın bir maliyeti 330 milyon.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Milletin, milletin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yazlık saraya millet mi gidecek?

CAVİT ARI (Antalya) – O zaman biz de gidelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi, kışlık sarayı milletin evi diye yutturdunuz. Yazlık saraya sen gittin mi Sayın Savaş? Ben görmedim. 330 milyon lira gitmiş yazlık saraya. 300 milyon lira para toplayacağız diyorsunuz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Faturaları gördün mü?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle açıklandı, Allah Allah... Siz bilmiyor musunuz?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Gecenin bu saatinde lütfen...

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Başkanım, şimdi 15 liradan 50 liraya yurt dışı çıkış harcının artmış olmasına ilk etapta “Yurt dışına çıkacak olan 15 lira yerine 50 lira versin.” olarak bakabiliriz. Kaldı ki birçok kişi de böyle bakacaktır. “Eğer yurt dışına çıkıyorsa 50 lirayı da ödesin kardeşim.” diye de bakılmakta. Yani bu, sokaktaki vatandaşımız yönünden baktığımızda bu iş böyledir. Dolayısıyla yurt dışına çıkan birisi için de aslında 50 lira para değil. Yani aslında ben işin bu tarafında hiç değilim.

Buradaki mesele, 15 liradan 50 liraya çıkarken, 15 liranın yine aynı şekilde TOKİ’ye aktarılması, geri kalan 35 liranın hazineye aktarılması durumu. Yani artık öyle bir hâle geldik ki birincisi, 15 liradan 50 liraya çıkarken olağanüstü bir artış var. Demek ki bu ülkede ekonomi iyi gitmiyor ve iyi gitmediği için de en basit bir harçta dahi bu kadar ani artış var. Sizin resmî enflasyon verilerine baktığımızda oranınız yüzde 20 seviyelerinde, burada ise belki de gerçek enflasyona yakın bir artış yapıyorsunuz veya belki biraz daha üstünde. Bunun yanı sıra da “35 lira gibi bir parayla da elde edilecek gelire dahi ihtiyacımız var.” demek istiyorsunuz. Yani olaya böyle baktığımızda ekonomiyi getirdiğiniz noktanın maalesef bitme noktasına geldiğini, artık buradan, 15 liradan 50 liraya çıkarak 35 liraya dahi ihtiyacınız olduğunun göstergesidir bu. Yoksa “Yurt dışına çıkacak olan kişi versin kardeşim.” olarak bakılabilir, bunda bir şey yok ama ekonominin geldiği nokta yönüyle baktığınızda 15 liranın 50 liraya çıkmış olması ekonominin kötülüğünü gösterir. Ben olaya böyle bakıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, tabii, arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti yaklaşık 900 milyarlık bir bütçe içinde 50 liraya muhtaç bir ülke değil ama bu 15 lira her zaman benim canımı sıkıyordu. Ben de çok sık yurt dışına giden bir arkadaşınızım. Mesela geçen ay 3 defa gittim yurt dışına.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bazen pul olmuyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hakikaten benim danışmanım geliyor “Efendim, yurt dışı harçlarını ödeyelim.” “Ödeyin.” Ha bire ödüyoruz. Zaten benim cebimde sürekli, birkaç tane 15 lira duruyor, böyle her çıktığımda veriyorum. Bana hep komik gelmiştir, yıllardan beri de bunu... Hatta bir de dedim ki: “Bunu yurt dışı uçak biletlerinin içine koysalar da, oradan otomatik alsalar da böyle gidip bankalarla falan uğraşmasak.”

Tabii, bunun konusu şu: Rahmetli Özal zamanında Toplu Konut Fonu’nda –o günkü adıyla- biriken bir paraydı ve epey de bir şeyler oluyordu o günkü parayla, 15 lira bugün için komik. Belki bu daha önceden artırılmalıydı yani AK PARTİ hükümetleri zamanında artırılmadı veya kaldırılmalıydı, ben size katılıyorum. İhmal mi edildi, ne oldu bilmiyorum ama bugün 7 milyondan bahsediliyor yurt dışına çıkış ortalama yıllık. Belki düşer, aşağı yukarı çıkar. 350 milyonluk bir fon, bunun da 15 lirası Toplu Konuta gidecek yani öyle değil mi? Öyle. Cumhurbaşkanı’na da bunu artırma yetkisi veriyoruz.

BAŞKAN - 8 milyon 200 bin falan.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O zaman yaklaşık bu 400 milyon ediyor. 400 milyon da yani ihmal edilecek bir rakam değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir saraydan fazla...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben Sayın Vekilimize katılıyorum, yurt dışına giden 50 lira versin yani bugün şey değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 4 kişilik bir aile 100 lira yapıyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Zaten galiba görevli gidenlerden, kamu memurlarından alım yok.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - 7 yaşın altından alınmıyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 7 yaşın altındakilerden alınmıyor. Yani böyle bir şey var, böyle bir teklif gelmiş.“Bu, ekonominin geldiği durumu gösterir.” Yahu, arkadaşlar, sabahdan beri bunu söylüyorsunuz. Yani bu Hükümet hepimizin Hükümeti, hepimiz aynı gemideyiz. Bu edebiyat size bir şey kazandırmıyor. Tamam, iktidarı dövüyorsunuz, sokakta zaten vatandaş burnundan soluyor, hakikaten sıkıntılarımız var.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bunu kabul etmeniz iyi bir şey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bunu kabul etmek ayrı bir olay yani bu fotoğrafı hep beraber görüyoruz ama neticede aynı gemideyiz. Ben biraz önce bir şeyler söyledim, gürültüye gitti. Bakın, dünyada korkunç bir fon birikimi var. Türkiye’ye elbette kredi alacağız bu işlerin dönmesi için. Devleti bir iş yeri olarak veya iş adamı gibi düşünemeyiz ama daima borçla bir adım önden gitmek zorundayız. Bu borcun çevrilmesi lazım, bugüne kadar çeviriyor Türkiye ama...

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, toparlıyorum.

Neticede, arkadaşlar, madem geldi bu önümüze, bir zorunluluktan dolayı geldi, bunu kabul ediyoruz ve 50 lira hayırlı olsun, ne diyeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, sokaktaki krizden bahsetti Sayın Öztürk, tam da o noktadan alacağım. Enflasyon arttı, alım gücü düştü, milletin parası eridi ama insanların da ihtiyaçları var ama 15 lirayı siz 50 liraya çıkarıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İşte buradan alacağız vatandaşa vereceğiz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani veremeyen yurt dışına çıkamasın, böyle bir mantık da olmaz. Şimdi, yurt dışına çıkan bir sürü öğrenci var; bakın, öğrenciler var. 7 yaş altından alınmıyor, kamu görevlilerinden alınmıyor; o zaman, öğrencilerden de alınmasın. Ben görüyorum yani gençler, insanlar görmesinler mi dünyayı, çıkmasınlar mı yurt dışına? Bakıyorum, en ucuz bileti aylar öncesinden bulmak için o kadar çabalıyorlar, havaalanlarına gitmek için o servislere ödedikleri ücretler bile onlara fazla geliyor. Yani şimdi bu çocukların cebinden 15 lira yerine 50 lira alacağız, yazık değil mi yani bu çocuklara da baktığınız zaman? Biraz da o tarafından bakın yani işin, biraz da o tarafından bakalım. Niye 15 lira, 50 lira; bu kadar yüksek artış neden? Yani bunda da bir aykırılık... Yani 15 lirayı küçümseyerek 50 liraya çıkarıyorsunuz. Artıyorsa küçük bir oranda zam yapın, maaşlara yapılan zam oranında yapın yani o zaman bunu.

SALİH CORA (Trabzon) – Uzun süredir artış yapılmadı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – On üç yıldır aynı para. On üç yıl önceki rakam.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir de bir önerim var: Madem 15 lirası TOKİ'ye aktarılıyor bu miktarın, şimdi, bir hesap yaptığımızda... TOKİ bugüne kadar çok iyi projelere de imza atmış değil. Özellikle büyükşehirlerde lüks konut projelerine çok fazla destek verdi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Olur mu? TOKİ sosyal konut yapıyor. TOKİ ayrı Emlak Konut ayrı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Anadolu'da belki bazı yerlerde sosyal konut yapıyor ama o zaman bu para da öğrencilere yurt yapımında kullanılsın, bu paranın kullanılacağı yerle ilgili de bir madde eklensin bu teklife. 15 lirayla o şekilde öğrencilere yurt yapılsın. Yani bu paraya baktığımız zaman iki yıl içinde bütün öğrencilerin yurt sorunu çözümlü gerçekten. TOKİ'ye kalan payı söylüyorum ben. TOKİ yapsın bunu. Yani yazık ya! Buna gerek yok yani. Kaldırılması en güzeli, ne gerek var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Başkanım, bir yılda yaklaşık olarak 7 milyon kişi yurt dışına çıkıyor. Hani burada da yine gurbetçilerden ve özellikle ihracatçılarından yani yük taşıyanlardan bu şey alınmıyor ama tabii ki özellikle ülkelerin refah düzeyi yükseldikçe devlete de fazla bir kalem getirisinin olabilmesi için bu tür yasalar veya bu tür artışlar oluyor. Ama şunu da söyleyeyim, hani bizde Anadolu'da derler: Zenginliğin gözü kör olsun. Gerçekten bir dönemler... Ben hani Ağrı üzerinden örnek vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı en yoksul il. Kişi başı geliri en düşük il.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim: Köylerin kara yollarında inanın bir karış sıcak asfalt yoktu, bugün Ağrı Türkiye'de –bunu samimiyetimle söylüyorum- kara yolları ağında birinci sırada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoksullukta birinci sırada.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İkinci sırada hangi ilin olduğunu söyleyeyim mi? Rize. Dolayısıyla şudur: Devlet, tabii, oturur, kendi kalem gelirlerine göre bakar, bu da devlet için bir gelir kalemidir. Onun için ben bu teklifin de hayırlı olmasını diliyorum.

Herkese iyi akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Cora...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Neden önceki torbaların içinde gelmedi acaba?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 450 milyar dolar, 70 milyon dolar özelleştirme için... Siz bunu doğru yapmayacaktınız da Kanarya Adalarına gezmeye mi gidecektiniz. Niye bunu iki de bir... On altı yıl değil, on sekiz yıl ya! Ayıp ya bu söylediginiz! Ayıp, vallahi ayıp ya! 2,2 trilyon dolar bütçe...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ grup sözcüsü Sayın Yılmaz müsaade ederse ben de bu konudaki görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Cora.

SALİH CORA (Trabzon) – Şimdi, bu maddede esasında karşı çıkılacak hiçbir husus göremiyoruz. Uzun yıllardır artırılmayan bir harç miktarı bu düzenlemeyle beraber artırılacaktır. Benim burada itiraz ettiğim husus şudur: Bu miktar 15 lira, artık 50 lira, yeri geldiğinde Cumhurbaşkanı tarafından bunun düşürülmesi, artırılması gibi bir yetki de söz konusu. Ancak bunun, bu harç pullarının yurt dışına giriş çıkışlarda ciddi meşguliyet oluşturduğu gözlemlenerek bunun bilet fiyatlarına yansıtılması, biletler üzerinden tahsilatının gerçekleşmesi mümkün olabilir mi? Böyle bir soru soruyorum Sayın Savaş'a.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın milletvekilleri, Sayın Durmuş Yılmaz'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir değerli milletvekillerimiz.

Kabul edilmeyen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 31 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(4) İhraççıların borçlanma araçlarına ilişkin ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle, MKK tarafından düzenlenip hak sahiplerine verilen belge 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgelerden sayılır."

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Vekilim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bu, Sermaye Piyasası Kanunu madde değişikliği önerisi. Biliyorsunuz, malumunuz son dönemde özel sektör, reel sektör, şirketler banka kredileri yanında borçlanma araçları olarak tahvil ihraç etmekte. Bugüne kadar da ihraç edilen tahvillerin toplam tutarı da yaklaşık 700 milyara ulaştı, 690 milyar civarında. Tabii, ihraç edilen bu tahvilleri ihraç eden firmalar temerrüde düşebilmekte. Temerrüde düşünce bu tahvilleri satın alan kişiler, bireyler bu alacaklarını tahsis etmek adına İcra İflas Kanunu'na göre icraya başvurmakta. Bunu da ellerinde belge olmadığı için genel haciz yoluyla ilamsız bir şekilde takibe geçiyor. Ancak tabii, ihraççı hemen borca itiraz ediyor, yedi gün içerisinde de borca itiraz edilmesi gerekiyor. Tabii, alacaklı itirazın kaldırılabilmesi için itirazın iptali davası açmak zorunda ancak İcra İflas Kanunu'nun 68'inci maddesine göre bu kaydı olarak merkezî kayıt kuruluşunda izlenen alacaklının, o elinde tahvil bulunan, merkezî kayıt kuruluşunda belirtilen o tutar İcra İflas Kanunu'nun 68'inci maddesine göre belge olarak kabul edilmediğinden dolayı itirazın iptali davasını açsa bile kaybediyor. Burada bu merkezî kayıt kuruluşu tarafından kaydı olarak izlenen ve alacaklının istediğinde o belge, mahkemeye başvurusu durumunda bunun belge olarak kabul edilmesini sağlayan bir düzenleme.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Rica ederim.

BAŞKAN – Bir söz talebi var.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Değerli arkadaşlar, burada “İhraççıların borçlanma araçlarına ilişkin ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle yapılan icra işlemlerinde itiraz sonucunda itirazın iptali davasında bu belge İcra İflas Kanunu 68’inci maddede aranan belgelerde sayılır.” şeklinde bir düzenleme getirilmekte.

Şimdi, İcra İflas Kanunu 68’inci madde öncelikle ne demekte onu ben size bir okuyayım: 68’inci maddede “itirazın kesin olarak kaldırılması” başlığındadır. İcra İflas Kanunu’nda esas icra takibine “ilamsız icra takibi” denir. İlamsız icra takibi genel bir icra takibidir ve her türlü takip belgeye dayalı, dayalı olmayan; ilama dayalı, dayalı olmayan her türlü takip ilamsız icra takibi yoluyla yapılabilir ama bunun yanı sıra da kambyo belgeniz varsa kambyo takibi, ilam varsa ilamların takibi yöntemiyle de icra takibi yapılır.

Şimdi, kambyo takiplerinde ve ilama dayalı takiplerde itiraz süreci farklıdır. Örneğin çek veya senet veya poliçeye dayalı takiplerde ancak karşılığında belirli belgeler varsa itiraz edilebilir ve icra takibi öyle durur. İlamda da yine aynı şekilde belirli kurallar vardır, işte borç ödenmişse gibi ama ilamsız takiplerde sadece borçlu iki satırlık bir dilekçe yazarak, “Benim böyle bir borcum yoktur, borca itiraz ediyorum.” şeklinde iki satırlık bir dilekçeyle icra dairesine itiraz dilekçesi verdiği anda icra takibi durur. İcra takibi durduktan sonra alacaklı tarafın yasal süresi içerisinde itirazın iptali davası açması gerekir. İşte İcra İflas Kanunu’nun 68’inci maddesi de itirazın iptali davalarında şu tip belgeler ister: Talebine itiraz edilen alacaklının takibi, imzası ikrar yani karşı taraf tarafından imzası kabul edilmiş veya noterlikçe tasdik edilen borç ikrarını içeren bir senede yahut resmî dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dâhilinde ve usulüne göre verdikleri bir makbuz veya belgeye müstenitse –yani dayalıysa- alacaklı itirazın kendisine tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde itirazın kaldırılmasını isteyebilir. Bu süre içerisinde itirazın kaldırılması istenilmediği takdirde yeniden ilamsız takip yapılamaz.

Şimdi, burada daha önce bu belgeler 68’inci maddede dayalı belgeler niteliğinde sayılmadığı için muhtemelen alacağını takibe koymuş olan kişilerin alacağını tahsil etme ihtimali çok düşük. Ancak başka delillerle de alacağını ispat edip mahkemeden itirazın iptali kararı çıkartıp takibe devam edebilmesi gerekmekte idi. Burada şimdi bu belge, 68’inci maddedeki belge aranan belgeler niteliğinde sayılarak dolayısıyla gerçek alacaklıysa eğer bu belgeyi de sunduğu takdirde haksız itirazların önüne geçmiş olacak. Böylelikle de alacaklı alacağını daha hızlı bir şekilde alma yoluna gidebilecek.

Durum bundan ibarettir. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, yürütme ve yürürlük maddelerinden önce sekiz adet, yeni madde ihdasına yönelik önerge vardır, sırasıyla okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’ne aşağıdaki ek maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Girgin

Muğla

Ek Madde 1: Bu kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan faaliyetler kapsamında çağrı mektubu tarihinden bağlantı anlaşması süresi sonuna kadar tüketim-üretim bağı kopmuş olanlar veya bağlantı anlaşması geçerlilik süresi içerisinde geçici kabulünü yaptıramamış olanlara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten

itibaren 30 gün içinde çağrı mektubuna esas abonelik ile en az aynı özellikleri haiz eski ve/veya yeni bir tüketim tesisi aboneliği ihdas ederek ilgili şebeke işletmecisine bildirmesi halinde bağlantı anlaşması süresi, söz konusu bildirim tarihini izleyen 120 günü kapsayacak şekilde, bağlantı anlaşması geçerlilik süresi içerisinde geçici kabulünü yaptıramamış olanlara ise 180 günü kapsayacak şekilde kendiliğinden uzamış kabul edilir.

BAŞKAN – Sayın Girgin, konuşacak mısınız?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerekçe Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu madde ile yatırımı tamamlamak isteyen ancak tüketim tesisinde problem yaşayan ve ülke koşullarından ötürü zamanında finansman temin edememiş, güneş paneli alımı ile ilgili arz talep dengesizliğinden ötürü tesisini tamamlayamamış yatırımcıların önünü açmak, atıl yatırımları önlemek ve yapılan harcamaların heba olmamasını sağlamak adına ilave bir düzeltme süresi verilerek bu yatırımcıları sisteme geri kazandırmak amaçlanmaktadır. Ciddi harcamalar yapıp tesislerini belirli bir aşamaya getiren yatırımcılara da bir imkan sağlayacak olup, ülkenin ihtiyacı olan yenilenebilir enerji tesisleri de işletmeye alınmış olacaktır.

BAŞKAN – Muğla Milletvekilimiz Sayın Süleyman Girgin’in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

İstanbul

İstanbul

Antalya

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Süleyman Girgin

Konya

İzmir

Muğla

Madde: 4/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin“X — YARDIMCI HİZMETLER SINIFI” başlıklı bendi, başlığı ile birlikte madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Önergeyle ilgili söz almak isteyen var mı yoksa gerekçe mi?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Kamu kurum ve kuruluşlarında çeşitli unvanlarda (aşçı, bekçi, berber, hizmetli, kaloriferci, teknisyen yardımcısı, terzi, mübaşir vb.) görev yapan ve sayıları yaklaşık 110.000 olan Yardımcı Hizmetler Sınıfı personeli, bulundukları hizmet sınıfından kaynaklı mağduriyet yaşadıklarından, hizmet sınıflarının değiştirilmesi suretiyle bu mağduriyetlerinin giderilmesini beklemektedirler.

Bu önerge bu hizmetler sınıfının 657 sayılı Kanun metninden çıkarılması sağlanmaktadır.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan (2/2019) esas numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

İstanbul

İstanbul

Antalya

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Süleyman Girgin

Konya

İzmir

Muğla

Madde: 657 sayılı DMK'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan aşağıdaki Unvanlar için öngörülen ek gösterge rakamı 3600 olarak değiştirilmiştir. Söz konusu gösterge değişikliğinden bu unvanlarda görev yapan personelin emeklileri de yararlanır.

I sayılı Ek Gösterge Cetveli

	Derece	Mevcut Ek Gösterge	Önerge
III-SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI			
b) Diğer sağlık lisansiyerleri	1	3000	3600
c) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışında kalanlardan 1 Yüksek öğrenim görenler	1	2200	3600
IV - EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI		3000	3600
b) Öğretmen ve diğer personel			
VI-DİN HİZMETLERİ SINIFI Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan,	1	3000	3600
a) En az dört yıllık dini yüksek öğrenim mezunları			
VII. EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI			
d) Kadroları bu sınıfa dahil olupda Emniyet Müdürü sıfatını kazanmış olanlar	1	3000	3600
e) Kadroları bu sınıfa dahil olup da, yukarıda sayılanlar dışında kalanlardan	1	3000	3600
aa) (Değişik: 29/1/2016-6663/9 md.) Yüksek Öğrenimliler (2)			

BAŞKAN – Gerekeçeyi okutuyorum:

Gerekeç:

1. Derece kadrolu Öğretmen, Din Görevlisi, Emniyet mensuplarının ve sağlık hizmetleri çalışanlarının mevcut ek göstergesinin 3600’e yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

İstanbul

İstanbul

Antalya

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Süleyman Girgin

Konya

İzmir

Muğla

Madde: 14.07.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli IV sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7’nci sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Birinci dereceli kadroya atanmış olmak şartıyla; Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık, Kurum Başkanlığı ve Müstakil Genel Müdürlüklerin merkez teşkilatı Daire Başkanı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanı, (16) kadrolarına atananlar (Bütçe Dairesi Başkanı dahil), Milli Eğitim Bakanlığı Grup Başkanı, (15) Gelir İdaresi Grup Başkanı, İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanı, (21) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği 1. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Grup Başkanı, (19) Milli Kütüphane Başkan Yardımcısı, (1) Bölge Müdürleri (Kamu İktisadi Teşebbüsleri Bölge Müdürleri dahil) Üniversite Genel Sekreterleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Yüksek İhtisas Merkezi Müdürü”

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

İstanbul

İstanbul

Antalya

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Süleyman Girgin

Konya

İzmir

Muğla

Madde, 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde - Kamu kurum ve kuruluşlarına ait Yardımcı Hizmetler Sınıfı kapsamındaki dolu kadroların unvanları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından geçerli olmak üzere ve başka bir işleme gerek kalmaksızın, aynı dereceli Genel İdare Hizmetleri Sınıfına dahil Memur unvanlı kadrolar olarak değişmiş sayılır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Bekaroğlu

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

İstanbul

İstanbul

Antalya

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Süleyman Girgin

Konya

İzmir

Muğla

Madde: 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 41. maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent ile üçüncü fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ilave edilmiştir.

“k) 3308 sayılı Kanun kapsamındaki çıraklar ile meslek liselerinde okumakta iken veya yüksekokullarında sırasında ve sonrasında zorunlu staja tabi tutulan öğrencilerin çıraklık ve staj süreleri”

“Bu maddenin birinci fıkrasının (k) bendine göre yapılan borçlanmalarda sigortalılığın başlangıç tarihi stajın veya çıraklığın başladığı tarihtir”

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

“MADDE . .-1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 49 uncu maddesiyle bu Kanuna eklenen geçici 13 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında İdari Teşkilat kadrolarına atanıp Milli Saraylar İdaresi Başkanlığında görevlendirilen İdari Teşkilat personeli mevcut kadro veya pozisyon unvanlarıyla, kadrosuna yahut pozisyonuna ait en son ay almakta olduğu her türlü aylık, ek gösterge, zam ve tazminatları, ikramiye ve sözleşme ücretleri ile diğer mali ve sosyal haklarıyla birlikte, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığına atanabilir. Ataması yapılmayan personelin görevlendirmeleri sonlandırılmış sayılır.

(2)Birinci fıkra kapsamındaki personelin kadro ve pozisyonları, diğer mevzuattaki hükümlere bakılmaksızın ve başka bir işleme gerek kalmaksızın atandıkları tarih itibarıyla ihdas edilmiş sayılır. Bu şekilde ihdas edilen kadro ve pozisyonlar, herhangi bir nedenle boşalması hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(3)Bu madde kapsamında ataması yapılanların İdari Teşkilat kadro ve pozisyonlarında geçirdikleri süreler, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığında geçmiş sayılır.

(4)Bu madde kapsamında ataması yapılan personele iş sonu tazminatı ödenmez.

(5)2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 49 uncu maddesiyle bu Kanuna eklenen geçici 13 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında İdari Teşkilat kadrolarına atanıp Milli Saraylar İdaresi Başkanlığında görevlendirilen İdari Teşkilat personelinden, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığındaki görevlendirmesi devam ederken doğum, askerlik veya ücretsiz izin nedenleriyle görevlerinden ayrılan ve bu nedenlerle bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görevinde bulunmayanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle, TBMM idari teşkilatı kadrolarında bulunan ve hâlihazırda Millî Saraylar İdaresi Başkanlığında görevli olan personelin en son bulundukları kadroda ve son aya ait almakta oldukları mali ve özlük hakları korunarak Milli Saraylar İdaresi Başkanlığına atanabilmeleri öngörülmekte, böylece Milli Saraylardan sorumlu genel sekreter yardımcılığının kaldırılması sonrasında yaşananlar geçiş sürecinin tamamlanması amaçlanmaktadır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, bu konuda, Sayın Kalaycı, herhâlde bir şeyiniz var.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Özü itibarıyla desteklediğimiz bir konu da sadece bir seçicilik yapılacak herhâlde; bir kısmı alınacak, bir kısmı alınmayacak gibi.

BAŞKAN – Millî Saraylar Başkanına bir söz verelim.

Buyurun.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gecenin bu geç vaktinde bu vakti ayırdığımız için teşekkür ediyorum.

İlk olarak, hemen sayın vekilimizin sorusuna cevap vererek arz edebilirim. Bu personelin şu an tamamı, efendim, bizde Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle geçici göreve devam ediyorlar ve Mecliste kadrolu personel olarak bulunuyorlar. Buradaki ihtiyaç şudur efendim: Malumualiniz, Meclisteki özlük haklarımız –biz de daha evvel orada görev yapıyor idik- oldukça yüksek ve bu 1.340 arkadaşımız bir yıldır atanamadılar çünkü çok ciddi özlük kayıplarına uğruyorlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok, atanmasına bir şey demiyorum, destekliyorum da...

BAŞKAN – Şeyi sordu, sorduğu soruya cevap verelim lütfen.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Tabii, şöyle efendim...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 1.300 kişinin binini alacağız gibi anlıyorum ben mesela.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Burada bir seçim durumu yok, tamamıyla geçiş sürecimizle ilgili. Malumualiniz, biz hâlâ kurum olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine ait bazı hizmetleri İstanbul’da yürütüyoruz. Bu konuda da Meclisimizin talepleri var. Bu noktada belirleyici olan, Meclisimizin talepleridir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şu cümleyi okuyayım da o zaman direkt ona... “Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına atanabilir. Ataması yapılmayan personelin görevlendirmeleri sonlandırılmış sayılır.” Yani böyle durumda olacaklar var demek ki.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Elbette var efendim çünkü bu noktada Meclisimizin de talepleri var. Çünkü, malumualiniz, biz hâlâ değerli milletvekillerimize hizmet eden sosyal tesisleri işletiyoruz, ulaşım hizmetlerini İstanbul’da sağlıyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bizim açımızdan ihtiyaç fazlası mı olacak sarayda olması?

CAVİT ARI (Antalya) – Ne zaman Meclise geri dönecekler?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Meclise dönecekler.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Evet, zaten kadroları Mecliste olduğu için Meclisin ihtiyaç duydukları burada devam edecek, kalanların biz Cumhurbaşkanlığına hiçbir müktesep hakkı kaybolmadan atanmasını arzu ediyoruz. Zaten bu, şu an, hâlihazırda görev yapan -1.340 şu an bu sayı- arkadaşımızın hepsinin ortak bir sorunu, onun çözülmesini arzu ediyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sorun çözülsün, ona...

CAVİT ARI (Antalya) – İsten çıkarılma değil sadece, Meclise geri dönme.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Evet efendim, Meclisin ihtiyaç duydukları Mecliste kalacak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada, çalışanların tercihinin bakılacak mı?

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Şöyle efendim: Çalışanlarımızın tercihi var. Şu an bu özlük kaybı olacak diye zaten büyük bir kısmı Meclise dönmek istiyor ancak, tabii, bu düzenleme yapıldıktan sonra bu oran değişebilir çünkü arkadaşlarımızın bir kısmı özlük haklarını kaybetmekten korktuğu için bunu düşünüyor.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Kaybetmeyeceği için değişmeyecek.

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Kaybetmeyeceği için değişmeyecek. Meclisin talep edeceği hizmetler oranında orada çalışan arkadaşlarımız burada devam edecek, diğerleri de herhangi bir özlük kaybına uğramadan atanmış olacak. İşin özü budur efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Görüşüne başvurarak” diye bir şey geçmesi iyi olmaz mı?

MİLLÎ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANI YASİN YILDIZ – Şöyle zaten efendim: Bu hizmetler sabit. Örneğin, misafirhanede çalışan arkadaşlarımız zaten yıllardır bu hizmetleri size sunuyorlar. Bu arkadaşlarımızdan... Şöyle ki, eğer ki bunlardan atanmak isteyenler olursa Cumhurbaşkanlığı idaresine –bu düşük bir ihtimal- biz onların da dilekçelerini almak suretiyle taleplerini değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonluğu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

“MADDE 31- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesinin mülga yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

‘(7) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesine göre yükseköğretim kurumlarından TÜSEB’e görevlendirilen öğretim üyelerine mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmeye devam olunur. Bunlara, 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde yer alan sınırlamalara tâbi olmaksızın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesine göre istihdam edilen personel için belirlenen ücret tavanının beş katım geçmemek üzere, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakan onayı ile ayrıca ödeme yapılabilir.”

BAŞKAN – Sayın Bakan, bununla ilgili bilgi alalım.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı şu anda değişik enstitülerden oluşmaktadır. Şimdi mülga edilen kanun hükmünde kararnameyle bunların özlükleriyle ilgili şey kadük kalmıştır. Bundan dolayı da şu anda herhangi bir atama yapılamamakta. Sebebi de şudur: Üniversitede çalışan bir akademisyen, bir profesör, TÜSEB’e nakliyle ilgili geldiği zaman sadece çıplak maaşıyla gelmekte ve neticesinde nitelikli personel istihdamında güçlük çekilmektedir. Bu, toplamda da zaten enstitü sayısı kadar, onların başındaki sayı kadardır. Bunları da Hazine ve Maliye Bakanlığına enstitü başkanlarını teklif edeceğiz, onaylarsa ondan sonra atanmış olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 31- Bu Kanunun;

a)8 inci ila 13 üncü maddeleri ile 20 nci maddesi yayımı tarihini izleyen aybaşından itibaren,

b)Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum.

MADDE 32- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece kanun teklifini tamamlamış olduk.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, görüşülmekte olan kanun teklifinde kanunların hazırlanmasında uygulanan esas usuller çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen maddelere göre yeniden gözden

geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca muhalefet şerhlerinin 12 Temmuz 2019 saat 19.00'a kadar verilmesini; özel sözcüler olarak Şirin Ünal, Nejat Koçer, Ayşe Keşir, Ekrem Çelebi, Sami Çakır, Cemal Öztürk, İsmail Güneş, Bekir Kuvvet Erim, İbrahim Aydın, Yaşar Kırkpınar, İbrahim Aydemir, Uğur Aydemir, Nilgün Ök, Salih Cora...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, muhalefet şerhi yarın olmaz, yarın olamaz Başkan.

BAŞKAN – Yarın 19.00'a kadar dedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yarın olamaz Başkan, gece yarısı bitti.

BAŞKAN – O zaman cumartesi on ikiye kadar diyelim ama yetiştiremeyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pazartesi öğlene doğru...

BAŞKAN – Pazartesi yapmayalım efendim. Yetiştirebilir miyiz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır Başkan, biz hep bir gün önce 17.00'ye kadar veriyorduk. Pazartesi on ikiye kadar...

BAŞKAN - O zaman şöyle yapalım, pazar günü saat 18.00'e kadar diyelim. Arkadaşlar matbaaya gönderecekler, bakacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Süreyya Bey 17.00'ye alırdı.

BAŞKAN – Evet, pazar günü saat 18.00'e kadar diye düzeltiyorum.

Evet, özel sözcüleri okudum, pazar günü saat 18.00'e kadar da muhalefet şerhleri için süre veriyoruz.

Oylarınıza sunuyorum efendim: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teşekkür ediyorum, kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Sayın Savaş'a söz veriyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, iki gün boyunca devam eden yoğun toplantı sürecinde eleştirileriyle, yorumlarıyla, teklif ve önerileriyle bizlere katkı sunan saygıdeğer bütün milletvekillerimize teşekkür ederim.

Komisyonumuzun Saygıdeğer Başkanına, kıymetli milletvekili arkadaşlarıma, Komisyonumuza uzmanlık desteği sağlayan Meclis Bütçe Başkanlığı yöneticilerine, yasama uzmanlarına ve çalışanlarına, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli temsilcilerine, basınımızın güzide mensuplarına saygı ve şükranlarımı sunuyor, Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'mizin ülkemize ve milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Ben de değerli arkadaşlar Sayın Savaş'a, kanun teklifine imza atan arkadaşlara, tüm Komisyon üyelerimize, yine Komisyon dışından gelen milletvekillerimize, bakan yardımcılarımıza, kamu kurum ve kuruluş temsilcilerimize, basın mensuplarımıza huzurlarınızda çok teşekkür ediyorum ve birleşimi kapatıyorum efendim.

Kapanma Saati: 00.22